

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MALİYE ANABİLİM DALI**

**TÜRKİYE’DE TERÖRİZMİN FİNANSMANININ
ÖNLENMESİ HUSUSUNDA UYGULANABİLECEK
MALİ TEDBİRLER VE MODEL ÖNERİSİ**

**Hazırlayan
Mustafa Erbil TOPALOĞLU**

**Danışman
Prof. Dr. Miraç Fatih İLGÜN**

Yüksek Lisans Tezi

Nisan 2023, KAYSERİ

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MALİYE ANABİLİM DALI**

**TÜRKİYE’DE TERÖRİZMİN FİNANSMANININ
ÖNLENMESİ HUSUSUNDA UYGULANABİLECEK
MALİ TEDBİRLER VE MODEL ÖNERİSİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Hazırlayan
Mustafa Erbil TOPALOĞLU**

**Danışman
Prof. Dr. Miraç Fatih İLGÜN**

Nisan 2023, KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Mustafa Erbil TOPALOĞLU

T.C.

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Anabilim Dalı : Maliye

Program Adı : Yüksek Lisans

Tez Başlığı : Türkiye’de Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hususunda Uygulanabilecek Mali Tedbirler ve Model Önerisi

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 141 sayfalık kısmına ilişkin 24/04/2023 tarihinde **Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı: **%18**’dir.

Filtrelemeye **alıntılar dahil** edilmiştir. Filtrelemede **yedi (7) kelimedenden daha az** örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 24/04/2023

Danışman: Prof. Dr. Miraç Fatih İLGÜN

Öğrenci: Mustafa Erbil TOPALOĞLU

KILAVUZA UYGUNLUK

“Türkiye’de Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hususunda Uygulanabilecek Mali Tedbirler ve Model Önerisi” başlıklı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Mustafa Erbil TOPALOĞLU

Danışman

Prof. Dr. Miraç Fatih İLGÜN

Maliye ABD Başkanı

Prof. Dr. Miraç Fatih İLGÜN

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Prof. Dr. Miraç Fatih İLGÜN danışmanlığında **Mustafa Erbil TOPALOĞLU** tarafından hazırlanan “**Türkiye’de Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hususunda Uygulanabilecek Mali Tedbirler ve Model Önerisi**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **Maliye** Anabilim Dalı’nda **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

19/04/2023

JÜRİ:

Danışman	: Prof. Dr. Miraç Fatih İLGÜN	İmza
Üye	: Prof. Dr. Ali DEĞİRMENDERELİ	İmza
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Gökçe MARAŞ	İmza

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun ... /.../... tarih ve ... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

... /.../ ...

Prof. Dr. Atabey KILIÇ

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Öncelikle terörle mücadelede vatanımız uğruna canlarını feda eden şehitlerimizi saygı, rahmet ve minnetle anıyorum. Ruhları şad olsun. Gazilerimiz ve aileleri ile şehit ailelerimizi de saygıyla selamlıyorum.

Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed Mustafa'nın 'Beşikten mezara kadar ilim öğreniniz' ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 'Hissiyatı ve vicdani telakkiyatı, ilim ve fenle besleyip eğiterek toplumun gerçek huzur ve saadetine çalışmak ulvi bir görüştür.' fikirlerini benimseyip hedefleyerek hazırlamış olduğum çalışmamda; başta eğitimim ve çalışmalarım esnasında akademik vizyon ve kültürü ile her daim katkılarını şahsımdan esirgemeyen saygı değer tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Miraç Fatih İLGÜN'e, Sosyal Bilimler Enstitüsünün akademik kadrosuna ve Terörle Mücadele Daire Başkanlığına vermiş olduğu tüm emek, motivasyon ve bilgi aktarımlarından dolayı teşekkür ederim.

Çalışmalarına ilham kaynağı olan Meslek Büyüklerim ile çalışmalarım süresince kendilerinden zamanımı esirgemek zorunda kaldığım Kıymetli Eşim ve Sevgili Aileme tüm destek ve anlayışlarından dolayı derin minnettarlığımı ifade ediyorum.

Mustafa Erbil TOPALOĞLU, Kayseri, 2023

TÜRKİYE’ DE TERÖRİZMİN FİNANSMANININ ÖNLENMESİ HUSUSUNDA UYGULANABİLECEK MALİ TEDBİRLER VE MODEL ÖNERİSİ

Mustafa Erbil TOPALOĞLU

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Nisan 2023

Danışman: Prof. Dr. Miraç Fatih İLGÜN

ÖZET

İnsanlık tarihi kadar geçmişi olan terörizm geçmişten günümüze tüm ülkelerin ortak güvenlik sorunu olarak güncelliğini korumaktadır. Terör örgütleri amaçlarını gerçekleştirmede her türlü şiddeti meşru görmekte ve bu amaca ulaşmak için geçmişe göre daha ölümcül ve tehlikeli işler yapmaktadırlar. Terörizmle mücadelede etkili çözüm elde etmek için terörizmin finans kaynaklarının kurutulması gerekmektedir. 11 Eylül saldırılarından sonra tüm dünyada terörizmin finans kaynaklarına yönelik çalışmalara hız verilmiştir. Bu dönemde özellikle BM ve FATF tarafından birçok yasal düzenleme ve uygulama hayata geçirilmeye çalışılmış fakat söz konusu yasal düzenleme ve uygulamalar, terör örgütlerinin finansman faaliyetlerini durdurmakta yeterli olamamıştır. Ülkemizde de kararlıkla sürdürdüğümüz terörle mücadelede daha etkin ve kalıcı sonuçlar almak adına terörizmin finans kaynaklarını ve bunların transfer yöntemlerini engellemeye ağırlık verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Ülkemizde terörizmin finans kaynaklarının önlenmesi adına kaynaklarımızın kısıtlı olması bu konuda yapılacak olan araştırmaların önemini daha çok ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmanın amacı, terörizmle mücadelede daha kalıcı sonuçlar elde etmek için terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda uygulanacak mali tedbirleri ortaya koymaktır.

Tez kapsamında ülkemizde terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda uygulanabilecek mali tedbirler ortaya konulmuş ve mali istihbarat birimi olan MASAK’ın daha aktif faaliyet göstermesi amacıyla karma tip MASAK olarak teşkilatlanmasının terörizmin finansmanını önlemede daha etkin ve faydalı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Terörizm, Terörizmin Finansmanı, Terörizmin Finans Kaynakları, Mali Tedbir, Mali İstihbarat Birimi.

FINANCIAL MEASURES AND MODEL PROPOSAL THAT CAN BE IMPLEMENTED TO PREVENT THE FINANCING OF TERRORISM IN TURKEY

Mustafa Erbil TOPALOĞLU

Erciyes University Graduate School of Social Sciences

Master Thesis, April 2023

Supervisor: Prof. Dr. Miraç Fatih İLGÜN

ABSTRACT

Terrorism, which has a history as much as the history of humanity, maintains its currency as a common security problem of all countries from past to present. Terrorist organizations see all kinds of violence as legitimate in order to achieve their goals, and they do more deadly and dangerous things to achieve this goal. In order to obtain an effective solution to the fight against terrorism, the financial resources of terrorism must be eliminated. After the September 11 attacks, studies on the financial resources of terrorism have accelerated all over the World. During this period, many legal regulations and practices were tried to be implemented, especially by the UN and FATF, but these legal regulations and practices were not sufficient to stop the financing activities of terrorist organizations. It is considered that in order to obtain more effective and lasting results in the fight against terrorism, which we continue with determination in our country, it is necessary to focus on preventing the financing sources of terrorism and their transfer methods.

The fact that our resources are limited in order to prevent the financial resources of terrorism in our country reveals the importance of the researches to be conducted on this subject. The aim of this study is to reveal the financial measures to be implemented in the prevention of terrorist financing in order to achieve more permanent results in the fight against terrorism.

As a result, financial measures that could be applied in order to prevent the financing of terrorism in our country have been put forward and it was concluded that the organization of MASAK, which is the financial intelligence unit, will be more effective and beneficial in preventing the financing of terrorism as a mixed type MASAK.

Keywords: Terrorism, Financing of Terrorism, Financial Sources of Terrorism, Financial Measure, Financial Intelligence Unit.

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE’DE TERÖRİZMİN FİNANSMANININ ÖNLENMESİ HUSUSUNDA UYGULANABİLECEK MALİ TEDBİRLER VE MODEL ÖNERİSİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ ÖZGÜNLÜK SAYFASI.....	ii
KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	iv
ÖN SÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ	xv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TERÖR VE TERÖRİZM İLE TÜRKİYE’DEKİ TERÖR ÖRGÜTLERİ

1.1. Terör ve Terörizm Kavramı.....	5
1.2. Terör ve Terörizmin Tarihçesi.....	9
1.3. Türkiye’deki Terör Örgütleri.....	11
1.3.1. PKK/KCK Terör Örgütü	11
1.3.1.1. PKK Terör Örgütü.....	11
1.3.1.2. KCK Terör Örgütü	13
1.3.1.3. PKK/KCK Terör Örgütünün Ülkemizdeki Alt Kuruluşları	14
1.3.1.4. PKK/KCK Terör Örgütünün Eylem Türleri.....	16
1.3.1.5. PKK/KCK Terör Örgütüyle Mücadelede Son Durum	16
1.3.2. FETÖ/PDY Terör Örgütü.....	17
1.3.2.1. Üst Yapılanmalar	19
1.3.2.2. Mahrem Yapılanmalar.....	20
1.3.2.3. Coğrafi Bölge Yapılanması	20

1.3.2.4. Yurtdışı Yapılanması.....	21
1.3.2.5. FETÖ/PDY Terör Örgütü Tarafında Gerçekleştirilen Eylemler	21
1.3.2.6. FETÖ/PDY Terör Örgütünün İletişim Yöntemleri	22
1.3.3. Sol Terör Örgütleri	23
1.3.3.1. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi (THKP/C)	23
1.3.3.2. Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi (DHKP/C).....	25
1.3.3.2.1. DHKP/C Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmaları.....	26
1.3.3.2.2. DHKP/C Terör Örgütünün Eylem Şekilleri	26
1.3.3.3. Marksist Leninist Komünist Parti (MLKP)	27
1.3.3.3.1. MLKP Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmaları	28
1.3.3.3.2. MLKP Terör Örgütünün Eylem Biçimleri	29
1.3.3.4. Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist (TKP/ML).....	30
1.3.3.4.1. TKP/ML Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmaları.....	30
1.3.3.4.2. TKP/ML Terör Örgütünün Eylem Şekilleri	31
1.3.3.5. Maoist Komünist Parti (MKP)	31
1.3.3.5.1. MKP Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmaları.....	32
1.3.3.5.2. MKP Terör Örgütünün Eylem Şekilleri	32
1.3.4. Dini İstismar Eden Terör Örgütleri	33
1.3.4.1. Hizbullah Terör Örgütü	34
1.3.4.1.1. Hizbullah Terör Örgütü Açık Alan Yapılanmaları.....	35
1.3.4.1.2. Hizbullah Terör Örgütü Eylem Şekilleri	36
1.3.4.2. El-Kaide Terör Örgütü	36
1.3.4.2.1. El-Kaide Terör Örgütünün Eylem Şekilleri	37
1.3.4.3. Hizb-Ut Tahrir Terör Örgütü.....	38
1.3.4.3.1. Hizb-Ut Tahrir Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmaları	39
1.3.4.3.2. Hizb-Ut Tahrir Terör Örgütünün Eylem Şekilleri.....	39
1.3.4.4. İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi (İBDA/C) Terör Örgütü	40
1.3.4.4.1. İBDA-C Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmaları.....	41
1.3.4.4.2. İBDA-C Terör Örgütünün Eylem Şekilleri	41
1.3.4.5. Hilafet Devleti (HD-İCB/AFİD) Terör Örgütü	42
1.3.4.5.1. Hilafet Devleti (HD-İCB/AFİD) Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmalar	43

1.3.4.5.2. Hilafet Devleti (HD-İCB/AFİD) Terör Örgütünün Eylem Şekilleri	43
1.3.4.6. DEAŞ Terör Örgütü	43
1.3.4.6.1. DEAŞ Terör Örgütünün Eylem Şekilleri	45

İKİNCİ BÖLÜM

TERÖRİZMİN FİNANS KAYNAKLARI VE FİNANS TRANSFERİNDE KULLANDIĞI METODLAR

2.1. Terörizmin Finans Kaynakları.....	46
2.1.1. Yasal Görünümlü Finans Kaynakları	46
2.1.1.1. Aidat, Bağış vb. Yollarla Elde Edilen Gelirler	47
2.1.1.2. Örgütsel Yayınların Satışından Elde Edilen Gelirler	49
2.1.1.3. Müzahir Dernek/Vakıf vb. Tüzel Kişiliklerin Organize Ettiği Sosyal/Kültürel Etkinliklerden Elde Edilen Gelirler.....	50
2.1.1.4. Paravan Ticari İşletmelerden Elde Edilen Kazançlar	50
2.1.2. Yasadışı Faaliyetlerden Elde Edilen Finansman Kaynakları	52
2.1.2.1. Kaçakçılık.....	53
2.1.2.1.1. Sigara Kaçakçılığı	54
2.1.2.1.2. Uyuşturucu Kaçakçılığı	54
2.1.2.1.3. Akaryakıt Kaçakçılığı.....	57
2.1.2.1.4. Silah Kaçakçılığı	57
2.1.2.1.5. Göçmen Kaçakçılığı	58
2.1.2.1.6. Emtia Kaçakçılığı	59
2.1.2.1.7. Tarihi Eser Kaçakçılığı.....	59
2.1.2.2. Yolsuzluk.....	60
2.1.2.3. Gasp ve Hırsızlık	61
2.1.2.4. Fidyeye Alma	61
2.1.2.5. Haraç Toplama ve Sözde Vergi.....	62
2.1.2.6. Sahtecilik	62
2.1.2.7. Şantaj	63
2.1.3. Dış Destek	64
2.2. Terör Örgütlerinin Finans Transferinde Kullandığı Metotlar.....	65
2.2.1. Mali Sistemlerin Kullanılması.....	66
2.2.2. Yer Altı Bankacılığı Sistemlerinin Kullanılması	69

2.2.3. Nakit Kuryelerin Kullanılması	71
2.2.4. Yasal Ticari İşletmelerin Kullanılması.....	72
2.2.5. Değerli Taşlar, Madenler ve Kripto Paraların Kullanılması	73

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE TERÖRİZMİN FİNANSMANININ ÖNLENMESİ HUSUSUNDA UYGULANABİLECEK MALİ TEDBİRLER VE MODEL ÖNERİSİ

3.1. Terörizmin Finansmanı ile Mücadeleye Yönelik Uluslararası Düzenlemeler ve Ülke Uygulamaları	76
3.1.1. Birleşmiş Milletler	77
3.1.1.1. Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme.....	77
3.1.1.2. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) Kararları.....	78
3.1.2. Mali Eylem Görev Gücü (FATF)	80
3.1.2.1. Tavsiye Kararları	81
3.1.3. Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu (IMF)	82
3.1.4. Avrupa Birliği (AB)	83
3.1.5. Avrupa Konseyi (AK)	84
3.1.6. Wolfsberg Grubu	85
3.1.7. Egmont Grubu	85
3.1.8. Terörizmin Finansmanı ile Mücadelede Ülke Uygulamaları	86
3.2. Terörizmin Finansmanı ile Mücadeleye Yönelik Ulusal Düzenlemeler	91
3.2.1. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu	92
3.2.2. 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu.....	93
3.2.3. 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ile Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik	93
3.2.4. 7262 Sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun.....	95
3.2.5. 6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun ve Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik	96
3.3. Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hususunda Uygulanabilecek Mali Tedbirler	97
3.3.1. Malvarlığı Dondurma Tedbiri	97

3.3.2. Elkoyma Tedbiri	102
3.3.3. Müsadere Tedbiri.....	104
3.3.4. Kayyım Tayini Tedbiri	106
3.3.5. Finans Transferine Yönelik Tedbirler	107
3.3.5.1. Şüpheli İşlem Bildirim Tedbiri.....	107
3.3.5.1.1. Terörizmin Finansmanının Tespitine Yönelik Şüpheli İşlem Tipleri.....	109
3.3.5.1.1.1. Müşteri Profiline İlişkin Şüpheli Tipler	109
3.3.5.1.1.2. Gerçekleştirilen İşlemlere İlişkin Şüpheli Tipler	110
3.3.5.1.1.3. Terör Örgütleri ile Bağlantısından Şüphelenilen Kişiler veya Riskli Ülkelerle Gerçekleştirilen İşlemlere İlişkin Şüpheli Tipler	110
3.3.5.1.1.4. Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara İlişkin Şüpheli Tipler.....	111
3.3.5.1.1.5. Elektronik Transferlere İlişkin Şüpheli Tipler.....	111
3.3.5.2. Gümrük İdaresinin Etkin Kullanımı	114
3.3.5.3. Bankacılık Sektörüne Yönelik Tedbirler.....	115
3.4. Mali İstihbarat Birimleri.....	117
3.4.1. Mali İstihbarat Birim Tipleri	118
3.4.1.1. İdari Tip Mali İstihbarat Birimi	118
3.4.1.2. Polis Tipi Mali İstihbarat Birimi	119
3.4.1.3. Adli veya Savcılık Tipi Mali İstihbarat Birimi.....	120
3.4.1.4. Karma Tip Mali İstihbarat Birimi.....	121
3.4.2. Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK).....	122
3.4.3. Türkiye için Model Önerisi: Karma Tip MASAK	125
SONUÇ	132
KAYNAKÇA.....	142

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1: Şüpheli İşlem Bildirim Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı	109
Tablo 3.2: Şüpheli İşlem Bildirim Formu	112
Tablo 3.3: Alınan Bildirimlerin Türlerine Göre Dağılımı (2017-2021).....	124

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1: FETÖ/PDY Terör Örgütü Üst Yapılanmaları.....	19
---	----

ŞİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devleti
ACP	: Fransa Finansal Sektör Denetim Kuruluşu
AK	: Avrupa Konseyi
AMF	: Fransa Sermaye Piyasası Düzenleme Kuruluşu
BM	: Birleşmiş Milletler
BMGK	: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi
BOFIN	: Federal Finansal Denetim Otoritesi
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
DHKP/C	: Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi
ESW	: Egmont Güvenlik Ağı
ETA	: Bask Yurdu ve Özgürlük
EYP	: El Yapımı Patlayıcı
FATF	: Mali Eylem Görev Gücü
FETÖ	: Fetullahçı Terör Örgütü
FIU	: Mali İstihbarat Birimi
FINCEN	: ABD Mali İstihbarat Birimi
HRK	: Kürdistan Kurtuluş Birliği
IMF	: Uluslararası Para Fonu
IRA	: İrlanda Cumhuriyet Ordusu
İBDA-C	: İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi
İHA	: İnsansız Hava Aracı

İKU	: İnsanlı Keşif Uçağı
KADEK	: Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi
KCK	: Kürdistan Halklar Topluluğı
KKK	: Kürdistan Demokratik Konfederalizmi
KONGRA-GEL	: Kürdistan Halk Kongresi
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurulu
MİT	: Milli İstihbarat Teşkilatı
MKP	: Maoist Komünist Parti
MLKP	: Marksist Leninist Komünist Parti
NATO	: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
PKK	: Kürdistan İşçi Partisi
SEPBLAC	: İspanya Mali İstihbarat Birimi
SİHA	: Silahlı İnsansız Hava Aracı
TAK	: Kürdistan Özgürlük Şahinleri
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TEM	: Terörle Mücadele Daire Başkanlığı
THKP/C	: Türkiye Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi
TİB	: Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı
TKP/ML	: Türkiye Komünist Partisi/ Marksist-Leninist
TRACFIN	: Fransa Mali İstihbarat Birimi
UKFIN	: İngiltere Mali İstihbarat Birimi

GİRİŞ

Terör veya terörizm günümüzde tüm toplumları ve devletleri tehdit eden, sürekli kendilerini geliştiren ve yenileyen ve ayrıca gün geçtikçe büyüyen uluslararası bir tehdittir. Terör üzerine literatürde yüzden fazla tanımın yapılması ve ortak bir terör tanımı üzerinde anlaşılabilmesi terörle mücadele konusunda uluslararası düzeyde en ciddi eksikliktir. Terör ve terörizm kavramlarının birbirleri yerine kullanıldığı görülmektedir, terör ve terörizmin aynı anlama geldiğini de farklı anlamlara geldiğini de savunan birçok görüş mevcuttur. Terörle mücadeleye ilişkin tüm kanun ve mevzuatlar birlikte değerlendirildiğinde, mevzuatımızda bu iki kavramın aynı anlamı ifade ederek birbirinin yerine kullanılabileceğini söylemek mümkündür.

Terör veya terörizmin tarihçesine baktığımızda tarihte bilinen ilk terör olayının, dini amaçlı yapılmış olan ‘Zealots’ ya da bilinen diğer ismiyle Sicarilere ait olduğu ifade edilmektedir. Terör veya terörizm kavramlarının günümüz bakış açısıyla ortaya çıkışının 1789 Fransız Devrimiyle olduğu kabul edilmektedir. 1789 Fransız ihtilalinden sonraki dönem, dönemin tarihçileri tarafından ‘terör rejimi’ olarak tanımlanmaktadır (İlhan, 2006, s.27). 21. Yüzyıla geldiğimizde ise Almanya’da Bader-Meinhof, Porto Riko’da Faln, İngiltere’de IRA, İspanya’da ETA, Japonya’da Kızıl Ordu, Brezilya’da Kurtuluş Örgütü, İtalya’da Kızıl Tugaylar, Fransa’da Doğrudan Eylem, Irak’ta Barzani-Talabani Örgütleri, İran’da Halkın Mücahitleri ve Tevhid Grubu, Afganistan’da El Kaide Örgütleri gibi sayısız terör örgütünün varlığını sürdürdüğü görülmektedir. Türkiye’de ise; PKK/KCK, FETÖ/PDY, DHKP/C, TKP/ML, DEAŞ gibi terör örgütleri bulunmaktadır.

Terör örgütlerinin herhangi bir gelirleri olmadan ortaya koydukları hedefleri gerçekleştirmelerinin mümkün olmadığı aynı zamanda bir terör örgütü olarak da var olamayacakları aşîkârdır. Terör örgütleri ideolojilerini duyurmak, örgüte yeni üye kazandırmak ve bunları yetiştirmek, örgüt üyelerinin ailelerine ödeme yapmak, sahte belgelerin hazırlanması ve basılmasını sağlamak, mühimmat giderleri karşılamak, örgüte

karşı sempati duyulması adına faaliyetler düzenlemek, güçlü olduğunu basına duyurmak gibi yüksek maliyetleri karşılamak adına ciddi finans kaynaklarına ihtiyaç duymaktadırlar. Terör örgütlerinin ihtiyaç duydukları finans kaynakları; yasal görünümlü finans kaynakları, yasadışı faaliyetlerden elde edilen finans kaynakları ve dış destek olmak üzere 3'e ayrılmaktadır.

Terör örgütleri yasal görünüm adı altında gerçekleştirdikleri faaliyetler sonucu ciddi miktarda fon temin ettikleri bilinmektedir. Yasal görünümlü finans kaynakları; aidat, bağış vb. yollarla elde edilen gelirler, örgütsel yayınların satışından elde edilen gelirler, müzahir dernek/vakıf vb. tüzel kişilerin organize ettiği sosyal/kültürel etkinliklerden elde edilen değerler ve paravan ticari işletmelerden elde edilen kazançlar olmak üzere sıralanabilir.

11 Eylül saldırılarından sonra terör örgütlerine olan devlet desteklerinin azalmasıyla birlikte terör örgütleri yeni finansman arayışına girmişlerdir. Terör örgütleri organize suç örgütlerini örnek alarak onların faaliyet gösterdiği alanlara yönelip yasadışı faaliyetlerde bulunmuşlardır. Yasadışı faaliyetlerden elde edilen gelirler: Kaçakçılık, yolsuzluk, haraç toplama ve sözde vergi, hırsızlık ve gasp, fidye alma, sahtecilik ve şantaj olarak sıralanabilir.

Terör örgütlerinin yasal ve yasal olmayan kaynaklardan sağladığı gelirlerin yanı sıra uluslararası etkinliğe sahip olmak isteyen birçok devletin rakip olarak gördüğü devletlerdeki terör örgütlerine sağladığı finansal desteğe dış destek denilmektedir. Bu dış destek açık veya gizli şekilde yapılabilir. Geçmişte ve günümüzde tüm terör örgütleri doğrudan veya dolaylı olarak birçok devlet, istihbarat örgütleri ve paravan şirketler tarafından desteklenmiştir ve desteklenmeye devam edilmektedir.

Terör örgütleri açısından fon sağlamak, kaynak elde etmek kadar, bu fon veya kaynakların terör örgütü mensuplarına transfer edilmesi de büyük önem arz etmektedir. Terör gruplarının elde ettikleri kaynakları kolluk kuvvetleri ve mali istihbarat birimlerinin dikkatini çekmeden ilgililerine ulaştırmaları gerekmektedir. Terör örgütleri bu transferleri sağlarken; mali sistemleri, yeraltı bankacılık sistemini, nakit kuryeleri, yasal ticari işletmeler ve değerli taşlar, madenler ve kripto paralar gibi envanterleri kullanmaktadırlar.

Teknolojik gelişmelerle kendilerini geliştiren terör örgütleri küreselleşen bir sorun haline dönüşmüştür. Terör örgütleri ile mücadele edebilmek için onlardan daha çok çalışmak, gelişmeleri yakından takip etmek ve yeniliklere açık olmak gerekmektedir. Terörizmin finansmanı ile mücadele yöntemleri klasik terörle mücadele yöntemlerinden çok farklıdır. Çok yönlü düşünebilmek, hızlı kararlar alabilmek, kendini yenileyebilmek, mevzuatı güncel tutabilmek ve boşluk bırakmayıp caydırıcılığı arttırabilmek terörizmin finansmanı ile mücadele açısından oldukça önem arz etmektedir. Terörizmin finansmanı ile mücadele edebilmek için uluslararası ve ulusal düzenlemeler yapılması gerektiği 11 Eylül saldırıları sonrasında tecrübe edinilmiş olup bu saldırılardan sonra uluslararası ve ulusal birçok düzenleme ortaya konulmuştur.

Terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda ciddi manada mali ve hukuki tedbirler ortaya koymak mümkün ve elzemdir. Hukuki tedbirler alınması konusunda uluslararası ve ulusal birçok adım atılmıştır. Mali tedbir konusunda ise ulusal düzeyde ciddi adımlar atılmaması ve bu durumun kaynakları hususunda yaşanan eksiklikler ve sorunlardan dolayı tezimizde terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda uygulanması gereken mali tedbirlere ağırlık verilmiştir. Terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda uygulanabilecek mali tedbirlere baktığımızda: Malvarlığını Dondurma Tedbiri, Elkoyma Tedbiri, Müsadere Tedbiri, Kayyım Tayini Tedbiri ve Finans Transferine Yönelik Tedbirlerin öne çıkması gerektiği aşikârdır.

Ülkeler ihtiyaç duydukları mali istihbarat birimlerini kendilerine uygun olarak belirledikleri; idari tip, polis tipi, adli veya savcılık tipi ve karma tip olarak 4'e ayrılan bu modellerden birini tercih etmektedirler. Her ülke için standart tek bir mali istihbarat birimi modeli bulunmamaktadır. Ülkemizde mali istihbarat biri olarak görev yapan MASAK Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde idari tip model olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bu çalışma, terörizmin finansmanı ile mücadelede kalıcı sonuçlar elde etmek için mali tedbirlerin daha hızlı ve etkin uygulanması ve Türkiye'de mali istihbarat birimi olarak faaliyet yürüten Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) için model önerisi ortaya konulması amacıyla hazırlanmıştır. Bu doğrultuda terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla uluslararası ve ulusal düzeyde yapılan çalışmalar incelenmiş, konuyla alakalı veriler ve diğer ülkelerin elde ettikleri başarılı sonuçlar göz önünde

bulundurularak terörizmin finansmanını önlenmesi hususunda uygulanabilecek mali tedbirler ve MASAK'ın daha aktif görev yapması konuları tartışılmıştır.

Bu çalışmanın teorik kısmı oluşturulurken geniş çaplı literatür taraması yapılmıştır. Konuyla ilgili akademik çalışmaların yanı sıra uluslararası kuruluşların terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda ortaya koydukları mali tedbirler ve hukuki düzenlemelere değinilerek ülkemizde de bu tedbirlerin uygulanma imkanları üzerinde durulmuş ayrıca diğer ülkelerdeki mali istihbarat birimlerinin işleyişi incelenerek MASAK için model önerisi ortaya çıkarılmıştır. Çalışmada araştırma yöntemi olarak nitel araştırma metodu kullanılmıştır.

Tez üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde terör ve terörizm tanımları literatürden istifade edilerek yapılmış, terörün tarihçesi ve son olarak ülkemizde aktif olarak varlık sürdüren terör örgütleri anlatılmıştır. İkinci bölümde terör örgütlerinin finans kaynakları ve bu kaynakların transferinde kullandıkları yöntemlere değinilmiştir. Tezimizin son bölümü olan üçüncü bölümde ise, terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda uygulanan uluslararası ve ulusal tedbirlerden bahsedilmiş, terörizminle mücadelede ülke uygulamalarına değinilmiştir ve son olarak tezimizin asıl konusunu oluşturan terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda uygulanabilecek mali tedbirler anlatılarak ülkemizde terörizmin finansmanının önlemek adına MASAK'ın daha aktif faaliyet yürütmesi amacıyla model önerisi ortaya konulmuştur. Sonuç bölümünde ise ortaya konulan mali tedbirlerin ve model önerimizin uygulanmasına yönelik önerilere yer verilmiştir.

Bu çalışmanın zaman sınırını 11 Eylül saldırıları sonrası dönem oluşturmaktadır. 11 Eylül saldırılarından bugüne kadar uluslararası kuruluşların ve devletlerin terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla ortaya koydukları düzenleme ve uygulamalarla ele alınmış, bu doğrultuda uluslararası kuruluş ve devletlerin terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda ortaya koydukları mali tedbirler ve mali istihbarat birim yapıları incelenmiş, Türkiye için uygun mali tedbirler ve mali istihbarat birim modeli araştırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TERÖR VE TERÖRİZM İLE TÜRKİYE'DEKİ TERÖR ÖRGÜTLERİ

1.1. Terör ve Terörizm Kavramı

Fransızcadaki 'terreur' sözcüğünden Türkçeye geçen 'terör' sözcüğünün kökeni, Latince 'tahmin edilemeyen bir tehlike durumuna karşı hissedilen aşırı korku, endişe, vahşet veya dehşet' anlamı taşıyan 'terrere' sözcüğüne dayanmaktadır.

Terörizmin bir ideolojiyi içinde barındırdığı ve bu ideolojinin gerçekleşmesi içinde şiddete başvurduğu kabul edilmektedir. Bu açıdan bakıldığında terörizmin siyasal şiddetin bir nevi tezahürü olduğu anlaşılmaktadır. Terörü ve terörizmi tanımlamak adına dünyanın dört bir yanından birçok araştırmacı tanımlamalar yapmaya çalışmış fakat ortak bir tanımlama oluşturulamamıştır. Yani genel geçer bir terör ve terörizm tanımı bulunamamaktadır. Bunun sebepleri siyasi rejimlerin ülkeden ülkeye göre değişmesi, uluslararası alanda ülkelerin konum ve düşüncelerinin değişiklik göstermesi ve bazı ülkelerin özgürlük savaşçısı ilan ettiği grupları bazı ülkelerin terör grubu olarak ilan etmesidir. Bu sebeplerden dolayı genel geçer bir terör ve terörizm tanımı ortaya çıkmamaktadır.

Terörizm, terör ve terörist kelimelerini tanımlama açısından net ve ortak bir ifade bulunmamakta birlikte yıllardır edilen tecrübelerle dayanılarak; "mevcut işleyen sisteme karşı oluşturulan silahlı karşı güç veya güçler tarafından yıkılmasına yönelik başkaldırı hareketi" olarak tanımlanmaktadır (Angelfire, 2022).

Terör ve terörizmle ilgili tarif ve tanımlamalar incelendiğinde yaklaşık olarak 120 adet değişik tanımlama bulunmaktadır (Akagündüz, 2009, s.7). Bu tanımlamalar incelendiğinde en çok şiddet, kuvvet, korku ve tehdit kelimelerinin tekrar edildiği görülmüştür. Terör ve terörizm tanımlamaları aşağıdaki gibidir:

Terör, özellikle psikolojik durumu etkilemek amacıyla gerçekleştirilen eylemlerin bir güç veya nesne tarafından çevreye korku, dehşet ve şiddet hareketinin salınması halidir (Wilkinson, 1974, s.9). Terör, organize bir grup tarafından ideolojilerinde hedeflediklerini gerçekleştirmek amacıyla şiddet kullanılmasıdır (Alexandar, 1979, s.11). Terör, halka veya çevreye karşı gayri resmi şiddet kullanılarak hedeflerini gerçekleştirmek amacı taşımaktadır (Mackey, 1997, s.8).

Terör, asıl amacı mevcut siyasi durumu ele geçirmek ve halka korku salarak onlara psikolojik olarak devletsiz kaldıkları inancı benimsetmek amacıyla başvurdukları şiddet eylemleridir (Keleş, 1996, s.93). Terör, şiddet eylemlerini yaygınlaştırarak sınıflar arası çatışma çıkarmak bunu da toplumun kutsal gördüğü değerler üzerinde yapmaya çalışılan hukuk dışı hareketlenme olarak tanımlanabilir (Dönmezer, 1977, s.32).

Terör, hukuk dışı gerçekleştirilen eylemlerle halka ciddi derecede korku yaşatarak amaçlarını gerçekleştirme aracı olarak tanımlanabilir (Çakmak, 2008, s.29). Terör, kendi düşünce ve fikirlerini insanlara zorla benimsetmek amacıyla ve insanlara korku salarak başvurdukları tehdit etme veya zor kullanma fiilidir (Gül, 2012, s.7).

Terör; siyasi gücü yıkmayı, ekonomik düzeni tahrip etmeyi, toplumun düzen ve sağlığını bozmayı ve ayrıca ülke bütünlüğünü parçalamayı amaçlayan bunu uygularken de halk üzerinde korku yaratarak zor kullanma eylemlerine başvuran gayri meşru grup hareketi olarak tanımlanabilir (Ergül, 2012, s.50). Terör, insanlara aşırı korku salarak kamu düzenini ortadan kaldırıp zarar vermeyi amaçlayan, bu amacı gerçekleştirmek içinde zor kullanarak şiddetli bir kızgınlık veya öfke halinin ortaya çıkarılması olarak tanımlanmaktadır (Topkaya & Kocaer, 2013, s.64-65).

Türkiye Cumhuriyeti 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1. maddesinde terör çok kapsamlı ve uzunca bir metinle tanımlanmıştır. Bu şekilde bir tanımlama yapılmasının nedenleri arasında üzerinde uzlaşılmış bir terör veya terörizm kavramının olmaması, ülkemizde sayısız terör örgütlerinin farklı yöntem, ideoloji ve eylem biçimleriyle var olması olarak gösterilebilir. Terörle mücadele kanunumuzda yapılan tanımdan yola çıkılarak: Terör, cebir ve şiddet yöntemlerine başvurularda ülkemizin bütünlüğünü, kamu düzenini, genel ahlakı, genel sağlığı, ekonomik düzeni ve insanların temel hak ve özgürlüğünü korku, baskı veya tehdit stratejileri uygulayarak kişi veya

kişiler tarafından oluşturulan terör grupları tarafından uygulanacak her türlü suç teşkil eylemler olarak tanımlayabiliriz.

Terörizm, ülkelerde terör ortamı oluşturmak amacıyla ayrılıkçı hedeflerin, aşırı ideolojik ve sapkın düşüncelerin, fanatizmin ya da kişisel hırsların sağladığı motivasyonla şiddeti çıkar yol olarak benimseyen kişiler veya gruplar tarafından işlenen suçlardır (Parliamentary Assembly of the European Union, 1999, Madde 5).

İslam Konferansı Örgütü tarafından terörizm, insanları şiddet uygulayacağı tehdidiyle korkutarak, insanların yaşamlarını ve çevreyi tehlikeye atarak, insanları onurlarından, özgürlüklerinden, güvenliklerinden mahrum bırakmak amacıyla onları işgal etmek veya onları elde tutmak veya bir ulusal ve uluslararası tesisleri tehlikeye atmak, ya da bağımsız devletlerin bağımsızlığını, düzenini, toprak bütünlüğünü, siyasi birliğini veya egemenliğini tehdit etmek suretiyle örgütsel olarak gerçekleştirilen her türlü şiddet, tehdit veya korku eylemi şeklinde geniş bir biçimde tanımlanmıştır (OIC, 1999, Madde 1).

2004 yılında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından yayımlanan raporda terörizm; terörü halka benimsetmek amacıyla tüm insanlara, belirli bir gruba veya kişiye yönelik başvurulmuş şiddet hareketleri veya uluslararası ya da ulusal düzeyde terör veya terörizmi engellemekle alakalı çalışmalar yapılmasını engellemek veya uluslararası sürdürülen çalışmalarda ülkelerin çekimser kalması için zorlanması olarak tanımlanmıştır (Saul, 2005, s.164).

Terörizm, siyasi amacı ve ideolojileri gerçekleştirmek amacıyla gizli ajanlar veya gruplar tarafından halkı etkileme yöntemiyle şiddetin kullanılması olarak tanımlanmaktadır (Tilly, 2004, s.7). Terörizm, durmaksızın şiddet kullanılarak siyasal anlamda alınan kararları etkileyecek bir terör atmosferi oluşturmak adına failine veya sebebine bakılmaksızın herhangi bir korku oluşturan yasadışı eylem biçimi olarak tanımlanmaktadır (Sorel, 2003, s.371).

Terörizm, bir ideoloji gerçekleştirme hayaliyle halkı korkutma yoluna başvurulmuş baskı altına almak, örgüt propagandası yapmak, devletin mevcut siyasi iktidarını, rejimini değiştirmeye yönelik veya devleti bölmek amacıyla oluşturulan grupların kendi bulunduğu veya başka devlette çocuk, kadın, yaşlı ayrımı yapmaksızın

gerçekleştirdikleri dehşet dolu ve insanlık dışı şiddet eylemleri olarak tanımlanmaktadır (Urhal & Acar, 2007, s.349).

Terörizm, yerel gruplar vasıtasıyla kaos ortamı oluşturma amacı taşıyan ayrıca siyasi güçlere korku salma hedefiyle kullanılan şiddet hali olarak tanımlanabilir (Clarke, 2015, s.11). Terörizm, gayri meşru grup tarafından ekonomik, sosyal, dini ya da en önemlisi siyasi amaçlarına ulaşma hedefiyle baskı, yıldırma veya korkutma yoluyla yasadışı güç ve şiddetin kullanılması olarak tanımlanmasının yanında vandalizm olarak basit bir şekilde tanımlanabilecek olayların da terörizme sebep olabileceği veya terörizmi içerebileceği ifade edilmektedir (Mueller & Stewart, 2011, s.42-43). Terörizm bir takım politik taleplerin karşılanmasını sağlamak için bireylere, gruplara, topluluklara veya siyasi güçlere korku verilmesi amacıyla, cinayet veya ortadan kaldırma eylemlerinin sistematik olarak kullanılması ya da bu amaçla tehdit oluşturulmasıdır (Wardlaw, 1998, s.16).

Terörizm, politik amaçları gerçekleştirmek için şiddeti organize bir şekilde kullanmak suretiyle, toplumu ve karar alıcıları, normal şartlarda tercih etmeyecekleri bir davranış modeline yönlendirilmesi olarak tanımlanabilir (Ovalı, 2006, s.80). Terörizm kısaca, aşırı siyasi hareketlerin amaçlarına hizmet edecek bir güvensizlik ortamı yaratmak için, sistematik olarak başvuru şiddet eylemleri olarak tanımlanabilmektedir (Çağırın, 2008, s.45-46).

İçinde ideoloji, örgüt ve eylem unsurlarını barındıran ve bu çerçevede, bir ideoloji etrafında örgütlenen kişilerin, siyasi amaç ve çıkarlarını gerçekleştirmek için yürüttüğü gayri meşru korku ve şiddet hareketleri terörizm olarak tanımlanabilir (Alkan, 2008, s.96-97).

Terör ve terörizm kavramlarının birbiriyle aynı anlam taşıdığını da birbirinden farklı anlamlar taşıdığını da savunan birçok görüş mevcuttur. Gerek günlük yaşamımızda halk arasında, gerekse bilimsel yazılarda iki kavramın da nesnel bir tanımlamasının olmaması aslında iki kavramın da birbirinin yerine kullanılması sonucunu doğurmuştur.

Terör ve terörizmin farklı anlamlar içermekte olduğunu savunanlara göre: Terör; insanları korkutmak, sindirmek veya yıldırma amacıyla onlara kendi düşünce ve davranışları kabul ettirmek için zor kullanma ya da tehdit etme şeklindeki bağımsız bir kişinin işleyeceği eylemi içermekte ve bunda örgütlülük ölçütü olarak aranmamaktadır

(Bozdemir, 1982, s.526). Terörizm ise; siyasi amaçları gerçekleştirmek için örgütlü, sistemli ve sürekli zor kullanmayı yöntem olarak benimseyen stratejik bir kavram olup, terör bir eylem biçimi iken terörizm ise bir savaşım doktrini olarak karşımıza çıkmaktadır (Bozdemir, 1982, s.526). Kısaca terör; her türlü şiddet hareketlerini içinde bulunduran, örgütlü ve kuralsız şiddet hareketleri olarak tanımlanmakta, terörizm ise; içinde bir ideoloji barındıran ve mevcut sistemi şiddet yoluyla yıpratmaya yönelmiş, bir ideoloji çerçevesinde örgütlenen kişilerin, mevcut siyasi iktidarı ve rejimi şiddet eylemleri temelinde hedef alan faaliyetleri olmaktadır (Yücebaş, 2011, s.143). Terör vahşet, dehşet, şiddet anlamına gelirken, terörizm dehşet ve vahşeti ortaya çıkarmak için girişilen örgütlü eylem veya eylemlerdir.

Bu iki kavramın aynı anlamlar taşıdığını savunanlara göre: Mevzuatımızda terör konusunda ilk ortaya çıkan terörle mücadele kanunumuzda terörizm kavramının hiçbir noktada kullanılmadığı, tüm bölümlerde terör ifadesinin kullanıldığı görülmektedir. Uluslararası kuruluşların terör konusunda ortaya koyduğu çalışmalara uyum sağlanması amacıyla çıkarılan mevzuatlarda terör ve terörizm kavramlarının sıklıkla birbiri yerine kullanıldığı görülmüştür. Son zamanlarda üzerine düşülen ve çalışmaların hızlandırıldığı alan olan terörizmin finansmanı ile alakalı imzalanan ikili anlaşmalarda da genellikle terörizm kavramının tercih edildiği görülmüştür.

Özetle terörle mücadele yöntemine ilişkin tüm mevzuatlar birlikte değerlendirildiğinde, hukukumuzda terör ve terörizm sözcüklerinin yaygın kanaate uygun olarak, aynı anlama gelecek şekilde birbirinin yerine kullanıldığı ifade edilebilir.

1.2. Terör ve Terörizmin Tarihçesi

Tarihte bilinen ilk terör olayı, dini amaçlı ‘Zealots’ ya da bilinen ismiyle Sicariilere ait olduğu ve MS 6-135 yılları arasında Yunan, Yahudi ve Roma yönetimlerine karşı eylemlerde bulundukları bilinmektedir. Dolayısıyla terörizmin kökeni, miladi takvimin başlarında Zealots öncülüğünde Filistin’de hüküm süren Roma yönetimine karşı Yahudi ayaklanmasını teşvik eden Sicarii örgütüyle ortaya çıktığı bilinmektedir (İlhan, 2006, s.27). Musevi din adamları tarafından kurulan Sicarii örgütü, Sica denilen küçük bir kılıçla düşmanlarına saldırmış, sarayları tahrip etmiş, devlet arşivlerini yok etmiş ve buğday ambarları ile Kudüs’ün su kanallarını yıkmışlardır. Romalılar tarafından

yakalanan Sicariilere ciddi işkenceler uygulanmış ve kurtulamayacaklarını anlayınca ise Masada Kalesi'nde toplu intihar etmişlerdir.

Terör olgusunu ilk olarak Sicariiler ortaya koyduktan sonra ortaya çıkan ikinci grup Haşhaşiler olmuştur. Siyasal terörü 11. ve 12. Yüzyıllarda Alamut Kalesi'nde yetiştirdiği fedailerine cinayet işletebilmek için haşhaşla uyuşturan ve bu nedenle batı dillerinde katil anlamında Assassin denen kelimeye kaynaklık eden ve din kökenli bir terörü kurumlaştıran kişi Hasan Sabbah'dır (Kongar, 2009, s.97). Haşhaşi terör örgütü Selçuklular için büyük sorun yaratmış ve gelişmelerinde önlerine bir engel olarak çıkmıştır. Moğollar tarafından yenilgiye uğratılan Haşhaşi terör örgütü yenilgiden sonra dağılmıştır.

Terör ve terörizm kavramlarının günümüz bakış açısıyla ortaya çıkması 1789 Fransız Devrimiyle olduğu kabul edilmektedir. 1789 Fransız ihtilali sonrası ise dönem tarihçileri tarafından 'terör rejimi' olarak tanımlanmaktadır (İlhan, 2006, s.27).

19. ve 20. Yüzyıllara baktığımızda terör algısı değişmeye başlamış kavram 'devlet terörü' değil, günümüzdeki anlamıyla 'devlet karşıtı eylemler yürütenler' için kullanılmıştır. Tarihteki en etkili terör olaylarından biri; Birinci Dünya Savaşının başlamasına yol açan Avusturya İmparatorluğu Veliahtı Arşidük Franz Ferdinand'ın Bosna'da bir siyasal cinayetle öldürülmesidir (Kongar, 2009, s.97). En etkili terör olaylarından bir diğeri ise; 11 Eylül 2001'de ABD'de bulunan İkiz Kulelere yapılan saldırılar olarak kabul edilmektedir.

Yirminci Yüzyılda, iletişim ve ulaştırma teknolojisindeki gelişmelere paralel olarak, yazılı ve görsel basının da etkisiyle terör ve terörist örgütlenmeler artarak, Almanya'da Bader-Meinhof, Fransa'da Doğrudan Eylem, Japonya'da Kızıl Ordu, Porto Riko'da Faln, İtalya'da Kızıl Tugaylar, İngiltere'de IRA, Uruguay'da Milli Kurtuluş Hareketi, İspanya'da ETA, Türkiye'de Dev-Sol ve PKK, Brezilya'da Kurtuluş Örgütü, İran'da Halkın Mücahitleri, Afganistan'da El Kaide, Irak'ta Barzani-Talabani Örgütleri ve Tevhid Grubupları kurlsız şiddet eylemlerine yönelmişlerdir (İlhan, 2006, s.28).

Yukarıda sayılan terör örgütlerine ek olarak Türkiye'de; FETÖ/PDY, DHKP/C, TKP/ML, DEAŞ gibi terör örgütleri de bulunmaktadır.

1.3. Türkiye’deki Terör Örgütleri

Türkiye konumu, jeopolitik yapısı ve birden fazla ırkın bir arada yaşamasından kaynaklı olarak birçok devletin ve terör örgütlerinin iştahını kabartmaktadır. Ülkemizde söz sahibi olmak isteyen birçok devlet ve terör örgütü vardır. Devletler üzerimizde hâkimiyet sağlamayı resen gerçekleştiremediği için terör örgütlerine destek olarak hayallerini gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Ülkemizde terör örgütlerinin çokluğundan dolayı anlatımda etkinliği sağlamak adına ideolojileri ve kuruluş amaçları bakımından birbirine benzer terör örgütlerini aynı kategori içerisine alıp sınıflandırma yapmanın daha faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Bu yüzden ülkemizdeki terör örgütlerini 4 sınıfa ayırmak mümkündür. Bunlar; PKK/KCK, FETÖ/PDY, Sol Terör Örgütleri ve Dini İstismar Eden Terör Örgütleri’dir.

1.3.1. PKK/KCK Terör Örgütü

Bölücü terör örgütü adıyla bilinen PKK/KCK terör örgütü kuruluşundan itibaren çok sayıda isim değişikliğine gitmiştir. İlk olarak Kürdistan İşçi Partisi (PKK) adıyla tanınan örgüt daha sonra Kürdistan Halklar Topluluğu (KCK) adını kullanmaya başlamış son olarak ülkemizde ikisinin birleşimi olarak PKK/KCK terör örgütü olarak adlandırılmıştır.

1.3.1.1. PKK Terör Örgütü

Kırk yılı aşkın bir süredir ülkemiz gündemini işgal eden bölücü örgüt Kürdistan İşçi Partisi (PKK), kuruluş tarihinden günümüze kadar silahlı faaliyetleri esas almıştır. Bölücü örgüt açısından silahlı faaliyetler temel alınsa da, gerek ülkemizde gerekse dünya üzerinde değişen şartlar doğrultusunda örgüt kendini yenilemeye çalışmış ve yapısal değişikliklere gitmekten geri durmamıştır.

PKK terör örgütü 27 Kasım 1978 tarihinde Diyarbakır ili Lice ilçesi Fas köyünde yapılan toplantı sonucu kurulmuştur. Bu tarih aynı zamanda PKK’nın I. Kongresi(Kuruluş) olarak kabul edilmektedir. Kongreye; Abdullah Öcalan, Ali Haydar Kaytan, Resul Altınok, Baki Karer, Cemil Bayık, Akif Yılmaz, Şahin Dönmez, Dilaver Yıldırım, Mazlum Doğan ve Fuat Çavgun gibi örgüt mensuplarının katıldığı bilinmektedir (TEM, 2022).

Marksist-Leninist bir ideolojiyi benimseyen PKK terör örgütü, Türkiye, İran, Irak ve Suriye toprakları üzerinde sözde Bağımsız Birleşik Bir Kürk Devleti kurmak amacıyla kurulmuştur. PKK terör örgütü sözde “Bağımsız Birleşik Kürdistan” hedefine ulaşmak için “Uzun Süreli Halk Savaşı” stratejisini benimsemiş ve bu strateji dört dönemden oluşmaktadır.

1973 yılında ilk olarak Çubuk Barajında Gerçekleştirilen ve Tuzluca'yır, Dikmen toplantıları ile devam eden, Doğu ve Güneydoğu Bölgelerine açılım kararının alındığı, ilk örgütlenme faaliyetleri ile Parti Programı ve Manifestosunun hazırlandığı, ayrıca kuruluş dönemleri sürecine Birinci Stratejik Dönem.

1984 yılında örgütün sözde Uzun Süreli Halk Savaşı Stratejisini hayata geçirmek amacıyla başlayan şiddet eylemleri dönemi olarak nitelendirilen ve 1993 yılına kadar devam eden sürece İkinci Stratejik Dönem.

1993-2010 yılları arasında süren çatışma-ateşkes-müzakere veya örgüt literatüründe çözüm ve tasfiye süreci olarak ifade edilen sürece Üçüncü Stratejik Dönem.

Terörist başı tarafından ortaya konulan, örgüt kadrolarına sistemli şekilde aktarılan ve pratiğe geçirilmeye çalışılan 2010 Haziran ayı ile birlikte başlayan sözde Demokratik Özerklik ve Konfederal bir sistem oluşturma hedefleri doğrultusunda Devrimci Halk Savaşını gerçekleştirme amacına yönelik faaliyetlerin yoğunlaşacağı sürece ise Dördüncü Stratejik Dönem denilmektedir.

Örgütün ilk silahlı kanadı olan Kürdistan Kurtuluş Birliği (HRK), PKK'nın II. Kongresinde alınan kararla kurulmuş ve ilk olarak 15 Ağustos 1984 tarihinde gerçekleştirdikleri Erüh ve Şemdinli baskınlarında 1 askerimiz şehit olmuş, 9 asker ve 3 sivil de yaralanmıştır (Belgenet, 2022). Eylem sonrasında HRK'nın Kuruluş Bildirgesi dağıtılmıştır.

Ülkemizin 1998 yılında Suriye Devletine uyguladığı kriz yönetimi sonucu olarak 09 Ekim 1998 günü Suriye yönetimi örgüt elebaşı Abdullah Öcalan'ı ülkesinden çıkarmıştır. Suriye'den kaçan Öcalan sırasıyla Rusya, Yunanistan ve İtalya gibi ülkelere gitmiş fakat kabul edilmemiştir. Son olarak Yunan istihbarat elemanlarının kontrolünde Kenya'ya gitmiştir. 15 Şubat 1999 tarihinde terörist başı Abdullah Öcalan Kenya'da gerçekleştirilen operasyonla yakalanarak ülkemize getirilmiştir (TEM, 2022).

PKK terör örgütü kuruluşundan itibaren dönemsel şartlara uyum sağlamak amacıyla isim değişikliğine gitmiştir. Bunlar sırasıyla:

1978 PKK (Kürdistan İşçi Partisi)

2002 KADEK (Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi)

2003 KONGRA-GEL (Kürdistan Halk Kongresi)

2005 KKK (Kürdistan Demokratik Konfederalizmi)

2007 KCK (Kürdistan Halklar Topluluğu)

1.3.1.2. KCK Terör Örgütü

PKK terör örgütü dönemsel şartlara göre isim değişikliğine gitmiştir, bu değişiklikler aslında son çabalamalar olarak düşünülebilir. 2007 yılında Kürdistan Halk Topluluğu(KCK) adı altında yeni oluşuma giden PKK terör örgütü bugünden itibaren ülkemizde PKK/KCK terör örgütü olarak adlandırılmaktadır. Örgüt 17 Mayıs 2005 tarihinde Orta Doğu ve Avrupa'dan toplantıya katılmak amacıyla gelen 213 yönetici tarafından kabul edilen sözde anayasa olarak nitelendirdikleri KCK Sözleşmesi ile yeni bir sisteme girdiklerini ilan etmişlerdir. KCK sözleşmesinin önsöz ve başlangıç bölümünde örgütün ideolojisine yer verilmiştir. Toplumcu demokratik konfederal yapıya geçtiklerini ilan etmişlerdir (Counter, 2022).

KCK sistemi genel yapısına ve işleyişine bakacak olursak; KCK Genel Başkanı olarak Abdullah Öcalan gösterilmiştir. Genel Başkanın altında 3 erkek ve 3 kadından oluşan KCK Genel Başkanlık Konseyi bulunmaktadır. KCK Genel Başkanlık Konseyi altında, Yasama KONGRE-GEL, Yürütme Konseyi ve Yargı Adalet Divanları bulunmaktadır.

Kongra-Gel (Kürdistan Halk Meclisi), PKK/KCK terör örgütünün KCK sistemi içerisinde sözde en üst yasama organı olarak kabul edilmektedir. 4 parça olarak adlandırılan (Türkiye, Suriye, Irak ve İran) yapılar ile Avrupa yapılanması içerisinde sorumlu düzeyde faaliyet yürüten örgüt mensupları arasında seçilen 300 örgüt mensubundan ve 7 daimi komisyondan oluşmaktadır. Kongra-Gel 9. Genel Kurul Toplantısında Eş başkanlık şeklinde yönetileceğine ilişkin aldıkları karar doğrultusunda Remzi Kartal ve Hacer Zağros isimli örgüt yöneticileri Eş başkan olarak seçilmiştir (BBC, 2022).

KCK Yürütme Konseyi, PKK/KCK terör örgütü KCK sistemi içerisinde yürütme organı KCK Yürütme Konseyi adı altında oluşturulmuştur. KCK yapılanması içerisinde seçilen 2 eş başkan ve 35 üyeden oluşmaktadır. 2013 yılında gerçekleştirilen sözde 9. Genel Kurul sonrasında eş başkanlık sistemine geçilmiş ve Cemil Bayık ile Hülya Oran isimli örgüt mensupları eş başkanlığa getirilmiştir (BBC, 2022).

Yargı Adalet Divanları, KCK yargı sistemi Adalet Divanları adı altında oluşturulmuştur. KCK Yüksek Adalet Divanı en yüksek yargı kurulu olup, İdari Mahkemeler ve Halk Mahkemeleri ile silahlı örgüt mensuplarının yargılandığı Yüksek Askeri Mahkeme olmak üzere üçlü bir yapılanma üzerine kurgulanmıştır.

1.3.1.3. PKK/KCK Terör Örgütünün Ülkemizdeki Alt Kuruluşları

PKK/KCK terör örgütünün ideolojisine bağlı kalarak amaçlarına ulaşmak için birden fazla alt kuruluşu bulunmaktadır. Bunlar:

Halkların Demokratik Kongresi (HDK), Abdullah Öcalan'ın sol siyasi partilerle ittifak kurulabileceği yönündeki talimatları/açıklamaları sonrasında 15 Ekim 2011 tarihinde kurulmuştur. Ülkemizin batı illerinde sol örgütlenmelerin ve marjinal grupların siyasi gücü ve kitle potansiyelini terör örgütüne kanalize etme hedefiyle kurulmuştur (Yeniçizgi, 2022).

Halk Savunma Güçleri (HPG), PKK/KCK terör örgütünün silahlı yapılanmasıdır. İlk olarak 1984 yılında Kürdistan Kurtuluş Birliği (HRK) kurulmuştur. Daha sonra 1986 yılında HRK'nın adı Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu (ARGK) olarak değiştirilmiştir. Son olarak PKK/KCK'nın 2000 yılında yapılan VII. Kongresinde alınan kararla silahlı yapılanmanın adı Halk Savunma Güçleri (HPG) olarak değiştirilmiştir (Wikipedia, 2022).

Sivil Savunma Birlikleri (YPS), PKK/KCK terör örgütü 2015 yılında sözde Özerklik/Özyönetim ilanları başlatmış ve sözde öz yönetim ilan edilen yerleri savunmak ve bu merkezleri giderek tahkim etmek için kırsal alandan takviye edilen silahlı örgüt mensuplarının katılımıyla Aralık 2015'de Sivil Savunma Birlikleri (YPS) adı verilen silahlı yapılanma oluşturmuşlardır.

Kürdistan Özgürlük Şahinleri (TAK), PKK/KCK terör örgütü 2004 yılı itibariyle gerçekleştirmiş olduğu şiddet içerikli eylemlerin halka siyasiler tarafından gerçekleştirildiği imajını vermek, ayrıca dünya genelinde ortaya konulabilecek olan tepki

veya kötü imajı engellemek amacıyla TAK (Teyrenbaze Azadiya Kürdistan- Kürdistan Özgürlük Şahinleri) adıyla paravan bir örgütlenme oluşturulmuştur. TAK gerçekleştirdiği eylemlerde halk üzerinde korku ve panik oluşturmaya amaçlamaktadır. Bununla birlikte eylemlerde sivillerin zarar görmesi durumunda hedefin siviller olmadığı devlet olduğu belirtilerek sivil kayıplardan dolayı özür dileyerek kamuoyu tepkisini bertaraf etmeye çalıştıkları görülmüştür.

Özgür Kadın Hareketi (TJA), terör örgütünün ülkemizdeki kadın yapılanmaları 19.09.2003 tarihinde kurulan Demokratik Özgür Kadın Hareketi (DÖKH) ile sistemli şekilde yürütölmeye başlamıştır. 05.02.2015 tarihinde gerçekleştirilen sözde kadın konferansında Özgür Kadın Kongresi (KJA) olarak isim değişikliğine gitmiştir. Resmi Gazetenin 22.11.2016 tarihli ve KHK/677 sayılı kararı ile KJA'nın kapatılması ve yöneticilerinin tutuklanmasıının ardından isim değişikliğine gidilerek KJA'nın adı Özgür Kadın Hareketi (TJA) olarak değiştirilmiştir (TEM, 2022)

Devrimci Öğrenci Hareketi (DÖH), PKK/KCK terör örgütünün ülkemizdeki üniversite faaliyetlerinin DEM-GENÇ (Demokratik Gençlik Dernekleri Federasyonu) adı altında oluşturulan örgütlenme tarafından yürütöldüğü bilinmektedir. Söz konusu örgütlenme ile ilgili olarak yerel mahkeme tarafından verilen mahkûmiyet kararı ve Resmi Gazete'nin 22.11.2016 tarihli ve KHK/677 sayılı kararı ile kapatılmasıının ardından isim değişikliğine gidilerek DEM-GENÇ'in adı Devrimci Öğrenci Hareketi (DÖH) olarak değiştirilmiştir (TEM, 2022).

Avrupa Demokratik Kürt Toplum Kongresi (KCD-Ewropa), PKK/KCK terör örgütünün Avrupa'daki derneklerin yanı sıra, Avrupa'daki kadın, gençlik, mesleki, inanç, kültür-sanat, spor, dış ilişki, eğitim, ekonomik, dil-tarih vb. alanlarda faaliyet yürüten birimlerin çatı yapılanmasıdır (Wikipedia, 2022).

Heyva Sor A Kurdistane, PKK/KCK terör örgütünün Avrupa'da yasadışı ilan edilmesinin ardından yaşanan sıkışıklığı aşma amaçlı kapatılan dernek ve kuruluşlarını değişik adlar altında yeniden açma kararı almıştır. Alınan kararların akabinde 15.03.1993 tarihinde Almanya/Bochum'da sözde Kürt Kızılayı - Heyva Sor A Kurdistane kurulmuştur (Anadolu Ajansı, 2022).

Heyva Sor'un terör örgütünün faaliyetlerine destek vererek, örgüte uluslararası arenada meşruiyet kazandırmaya çalıştığı bilinmektedir. Örgüt mensuplarına ve

Türkiye'deki yakınlarına yönelik para ya da gıda, ilaç, yiyecek gibi yardımlar yapmaktadır. Değişik isimler altında toplanan yardım kampanyaları ile örgüte önemli ölçüde gelir sağlamaktadır.

1.3.1.4. PKK/KCK Terör Örgütünün Eylem Türleri

Silahlı/Roketatarlı eylemler, terör örgütü tarafından üs bölgelerine, emniyet binalarına, karakol/kalekollara, uygulama noktalarına, yol güzergâhlarına veya kırsal alandaki güvenlik güçlerine silahlı ve roketatarlı gerçekleştirdiği saldırılardır.

Son dönemlerde teröristler tarafından sıklıkla kullanılan eylem şekli Canlı Bombalı Eylemlerdir. Örgüt mensuplarının vücutlarına patlayıcı yerleştirerek ya da bomba yüklü araçları kendileri ile birlikte infilak ettirerek eylemleri gerçekleştirmektedirler. Terör örgütünün bu tür eylemlere başvurmasının altında yatan ana sebep ise, örgütün güç kaybetmesi ve güvenlik güçlerinin başarılı çalışmaları olmuştur. Ülkemizde ilk intihar eylemi 1996 yılında Tunceli'de hamile bayan süsü verilen PKK terör örgütü mensubu Zeynep Kınacı tarafından gerçekleştirilmiştir (Wikipedia, 2022).

Bombalı Araç/Motosiklet Saldırıları ve El Yapımı Patlayıcı (EYP) Saldırıları terör örgütlerinin riski düşük olması ve yapımı saklanması kolay olduğu için sıklıkla kullandığı yöntemlerdendir. PKK/KCK terör örgütünün özellikle kırsal kesimlerde uyguladığı bir diğer saldırı türü de Mayınlı Saldırıları ve Drone/Maket Uçaklı Eylemlerdir.

Sabotaj eylemleri, terör örgütü mensuplarının önümüzdeki dönemde uygulayacağı sözde savaş taktikleri arasında sızma-saldırı, sabotaj, suikast, pusu-tuzak, yol kesme, şehir eylemleri, baskın, kuşatma ve darbeleme-taciz gibi eylemler yer almaktadır. Hedeflediği sansasyonel eylemleri gerçekleştirmekte başarısız olan terör örgütünün içerisinde bulunduğu durumdan kurtulmak, müzahir kitle desteğini tekrar kazanmak amacıyla; alternatif eylem arayışı olarak orman yakma eylemlerine yöneldiği bilinmektedir. Son dönemde ülkemizde meydana gelen orman yangınlarının terör örgütünün paravan yapılanmaları tarafından üstlenildiği görülmektedir.

1.3.1.5. PKK/KCK Terör Örgütüyle Mücadelede Son Durum

Ülkemizde son yıllarda PKK/KCK terör örgütüyle mücadele kararlılıkla sürdürülmektedir. Geçmiş yıllarda uygulanan sistemlerin aksine PKK/KCK terör

örgütünün kökünü kazımaya yönelik yeni stratejiler ortaya konulmuştur. Sadece kırsal alanda teröristle mücadele değil, aynı zamanda; ‘Terörizmle her alanda mücadele’ anlayışına göre hareket tarzı oluşturulmuştur. Bu nedenle terörü kaynağında yok etme ve aralıksız taarruzlarla ‘alan hâkimiyeti’ politikası benimsenmiştir. Olay sonrası operasyon mantığından vazgeçilmiş, ‘her alanda kesintisiz, topyekûn mücadele’ stratejisine geçilmiştir. Yeni mücadele konseptimiz sonrası terör örgütünün yurt içerisindeki faaliyetleri işlevsiz hale getirilmiş, örgüt mensuplarının kırsal alandaki hareketliliği minimize edilmiştir. Bu stratejiler kesintisiz biçimde uygulanırken İHA/SİHA ve İKU’lar terörle mücadelede çarpan etkisi yaratmış ve son dört yılda yurt içi ve sınır ötesinde PKK/KCK terör örgütüne ağır darbeler vurulmuştur.

Yurt içinde siyasi/toplumsal alanı domine eden kırsal unsurlara karşı etkili operasyonlar gerçekleştirilmiş, ülkemizdeki sayıları 3.000’i bulan PKK/KCK terör örgütünün sayıları 100-150 civarına düşürülmüştür (Anadolu Ajansı, 2022). Katılımlar yok denecek seviyeye indirilmiştir. Sokak hareketliliğine yönelen merkezlerdeki illegal, legal görünümlü yapı ve oluşumlar büyük ölçüde tasfiye edilmiştir. Terör örgütüne karşı sürdürülen sınır ötesi harekâtları dolayısıyla sadece ülkemizde değil sınır ötesinde de sayıları ciddi noktalara ulaşan terör örgütüne karşı mücadelemiz etkin ve kararlılıkla devam etmektedir.

2019 yılında teslim olan 365 örgüt mensubundan 273’ü, 2020 yılında ise teslim olan 95 örgüt mensubundan 87’si ikna çalışmaları ile örgütten koparak Devlete teslim olması sağlanmıştır. Ülkemizde örgüte katılım sayılarında da çok ciddi azalış görülmektedir. 2016 yılında terör örgütüne katılanların sayısı 701 iken, bu sayı 2020 yılında 17’ye düşürülmüştür (TEM, 2022).

Yukarıda anlatılanlardan yola çıkarak son yıllarda kararlılıkla sürdürülen terörle mücadele çalışmalarında en büyük darbenin PKK/KCK terör örgütüne vurulduğu görülmektedir. Kolluk kuvvetlerimizin etkin ve kararlı bir şekilde ülkemizde terörün kökünü kazıyana kadar terörle mücadelenin kesintisiz süreceğine karşı en ufak bir şüphemiz bulunmamaktadır.

1.3.2. FETÖ/PDY Terör Örgütü

FETÖ/PDY terör örgütü kurucusu Fetullah Gülen 1959 yılında vaiz olarak görev yapmaya başlamıştır. 1970’li yılların başından itibaren İzmir Kestanepazarı Kuran

Kursu'nda görev aldığı sıralarda, çevresinde toplanan arkadaşları ile örgütün çekirdek kadrosunu oluşturmaya başlamıştır (TEM, 2022).

Fetullah Gülen'in fikir, ideal ve düşünceleri doğrultusunda şekillenen FETÖ/PDY'nin ideolojisi; ülkemizde tüm anayasal kurumları ele geçirmek ve ele geçirdikten sonra devlet, toplum ve fertlere dair ne varsa FETÖ'nün ideolojisine uygun olarak yeniden dizayn ederek; oligarşik özellikler taşıyan seçkin bir grup eliyle siyasal, toplumsal ve en önemlisi ekonomik gücü yönetmektir. Devamında; dünyanın diğer ülkeleriyle de etkileşim içine girerek, oligarşik özellikler taşıyan seçkin bir grup eliyle dünyanın ekonomik, toplumsal ve siyasal gücünü yönetmektir. Örgütün ilkelerini şu şekilde ayırabiliriz:

Tabandan Tavana Sızma: Yetiştirilen elemanların, örgütün hedefleri doğrultusunda başta devlet aygıtı olmak üzere kamu ve özel sektöre gerekirse kanuni olmayan yollarla yerleştirilmesi ilkesidir.

Takiye, Tedbir, Gizlenme, Görünmezlik: Fetullah Gülen'in çerçevesini çizdiği ve idealize ettiği dünya görüşünün hâkim kılınması ve hayata geçirilmesi için düşman olarak tanımlanan hasım cephe ile örgüt arasında kuvvet dengesi bulunmamasından dolayı gücü ele geçirene kadar deşifre olmadan temkinli ve dikkat çekmeden hareket edilmesi durumunu ortaya koyan ilkedir.

Güçlü Olmak ve Güçlü Kalmak: Mevcut anayasal düzeni yıkarak yerine oligarşik yeni bir düzen getirmenin, bu diktatoryal düzenin ayakta kalması ve Fetullah Gülen'in hayal ettiği mutlak iktidarı kurmak ancak büyük miktarda güç ile mümkün olabilecektir. İşte bu inançla FETÖ'nün bireysel, yasal güç, uzman gücü/entelektüel güç, ödül-ceza gücü ve ekonomik güç gibi bütün siyasal, ekonomik ve sosyal güç kaynaklarına sahip olması gerektiğini gösteren ilkedir.

Örgüt stratejisine bakacak olursak; örgüt, kamuya sızmış (Mülkiye, Yargı, Asker, Polis ve diğer kamu kurumlarındaki) mensupları ve sahip olduğu medyayla geniş çaplı bir algı yönetimi uygulayarak kamuoyunu görüşleri doğrultusunda yönlendirmeye çalışmıştır. Örgüt, yasal olmayan yollarla siyasette etkili olmaya, onları yönlendirmeye ve yanlarında oldukları süsü vererek büyümeye çalışmıştır. Klasik terör örgütlerinden ayrılarak devletle çatışmak yerine, devlete sızarak devleti ele geçirmeyi amaçlamıştır. Devlet içine sızdırdığı kadrolar ve medyadaki uzantılarını kullanarak, hedeflerine

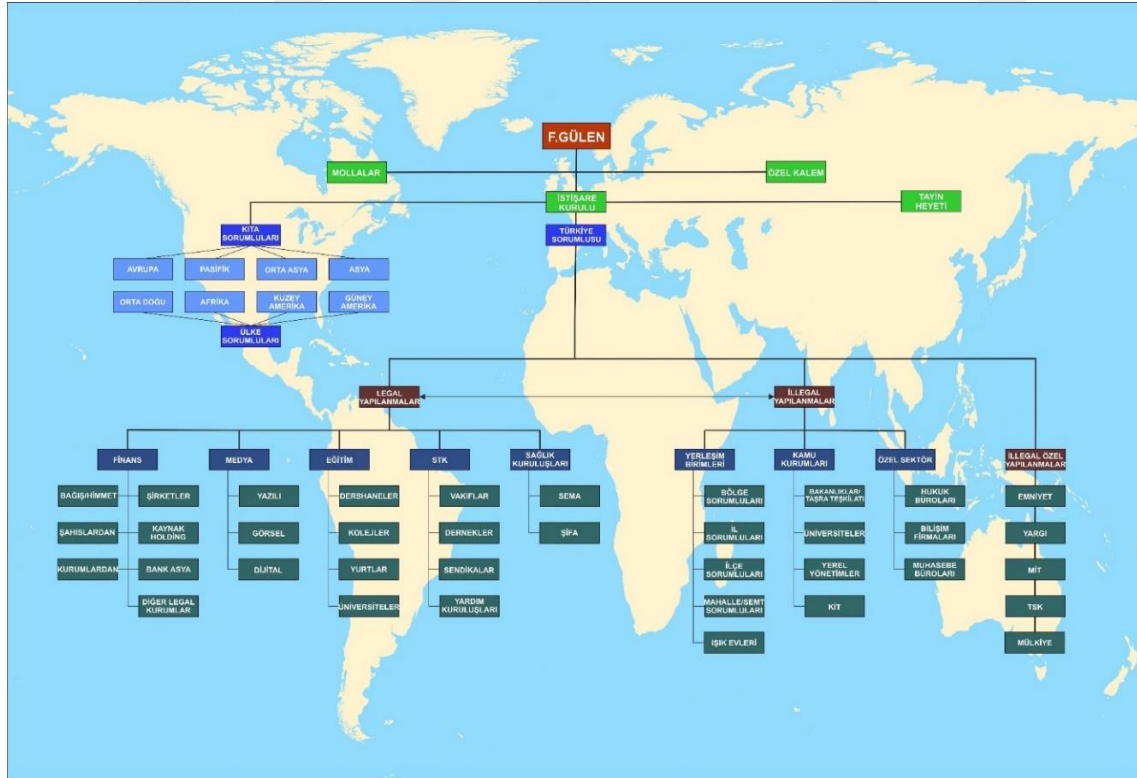
ulaşmaya engel gördükleri kamu personellerini tasfiye etmek ve devleti tamamen içeriden ele geçirme projesini uygulamışlardır.

Örgüt, lider merkezli bir yapıdadır. Katı, hiyerarşik ve hücre tipi yapılanmaya sahiptir. Otoriter bir yönetim tarzı benimsenmiştir. Örgüt liderinin verdiği kararı sorgulama mümkün değildir. Liderin ve ona bağlı diğer yöneticilerin tüm talimatları düşünmeden ve akıl süzgecinden geçirmeden bir kutsiyet kazandırılarak uygulanması ana kuraldır (Polis Akademisi, 2018, s. 18-19). Örgütün 4 temel yapılanması bulunmaktadır. Bunlar; Üst Yapılanmalar, Mahrem Yapılanmalar, Coğrafi Bölge Yapılanması ve Yurtdışı Yapılanmasıdır.

1.3.2.1. Üst Yapılanmalar

Örgütün üst yapılanmasında; Fetullah Gülen, Başyüceler/İstişare kurulu, örgüt elebaşına bağlı mollalar, tayin heyeti ve elebaşının özel kalemi bulunmaktadır. Örgütün bütün birimlerinin ve alt yapılanmalarının yönetilmesini, üst düzey görevlendirmeleri, teftiş ve denetlemeleri üst yönetim yapılanması yapmaktadır. Üst yönetim yapılanması, örgütün beyni konumundadır (Sabah, 2022).

Şekil 1.1: FETÖ/PDY Terör Örgütü Üst Yapılanmaları

Kaynak: Terörle Mücadele Daire Başkanlığı (2022).

1.3.2.2. Mahrem Yapılanmalar

Mahrem yapılanmalar, örgütün silahlı kanadını oluşturan kısımdır. Bütün mahrem yapılanmalar, genel olarak benzer bir işleyişe sahip olmakla birlikte hiyerarşik kademelerin sayısı ve isimlendirilişi değişkenlik gösterebilmektedir. Mahrem hizmetler; Devletin en stratejik ve operasyonel faaliyet yürüten birimlerine sızarak örgüt hesabına yürütülen hizmetleri ifade etmek amacıyla kullanılmıştır. Mahrem hizmetlerde, mutlak itaat gösterilen özel seçilmiş olduğu düşünülen örgüt üyeleri kullanılmaktadır.

Örgütün mahrem yapılanmalarını: Emniyet mahrem yapılanması, askeri mahrem yapılanması, adliye mahrem yapılanması, mülkiye mahrem yapılanması, MİT mahrem yapılanması ve diğer mahrem yapılanmalar (TÜBİTAK, TÜRKSAT, ÖSYM, ASELSAN, TİB) olmak üzere 6'ya ayırmak mümkündür.

1.3.2.3. Coğrafi Bölge Yapılanması

Coğrafi Bölge Yapılanması; örgütün lojistik-destek işlerini yürüten silahsız kanadıdır. Yapılanmanın başında bulunan Türkiye İmam'ına hiyerarşik olarak Coğrafi Bölge İmamları ve İl İmamları bağlıdır. Temel görevi silahlı kanadı ayakta tutmak ve beslemektir. Bu görevi yerine getirebilmek amacıyla eleman kazanma ve finans sağlamaya odaklanmış bir yapılanmadır. Ayrıca ülke içinde ideolojik propaganda ile kitlesel destek, sempatizan kazanma ile de görevlidir.

Coğrafi bölge yapılanması da kendi içerisinde; Yönetim ve Finans Yapılanması, Öğrenci Yapılanması, Bayan Yapılanması ve Özerk Yapılanmalar olmak üzere 4'e ayrılmaktadır. Hepsinin tabanında örgütün lojistik ve destek işlerini sürdürmek yatmaktadır. Örgütlerin ayakta kalmaları için finans kaynaklarına ihtiyaç vardır, bu durumu en iyi bilen terör örgütlerinin başında da FETÖ/PDY terör örgütü gelmektedir. Halkın dini duygularını himmet, öğrenci okutma ve ülkemizin adını dış ülkelerde duyurma adı altında sömüren terör örgütü bu yollarla kendilerine ciddi anlamda finans desteği sağlamaktaydı. 2003-2008 yılları arasında Türkiye'yi 7 bölgeye ayıran ve yapılanmalarına buna göre sürdüren FETÖ/PDY terör örgütü, 2008-2016 yılları arasında da yapılanmasına değişikliğe giderek ülkemizi 5 bölgeye ayırmıştır. İstanbul 1. Bölge, Ankara 2. Bölge, İzmir 3. Bölge, Gaziantep 4. Bölge ve Erzurum 5. Bölge olarak ayırım yapılmıştı.

Öğrenci yapılanmasına özellikle önem veren terör örgütü, genç yaşta öğrencilerin akıllarına girerek kendilerine bağlılığını artırmayı hedeflemektedir. Başarılı öğrencilere özel öğrenci gözüyle bakan terör örgütü bu başarılı öğrencileri en güzel yurtlarında ve evlerinde barınmalarını sağlayarak üstelik onlara burs adı altında maddi yardımda bulunarak örgüte bağlılıklarını artırmayı hedeflemiştir. Başarılı öğrencileri daha sonra mahrem yapılanmalarında kullanmak isteyen terör örgütü, başarılı öğrencilerin iyi yerlerde işe girmeleri konusunda da birçok usulsüzlük yaptıkları bilinmektedir.

1.3.2.4. Yurtdışı Yapılanması

Yurtdışı yapılanması, örgütün coğrafi bölge yapılanması ile temel olarak aynı görevi yürütmektedir. Örgütün coğrafi bölge yapılanmasının yurtdışı uzantısı şeklindedir. Örgüte başka ülkelerden eleman ve finans sağlamaktadır. Ayrıca ülke dışında ideolojik propaganda ile ülkenin yerel ve merkezi kurumlarında lobicilik, kitlesel destek, sempatizan kazanma ile de görevlidir. 1980’li yılların ortasından itibaren örgüt elebaşının talimatı ile yurt dışı faaliyetlerine başlayan örgüt, 1989 yılı itibari ile dünyadaki soğuk savaş döneminin son ermesiyle ilk yurt dışı okulunu 1992 yılında Azerbaycan Nahçıvan Türk Lisesini açarak gerçekleştirmiştir. Bu okulun açılışının ardından peş peşe okullar açılmış ve bu süreçte 1992 yılında en çok okul 29 okulla Kazakistan’da açılmıştır (Wikipedia, 2022).

Örgütün halen 160 ülkede faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir. Bu ülkelerde; 266 Şirket/Ticari Kuruluş, 213 Vakıf, 1075 Dernek, 130 Sivil Toplum Kuruluşu, 205 Basım/Yayım, 2268 Eğitim Kuruluşu, 6 Sağlık Kuruluşu ve 61 Diğer yapılanmaları bulunmaktadır (TEM, 2022).

1.3.2.5. FETÖ/PDY Terör Örgütü Tarafından Gerçekleştirilen Eylemler

Kumpas davaları, FETÖ üyesi savcılar tarafından sözde “Derin Devletle Yüzleşme” iddiasıyla kanuna aykırı olarak elde edilen ve FETÖ terör örgütü mensuplarınca oluşturulan sahte delillerle birlikte çeşitli soruşturmalar başlatılmış, aralarında Hakim, Savcı, Asker ve çeşitli bürokratların da bulunduğu çok sayıda isim haksız yere yargılanmıştır. Yine; 2003 Mart tarihli sözde “Balyoz Harekat Planı” başlıklı belgelerle Türkiye’nin gündemine gelen, Türkiye Cumhuriyeti hükümetini devirmek üzere hazırlandığı iddia edilen sahte askeri darbe planının FETÖ kumpaslarından olduğu ortaya çıkmış, bu yöntemle FETÖ’cü olmayan askerlerin tasfiye edilmesi amaçlanmıştır.

Yasadışı dinleme ve casusluk, “TİB (Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı) Veri Tabanının Silinmesi, Siyasi ve Askeri Casusluk” soruşturması kapsamında Üst düzey bürokratların kriptolu telefonlarının dinlenerek, devletin gizli kalması gereken bilgileri ifşa edilmiştir. “Örgütlü Siyasal Casusluk” soruşturması kapsamında, Başbakanlık Resmi Konutu ile Başbakan’ın ikametinde bulunan çalışma ofisine örgüt mensuplarınca dinleme cihazı yerleştirildiği tespit edilmiştir.

Sınav usulsüzlükleri, 2010 KPSS Sınavı Soruşturması, 2012 Polis Akademisi Sınavı Dolandırıcılık Soruşturması ve 2012 Kaymakamlık Sınav Sorularının Sızdırılması Soruşturması kapsamında sınav sorularının örgüt mensuplarınca sızdırılarak FETÖ/PDY terör örgütü belirlediği kendilerine yakın öğrencilere soruları verdikleri ve sınavlarda yüksek puan almalarını sağladıkları belirlenmiştir.

15 Temmuz Askeri Darbe Girişimi, 15 Temmuz 2016 tarihinde Ülkemizde gerçekleştirilmek istenilen hain darbe girişimi sırasında birçok kamu kuruluşunun yanı sıra Özel Harekât Daire Başkanlığı, Havacılık Daire Başkanlığı, Ankara Emniyet Müdürlüğü ve TBMM binası darbeciler tarafından bombalanmış, ağır silahlarla yapılan bu saldırılar sonucunda 251 vatandaşımız (güvenlik kuvvetleri ve sivil) şehit olmuş, 2301 vatandaşımız yaralanmıştır (Polis Akademisi, 2018, s.39-41).

1.3.2.6. FETÖ/PDY Terör Örgütünün İletişim Yöntemleri

İnternet tabanlı iletişim yöntemleri, örgüt, bu tür programları iletişim kurmada getirdiği kolaylık ve avantajları, ucuz maliyeti, gizlilik ve tespit edilemezlik gibi özelliklerle harmanlamakta, böylece programları örgüt amaçlarına ve sistematığıne daha uygun hale getirerek geliştirmekte ve kullanmaktadır. Bu yöntem özellikle 17/25 Aralık sürecinden sonra daha yaygın olarak kullanılmaya başlanılmıştır. Süreç içerisinde önce ByLock arkasından Eagle, Shu, Falcon programları deşifre edilmiş ve örgüt mensupları arasındaki kriptolu iletişimin bu yöntem ile sağlandığı anlaşılmıştır (TEM, 2022).

ByLock kriptolu haberleşme, kişi listesi veya grup oluşturularak anlık mesajlaşma, e-posta gönderip alma, arama yapma, görüntü/belge gönderebilme ve alma özelliği bulunan, kriptolu/şifreli iletişim sağlayan mobil tabanlı iletişim aracıdır. Örgüt mensuplarının, kendi aralarında kripto haberleşmeyi sağlamak amacıyla ByLock isimli bir iletişim programı geliştirdikleri ve bu programın güvenilir örgüt mensuplarının telefonlarına yüklendiği bilinmektedir. Telefonuna ByLock programı yüklenecek olan

örgüt mensubuna, örgüt içerisinde bir sorumlunun referans olması gerektiği ve örgüt mensuplarının telefonlarına ByLock Programını örgüt içerisinde yalnızca belli kişilerin yükleyebildiği, tespit edilmiştir (TEM, 2022).

Sabit/Ankesörlü hatlar, mahrem hizmetler olarak adlandırılan kurumlarda faaliyet yürüten örgüt mensuplarının deşifre olmamak amacıyla sorumlu şahıslar tarafından kamuya açık ve birbirinden bağımsız market, büfe, kırtasiye, lokanta vb. gibi işletmelerde kurulu bulunan, ücret karşılığı kullanılan kontrollü sabit hat ve ankesörlü hatlar üzerinden arandıkları tespit edilmiş, yapılan analiz çalışmaları ile bu şekilde örgüt yöneticileri ile irtibatı bulunan çok sayıda örgüt mensubu şahıs deşifre edilmiştir.

1.3.3. Sol Terör Örgütleri

Türkiye’de sol terör örgütleri Sosyalizm, Komünizm, Marksizm, Maoizm ve Leninizm ideolojilerinden etkilenecek kendi ideolojilerini ve stratejilerini oluşturmuştur. Türkiye’de sol terör örgütlerinin gelişmesi ve olgunlaşması 1950-1970 yıllarında ivme kazanmıştır.

1.3.3.1. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi (THKP/C)

1969 yılı kış aylarında içerisinde Mahir Çayan, Yusuf Küpeli, Hüseyin Cevahir, İlhami Aras, Ulaş Bardakçı, İrfan Uçar ve Münir Ramazan Aktolga’nın bulunduğu grup illegal bir örgütlenme oluşturma konusunda bir araya gelerek Türkiye’deki devrimci hareketin Marksist-Leninist bir partiye bağlı kalınarak yürütülmesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Bu oluşuma daha sonradan Bingöl Erdumlu ve Necmettin Giritlioğlu isimli şahıslarda katılmıştır. 1970 yılı Aralık ayında Ankara Küçükcesat’ta yapılan bir toplantı ile THKP/C’ nin 11 kişilik geçici genel komitesi oluşturulmuştur. En üst yapıda yani merkez komitede Mahir Çayan, Münir Ramazan Aktolga ve Yusuf Küpeli bulunmaktadır (Wikipedia, 2022).

THKP/C, 17 Mayıs 1971 tarihinde İsrail İstanbul Başkonsolosu Efraim Elrom’ u kaçırarak bütün dikkatleri üzerine çekmiştir. Efraim Elrom; Mahir Çayan, Hüseyin Cevahir, Ulaş Bardakçı, Ziya Yılmaz, Oktay Etiman ve Necmi Demir’ in aralarında bulunduğu altı kişi tarafından evinden kaçırılarak rehin alınmıştır (Baumann & Edler, 1973, s.22). Elrom’ un 22 Mayıs 1971’ de ölü olarak bulunması sonrası örgüte yönelik gerçekleştirilen operasyonlarda örgüt kadrolarının çoğu yakalanmış, 1 Haziran’da

Maltepe’de gerçekleştirilen operasyon da ise örgütün lideri Mahir Çayan yaralı, Hüseyin Cevahir ölü olarak ele geçirilmiştir.

1971 yılı Kasım ayında Mahir Çayan, Ulaş Bardakçı ve Ziya Yılmaz cezaevinden tünel kazarak firar etmişlerdir. 30 Mart 1972 günü Kızıldere (Ataköy) köyünde gerçekleştirilen operasyon neticesinde Mahir Çayan, Sabahattin Kurt, Hüdayi Arıkan, S. Kazım Özüdoğru, Nihat Yılmaz, Saffet Alp, Ahmet Atasoy ve Ertan Saruhan isimli şahıslar ölü, Ertuğrul Kürkçü ise sağ olarak ele geçirilmiş ve THKP/C fiziki olarak büyük bir yenilgiye uğramıştır (Baumann & Edler, 1973, s.24)

Kızıldere olayı sonrasında THKP/C içerisinde yaşanan görüş ayrılıkları sebebi ile bölünmeler meydana gelmiş ve içinden pek çok sol grup çıkmıştır. Oğuzhan Müftüoğlu, Dursun Karataş ve arkadaşları Devrimci Yol dergisi çıkarak Devrimci Yol Grubunu kurmuşlardır. İstanbul ve Ankara kadrolarından oluşan bu grup aralarında yaşanan anlaşmazlıklar sonucu Dursun Karataş ve arkadaşları Devrimci Yol Grubundan ayrılarak, Devrimci Sol Grubunu kurmuşlardır.

DEV- SOL terör örgütü 12 Eylül 1980 tarihine kadar Eski Başbakan Nihat Erim ve Bakan Gün Sazak dahil olmak üzere 35 polis ve 23 Asker ile 240 vatandaşın şehit edilmesi eylemlerini gerçekleştirmiştir (Wikipedia, 2022). Örgüt 12 Eylül sürecinden etkilenmediğini göstermek amacı ile İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Mahmut Dikler ve koruması Polis Memuru Turgut Ergülen’ i şehit etmiştir. Bu olaydan sonra Ocak 1983 tarihine kadar yapılan operasyonlar sonucu Dursun Karataş dahil birçok örgüt mensubu yakalanmış bir kısmı da yurtdışına kaçmıştır.

1990 yılında Dursun Karataş cezaevinden firar ederek THKP/C terör örgütünün başına geçmiş ve örgüt 1990 yıllarında ciddi bir atılım gerçekleştirmiştir. Kamplarda eğitilen militanlarla birlikte örgüt, yoğun bir eylemlilik sürecine girmiş ve bir çok gasp, bombalama, adam öldürme vb. sansasyonel eylemleri gerçekleştirmiştir. Artan eylemler karşısında operasyonların art arda gelmesi ve Dursun Karataş’ın yanlış liderliğinden kaynaklandığını savunan Bedri Yağan, örgütün Avrupa komitesinde yer alan Aslan Şener Yıldırım ve İbrahim Bingöl ile birlikte 13 Eylül 1992 tarihinde Almanya’da Dursun Karataş’ı gözaltına alınarak sorgulanmış, örgütün kasa, arşiv ve evraklarına el koymuşlardır.

1992 yılında örgütün başına Bedri Yağan geçmiştir. Darbeci grubunun lideri Bedri Yağan 06 Mart 1993 tarihinde İstanbul’da yapılan operasyon sonucu ölü olarak ele geçirilmiştir. Bu olaylardan sonra örgüt çöküş sürecine girmiştir.

1.3.3.2. Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi (DHKP/C)

THKP/C terör örgütünden örgüt içi darbeyle tasfiye edilen Dursun Karataş yeni oluşumlar için harekete geçmiş ve kendisine yakın gördüğü örgüt mensuplarını Suriye’de toplamıştır. 30 Mart / 09 Mayıs 1994 tarihlerinde Suriye Şam’ da yapılan parti kuruluş kongresi sonunda Devrimci Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi (DHKP/C) kurulmuştur (Wikipedia, 2022).

Partinin kuruluşunun düzenlenecek sansasyonel bir eylem ile kamuoyuna duyurulmasına karar verilmiş ve 29 Eylül 1994 tarihinde eski Adalet Bakanı Mehmet Topaç’a bürosunda gerçekleştirilen sansasyonel eylemle tüm kesime örgütün kuruluşu duyurulmuştur. Kuruluş kongresinde alınan kararlar terör örgütünün askeri kanadını oluşturan Silahlı Propaganda Birlikleri (SPB) kurulmuştur. Örgütün şehirlerde ve kırsal alanda silahlı eylemleri SPB tarafından gerçekleştirilmektedir.

DHKP/C terör örgütünün kuruluş amacı söylemlerine göre; Mevcut Anayasal Düzeni silahlı halk ayaklanması ile yıkarak, yerine Marksist-Leninist ilkelere dayalı komünist bir düzen kurmaktır. Örgüt, ülkemizi ekonomik ve siyasi anlamda faşist olarak yönetildiğini, halkın hak, hukuk, adalet ve eşitlik mücadelelerinin her zaman kanla bastırılmaya çalışıldığını, iktidarın niteliğinin sandık başında değiştirilmesinin mümkün olmadığını öne sürerek iktidarın, silahlı çatışma ile yıkılacağına inanmaktadır.

DHKP/C terör örgütü uzun süreyi kapsayacak olan halk savaşı yöntemiyle silahlı çatışmayı benimsemiştir. Bu yüzden politik, ekonomik ve demokratik mücadele biçimlerinin uygulanması amacıyla Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ni (PASS) kabul etmiştir. PASS, iki aşamadan geçerek tamamlanacaktır:

Birinci aşama, kitleleri gaza getirerek yandaş toplamak ve düzenli ordu kuruluncaya kadar biz buradayız süsü vermek amacıyla yürüttüğü öncü savaş kapsamaktadır.

İkinci aşama, ordunun halk ordusuna dönüştürülmesi, devrimle ele geçirilen halk iktidarının kurulması, bunların yaygınlaştırılması ve sürekli saldırı odaklı yaklaşımlarla iktidarı moral olarak çökertilip son saldırıya hazırlanması sürecidir.

1.3.3.2.1. DHKP/C Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmaları

DHKP/C terör örgütünün çok sayıda açık alan yapılanması mevcut olup bu yapılar sayesinde eleman ve finans temin etmekte ayrıca propaganda ve ajitasyon faaliyetleri yürütmektedir. Bu yapılar sayesinde illegal faaliyetlerine perdeleme yapmaya çalışmaktadırlar. Bu açık alan yapılanmaları şunlardır:

- Halk Cephesi
- TAYAD (Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği)
- Gençlik Dernekleri Federasyonu (Dev-Genç)
- Grup Yorum (İdil Kültür Merkezi)
- Karanfiller Kültür Merkezi
- Devrimci Memur Hareketi
- Devrimci İşçi Hareketi
- Devrimci Alevi Komitesi
- Halk Meclisleri
- Öğrenci Meclisleri
- Sanat Meclisi
- Halkın Hukuk Bürosu
- Yürüyüş Dergisi
- Kültür Sanat Yaşamında Tavrı Dergisi
- Halk Gerçeği

1.3.3.2.2. DHKP/C Terör Örgütünün Eylem Şekilleri

Terör örgütünün, 1994 yılında gerçekleştirmiş olduğu kongre ile DHKP/C ismini aldığı zamandan günümüze kadar, gerçekleştirdiği şiddet eylemlerine bakıldığında; silahlı saldırı, çatışma, patlayıcı madde koyma, açlık grevi, kendini yakma, bombalama,

intihar saldırısı (Feda Eylemi), gasp-soygun, kaçırma-rehin alma, sabotaj-kundaklama-yangın çıkarma (Molotoflama), cezaevi eylemleri, bombalı pankart asma ve tehdit şeklinde çok çeşitli olduğu görülmektedir.

31 Mart 2015 tarihinde İstanbul Çağlayan Adliyesinde Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz'ı hedef alarak Şafak Yayla ve Bahtiyar Doğruyol isimli teröristler tarafından silah tehdidi ile rehin alma eylemi gerçekleştirilmiş, eylemde Cumhuriyet Savcımız Şehit olmuş, 2 örgüt üyesi silahları ile birlikte ölü olarak ele geçirilmiştir (Wikipedia, 2022).

1 Nisan 2015 tarihinde İstanbul Emniyet Müdürlüğünün 1 Nolu Giriş Kapısında görev yapan Kolluk Kuvvetlerimize yönelik Elif Sultan Kalsen tarafından uzun namlulu silah, tabanca ve el bombası ile saldırı eylemi gerçekleştirilmiş olup, saldırıda 2 Polis Memuru ve 1 sivil vatandaş yaralanmış, örgüt üyesi şahıs ise ölü olarak ele geçirilmiştir (CNN, 2022).

Silahlı ve bombalı eylemlerde istediği başarıyı yakalayamayan ancak hiçbir zaman silahlı şiddet eyleminden vazgeçmeyen DHKP/C terör örgütünün, legal demokratik eylem kisvesi altında gençleri kullanarak güvenlik kuvvetleri ile karşı karşıya getirme faaliyetlerine; korsan gösteri, illegal pankart asma ve devlet kurumlarına silahlı taciz eylemlerini de ekleyerek devam etmektedir.

1.3.3.3. Marksist Leninist Komünist Parti (MLKP)

Türkiye Komünist Partisi/Marksist Leninist-Hareketi (TKP/ML-H) ile Türkiye Komünist İşçi Hareketi (TKİH)'in eski yapılanmalarını fesh edip, Garbis Altınoğlu liderliğinde 21 Eylül 1994 tarihinde birleşmeleri sonucu Marksist Leninist Komünist Parti/Kuruluş (MLKP/K) terör örgütü kurulmuştur. Yaklaşık 1 yıl MLKP/K adı altında faaliyetlerine devam eden örgüt, 1995 yılı içerisinde TKP/ML-Yeniden İnşa Terör Örgütü ile birleşmiş, 1. Kongre sonrası Kuruluş ibaresini kaldırarak MLKP adını kullanmaya başlamıştır (TEM, 2022).

Örgütün amacı; silahlı halk ayaklanması yöntemiyle mevcut anayasal düzeni yıkarak, yerine Marksist Leninist ideolojilerine dayalı sosyalist bir düzen oluşturmak ve ilerleyen süreçte nihai amacı olan komünizm sistemine geçişi sağlamaktır.

Örgütün Stratejisi; halkı düzene karşı ayaklandırmak ve -sözde- düzenli halk orduları kurmak suretiyle yönetimi ele geçirmektir. Toplum üzerinde devrim algısını daha etkin kılmak amacıyla tüm “Marksist-Leninist” ilkeler doğrultusunda faaliyet gösteren örgütlenmelerin aynı çatı altında toplanmasını savunmaktadır. Amacını ancak silahlı mücadele yoluyla gerçekleştirebileceğini savunan MLKP terör örgütü, silahlı mücadeleyi, bir ayaklanma unsuru olarak görmekle birlikte, örgütsel faaliyetlerin kolaylaştırılması amacıyla bir araç olarak benimsemiştir.

Komünist Gençlik Örgütü (KGÖ), MLKP’nin öğrenci gençlik kesimine yönelik faaliyet yürütmek amacıyla Ekim 1994 tarihinde oluşturduğu ayrı ve bağımsız bir yapılanması olan illegal örgütlenmesidir. Örgütün kuruluşundan itibaren ağırlıklı olarak pankart asma, bildiri dağıtma ve afiş yapıştırma türü pratik eylemleriyle dikkat çeken KGÖ, özellikle gençlik kesimi içerisinde örgüte eleman teminine yönelik faaliyet yürütmektedir.

Fakirlerin ve Ezilenlerin Silahlı Kuvvetleri (FESK), Komünist Gençlik Örgütü (KGÖ) içerisinde örgütlenmiş bir alt eylem birimi olup örgütün sempaticanlarına moral kazandırmak, örgütü daha güçlü göstermeye yönelik faaliyet gösteren ve bombalama eylemlerini gerçekleştirerek MLKP örgütünün propagandasını yapan illegal bir yapılanmasıdır.

Kızıl Müfrezeler, Örgütün silahlı faaliyet yürütmek amacıyla Ekim 1994 tarihinde oluşturduğu illegal örgütlenmesidir. Kızıl Müfrezelerin İstanbul ilinde 16.03.1995 tarihinde Bağcılar Polis Karakoluna yönelik roketatarla düzenlediği saldırı örgütün ilk ve en önemli eylemidir (TEM, 2022).

1.3.3.3.1. MLKP Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmaları

DHKP/C terör örgütü gibi MLKP terör örgütünün de çok sayıda açık alan yapılanması mevcut olup bu yapılar sayesinde eleman ve finans temin etmekte ayrıca propaganda ve ajitasyon faaliyetleri yürütmektedir. Bu açık alan yapılanmaları şunlardır:

- Ezilenlerin Sosyalist Partisi (ESP)
- Sosyalist Gençlik Dernekleri Federasyonu (SGDF)
- Etkin Haber Ajansı (ETHA)
- Sosyalist Kadın Meclisleri (SKM)

- Emekçi Kadınlar Derneği (EKD)
- Bilim, Eğitim, Estetik, Kültür ve Sanat Vakfı (BEKSAV)
- Liseli Öğrenciler Birliği (LÖB)
- Özgür Genç Kadın (ÖGK)
- Ezilenlerin Hukuk Bürosu (EHB)
- Atılım Gazetesi
- Özgür Gençlik Dergisi
- Sosyalist Kadın Dergisi
- Marksist Teori Dergisi
- Parti İradesi Dergisi
- Partinin Sesi Dergisi

1.3.3.3.2. MLKP Terör Örgütünün Eylem Biçimleri

Her ne kadar kırsal alanda silahlı mücadele için hazırlık yaptıkları bilinse de henüz kırsal alanda faaliyeti görülmemiştir. Ekip otolarına silahlı saldırı yapmak, gasp ve soygun, kamu binalarına saldırı, molotof kokteyl ve patlayıcı madde atma, adam kaçırmak, sabotaj-kundaklama-yangın gibi eylemler yapmaktadırlar.

9 Şubat 2012 tarihinde İstanbul'da bulunan bir AK Parti ilçe Başkanlığına eylem yapmaya giderken çantasında bulunan zaman ayarlı, parça tesirli el yapımı bombanın infilak etmesi neticesi, MLKP terör örgütü mensubu Yasemin Çiftçi parçalanarak ölmüştür.

25 Eylül 2019 tarihinde Adana/Yüreğir'de Çevik kuvvet servis aracına yönelik gerçekleştirilen EYP'li saldırı eyleminin MLKP terör örgütü mensupları Fırat Şeran ve Ozan Sökmen isimli şahıslar tarafından gerçekleştirildiği tespit edilmiştir (Habertürk, 2022).

Terör örgütüne son yıllarda yapılan başarılı operasyonlar sonucu, terör örgütünün çok sayıda mensubu etkisiz hale getirilerek eylemsellikleri minimize edilmiştir. MLKP terör örgütü mensupları PKK/KCK terör örgütünün Irak ve Suriye'de bulunan

kamplarında eğitim almaktadırlar. Ayrıca PKK/KCK terör örgütü MLKP'ye finans ve lojistik destek sağlamakta olup, bu birliktelik açık alan faaliyetlerine de yansımaktadır.

1.3.3.4. Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist (TKP/ML)

24 Nisan 1972 yılında önderliğini İbrahim Kaypakkaya, Ali Haydar Yıldız, Muzaffer Oruçoğlu, Süleyman Yeşil ve Aslan Kılıç'ın yaptığı TKP/ML adı ile kuruluşlarını kadrolarına ve kamuoyuna duyurmuşlardır. Parti Kurma çalışmaları devam ederken kır faaliyetleri sırasında İbrahim Kaypakkaya yaralı olarak yakalanmış, 18 Mayıs 1973 tarihinde Diyarbakır cezaevinde ölmüştür (Wikipedia, 2022).

TKP/ML terör örgütünün amacı; mevcut anayasal düzeni silahlı halk ayaklanması ile yıkıp yerine Marksist-Leninist-Maoist ilkelere dayalı komünist bir düzen kurmaktır.

TKP/ML terör örgütünün stratejisi; Komünizme geçiş sürecinde, işçiyi öncü, köylüyü temel güç kabul ederek, kırlardan şehirlere doğru gelişecek olan silahlı halk savaşı yoluyla Demokratik Halk Devrimini esas alan komünist düzen kurmaktır. Kırlardan şehirlere doğru kuşatmayı amaçlayan silahlı mücadeleyi esas almaktadırlar.

Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu (TİKKO), TKP/ML terör örgütünün askeri kanadıdır. Faaliyetlerinde kırsal alan yapılanması esas olup, gerçekleştirilen silahlı eylemler ile halk üzerinde baskı ve korku oluşturup, halkı mevcut anayasal düzene karşı ayaklandırmak amacıyla ajitasyon, propaganda ve şiddet eylemleri gerçekleştirilmekte, geniş kitlelere ulaşarak kırlardan başlatacağı ayaklanma ile şehirleri ele geçirme stratejisi içerisinde faaliyetlerini sürdürmektedirler.

1.3.3.4.1. TKP/ML Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmaları

TKP/ML terör örgütünün birçok açık alan yapılanması mevcuttur. Bu yapılar sayesinde örgüt, finans ve eleman temin etmekte, propaganda ve ajitasyon faaliyetleri yürütmektedir. Açık alan yapılanmalarını şöyle sıralayabiliriz:

- Yeni Demokrat Gençlik
- Partizan Dergisi
- Devrimci Demokrat Sendikal Birlik
- Özgür Gelecek Gazetesi
- İşçi Köylü Gazetesi

- Tohum Kültür Merkezi
- Yeni Kadın/Yeni Demokrat Kadın
- Partizan Şehit ve Tutsak Aileleri Derneği

1.3.3.4.2. TKP/ML Terör  rg t n n Eylem Şekilleri

Geçmişten günümüze kadar örgüt tarafından gerçekleştirilen eylemler incelendiğinde; kolluk kuvvetlerimizi hedef alan silahlı veya bombalı saldırılar, öldürme, taciz eylemleri, resmi kurum binalarına yönelik taciz ve saldırı eylemleri, kırsal alanda vatandaşlarımıza yönelik şiddet ve korku içerikli eylemleri gibi daha birçok küçük çaplı eylemlerin TKP/ML tarafından gerçekleştirdikleri görülmektedir.

1 Eylül 2014 tarihinde, TKP/ML terör  rg t  mensupları tarafından Tunceli Ovacık Pulur'da faaliyet yürüten Mercan Hidroelektrik Santralı (HES) şantiyesine baskın düzenlenmiş, HES ana kumanda merkezine 30 kg. bomba ile zarar verilmiştir (Milliyet, 2022).

Tunceli ili kırsal alanında (50-60) kişilik silahlı mensubu bulunan terör  rg t n n PKK/KCK terör  rg t  ile işbirliği halinde oldukları ve bazı eylemleri birlikte gerçekleştirerek faaliyetlerine devam ettikleri bilgileri edinilmiştir (TEM, 2022).

1.3.3.5. Maoist Kom n st Parti (MKP)

Eylül 2002 tarihine kadar Türkiye Kom n st Partisi/Marksist Leninist Doğu Anadolu Bölge Komitesi ismiyle faaliyetlerini yürüten  rg t, Ağustos-Eylül 2002 tarihlerinde Tunceli kırsalında gerçekleştirdiği kongrede ismini: Maoist Kom n st Partisi (MKP) olarak belirlemiştir (Wikipedia, 2022).

MKP terör örgütünün amacı; mevcut anayasal düzeni silahlı halk ayaklanması yoluyla yıkıp yerine Marksist-Leninist-Maoist ilkelere dayalı sosyalist bir düzen kurmak ve nihai amaç olan komünizme geçmektir.

MKP terör örgütünün stratejisi ise; kaybedecek hiçbir şeyi olmayan halk önderliğinde, köylülerin, devrimci sınıfların birleşik cephesinin ortak diktat rl ğu ile sonuçlanacak, kesintisiz ve aşamalı bir şekilde komünizme geçmeyi amaçlayan “Yeni Demokratik Devrim” stratejisidir. Yeni Demokratik Devrim stratejisinin uygulama yolu

ise; yarı sömürge, yarı feodal ve çok uluslu olarak tanımlanan ülkemizde, kırlardan şehirlere doğru gelişecek uzun süreli halk savaşıdır.

Örgütün silahlı kuruluşu olan Halk Kurtuluş Ordusu; örgütün, kırsal alanda ve şehirlerde silahlı faaliyet göstermek amacıyla oluşturduğu yapılanmasıdır. Geniş kitlelere ulaşarak kırlardan başlatacağı ayaklanma ile şehirleri ele geçirme stratejisi içerisinde faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Maoist Gençlik Birliği (MGB) ise; örgütün illegal alanda faaliyet gösteren gençlik yapılanması olup gençlik kesimi içerisinde taban oluşturmaya çalışmaktadır. Yapılanma, özellikle şehirlerde komiteler oluşturmak suretiyle liselerde, üniversitelerde, fabrikalarda ve legal alanda faaliyet gösteren iltisaklı oluşumların bünyesinde bulunan elemanlardan sempatican kadrolarını genişletmeye çalışmaktadır. Kazanılan şahısların örgüt ideolojisi doğrultusunda yetiştirdikten sonra HKO bünyesinde faaliyet yürütmek üzere kırsal alana aktarıldığı veya şehir örgütlenmesinde kullanıldığı değerlendirilmektedir.

1.3.3.5.1. MKP Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmaları

MKP terör örgütünün birçok açık alan yapılanması mevcuttur. Bu yapılar sayesinde örgüt, finans ve eleman temin etmekte, propaganda ve ajitasyon faaliyetleri yürütmektedir. Açık alan yapılanmalarını şöyle sıralayabiliriz:

- Halkın Günlüğü Gazetesi
- Sosyalist Meclisler Federasyonu
- Sosyalist Öğrenci Hareketi
- Özgür Düşün Dergisi
- Yüz Çiçek Açsın Kültür Merkezi
- Yeni Demokrat Sendikal Birlik
- Demokratik Kadın Hareketi

1.3.3.5.2. MKP Terör Örgütünün Eylem Şekilleri

Geçmişten günümüze kadar örgüt tarafından gerçekleştirilen eylemler incelendiğinde; kolluk kuvvetlerimizi hedef alan silahlı veya bombalı saldırılar, öldürme, taciz eylemleri, resmi kurum binalarına yönelik taciz ve saldırı eylemleri, Ajan ve işbirlikçi olarak belirledikleri halka yönelik korkutma, yıldırma, sindirme, yaralama ve

öldürme eylemleri, emekli güvenlik güçlerimize yönelik suikast türü eylemler, yol kesme, gasp gibi yöntemler ile örgüte gelir sağlama amacıyla gerçekleştirilen eylemler, yaşamlarını idame ettirebilmek için zorla halktan malzeme toplama eylemlerini gerçekleştirdikleri görülmüştür. Örgüt tarafından askeri araçlara, jandarma karakollarına, kamu kurum ve binalarına, köylere, ajan ve işbirlikçi olarak nitelendirdikleri şahıslara yönelik birçok eylem gerçekleştirilmiştir.

10 Şubat 2015 tarihinde İstanbul Kızılay eski başkanı İlhami Yıldırım ve şoförü Bünyamin Bilen'e yönelik silahlı saldırı eylemi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen eylemde İlhami Yıldırım'ın şoförü Bünyamin Bilen yaralanmıştır (T24, 2022).

7 Haziran 2015 tarihinde İstanbul Beşiktaş'ta oy kullanmaya giden Emekli Albay Çetin Oğuz ile eşi Asuman Oğuz'a yönelik silahlı saldırı eylemi gerçekleştirilmiş, eylemde şahıslar hayati tehlike arz etmeyecek şekilde yaralanmışlardır (Anadolu Ajansı, 2022).

2018 Eylül ayı itibariyle yapılan operasyonlar sonucu terör örgütünün kırsal alan yapılanması son bulmuştur. Ancak Suriye ülkesinde birkaç örgüt mensubunun terör örgütü adına faaliyet yürütmekte olduğu düşünülmektedir (TEM, 2022).

1.3.4. Dini İstismar Eden Terör Örgütleri

Din olgusunun bireyler ve toplumlar açısından önemli ve hassas nokta olmasından dolayı, bu ince çizgi sapsmaları da meydana getirmektedir. Dini inançların çeşitliliği ve gayesi gereği yorumlanmaya müsait oluşu, dinin suiistimal edilmesine veya çıkar amaçlı kullanılmasına da sebep olmaktadır. Bu kapsamda din adı altında, dine dair inançlar ve kutsal değerlerle insanları aldatarak maddi ve manevi çıkar elde etmek amacıyla dini istismar eden, farklı yorumlayan radikal anlayışa sahip fikir ve düşünceler ortaya çıkmıştır.

Bu gelişmeler ışığında 1970'li yıllarda özellikle Mısır kaynaklı eserlerin tercüme edilmesi ile birlikte radikal fikir, düşünce ve hareketlerin büyük ölçüde Ortadoğu'da temellerinin atıldığı ve 1979 İran devrimi ile birlikte radikal düşüncüyü benimseyen İranlı yazarların kitapları ile ivme kazandığı görülmüştür. Ortadoğu'da gelişen radikal düşünce ve hareketler ülkemizde egemen olan İslami anlayışla farklılıklar göstermesine rağmen bölge ülkeleri ile özellikle coğrafi konum ve tarih boyu kültürel bağların yakınlığı, ülkemizdeki radikal grupların ortaya çıkmasında en önemli etkenlerden biri olmuştur.

1980’li yıllar ile birlikte din olgusu siyasi konjonktürde etkin şekilde kullanılmaya başlandığı görülmüş olup, İran devrimi ile ortaya atılan akımlar, kendi coğrafyamızda da özellikle “Radikal” olarak tabir edilen çevrelerde tartışılmaya başlanmıştır. Siyasal, teknolojik, ekonomik ve kültürel alanlarda yaşanan hızlı gelişmelere bağlı olarak 1990’lı yılların başından itibaren dini istismar eden bazı gruplar şiddet ve teröre yönelmişlerdir.

İslam dini ile Müslümanlar için önemli ve yüce bir kavram olan şehitlik, terör örgütleri tarafından istismar edilmektedir. Özellikle gerçekleştirilen intihar saldırısı (İstishad) eylemleri, terör örgütleri tarafından şehitlik eylemleri olarak ifade edilmektedir. Kadın, çocuk, yaşlı demeden yaptıkları canlı bomba eylemleriyle birçok masum ve sivil insanın ölümüne neden olan terör örgütleri, yaptıkları canlı bomba eylemlerini şehitlik ve cihat gibi dini kavramların içerisinde geçtiği ayet ve hadisleri kendi ideolojileri doğrultusunda yorumlayıp dini kavramları istismar ederek meşru göstermeye çalışmaktadır.

Dini İstismar Eden Terör Örgütleri ideolojilerinde genel olarak; ülkemizin düzeninin Tağut düzen yani Kafir bir düzen olduğunu, çünkü Allah’ın emirleri yerine insan kaynaklı demokrasi ve Anayasal düzenin benimsendiğine, ülkemizin Dar’ül İslam-İslam Ülkesi değil Dar’ül Harp-Küfür ülkesi olduğuna, ülkemizde oy vermenin, askere gitmenin, İmamların arkasında namaz kılmanın küfür olduğuna, bunların yerine Şer’i esaslara dayalı, bir devletin kurulması gerektiğine, anayasal düzeni benimseyen, askere giden ve oy kullanan şahısların kafir olduklarına inanmaktadırlar (TEM, 2022).

Ülkemizdeki dini istismar eden terör örgütlerini: Hizbullah terör örgütü, El-Kaide terör örgütü, Hizb-Ut Tahrir terör örgütü, İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi (İBDA/C) terör örgütü, Hilafet Devleti (HD-İCB/AFİD) terör örgütü ve DEAŞ terör örgütü olarak sıralayabiliriz.

1.3.4.1. Hizbullah Terör Örgütü

Hizbullah kelime anlamı olarak Allah’ın taraftarları anlamına gelmektedir. 1979 İran devrimi sonrası, devrim ihracı çalışmaları kapsamında bu ülkeye giden bazı şahıslar tarafından ülkemizde örgütsel faaliyetler oluşturulmaya çalışılmıştır. Hizbullah terör örgütü, 1979-1980 yıllarında Diyarbakır’da bulunan Vahdet kitapçısındaki görüşmeler neticesinde oluşmaya başlamıştır. Abdulvahap Ekinci’ye ait olan bu kitapçıdaki görüşmeler, Fidan Güngör ve Hüseyin Velioğlu tarafından organize edilmektedir. Kendi

içlerinde alana yayılma kararı alan grup 1981 yılında Fidan Güngör tarafından Menzil kitapçısını kurarken, 1982 yılında Hüseyin Velioğlu tarafından ise İlim kitapçısını kurmuştur. 1979 yılında kurulan örgüt, 1987 yılına kadar bu kitapçılarda toplanarak ideolojilerini ortaya koymuş ve faaliyetlerini bu doğrultuda sürdürmüştür. 1987'de Hüseyin Velioğlu İlim kitapçısını Batman'a taşımasının ardından liderlik ve militan faaliyetler üzerindeki farklı fikirler oluşması sonucu örgüt, iki kola ayrılmıştır (Faraç, 2000). Velioğlu'nun liderliğindeki İlim kolu, strateji olarak hemen silahlı faaliyetlere başlama kanaatindeydi, fakat menzil kolu ise cihat için henüz erken olduğu gelişmeleri ve büyümeleri gerektiğini savunmaktaydı. Örgüt, Batman'ın ardından Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde etkili olmuştur, ayrıca uzun bir süre boyunca Yolaç köyünü de merkez üssü olarak kullanmıştır.

Örgütün amacı mevcut anayasal düzeni ortadan kaldırarak yerine, sözde dini esaslara dayalı teokratik bir devlet kurmaktır.

Örgütün stratejisi öncelikle propaganda faaliyetlerini yaygınlaştırarak kendine taban oluşturmaktır. Eleman sayısının artırılması sonucu cihat kavramına göre hareket edip tabandan tavana doğru yayılarak anayasal düzeni yıkıp yerine teokratik sistemle yönetilen yeni bir devlet kurmaktır. Bunu faaliyete geçirmek içinde her yolun mübah olduğunu savunmaktadırlar.

2014-2015 yıllarında PKK/KCK terör örgütü ile DEAŞ terör örgütü arasında yaşanan çatışmaların ülkemize yansması neticesinde, Hizbullah terör örgütü tarafından olası çatışma durumunda kullanılmak üzere Şeyh Sait Serriyyeleri ve Hüseyin Fedaileri isimli silahlı yapılar oluşturulmuştur. Son dönemde silahlı faaliyetlerine rastlanılmamakla birlikte konjonktürel olarak silahlı faaliyetlere yöneldikleri bilinmektedir.

Yine örgüt stratejisi kapsamında yasal görünümlü açık alan faaliyetlerinin çeşitlendirilerek sürdürüldüğü, bu faaliyetlerde örgüt ideolojisine yönelik söylemlerin yanı sıra, örgüte müzahir olmayan şahısların da sempatisini toplamak maksadıyla dünya kamuoyunda gündeme gelen konuların da işlendiği gözlemlenmiştir.

1.3.4.1.1. Hizbullah Terör Örgütü Açık Alan Yapılanmaları

Hizbullah terör örgütünün birçok açık alan yapılanması mevcuttur. Örgüt açık alan yapılanmalarını dernekler, platformlar, gazete, dergi, radyo ve TV gibi mecralarda sürdürmektedir. Bu yapılar sayesinde örgüt, finans ve eleman temin etmekte, propaganda

faaliyetleri yürütmektedir. Açık alan yapılanmaları: Birçok dernek, televizyon kanalı, gazeteler, yayınevleri, radyo kanalları, dergiler ve ajanslar olarak sıralanabilir.

1.3.4.1.2. Hizbullah Terör Örgütü Eylem Şekilleri

Hizbullah terör örgütü birçok eylemle kamuoyunun gündemine gelmiştir. Örgütün geçmişten günümüze gerçekleştirdiği eylem türleri: Silahlı saldırı, bombalı saldırı, adam kaçırmaya, hapsedme, sorgulama, molotof kokteyli atma ve kundaklama, darp, tehdit ve gasp olarak sıralayabiliriz.

01 Mart 1992 tarihinde İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde bulunan Neve Şalom Sinagoguna Hizbullah terör örgütü tarafından (2) adet el bombası atılmıştır. Söz konusu eylem neticesinde 1 kişinin yaralanmıştır. Bu eylem sonrası saldırının faileri kolluk kuvvetleri tarafından yakalanan şahıslar ifadelerinde; “Aynı yıl içerisinde Lübnan’da İsrail tarafından gerçekleştirilen operasyon sonucu öldürülen Lübnan Hizbullahı Lideri Abbas MUSAVİ’nin kanını yerde bırakmamak” amacıyla bu eylemi gerçekleştirdiklerini söylemişlerdir (Uslu, 2015, s.43).

24 Ocak 2001 tarihinde, Diyarbakır İl Emniyet Müdürü Ali Gaffar Okkan ve korumalarına yönelik Diyarbakır ili merkez Şehitlik mahallesi Sezai Karakoç Caddesinde saat 17:50 sıralarında, örgüt mensupların kurmuş olduğu pusu sonucu meydana gelen silahlı saldırıda, Emniyet Müdürü Ali Gaffar OKKAN ve 5 Polis Memuru şehit olmuş, 4 Polis Memuru ise yaralanmıştır. Bu eylem, Hizbullah terör örgütüne yönelik olarak 17 Ocak 2000 tarihinde İstanbul Beykoz’da yapılan operasyonun ve örgütün kurucu lideri Hüseyin Velioğlu’nun ölüm yıl dönümü olması nedeniyle intikam amaçlı yapılmıştır (BBC, 2022). Bu eylemden sonra örgüte yapılan operasyonlar sonucu örgüt ciddi anlamda güç kaybetmiştir.

1.3.4.2. El-Kaide Terör Örgütü

El-Kaide terör örgütü, Suudi Arabistan uyruklu 1957 Jeddah doğumlu Usame Bin Laden tarafından 1988 yılında kurulmuştur. Usame Bin Laden tarafından kurulan örgüte beyin takımı olarak Eymen El-Zavahiri’nin ciddi anlamda destek olduğu bilinmektedir. Laden’in parası Zevahirinin beyin kadrosu ve ortak ideolojisi sonucu örgüt ciddi gelişme sağlamış ve dünyada birçok ülke tarafından terör örgütü olan ilan edilmiştir (Bergen, 2002, s.77). Usame Bin Laden, Afganistan’da kendi kurduğu kamplarda eğitimden geçen

her bir ‘Cihat’çı hakkında veri altyapısı oluşturmıştır. El Kaide terör örgütünün temelini bu veri tabanına oluşturmaktadır.

Örgütün amacı; batı toplumlarının kuklası haline gelen ve onların ağzına bakarak yönetilen Müslüman devletlerin sınırlarını kaldırarak tüm Müslümanların aynı çatı altında birleştiği büyük bir Müslüman Devleti kurmaktır.

Örgütün stratejisi; iman ve cihat anlayışı ön planda tutularak örgüt mensuplarını kamplarda yetiştiren, yetişenleri hücre şeklinde yapılandırarak ve diğer ilişkili örgüt saldırılarını destekleyerek hedeflerine ulaşmaktır.

Örgütün gelir kaynakları; Bin Laden’in kişisel serveti ve ticari geliri, cami, okul ve yardım kuruluşlarının bağışları, zekât paraları, Ortadoğu’daki petrol ülkelerindeki zengin bazı iş adamlarından elde ettikleri gelirler gibi 4 ana kaynaktan sağladığı değerlendirilmektedir. Ayrıca uyuşturucu kuryelerinden önemli bir gelir kaynağı elde ettikleri iddia edilmektedir.

Örgütün ülkemizdeki oluşumlarına baktığımızda: Habip Aktaş ve grubunun Türkiye’yi tek bir çatı altında toplamak için Afganistan’da askeri kanat sorumlusu; Muhammed Atef(Ebu Hafs) ve Usame Bin Laden ile görüşme gerçekleştirmişlerdir. Pakistan’da bulunan İslam Üniversitelerinde okuyan Habip Aktaş Türkiye’deki örgüt mensuplarını tek çatı altında toplamıştır.

El Kaide Terör Örgütü lideri Usame Bin Laden 02 Mayıs 2011 tarihinde Pakistan’ın başkenti İslamabad yakınlarındaki Abbottabad’da ABD güçlerince gerçekleştirilen operasyonda ölü olarak ele geçirilmiştir. El Kaide Terör Örgütünün liderliğini Eymen El Zevahiri’nin üstlenmişti, Eymen El Zevahiri 31 Temmuz 2022 tarihinde ABD tarafından öldürüldüğü duyurulmuştur (BBC, 2022).

1.3.4.2.1. El-Kaide Terör Örgütünün Eylem Şekilleri

El-Kaide terör örgütü birçok eylemle kamuoyunun gündemine gelmiştir. Örgütün geçmişten günümüze gerçekleştirdiği eylem türlerini: Silahlı saldırı, bombalı saldırı, sabotaj eylemleri, uçak kaçırma, molotof kokteyli atma ve kundaklama, darp, adam kaçırma ve hapsetme olarak sıralayabiliriz.

11 Eylül 2001 Salı sabahı koordineli biçimde Amerika Birleşik Devletleri’ne karşı düzenlenen terör saldırı dizisi olan 11 Eylül saldırıları; Kuzeydoğu eyaletlerinden hareket

ederek Kaliforniya eyaletine doğru ilerleyen dört yolcu uçağı, El-Kaide terör örgütü üyesi olan 19 kişi tarafından uçuş sırasında kaçırılmıştır. Örgüt üyelerini, beşli üç grup ve dörtlü tek grup olarak gruplandırma yapılmıştır. Kaçırılan uçaklarla Aşağı Manhattan'daki Dünya Ticaret Merkezi, Virginia'daki Pentagon binası(ABD Savunma Bakanlığının karargâhı) ve Beyaz Saray hedef alınmıştır. Beyaz Saray hedefiyle kaçırılan uçak kontrolünü kaybederek Pensilvanya yakınlarında araziye düşmüştür. Kaçırılan dört uçaktan üç tanesi hedefini gerçekleştirmiş, bir tanesi de uçakta bulunan yolcuların dikkati ve çabaları sayesinde eylemini hedeflediği şekilde gerçekleştirememiştir. Gerçekleştirilen eylemlerde 2500'den fazla insan hayatını kaybederken sayısız insan da yaralanmıştır (Wikipedia, 2022).

2003 İstanbul saldırıları, El-Kaide terör örgütü tarafından 15-20 Kasım 2003 tarihlerinde, Türkiye'nin İstanbul ilindeki dört farklı noktada, bomba yüklü ikişer kamyonetin infilak ettirilmesiyle gerçekleştirilen bir dizi intihar saldırısı olarak bilinmektedir. 15 Kasım günü saat 09.30 sularında Şişli'deki Beth İsrail Sinagogu, 09.34 sularında ise Beyoğlu'nda bulunan Neve Şalom Sinagogu'nun önünde birer kamyonetin infilak ettirilmesi sonucu patlamalar meydana gelmiştir. Patlamalar sonucunda saldırganlar dâhil 28 kişi öldü, 300'den fazla kişi yaralanmıştır. Gerçekleşen terör eyleminden beş gün sonra yani 20 Kasım günü, yine bomba yüklü kamyonetlerle saat 10.55 sularında Beyoğlu'nda bulunan Birleşik Krallık'ın İstanbul Başkonsolosluğuna, saat 11.00 sularında ise Beşiktaş'ta bulunan HSBC Genel Merkezi binasına iki farklı saldırı düzenlenmiştir. 20 Kasım günü gerçekleştirilen saldırılarda 31 kişi hayatını kaybederken 460'ın üzerinde kişi yaralanmıştır. Toplamda ise 4 intihar eylemcisi ve 55 kişi öldü, 760'dan fazla kişi ise saldırılardan yaralı olarak kurtulmuştur (Wikipedia, 2022).

1.3.4.3. Hizb-Ut Tahrir Terör Örgütü

Hizb'ut Tahrir-İslami Kurtuluş Partisi 1952 yılında Takiyuddin En Nebhani öncülüğünde Ürdün'de siyasi bir parti olarak kurulmuştur. 1977 yılında Takiyuddin En Nebhani'nin ölümünden sonra Abdulkadim Zellum örgüt lideri olmuş, ancak Zellum sağlık sorunlarını gerekçe göstererek 2003 Ata İbn Halil Ebu Raşta'ya liderliği bırakmıştır. Türkiye'deki ilk faaliyetleri 1962 yılında Ürdünlü öğrenci olan Osman Muhammed Mahmud öncülüğünde başlamıştır. Örgüt faaliyetleri kapsamında 1990'lı

yıllarda sahipliğini Ercüment Özkan'ın yaptığı Alıntı ve İktibas dergileri çıkarılmıştır (TEM, 2022).

Hizb-Ut Tahrir terör örgütünün amacı; siyasi olarak ele geçirdiği kitleyi genişleterek İslam Hilafet Devlet'ini tekrar canlandırmak ve ayrıca diğer Avrupa ülkelerine de nüfuz ederek büyük gücü elinde bulundurmaktır.

Hizb-Ut Tahrir terör örgütünün stratejisi; kültürlenme sürecinin tamamlaması, halk ile bütünleşme gerçekleştirilmesi ve Şer'i Devlet Kurma olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır.

Güvenlik kuvvetlerimizce 2009 yılında terör örgütüne karşı gerçekleştirilen eş zamanlı operasyonlarda; Meryem Ana Kilisesi Krokisi, Anıtkabir, Ulus'taki I. TBMM ve Atatürk Heykeli uydu görüntüleri ile Çin Büyükelçiliği uydu görüntüsü ele geçirilmiştir. Örgütün taban kazanma faaliyetleri kapsamında Köklü Değişim dergisini ön plana çıkardığı ayrıca çeşitli geziler, sohbetler vb. faaliyetlerini yoğunlaştırdığı görülmektedir. Birçok ülkede örgütlenen ve tabanı bulunan örgüt, çatışma bölgeleriyle de bağlantı kurmaya çalışmaktadır.

1.3.4.3.1. Hizb-Ut Tahrir Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmaları

Hizb-Ut Tahrir terör örgütünün birçok açık alan yapılanması mevcuttur. Bu yapılar sayesinde örgüt, finans, eleman temin etmekte ve propaganda faaliyetleri yürütmektedir. Açık alan yapılanmalarını şöyle sıralayabiliriz:

- Köklü Değişim,
- İktibas,
- Genç Birikim Dergileri,
- İnternet siteleri,
- Gündemdeki konular ile ilgili panel, açık hava toplantısı vb. etkinlikler.

1.3.4.3.2. Hizb-Ut Tahrir Terör Örgütünün Eylem Şekilleri

Hizb-Ut Tahrir terör örgütünün eylem şekilleri silahlı, bombalı yani şiddet içerikli eylemler yerine daha çok propaganda, yürüyüş tarzı eylemler tercih edilmiştir. İnternette yayımlanan beyanlar, basın açıklamaları, dergi fotokopilerinin örgüt mensuplarına ve

sempatizanlarına dağıtılması ve basın-yayın kuruluşlarına gönderilmesi eylemleri Hizb-Ut Tahrir terör örgütü tarafından tercih edilen eylem yöntemleridir.

09 Nisan 2013 tarihinde Erzurum'da gerçekleştirilen operasyonda, 9 şahıs yakalanmış, sevk edildikleri adli makamlarca 5 şahıs tutuklanmıştır. Yargılama sonucunda 8 şahıs hakkında, Silahlı Terör Örgütüne Üye Olmak suçundan 6 yıl 3 ay hapis cezası, 1 şahıs hakkında beraat kararı verilmiştir. Gerçekleştirilen operasyon ve mahkeme kararı hakkında örgüte müzahir internet sitelerinde kınama amaçlı yazılar yayınlanmıştır (TEM, 2021).

30 Ağustos 2019 tarihinde İdlib'te Türk Bayrağının yakılması eylemi örgüt tarafından yapıldığı bilinmektedir (TEM, 2022).

1.3.4.4. İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi (İBDA/C) Terör Örgütü

Salih Mirzabeyoğlu adıyla tanınan Salih İzzet Erdiş 1978 yılında “Gönüldaş” ismiyle kurduğu yayınevinin adını 1980 yılında “İBDA” olarak değiştirmiş ve yazdığı kitapları yayınlamaya başlamıştır. Örgütün kuruluş yılı 1980 olarak kabul edilmektedir. Hareket adını, 1989 yılında Ankara ve İstanbul illerinde yapmış olduğu propaganda ve eylemler ile duyurmuştur. Grubun öncülüğünü Salih Mirzabeyoğlu adı ile bilinen Salih İzzet Erdiş'in yaptığı bilinmektedir (TEM, 2022).

İBDA-C terör örgütünün amacı; bağımsız grupların bir araya gelmesiyle otoriteyi ele geçirerek başkenti İstanbul olan Ortadoğu toprakları üzerinde bir “Başyücelik Devleti” kurmaktır.

İBDA-C terör örgütünün stratejisi; “Kendinden Zuhur Diyalektiği” adı altında benzersiz emsali olmayan bir oluş ortaya koymaktır.

Salih İzzet ERDİŞ 28.12.1998 tarihinde İstanbul'da yakalanarak gözaltına alınmış, 22.07.2014 tarihinde tahliye edilmiş, 02.03.2016 tarihinde beraat kararı almış, 16.05.2018 tarihinde ise beyin kanaması geçirmiş ve ölmüştür (Wikipedia, 2022).

İBDA-C terör örgütü 1998 yılında örgüt liderlerinin yakalanmasından sonra eylemlerini hızlandırmıştır. Örgüt 1999 yılını “Türkiye Cumhuriyeti'nin Yıkılışı ve Ümmetin Kurtuluşu” olarak ilan etmiştir.

1.3.4.4.1. İBDA-C Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmaları

İBDA-C terör örgütünün legal ve illegal olmak üzere birçok açık alan yapılanması mevcuttur. Bu yapılar sayesinde örgüt, finans, eleman temin etmekte ve propaganda faaliyetleri yürütmektedir. Açık alan yapılanmalarını şöyle sıralayabiliriz:

- Kıvam Hukuk Bürosu,
- İBDA Yayınevi,
- Gönüldaş Yayınevi,
- Yayınlar (Baran, İlma, Taraf, Akademya, İbda Külliyyatı vs.)
- Örgüt Liderinin Yazdığı Kitaplar,
- Türkiye Milli Kurtuluş Ordusu (TMKO),
- Kartal İhtilalci Şeriat Komandoları (KİSK),
- İslami Kısas Kıtaları (İKK),
- Akınca Güç Ordusu,
- Anadolu Şeriatçı Direniş Ordusu.

1.3.4.4.2. İBDA-C Terör Örgütünün Eylem Şekilleri

İBDA-C terör örgütü 1994'ten itibaren çok sayıda eylem gerçekleştirmiştir. Bunlardan bazıları; cinayet, bombalama, kundaklama, molotofkokteyli atma, yazılama, bildiri dağıtma, pankart asma şeklindedir. Örgütün eylem hedefleri arasında; İçkili lokantalar, bar, pavyon, birahane, genel ev, azınlıklara ait işyerleri, kiliseler, sinagoglar, bankalar, sinemalar vs. bulunmaktadır.

2000-2002 yılları arasında örgüt adına; İstanbul, Bursa, Eskişehir, Ankara, İzmir, İzmit, Antalya'da; adliye, kamu kurum ve kuruluşlarına ait binalar, kilise, patrikhane, dernek, özel gazete ve televizyon binaları ve alışveriş merkezlerine yönelik olarak toplam (53) adet bombalama eylemi gerçekleştiren, Levent Dülger 25.12.2002 tarihinde Bursa'da yakalanmıştır (Wikipedia, 2022).

Örgütün son silahlı eylemi 2004 yılında "Dost Tarikatı" lideri olarak bilinen İhsan Güven cinayetidir (TEM, 2022).

1.3.4.5. Hilafet Devleti (HD-İCB/AFİD) Terör Örgütü

Cemalettin Kaplan tarafından 1984 yılında İslami Cemiyet ve Cemaatler Birliği (İCCB) örgütü kurulmuştur. 1990 yılında İslam’da Cemiyet olmayacağı düşüncesinden hareketle Cemiyet ismi kaldırılarak İslami Cemaatler Birliği (İCB) olarak değiştirilmiştir.

1992 yılında Köln’de düzenlenen toplantıda ‘‘Federe İslam Devleti’’ kurulduğu ve Cemalettin Kaplan’ın da halife olarak sözde devletin başkanı olduğu ilan edilmiş, 1993’te topraksız devlet olmayacağı anlayışıyla, Federe İslam Devleti’nin topraklarının Anadolu olduğu kabul edilmiş, örgütün adı ‘‘Anadolu Federe İslam Devleti’’ olmuştur. Cemalettin Kaplan 1994 yılında Almanya’nın Köln şehrinde bulunan Ulu Camiinde bir şura ile Anadolu Federe İslam Devletini feshederek tüm dünyayı kapsayan Hilafet Devletini kurduğunu ve kendisinin de bu devletin halifesi olduğunu ilan etmiştir. 15.05.1995 tarihinde Cemalettin Kaplan Almanya’nın Köln şehrinde ölmüştür. Cemalettin Kaplan’ın ölümü üzerine oğlu Metin Kaplan, 16.05.1995 tarihinde Halife olarak seçilmiştir. 1998’de Köln’de Metin Kaplan tarafından sözde ‘‘Cihat Fetvası’’ okunmasıyla yasa dışı örgüt eylem aşamasına geçmiştir. Metin Kaplan’ın zimmetine para geçirdiği yönünde örgüt içerisinde oluşan sürtüşmeler sonucu bölünmeler yaşanmış ve örgüt üç gruba ayrılmıştır: 1.Grup Metin Kaplan, 2. Grup Ahmet Danışık Müslüman Cemaatler Birliği ve 3. Grup Halil İbrahim SOFU (1997 öldürülüyor) grubudur (TEM, 2022).

Hilafet Devleti terör örgütünün amacı; tüm Dünyayı kapsayan dini temellerle yönetilecek bir Hilafet Devleti kurmaktır.

Hilafet Devleti terör örgütünün stratejisi; Medrese – Tekke – Kışla olmak üzere üç aşamadır. Dini eğitim alan örgüt üyelerini her yolu deneyerek özellikle silahlı birlikler kurularak Hilafet Devleti hayalini gerçekleştirmektir. Örgüt lideri Metin Kaplan 2000 yılında Duesseldorf’ta yakalanmıştır. Halil İbrahim Sofu’nun öldürülmesini azmettirme dahil çeşitli suçlardan 4 sene hapis cezasına çarptırılmıştır. 2004 yılında ülkemize getirilerek cezaevine konulmuş ve 2016 yılında ise sağlık nedenlerinden ötürü tahliye olmuştur (Wikipedia, 2022).

Güncel olarak Sofu Grubu Konya’da ve çevre illerinde aktif olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Sofu Grubu Özcan Koçak önderliğinde 70-80 kişilik gruptan meydana geldiği bilinmektedir (TEM, 2022).

1.3.4.5.1. Hilafet Devleti (HD-İCB/AFİD) Terör Örgütünün Açık Alan Yapılanmalar

Hilafet Devleti terör örgütünün birçok açık alan yapılanması mevcuttur. Bu yapılar sayesinde örgüt, finans, eleman temin etmekte ve propaganda faaliyetleri yürütmektedir. Açık alan yapılanmalarını şöyle sıralayabiliriz:

- Öncü Grubu,
- Eğitim Grubu,
- Avam Grubu,
- Vaaz Kasetleri,
- Ümmeti Muhammed- Beklenen Asr-ı Saadet Dergileri,
- Hicretonline.com vs. internet siteleri.

1.3.4.5.2. Hilafet Devleti (HD-İCB/AFİD) Terör Örgütünün Eylem Şekilleri

Hilafet Devleti terör örgütü yurtiçinde yurtdışında birçok eylem gerçekleştirmiştir. Bunlardan bazıları; bildiri gönderme, cinayet, bombalama, kundaklama, bildiri dağıtma, pankart asma, vaaz kasetleri ile tahrik etme şeklindedir.

08 Mayıs 1997 tarihinde Sofu Grubu Lideri Halil İbrahim Sofu'nun öldürülmesi, 29 Ekim ve 10 Kasım 1998 tarihlerinde Uçakla Anıtkabir'e intihar saldırısı girişimi ve 29 Ekim 1998 İstanbul Fatih camisinin silah zoruyla işgali girişimi terör örgütünün ülkemizde bilinen eylemleridir.

1.3.4.6. DEAŞ Terör Örgütü

1999 yılında Ebu Musab El Zerkavi tarafından kurulan DEAŞ terör örgütü ilk olarak Afganistan'da Tevhid ve Cihad Örgütü adıyla kurulmuştur. Terör örgütünün adı bazı kaynaklarda IŞİD, bazı kaynaklarda ise DEAŞ olarak adlandırılmaktadır (Wikipedia, 2022).

DEAŞ terör örgütü, petrol kaynaklarına yakın bölgelerde faaliyet göstermesi nedeniyle dünyanın en zengin yasa dışı silahlı terör örgütleri arasında sayılmaktadır. 2003 yılında El-Kaide'ye bağlı faaliyet yürüteceğini ilan eden daha sonra Irak El-Kaidesi adını almış ve 2003 yılından itibaren Irak El-Kaidesi olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. 12 Haziran 2006 tarihinde ölen örgüt lideri Zerkavi yerine Ebu Ömer el-Bağdadi örgüt lideri

olmuştur. 2010 yılına kadar örgütün liderliğini yapan Ebu Ömer el-Bağdadi 2010 yılında ölmesiyle beraber örgütün liderliğine Ebu Bekir el-Bağdadi getirilmiştir. 2011 yılında ABD'nin Irak'tan çekilmesinden ve Suriye'de yaşanan iç savaş ortamından faydalanan örgüt güçlenmeye başlamış ve 29 Haziran 2014 tarihinde El Kaide terör örgütünden kopan Ebu Bekir el-Bağdadi halifelliğini ve İslam Devletinin kurulduğunu ilan etmiştir. DEAŞ terör örgütü 2019 yılında İdlib'de ABD birlikleri tarafından öldürülen örgütün lideri Ebu Bekir el-Bağdadi'nin yerine Ebu İbrahim el-Haşimi el-Kureyşi'nin geçtiğini duyurmuştur (Wikipedia, 2022). 3 Mart 2022 tarihinde Terör örgütü DEAŞ'ın lideri Ebu İbrahim el-Haşimi el-Kureyşi, Suriye'nin kuzeybatısında saklandığı sığınakta ABD askeri birliklerinin operasyonu sonucu öldürülmüştür (BBC, 2022).

DEAŞ terör örgütünün amacı; halifelik gücüne sahip, Büyük İslam Devleti kurmak ve dünyaya hüküm salmaktır.

DEAŞ terör örgütünün stratejisi; iman ve cihat anlayışı ön planda tutularak örgüt mensuplarını kamplarda dini duygularını suistimal ederek yetiştiren, yetişenleri hücre şeklinde yapılandırarak ve diğer ilişkili örgüt saldırılarını destekleyerek hedeflerine ulaşmaktır.

DEAŞ terör örgütü Türkiye'yi eylem alanı olarak belirlemiş bu doğrultuda uzun süreli bir yapılanma çabası içerisine girmiştir. Türkiye'yi “tağut” olarak tanımlayarak açıkça düşman ilan etmekte ve Türkiye'nin Müslümanlar üzerinde baskı kurduğunu ve onları kötü yola sevk ettiğini savunmaktadır. Bu nedenlerle DEAŞ terör örgütü, Türkiye'deki siyasi gücün yıkılmasını uzun vadeli bir hedef olarak görmektedir. Örgüt ülkemiz üzerindeki hedeflerini gerçekleştirmek için Türkiye'de mevcut olan istikrarı eylemlerle bozarak kendisine alan açmaya çalışmaktadır.

DEAŞ terör örgütünün çatışma bölgelerinde kontrolünde tuttuğu topraklardaki hâkimiyetini kaybetmesinin ardından, örgüt yönetimi tarafından verilen talimatlar doğrultusunda yabancı terörist savaşçı olarak adlandırılan şahısların, kaynak ülkelerine geri dönme faaliyetleri başlamıştır. Sınırlarımızda alınan tedbirler ve gerçekleştirilen başarılı operasyonlar neticesinde, ülkemizde hücreler halinde yapılanma arayışına giren, sığınmacı görünümünde yasal profil kazanmak isteyen şahıslar ile ülkemizi transit geçiş güzergahı olarak kullanmak suretiyle kaynak ülkelere geri dönmeye çalışan DEAŞ terör örgütü mensuplarının bir çoğu yakalanmıştır.

1.3.4.6.1. DEAŞ Terör Örgütünün Eylem Şekilleri

DEAŞ terör örgütü birçok eylemle kamuoyunun gündemine gelmiş ve korku salmıştır. Örgütün geçmişten günümüze gerçekleştirdiği eylem türleri şunlardır: Silahlı saldırı, bombalı saldırı, sabotaj eylemleri, internetten şahısları ve devletleri tehdit etme, idam edilenlerin videolarını yayınlama, uçak kaçırma, darp, adam kaçırma, hapsedme olarak sıralayabiliriz. En sık kullandığı eylem şekli canlı bombadır.

DEAŞ terör örgütü tarafından 5 Haziran 2015 tarihinde HDP'nin Diyarbakır'daki seçim mitinginde meydana gelen bombalı eylem gerçekleştirilmiştir. Eylem sonucu 8 polis ve 279 sivil yaralanmış, 4 sivil ise hayatını kaybetmiştir (TEM, 2022).

DEAŞ terör örgütü tarafından 10 Ekim 2015 tarihinde Ankara Tren Garında yapılan canlı bombalı saldırısında 103 sivil hayatını kaybetmiş, 391 sivil ise yaralanmıştır (CNN, 2022).

DEAŞ terör örgütü tarafından 1 Mayıs 2016 tarihinde Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü binasının bulunduğu bölgede gerçekleştirilen intihar saldırısı sonucu 3 polisimiz şehit oldu, aralarında sivillerin de bulunduğu 23 kişi yaralanmıştır (Wikipedia, 2022).

DEAŞ terör örgütü tarafından ülkemize yönelik son saldırı; 1 Ocak 2017 tarihinde yeni yıl kutlamaları sırasında örgüt mensubu kişi tarafından İstanbul'da bulunan Reina gece kulübüne silahlı saldırı gerçekleştirilmiştir. Saldırı sonucunda 1'i polis olmak üzere 39 kişi hayatını kaybetti, 95 kişi ise yaralanmıştır (TEM, 2022).

DEAŞ terör örgütünün ülkemize yönelik gerçekleştirmiş olduğu saldırılarda; 3 asker ve 12 polis şehit olmuş, 291 sivil hayatını kaybetmiştir. Ayrıca 63 polis ve 1288 sivil yaralanmıştır (TEM, 2022).

İKİNCİ BÖLÜM

TERÖRİZMİN FİNANS KAYNAKLARI VE FİNANS TRANSFERİNDE KULLANDIĞI METODLAR

2.1. Terörizmin Finans Kaynakları

Terör örgütlerinin herhangi bir gelirleri olmadan ortaya koydukları hedefleri gerçekleştirmelerinin mümkün olmadığı aynı zamanda örgüt olarak da devam edemeyecekleri aşikârdır. Bu sebepten dolayı, terör örgütleri öncelikle mali kaynak bulmak ve bu kaynakların sürekliliğini elde tutmak içerisindedir.

Terör örgütleri kendi sürdürülebilirliğini sağlamak için eylem yapma ve eleman kazanmaya muhtaçtır, bunları yapabilmenin de finansal kaynakla olacağını çok iyi bilmektedirler. Terör örgütleri ideolojilerini duyurmak, örgüte yeni üye kazandırmak ve bunları yetiştirmek, örgüt üyelerinin ailelerine ödeme yapmak, sahte belgelerin hazırlanması ve basılmasını sağlamak, mühimmat giderleri karşılamak, örgüte karşı sempati duyulması adına faaliyetler düzenlemek, güçlü olduğunu basına duyurmak gibi yüksek maliyetleri karşılamak adına ciddi finans kaynaklarına ihtiyaç duymaktadırlar.

Terör örgütleri ihtiyaç duydukları finans kaynaklarını yasal görünümlü finans kaynakları, yasadışı faaliyetlerden elde edilen finans kaynakları ve dış destek olmak üzere 3'e ayırmak mümkündür.

2.1.1.Yasal Görünümlü Finans Kaynakları

Terör örgütleri gayri meşru yollarla temin ettikleri kaynakların yanında, yasal görünümlü faaliyetler aracılığıyla da kendilerine fon sağladıkları bilinmektedir. Terör örgütleri, yasal boşluktan faydalanıp deşifre olmadan yasal sistemin içine sızarak yasal görünümlü olarak faaliyet yürüten şirketleri ve kar amacı gütmeyen kuruluşları

kullanarak ciddi derecede finansman kaynağı sağlamaya başlamışlardır (Aykın & Sözmen, 2009, s.34).

11 Eylül terör saldırıları sonrası tüm dünyada terör örgütlerini tespit etmek ve önlemek amacıyla ciddi çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmaların başında terörizmin finans kaynaklarının tespiti gelmektedir. Yasal görünümlü finans kaynakları; aidat, bağış vb. yollarla elde edilen gelirler, örgütsel yayınların satışından elde edilen gelirler, müzahir dernek/vakıf vb. tüzel kişilerin organize ettiği sosyal/kültürel etkinliklerden elde edilen değerler ve paravan ticari işletmelerden elde edilen kazançlar olarak sıralanmaktadır.

2.1.1.1. Aidat, Bağış vb. Yollarla Elde Edilen Gelirler

Kar amacı gütmeyen kuruluşlar ve hayır kurumları, kendilerine özgü özellikleri sayesinde terör örgütleri tarafından bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu kuruluşlar kamu güvenliğini arkalarına alarak ciddi tutarlarda bağış ve yardım adı altında kaynak elde etme kapasitesine sahiptirler ve sağlanan bu fonların büyük bir çoğunluğu nakit şeklinde olduğu görülmüştür. Bir şirket veya diğer oluşumlara kıyasla kar amacı gütmeyen kuruluşlar, daha yumuşak yasal şartlara tabi olması gibi özellikleri bünyesinde bulundurduğu için hayır kurumlarını terör örgütlerince daha çok tercih edilebilir hale getirmiştir. FATF'ın, kar amacı gütmeyen kuruluşları zayıf alan olarak görmesinden dolayı terörizmin finansmanında sıklıkla tercih edilen kaynak olarak kabul etmiştir (FATF, 2008a, s.11).

Terör örgütlerinin deşifre olunmaması amacıyla kontrolünde bulundurdıkları kar amacı gütmeyen kuruluşlar tarafından toplanan fonların bir kısmını gerçekten kuruluş amaçlarına uygun yasal faaliyetler için kullanmaktadırlar. Böylece hem dikkat çekmenin önüne geçilmekte hem de yasal ve yasa dışı fonların birbirinden ayırt edilmesini zorlaştırmaktadırlar (Lilley, 2006, s.140).

Dernekler ve vakıflar, terör örgütlerine yasal görünüm adı altında kaynak temininde bulunmak için terör örgütleri tarafından aracı olarak kullanılmaktadır. Bu kuruluşlara aidat, yardım, bağış ve himmet adı altında sağlanan kaynaklar, bu kuruluşlar tarafından terör örgütlerine finans kaynağı olarak aktarılmaktadır. Bazı şahıslar verdikleri paraların terör örgütlerine doğrudan gittiklerini bilmemekle birlikte, bu kuruluşların açıkladığı yasal amaçlar doğrultusunda kullanılacağını düşünerek bağışta

bulunmaktadırlar. Bazı kişiler ise terör örgütlerine bilerek ve isteyerek finansman sağlamak amacıyla bunu da yasal bir görüntü altında, örneğin dayanışma derneğine bağışta bulunma süsü verilerek asıl amacını gerçekleştirmekte, böylece ilgili otoritelerin dikkatini çekmeksizin terörizme finansal destek sağlamaktadırlar (MASAK, 2007).

PKK/KCK terör örgütü, kar amacı gütmeyen kuruluşları kullanarak kara para aklamakta ve aklanmış paraları faaliyetlerinin finansmanında kullanmaktadırlar. PKK/KCK terör örgütünün gayri meşru yollarla elde etmiş olduğu gelirlerini özellikle siyasi nüfuza sahip Avrupa Ülkelerinde bağış adı altında yardım paraları olarak aktarıldığı bilinmektedir. Yasal kimlik kazandırılmaya çalışılan bu paralar transfer edildikleri hesaptan güya derneklere aktarıldığı süsü verilerek; silah ve mühimmat alımı, terörist yetiştirilmesi veya diğer başkaca işlerde kullanılması amacıyla mali istihbarat birimlerinin ve kolluk kuvvetlerinin dikkatini çekmeden örgüt üyelerine aktarılıyordu (Laçiner, 2008).

ABD’de Chicago’da bulunan Küresel İnanç Kuruluşunun (Global Relief Foundation) ofislerine baskın yapılmış ve mal varlıklarına el konulmuş daha sonra kuruluşun Kosova’daki ofisine de NATO güçlerince baskın yapılmış ve ABD ile Avrupa’daki hedef noktalarına eylem planladıkları iddialarını içeren istihbari bilgiler elde edilmiştir. 2001 yılında bu kuruluşun ABD’de 5 Milyon Dolardan fazla gelir elde ettiği ve gelirlerin çoğunun yasal olarak harcandığı tespit edilmiş olsa da, yetkililer tarafından bu kuruluşun El Kaide terör örgütünün önemli finansal destekçisi olduğu tespit edilmiştir (Lewitt, 2002, s.71). IRA’nın uyuşturucu, soygun ve haraçtan elde ettikleri gelirin yanı sıra önemli ikinci gelir kaynağı bağışlardır (Robinson, 2003, s.276).

Terör örgütleri kendilerine yakın olan kişilerden aidat adı altında düzenli bir para akışı sağlamak veya örgüt sempatanları tarafından bağış adı altından finans kaynağı elde etmektedirler. Örgüt üyelerinden düzenli olarak aidat istenilmesi örgüte olan bağlılığın ispatı anlamına gelmektedir ve örgüt üyeleri açısından oldukça önemli görülmektedir. Kamu çalışanları veya sendika görevlileri tarafından şahısların düzenli olarak örgütlere maaşlarının belli oranlarını aidat olarak veya yardım olarak verdikleri de görülmüştür.

Dini istismar eden terör örgütleri insanların dini duygularını istismar ederek örgüt mensubu olsun olmasın tüm kesimden sözde bağış ve yardım adı altından paralar

toplamaktadırlar. Bazen örgütsel bağlantısı olmayan kişilerin örgütten duydukları korku neticesinde veya yasadışı örgüt oldukları bilinmeden gönüllü olarak terör örgütlerine maddi yardımda bulundukları da bilinmektedir (TEM, 2021, s.39).

Ülkemizde Hizbullah terör örgütü etkin olduğu dönemlerde özellikle Diyarbakır ve Batman başta olmak üzere Doğu illeri ile kırsal alanlarda kurban derilerinin bağışlanması yoluyla örgüte gelir sağladıkları bilinmektedir (Temuh, 2001, s.53). Hizbullah terör örgütünü destekçilerinin taşınmaz mal varlıklarını da örgüte finansman sağlamak amacıyla bağışladığı, İstanbul Beykoz'da yapılan operasyon sonucu ortaya çıkarılmıştır (Alkan, 2004, s.31).

FETÖ/PDY terör örgütü aidat, bağış olarak değil de bu kavramlara dini motifler ekleyerek himmet adı altından çeşitli himmet yöntemleriyle (maaş himmeti, burs himmeti, evlilik himmeti vb.) örgüte finans sağlamışlardır (TEM, 2021, s.39). Himmet, örgütün içinde veya dışında bulunan bireylerin sahip olduğu kaynakların belirli bir miktarının örgüte çeşitli isimler altında verilmesini ifade eder. Bu işlem; kayıt dışı, makbuzsuz, kaynağı belirsiz ve finansal şeffaflıktan uzaktır. Toplanan kaynaklar resmi prosedürlerden kaçınılmakla birlikte örgüt içinde gizli yazılımlarla kayıt altına alındığı bilinmektedir. En küçük birim olan semt/mahalleden başlayarak ilçe, il ve bölge koordinatörlerine doğru uzanan bir himmet döngüsü vardır (TEM, 2021, s.58). FETÖ/PDY terör örgütünün ciddi finans kalemlerinin başında bu himmet döngüsünden elde edilen gelirler gelmektedir.

2.1.1.2. Örgütsel Yayınların Satışından Elde Edilen Gelirler

Terör örgütleri yazılı ve görsel araçlar vasıtasıyla yayınladıkları televizyon programları, radyo yayınları, gazete ve kitapları ideolojilerini duyurmak ve kendisine savunucu veya üye toplamak maksadıyla kullanmanın yanında, bunları satmak veya reyting kazanmak suretiyle de finansman kaynağı elde etmektedirler (Yıldırım, 2013, s.38).

Terör örgütüne yakınlığı bulunanlar, terör örgütüne ait olan görsel ve basılı yayın organlarına güya reklamlarını yayınlamaları karşılığında reklam bedeli adı altında yüksek tutarda ödemeler yaparak terör örgütlerine finansman sağlamaktadırlar. PKK/KCK terör örgütünün dünya genelinde 2 gazete, 5 yerel TV kanalı, çok sayıda radyo kanalı, 19 dergi ve çok sayıda internet sitesine sahip olduğu, örgütün bu araçlarla ideolojilerini yayıp

propaganda yaptığı ve örgüte finans kaynağı sağladığı belirlenmiştir. Örgütsel yayınlarından satışından elde edilen gelirlerin en çok olduğu terör örgütü FETÖ/PDY terör örgütüdür. Dünya genelinden sayısız gazeteleri, kitapları, yayın organları ve internet siteleri bulunmaktadır (TEM, 2021, s.39). Türkiye'deki yayın organları, kitapları ve gazetelerine el konulmasına karşın dünya genelinde etkinliklerini hala sürdürdükleri için çok ciddi anlamda örgüte finans kaynağı sağlamaktadırlar.

2.1.1.3. Müzahir Dernek/Vakıf vb. Tüzel Kişiliklerin Organize Ettiği Sosyal/Kültürel Etkinliklerden Elde Edilen Gelirler

Terör örgütleri sempaticanları ve üyeleri için organize edilen konser, tiyatro, şölen ve gösteri gibi sosyal etkinlikler düzenlenmesiyle çok ciddi miktarda gelirler elde edilmektedir. Ülkemizde sol terör örgütleri bu sosyal faaliyetleri etkin kullandığı görülmektedir, terör örgütlerinin gençlik yapılanmaları tarafından terör örgütünün halk tarafından benimsenip üye toplanmasını sağlamak amacıyla yurt içinde ve yurt dışında konserler düzenlenmesi giriş ücreti karşılığında alınan paraların örgüte finans kaynağı olarak aktarıldığı belirlenmiştir (TEM, 2021, s.40).

2.1.1.4. Paravan Ticari İşletmelerden Elde Edilen Kazançlar

Terörizmin siyasi hedefleri ve ideolojilerini gerçekleştirmek maksadıyla sivillerin öldürülmesi, kaçırılması, ekonomik düzeni tahrip, kundaklama ve bombalama gibi birçok şiddet eylem türlerini kullandıkları bilinmektedir. Fakat terör örgütleri günümüzde bunların aksine daha çok sofistike görünümlü faaliyetlere yöneldikleri görülmektedir. Son yıllarda terör örgütleri elinde silah olan kaba güç kullanan veya kabadayılık yapmanın yanında esnaf, işletmeci veya şirket sahibi süsü verilerek faaliyet alanlarını çeşitlendirerek dikkat çekmemeye çalışmışlardır (Horgan & Taylor, 1999, s.72)

Teröristler veya terör grupları, paravan şirketleri ya sıfırdan başlayarak kurmakta ya da hâlihazırda kurulmuş olan şirketi parasıyla satın alarak faaliyetlerini gerçekleştirmektedirler. Bu şirketlere insan kaynağı alınırken özellikle adli sicili temiz olan kişiler seçilmekte ve yasal belgeler üzerinde seçilen bu kişilerin ismi ve unvanlarına yer verilmektedir. Ayrıca çoğu zamanda insan kaynaklarının dikkat çekmemesi ve deşifre olmamaları amacıyla oluşturulan sahte kimlikler ve isimler kullanılmaktadır. Bu şirketler özellikle uluslararası alanda, hacmi küçük fakat değeri yüksek olan malların ticaretini yapmaktadırlar (Lilley, 2006, s.144-145).

Terör örgütü üyeleri ile örgüt sempatzanları tarafından kurulan veya yönetilen birçok işletme bulunmaktadır. Bu işletmelere hukuka uygun ticari faaliyetlerle terör örgütlerine finans kaynağı sağlamaktadırlar. Terör örgütü üyeleri tarafından yönetilen bu şirketler, ticari hayata uygun olarak açmış oldukları banka hesaplarını kullanarak işletme faaliyetlerini yasal görünümlü olduğunu doğrulama ve dikkat çekmemeyi hedeflemektedir. Özellikle ithalat ve ihracat alanında faaliyet gösteren şirketler, satmış oldukları mallara ilişkin müşterilerine fatura düzenlemekte, şirket bünyesinde ve şirket faaliyetleri için satın aldıkları mallar neticesinde karşı taraftan fatura temin etmekte, ödemelerini genellikle resmi bankacılık sistemi üzerinden yapmakta ve bankacılık dokümanlarını saklayarak yaptıkları işleri ispat edebilmektedirler. Bu şekilde tamamen yasal görünüme sahip olan bu şirketler aslında terör örgütlerine finans sağlamak üzere kurulmuşlardır üstelik müşteriler de terör örgütlerine fon sağlamak isteyen destekçileridir.

Fransa'nın ETA-M örgütüne ait 1993 yılında ele geçirdiği silah fabrikasından bu örgüte yıllık 2-3 Milyar Fransız Frangını bulan gelir sağladığı görülmüştür (Özçer, 1998, s.324). Bu örnek terör örgütleri açısından ticari işletmelerden ne derece önemli finans sağladığının göstergesidir.

IRA terör örgütünün ticari hayata uygun ve şüphe duyulmayacak şekilde özel güvenlik şirketleri, kooperatifler, inşaat firmaları, mahalle arası marketler, lokanta, club-pub, hoteller, galeriler ve kurye faaliyetleri yürüttüğü bilinmektedir. Bu haliyle IRA'nın İrlanda sınırlarında mini bir imparatorluk gibi faaliyet gösterdiğini söylemek yanlış olmayacaktır (Horgan & Taylor, 1999). IRA terör örgütü gibi Türkiye'de Hizbullah terör örgütünün de bu amaçla ticari taksi, durak, dolmuş ve market işletmeciliği alanlarında faaliyet yürüttüğü bilinmektedir (Yurtseven, 2006, s.145).

Terör örgütleri hisse senetlerinin satın alınması, tarım işletmeleri, restoranlar, kafeler, inşaat şirketleri ve kitap mağazaları gibi birçok alanda faaliyette bulunmaktadır. PKK/KCK terör örgütünün özellikle Avrupa ülkelerinde (Hollanda, Macaristan, Avusturya, İngiltere ve Almanya gibi) sayısız işletme sahibi olduğu bilinmektedir. Bu yerler bir yandan örgüte gelir sağlarken bir yandan da örgüt faaliyetlerinin koordinasyonu olarak kullanılmaktadır. FETÖ/PDY terör örgütünün de

sağlık, gıda, eğitim, kargo gibi alanlarda elde ettiği yasal görünümlü gelirleri örgüte aktardığı hatta bunun kolaylıkla sağlanması adına banka kurduğu bilinmektedir.

FETÖ/PDY terör örgütünün ülkemizde ticari işletmelerden en büyük gelir elde eden örgüt olduğu değerlendirilmektedir. Eğitim kurumları, sağlık kuruluşları, medya organları, şirketler ve Bank Asya olarak bilinen kanallardan örgüte ciddi finansman sağlamışlardır (TEM, 2021, s.60).

2013 yılında yaklaşık toplam bakiyesi 18.4 Milyar Lira olan Bank Asya ülke genelinde 251 şubeye ulaşmıştı. Örgütle mücadele kapsamında haklarında adli işlem yapılan şirketlerin 2013 yılı cirolarının yaklaşık 21.9 Milyar Lira, aktif büyüklüklerinin de 25.6 Milyar Lira olduğu tespit edilmiştir. Örgütün finansmanında kullanılan 7 holding ve 757 şirkete kayyım atanmıştır (TEM, 2021, s.60). Bu rakamların sisteme sokulan ve resmi olarak beyan edilen kaynağı gösterdiği, örgütün hükmettiği gerçek ekonomik gücün çok daha yüksek olduğu değerlendirilmektedir.

2.1.2. Yasadışı Faaliyetlerden Elde Edilen Finansman Kaynakları

11 Eylül saldırılarından sonra terör örgütlerine olan devlet desteklerinin azalmasıyla birlikte terör örgütleri yeni finansman arayışına girmişlerdir. Organize suç örgütlerini örnek alarak yasadışı faaliyetlere ağırlık veren terör örgütleri organize suç örgütleriyle bu faaliyetleri yaparken işbirliğine girmişlerdir bu işbirliği daha çok uyuşturucu ve silah kaçakçılığı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yasadışı faaliyetlerden elde edilen gelirler, kolay elde edilebilen, güvenilir ve kar marjı oldukça yüksek gelirler olduğu için terör örgütleri tarafından başvuru en ciddi finansman kaynakları arasındadır.

Terör örgütlerinin gün geçtikçe artan oranda yasa dışı gelir getirici faaliyetlere yönelmesinin sonucu olarak terör örgütleri ile organize suç örgütleri çoğu kez beraber faaliyet yürütmeye başlamışlardır. Organize suç örgütleri terör örgütlerinin silah ve diğer donanımsal ihtiyaçlarını karşılarken terör örgütleri de bu birliktelikte organize suç örgütlerine lojistik alanında destek sağladığı görülmüştür (Aykın & Sözmen, 2009, s.21).

Terör örgütleri 11 Eylül saldırılarından sonra destekçi bulmakta zorlanması münasebetiyle faaliyetlerini sürdürebilmek için çoğunlukla organize suç örgütleri tarafından tercih edilen yöntemleri kullanmaya başlamışlardır. Gerçekleştirilen eylemlerin yalnızca bir alanda etkisi görülmemektedir. Örneğin rehin alma veya bombalı

saldırılarda hem topluma korku ortamı oluşturuluyor hem de gelir elde etme amacı gerçekleştirilmektedir. Kişileri koruma taahhüdü adı altında kişilerden alınan haraç, kalpazanlık, taklit ve çakma ürün ticareti ve özellikle uyuşturucu ticareti gibi faaliyetler terör örgütlerine finansman sağlanmasının amacı olarak karşımıza çıkmaktadır (CE, 2005, s.21).

2.1.2.1. Kaçakçılık

Kaçakçılık bir devletin yasalarına karşı gelinerek yapılan ticari faaliyet veya bir ülkeye gümrüğü ödenmemiş, yasaklanmış bir malı sokmak ya da gizleyerek kaçırmak anlamına gelmektedir. Ülkemizde çoğunlukla görülen kaçakçılık türleri; yasadışı uyuşturucu madde, akaryakıt, tütün mamulleri, göçmen, alkollü içki ve emtia kaçakçılığı olduğu bilinmektedir. Ülkemizde terör olaylarının sıklıkla yaşandığı yerlerde aynı zamanda kaçakçılık olaylarının da oldukça fazla olduğu gözlemlenmiştir. Buda terör örgütlerinin finans kaynakları arasında en büyük gelir kalemini kaçakçılığın oluşturduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

İstanbul TEM Şube Müdürlüğünce yakalanan bir terör örgütü mensubu ifadesinde; “... Örgütün en büyük gelir kaynağı gümrüklendirmelerdir. Türkiye-Suriye-İran-Irak sınırları boyunca bildiğim kadarıyla 18 tane gümrüklendirme noktası vardır. Her noktada ortalama 10-15 örgüt mensubu vardır. Bu noktaların her birinin geliri ortalama bir milyon doları bulur. Bu noktalardan geçen mazot, silah, uyuşturucu ve gıda malzemesi kaçakçılığı yapan şahıslardan taşıdıkları malzemeye göre vergi alınır. En yüksek vergi uyuşturucu ve silah kaçakçılığı yapan şahıslardan alınır. Örgüt para temini için silah kaçakçılığı da yapmaktadır...” şeklinde beyanlarda bulunmuştur (TEM, 2021, s.18).

Hakkari TEM Şube Müdürlüğünce yakalanan bir terör örgütü mensubu ifadesinde; “...PKK/KCK terör örgütünün en büyük gelir kaynaklarından birisi benim de 2011 yılı içerisinde faaliyet gösterdiğim kaçakçılardan alınan vergilerdir. Bunun dışından vatandaşlardan vergi adı altında toplanan haraçlar ile zengin şahıslardan çeşitli nedenlerle kesilen ceza adı altında toplanan paralardır. Özellikle silah, petrol ve uyuşturucu kaçakçılığı örgütün ciddi gelir kaynaklarındandır...” şeklinde beyanlarda bulunmuştur (TEM, 2021, s.18).

2.1.2.1.1 Sigara Kaçakçılığı

Terör örgütlerinin kaçakçılık faaliyetleri sonucu oluşturdukları finans kaynaklarından biri olan sigara kaçakçılığı, piyasaya uygun fiyatlı ve vergisiz sürülmek istenilen sigaralardan terör örgütleri tarafından sözde vergi adı altında toplanan paralar terör örgütlerine finans kaynağı olarak aktarılmaktadır. Yani terör örgütleri bizzat sigara kaçaklığı yapabildiği gibi, sigara kaçakçılığı yapanlardan gümrüklerde sözde vergi adı altında aldıkları paralarla kendilerine finans desteği sağlamaktadırlar. Ülkemizde Irak-İran-Suriye sınırlarında PKK/KCK terör örgütleri tarafından üretilen veya depolanan sigaraların ülkemize sızdırılmaya çalışıldığı tespit edilmiş olup terör örgütlerinin bu sızdırmayı sağlamak için değerinin yüzde onu kadar para aldığı bilinmektedir (TEM, 2021, s.20).

Amerika’da teröristlerin yasa dışı sigara kaçakçılığı suretiyle ciddi gelirler elde ettiği öne sürülmektedir. Özellikle ABD ile Kanada arasında ek olarak eyaletler arasında da sigara üzerinden alınan vergi farklılığı sigara kaçakçılığının artmasında önemli bir etken olmuştur. Avrupa Komisyonu Yolsuzlukla Mücadele Ofisine yayımladığı rapora göre, sigara kaçakçılığı Avrupa ülkelerinde çok yaygın olup pek çok Doğu Avrupa ülkesinde kaçak sigaraların üzerinden takas usulü işlemlerin yapıldığı söylenmektedir (GAO, 2003, s.12).

2.1.2.1.2. Uyuşturucu Kaçakçılığı

Terör örgütlerinin finans kaynakları arasında en büyük hacimde elde ettiği gelir kalemi uyuşturucu ticaretinden elde edilen gelirlerdir. Narkoterörizm olarak adlandırılan terör örgütleri ile uyuşturucu kaçakçılığı bağının kuvvetli olduğu bilinmektedir. Dünya çapındaki uyuşturucu kaçakçılığının en az yüzde altmışının terör örgütleri tarafından gerçekleştirildiği düşünülmektedir.

Uyuşturucu ticareti terör örgütlerinin kaynak ihtiyaçlarının karşılanmasında kullandıkları oldukça karlı bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Teröristlerin yasa dışı olarak en kolay ticaretini yaptıkları ve çok kar elde ettikleri uyuşturucu ticaretine artan oranda müdahil oldukları pek çok ülkede tespit edilmiştir (GAO, 2003, s.11). 11 Eylül saldırılarından sonra teröre destek sağladığı belirlenen devletlere karşı uluslararası bir tavır alınması ve bu alana yönelik çalışmaların yapılması sonucu, devletlerin terör örgütlerine olan desteklerini bir nebze de olsa azaltmıştır. Böylelikle yeni kaynak

arayışına giren terör örgütleri de kar marjı yüksek olan uyuşturucu ticaretine yönelmiştir (KOM, 2006, s.174).

ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından yayımlanan raporlara göre, dünyada faaliyet gösteren büyük terör grupların en az yarısı dünya çapındaki uyuşturucu ticareti ile bağları olduğu bilinmektedir. Bu şekilde finansman sağlayan bazı terör grupları: PKK, Hizbullah, El-Kaide, Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri (FARC), IRA, Filistin İslami Cihat, Bask Vatan ve Özgürlük (ETA), Abu Sayyaf vb. olarak bir sıralanabilir (Thachuk, 2006, s.61).

Yıllık küresel getirisi yaklaşık olarak 330-420 milyar doları bulan uyuşturucu kaçakçılığı hem dünyada hem Türkiye’de terör örgütleri için çok cazip bir ekonomik kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye mevcut konumu itibariyle kıtalar arasında uyuşturucu ticaretinde geçiş güzergâhı olarak kullanılmaktadır. PKK/KCK terör örgütünün uyuşturucudan elde ettiği gelirlerden özellikle uyuşturucu kaçakçılığı faaliyeti yürütenlerden almış oldukları komisyon en önemli payı oluşturmaktadır. Örgüt, uyuşturucu kaçakçılarından iki tür komisyon almaktadır: Birincisi, Türkiye-İran sınırında kurulan yasadışı gümrük noktalarında uyuşturucudan alınan kilogram başı sözde vergilendirmedir. İkincisi ise, ‘vatandaşlık vergisi’ adı altında belirli uyuşturucu şebekelerinden alınan yıllık haraçlardır (TEM, 2021, s.20).

Yakalanan terör örgütü mensupları ile uyuşturucu kaçakçılarının alınan ifadeleri neticesinde, PKK/KCK terör örgütünün sadece uyuşturucu kaçakçılığı alanında değil, uyuşturucu ticaretinin tüm aşamalarında aktif rol oynadığı tespit edilmiştir. Uyuşturucu madde imal ve ticaretinde profesyonel düzeyde uğraşan ve sürecin tüm aşamalarında olan PKK/KCK terör örgütü sadece bu alanda olmayıp ayrıca uyuşturucu da kullanılan bitki ekimi, uyuşturucu maddenin transferi, uyuşturucu maddenin dağıtımı, sokak satışı ve uyuşturucu kaçakçılarından komisyon alma gibi tüm safhalarda aktif rol almaktadırlar.

22 Haziran-3 Temmuz 2016 tarihleri arasında Diyarbakır merkezli kolluk kuvvetlerimiz tarafından terör gruplarının Lice-Hazro-Kocaköy kırsalında yürüttüğü uyuşturucu faaliyetleri sonlandırmak amacıyla gerçekleştirilen Bayrak-14 Şehit Jandarma Teğmen Abdülislam Özatak Operasyonu kapsamında 6’sı ölü olmak üzere 14 terörist etkisiz hale getirilmiş. Gerçekleştirilen operasyon sonunda 3 Askerimiz şehit olmuştur. Operasyon kapsamında: 67,9 milyon kök kenevir otu, 17,4 ton esrar hammaddesi, 19 adet uzun namlulu silah, 6 adet tabanca ve 43 adet el yapımı patlayıcı madde ele geçirilmiştir.

Bu örnekte de anlaşılacağı üzere terör örgütlerinin uyuşturucu madde imal ve kaçakçılığında oldukça etkin olduğu gözlemlenmiştir (TEM, 2021, s.22).

DHKP/C terör örgütünün alt kolu olan DEV-SOL terör örgütünün de her ne kadar gençleri uyuşturucudan korumak gerektiği söylemleri ile propaganda yaptıkları görülse de özellikle Avrupa ülkeleri başta olmak üzere geçmiş dönemlerde uyuşturucu kaçakçılığı faaliyetlerinde bulundukları, yakalanan örgüt mensuplarının ifadelerinde anlaşılmaktadır. DHKP/C terör örgütü lideri Dursun Karataş'ın güvenlik güçlerine; *"...Eroin işi örgüte gelir sağlamak için yapılmıştır. Aynı şekilde çeşitli alanlarda yapılan muhtelif harcamalarımız yanında silah ve mermi alımı külliyetli bir parayı gerektirmektedir. Gelirlerimizin büyük bir kısmını bu harcamaya ayırdığımız için eroin kaçakçılığından gayenin de silah alımına matuf olacağı tabidir..."* şeklinde ifade vermesi bunun en belirgin göstergesidir (TEM, 2021, s.25).

Uyuşturucudan gelir elde etme yolunu seçen bir diğer terör örgütü de TKP\ML KONFERANS'dır. 1993 yılında İstanbul Emniyet Müdürlüğünce bu terör örgütüne yapılan operasyonda yakalanan bir şüphelinin ifadesinde, İran uyruklu şahıstan aldıkları 130 kg'lık uyuşturucuyu Hollanda'ya gönderdiklerini ve paranın yüzde otuzu için anlaşmalarını ifade etmiştir (TEM, 2021, s.26).

Bir diğer terör örgütü FETÖ/PDY'ye yönelik operasyonlarda ele geçen malzeme ve yakalanan şahısların ifadelerinde örgüt mensuplarının; uyuşturucu faaliyeti yürüten kaçakçılara sağladıkları kolaylıklar neticesinde pay/yüzde aldıkları ve uyuşturucu ile mücadele eden devlet birimlerinde görev yapan personele ve ayrıca muhbirlerle ödenen ikramiyelerden de himmet adı altında para toplayarak kazanç sağladıkları ayrıca uyuşturucu imal ve transfer süreçlerinde yer temin etmeleri neticesinde kendilerine gelir kalemi oluşturdukları tespit edilmiştir.

Yukarıda anlatılanlardan yola çıkılarak terör örgütlerinin en büyük finansman kaynakları arasında uyuşturucu kaçakçılığı olduğu aşikârdır. Uyuşturucu madde satışının yasak olması, fiyatlarının yüksek olması ve talebinin son yıllarda oldukça artması sebebiyle terör örgütleri de uyuşturucu imal ve kaçakçılığına sıklıkla başvurduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

2.1.2.1.3. Akaryakıt Kaçakçılığı

Belirli bir seviyenin altında ulusal marker içeren veya hiç içermeyen akaryakıtın (benzin, motorin, biodizel vb.) ticari hayatla örtüşmeyecek şekilde gümrük işlemlerinin usulüne uygun uygulanmaksızın yurda sokulması veya yurtiçinde ticari faaliyet yürütme amacıyla kaçak akaryakıt üretilmesi, satılması, nakledilmesi, bulundurulması, depolanması veya satın alınması vb. gibi fiillerin yürütülmesi akaryakıt kaçakçılığını oluşturmaktadır.

Türkiye de kaçak akaryakıtı tespit etme amacıyla oluşturulan bir Ulusal Marker Uygulaması bulunmaktadır. Ulusal Marker ülkemizde dolaşıma giren motorin, benzin ve biyodizele enjekte edilen bir nevi kimyasal maddedir. Bu kimyasal madde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun belirlemiş olduğu seviyede akaryakıtta enjekte edilmek suretiyle ülkemizde ki petrol piyasasının denetlenmesine de olanak sağlamaktadır.

PKK/KCK terör örgütünün, özellikle Doğu ve Güneydoğu sınırlarımızda bulunan ve dağlık olmasından kaynaklı önlem alınması bir hayli zor olan bölgeler üzerinden ülkemize sokmaya çalıştığı kaçak akaryakıt için kaçakçılık güzergâhlarından ‘sözde’ gümrük noktalarından yurda sokulan gümrük kaçağı akaryakıtın miktarına göre kaçakçılardan vergilendirme adı altında para topladığı bilinmektedir. Kolluk kuvvetlerimizce yakalanan bir örgüt üyesi ifadesinde “...Bölgede kaçakçılık yapan şahıslardan örgüt gümrük vergisi alıyor. Kaçak mazotta yüzde beş vergi alınıyor...” şeklinde söylemi olmuştur (TEM, 2021, s.28).

DEAŞ terör örgütü Suriye rejiminin bölgedeki hâkimiyeti kaybetmesiyle birlikte önemli petrol kaynaklarını ele geçirmesi dünya kamuoyunda geniş yankı uyandırmıştır. Koalisyon güçleri tarafından başlatılan hava saldırıları önemli petrol kaynakları ve çevresinde yoğunlaşması da bu durumun örnekleri arasındadır. Petrol kaynaklarında etkinliğini artıran DEAŞ terör örgütü dünyanın en zengin terör örgütü listesine girmeyi başarmıştır. DEAŞ terör örgütünün petrol ve petrol ürünlerinden elde ettikleri gelirler yıllık ortalama 500-600 milyon doları bulduğu öne sürülmüştür (TEM, 2021, s.28).

2.1.2.1.4. Silah Kaçakçılığı

Ateşli silahların ve mermilerin yasa dışı yollarla ülkeye sokulması, sokulmaya çalışılması veya bunlara yardım edilmesi silah kaçakçılığı suçunu oluşturmaktadır. Ülkemizde 2003 yılından sonra silah kaçakçılığı artış göstermektedir. Terör örgütleri

silah kaçakçılığını daha çok yasa dışı yollarla ülkeye sokulup ticaretini yaparak finans kaynağı elde etmektedir. Ülkemizde Doğu ve Güneydoğu'nun dağlık kesimlerinde kaçak silahların sızdırılması ve bu yolla vergi adı altında para toplanması da terör örgütlerinin bir diğer finans kaynakları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye şartlarında silah kaçakçılığından elde edilen gelirler diğer kaçakçılık türlerinden elde edilen gelirlere göre daha azdır. Bu durumun nedenleri arasında; silah kaçakçılığı suçunun cezai yaptırımının ağır olması, uyuşturucu ve akaryakıt kaçakçılığına göre daha az gelir elde edilmesi ve yüksek miktarlarda silah sevkiyatının zorluğu yer almaktadır. İşte bu nedenlerden dolayı silah kaçakçılığı diğer diğer kaçakçılık türlerine göre daha az tercih edilmektedir (TEM, 2021, s.29).

2.1.2.1.5. Göçmen Kaçakçılığı

Maddi kazanç elde etmek maksadıyla kişilerin daimi oturmadağı ya da vatandaşı olmadıkları bir devlete yasadışı yollarla girdirilmeye çalışılmasına göçmen kaçakçılığı denmektedir. Göçmen kaçakçılığı ciddi bir organize suç türü olup uluslararası boyutta farklı ülkelerdeki suç örgütlerinin birbiriyle iş birliği yaparak bu duruma zemin hazırladığı görünmektedir.

Ülkemiz doğu ve batı ülkelerini birbirine bağlayan köprü konumunda bulunmaktadır ve Doğu ülkelerinden Batıya geçmek isteyenler için transit bir güzergâh sunmaktadır. Bu fırsat hem terör örgütlerinin hem de organize suç örgütlerinin iştahını kabartmaktadır. Bu sebeple göçmen kaçakçılığı özellikle suç örgütleri ve terör örgütleri kontrolünde yapılmaktadır. PKK/KCK terör örgütünün özellikle ülkemizin Doğu bölgelerinde, ülkemize yasadışı yollarla girmeye çalışanları organize ettiği ve ülkemize yasadışı giriş yapmak isteyen şahıslardan komisyon adı altında para alması önemli bir finans temin faaliyetidir.

Terör örgütleri göçmen kaçakçılığı faaliyeti kapsamında hem gelir sağlamakta, hem de eleman temin ettikleri söylenebilir. Terör örgütleri sadece bulundukları bölgedeki göçmen kaçakçılığı ile yetinmeyip diğer ülkelerde faaliyet gösteren göçmen kaçakçılığı şebekeleriyle iletişim halinde bulunmakta ve göçmen kaçakçılığı alanında faaliyet gösteren suç şebekelerinin gelirlerinden pay almaktadırlar (MASAK, 2006, s.57).

Ülkemizde 15 Temmuz 2016 tarihinde yapılan hain darbe girişiminin başarısız sonuçlanmasından sonra sığınacak delik arayan hain FETÖ/PDY terör örgütü mensupları

PKK/KCK terör örgütünden yardım alarak ülkemizden kaçmak durumunda kalmışlardır. Elllerinde bolca sermaye bulunan bu terör örgütü mensupları kendilerini başka ülkelere ulaştırmaları için diğer terör örgütlerine ciddi miktarlarda finans bırakmıştır (TEM, 2021, s.29-30).

2018 yılında meydana gelen 46 göçmen kaçakçılığı olayında FETÖ/PDY terör örgütü ile irtibatlı 132, PKK terör örgütüyle irtibatlı 3, DEAŞ terör örgütüyle irtibatlı 2 şahıs olmak üzere terör örgütleriyle irtibatlı/iltisaklı toplam 137 şahıs yurtdışına çıkarılırken yakalanmıştır. 2019 yılında meydana gelen 27 göçmen kaçakçılığı olayında FETÖ/PDY terör örgütü ile irtibatlı 79, PKK terör örgütüyle irtibatlı 10, DEAŞ terör örgütüyle irtibatlı 4, DHKP/C terör örgütüyle irtibatlı 4, MLKP terör örgütüyle irtibatlı 3 şahıs olmak üzere terör örgütleriyle irtibatlı/iltisaklı toplam 100 şahıs yurtdışına çıkarılırken yakalanmıştır. 2020 yılında meydana gelen 1 göçmen kaçakçılığı olayında FETÖ/PDY terör örgütü ile irtibatlı 3 şahıs yurtdışına çıkarılırken yakalanmıştır (TEM, 2021, s.30).

2.1.2.1.6. Emtia Kaçakçılığı

Emtia anlam olarak her türlü alınıp satılabilen eşyayı ifade etmek için kullanılmaktadır. Alkollü içki, akaryakıt, tütün ve tütün ürünleri, tarihi eser ve silah haricinde kalan her türlü yabancı menşeli eşyanın, gümrük işlemlerinde rutin uygulamaların dışına çıkılarak denetim mekanizmasının işlevsiz kalması sonucu piyasaya sürülmek üzere ülke içine sızdırılmasına emtia kaçakçılığı denilmektedir.

Ülkemizde PKK/KCK terör örgütünün sınır illerimizde özellikle önlem alınması zor olan dağlık bölgelerden ülkemize getirilen her türlü emtia (özellikle cep telefonu, badem, şeker, çay) kaçakçılığı faaliyetlerine müdahil olduğu bilinmektedir. Örgütün emtia kaçakçılığında daha çok nakil ve tedarik aşamalarında yer aldığı bilinmekte olup bunlarla da yetinmeyen terör örgütleri ayrıca bu ürünlerin kaçakçılığını yapan kişi veya gruplardan sınır geçişleri sırasında ‘vergileendirme’ adı altında fon temin ettikleri de bilinmektedir (TEM, 2021, s.30).

2.1.2.1.7. Tarihi Eser Kaçakçılığı

Kültür ve tabiat varlıklarının kaçak kazılar veya soygunlarla temin edilerek usulsüz olarak yurtiçinde veya yurtdışında satılmasına tarihi eser kaçakçılığı denilmektedir. Ülkemiz tarih boyunca çok sayıda medeniyete ev sahipliği yapmış ve

himayelerine girmiştir, bu medeniyetler de kendilerinden iz bırakmak adına arkalarında çok değerli eserler bırakmıştır. Bu eserlerin müzelerde sergilenmesi turistlerin ilgi odağı olmuş ve ülkemizdeki turizm gelirlerini artırmıştır.

Tarihi eserlerin Avrupa'daki galeriler tarafından yüksek meblağda satın alınması son zamanlarda terör örgütlerinin ilgisini çekmiş ve iştahını kabartmıştır. Ciddi anlamda paraların döndüğü tarihi eser kaçakçılığına ülkemizde öncelikle PKK/KCK terör örgütü yönelmiştir. PKK/KCK terör örgütü üye ve sempatizanlarına kaçak kazılar yaptırarak ülkemizde tarihi eserleri ele geçirmeye çalıştığı bilinmektedir. Yapılan kazılar ve hırsızlıklar sonucu temin edilen maddi değeri yüksek olan tarihi eserleri Avrupa'daki galerilere satmak üzere yurt dışına kaçırdığı yönünde yakalanan örgüt üyeleri ifadelerinde anlaşılmaktadır.

Çatışma bölgelerinde ki boşluktan yararlanan DEAŞ terör örgütü de zaman içerisinde özellikle Suriye bölgesinde bulunan bazı tarihi eserleri ve müzeleri yağmalamış ve temin ettikleri bu eserleri yurtdışına çıkararak ciddi gelirler elde ettikleri bilinmektedir.

2.1.2.2. Yolsuzluk

En temel tanımıyla yolsuzluk, kamu gücünün özel çıkarlar maksadıyla kullanılmasıdır. Yolsuzluk denildiğinde aklımıza ilk olarak: kamu gücünü kullanan kamu görevlilerine özgü rüşvet, irtikâp, iltimas, zimmet, emniyeti suiistimal, ihaleye fesat karıştırma ile görevi kötüye kullanma gibi yasadışı işlem ve eylemler gelmektedir (Yücebaş, 2011, s.86-87).

PKK/KCK terör örgütünün son yıllarda, özellikle Doğu ve Güneydoğu illerimizde yerel yönetimlerce gerçekleştirilen ihalelere ve doğrudan temin alımlarına fesat karıştırma; belediyelerce sunulan hizmetlerde rüşvet, zimmet gibi usulsüzlükler yaparak kendilerine finansman sağladığı yakalanan örgüt üyeleri ifadelerinde anlaşılmıştır (TEM, 2021, s.31).

Belediyeler tarafından vatandaşlara sunulan imar, ruhsat işlemleri, yapı denetim gibi hizmetler karşılığında işin kolayca yaptırılacağını taahhüt ederek vatandaşlardan rüşvet alınması, kişilere belediyeler de istihdam sağlamayı taahhüt ederek bu kişilerin işe girdikten sonra maaşlarından bir kısmına el konulması, ihalelere katılacak firmalardan 'komisyon' adı altında paralar alınması, evrakta sahtecilik yoluna başvurarak ihaleyi kendi istedikleri firmalara kazandırılması, örgüt sempatizanları kişilerin ihalelerin

kazanması adına yardımlar yapmak gibi örnekleri çoğaltacağımız birçok yolsuzluk işlemleri yaparak terör örgütlerinin kendilerine finans kaynağı oluşturduğu görülmektedir.

2.1.2.3. Gasp ve Hırsızlık

Cebir veya tehdit yoluyla zilyedi elinde bulunduran kişiden o zilyedin kendi zilyetliğine geçirilmesi işlemi gasp suçunu oluşturmaktadır. Hırsızlık ise zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır malı, kendisine veya 3. kişilere yarar sağlamak amacıyla bulunduğu yerden alınması olarak tanımlanmıştır.

Terör örgütlerinin, özellikle kuruluş yıllarında faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla kaynak sağlamak, örgütlerin tanınması ve propagandasını yapmak için genellikle küçük örgütler tarafından bankalar, iş yerleri ve para nakil araçları gibi para bulunduran yerlere ve taşınan araçlara yönelik eylemlerde bulundukları ve bu yolla önemli miktarlara ulaşan gelir elde ettikleri bilinmektedir. Ülkemizde özellikle sol terör örgütleri kuruluş aşamalarında bu yöntemi kullandıkları bilinmektedir. Gerçekleştirdikleri bu gibi eylemler örgütlerin hem tanınmasını hem de örgütlere belirli miktarda kaynak sağladığı değerlendirilmektedir (Yıldırım, 2013, s.44).

2.1.2.4. Fidyeye Alma

Devlet adamı, işadamı, tanınmış kişi, bürokrat gibi şahısların kaçırılarak serbest bırakılmaları karşılığında para talebinde bulunulmasına fidye denilmektedir. Bazı terör örgütlerinin adam kaçırma faaliyeti sonucunda fidye alarak elde ettiği gelir sayesinde önemli ölçüde finansman sağlamanın yanı sıra medya da kendileri reklam edip terör örgütünün ismini duyurmak ve örgüte eleman kazandırmak adına önemli bir faaliyet olarak görülmektedir. Hatta terör örgütleri bu faaliyet sonunda başarılarını kanıtladığı takdirde adam kaçırmaya gerek kalmadan korkutma ve tehdit ile de gelir elde ettiği görülmüştür.

Ülkemizde özellikle sol terör örgütleri zaman zaman finansman amacıyla adam kaçırma ve fidye olaylarında yer aldıkları görülmektedir. DHKP/C terör örgütünün 2002 yılında bir çocuğu kaçırmak ailesinden 12 milyon lira fidye istemesi ve 10 milyon lira fidyenin ödenmesiyle çocuğun aynı gün serbest bırakılması buna örnek olarak gösterilebilir (TEM, 2021, s.34).

2.1.2.5. Haraç Toplama ve Sözde Vergi

Terör örgütlerinin finans elde ettiği faaliyetlerden bir diğeri de haraç ve sözde vergi toplamaktır. Kendilerini legal olarak anlamlandırmaya çalışan terör örgütleri ülkedeki vatandaşlardan korku ve tehdit yolunu kullanarak haraç ve sözde vergi talep etmektedirler. Haraçlar özellikle sınır bölgelerinde kaçakçılık faaliyeti sürdürenlerden alınmaktadır. Örgüt sempatanları tarafından ise haraç kelimesinin yumuşatılmış hali olan üyelik aidatı adı altında para aldıkları bilinmektedir.

PKK/KCK terör örgütünün yurt içinde özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgelerimiz ile yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızdan vergi adı altında zorla paralar toplamışlardır. Terörle Mücadele Şube Müdürlüklerimizce yakalanan terör örgütü mensuplarının ifadelerinde; “...*Bölgede kaçakçılardan vergi adı altında para alıp makbuz kestiklerini söylemiş ayrıca makbuz kesmediği zamanlarda haraç adı altında para aldıklarını...*” ifade etmişlerdir. Bir diğ terör örgütü mensubu ise ifadesinde; “...*PKK/KCK terör örgütünün en büyük gelir kaynaklarından birisi de kaçakçılardan alınan sözde vergilerdir. Bunun dışında vatandaşlardan sözde vergi adı altında toplanan haraçlar ile zengin şahıslardan çeşitli gerekçelerle kesilen ceza adı altında toplanan paralardır...*” şeklinde ifadeleri olmuştur (TEM, 2021, s.35).

Sol terör örgütleri tarafından da sözde vergi ve haraç adı altında baskı ve şiddet yoluyla paralar toplanıldığı görülmektedir. THKP/C ve TKP/ML terör örgütü üyelerinde ifadelerinde bazı şirketlerde ve firmalardan yardım adı altında haraç aldıkları beyan etmişlerdir (TEM, 2021, s.35).

Dini istismar eden terör örgütleri de düzenli ve yüksek oranda gelirleri olan örgüt mensuplarından gelirlerinin belli bir oranı kadar sözde bağış, aidat vb. isimlerle zorla para aldıkları görülmüştür.

2.1.2.6. Sahtecilik

Günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler sayesinde her türlü baskı, araç ve gereç malzemelerine kolaylıkla erişebilen ve sahtecilik alanında uzmanlaşan terör örgütleri, hem kendi mensuplarına sahte para, pasaport ve kimlik basmakta hem de talep edilmesi halinde veya belirli bir iş birliği içerisinde organize suç örgütlerine belirli bir bedel

karşılığında sahte para, sahte belge düzenlemek, eşya ve benzeri ürünlerin sahtesini üretmek suretiyle gelir temin etmektedirler (Yıldırım, 2013, s.45).

Sahtecilik terör örgütleri açısından önemli bir gelir kaynağı olmakla birlikte yakalanma riskinin fazla olması ve kısa vadeli olmasından dolayı uzun vadede ve sürekli olarak kullanılmamaktadır. Daha çok kendileri için sahte para, pasaport ve kimlik yoluyla kullandıkları görülmüştür.

PKK/KCK terör örgütünün dünya da sahtecilik alanında uzmanlaşmış en önemli örgütlerden biri olduğu söylenmektedir. Örgüt, yurt dışına legal veya illegal yollarla çıkış yapacak şahısların, iltica taleplerini kabul ettirmek amacıyla her türlü sahte belgeyi düzenleyebilmektedir. Bu belgeleri yeni baştan komple sahte olarak veya yabancılardan zorla veya gönüllü olarak ya da hırsızlık yoluyla temin ettikleri belgeler üzerinde tahrifat yapmak suretiyle düzenledikleri görülmüştür (Yıldırım, 2013, s.45). PKK sahte mallar üretilip piyasaya sürmenin yanı sıra gerçeğiyle ayrımı zor olan sahte para basarak da ciddi derecede gelir elde ettiği tespit edilmiştir.

Ülkemizde 15 Temmuz 2016 tarihinde yapılan hain darbe girişiminin başarısız sonuçlanmasından sonra sığınacak delik arayan hain FETÖ/PDY terör örgütü mensupları; sahte kimlik ve sahte pasaport arayışı içine girmişlerdir. Saklanan veya aranan firari şahısların, ilgisiz şahısların adına düzenlenmiş sahte kimlik kullandıkları, bu şekilde seyahat ettikleri, kontrol noktalarından bu şekilde geçtikleri, kaydı olmayan örgüt mensupları adına pasaport çıkartarak yurtdışına kaçma çabası içinde oldukları, ev kiralama aşamasında sahte kimlik kullandıkları, aile bireyleri üzerine yeni kimlikler çıkartarak yurtdışına kaçmaya çalıştıkları kolluk güçlerimizin titiz çalışmaları sonucu deşifre edilmiş ve örgüt mensuplarının sahte belge kullanarak kaçmaya çalıştıkları yerlerde kısıvrak yakalanmıştır.

2.1.2.7. Şantaj

Terör örgütlerinin finans kaynaklarından biri olan şantajın genellikle maddi durumu iyi olan veya konumu güçlü olan bürokrat ve devlet adamları üzerinde kullanıldığı bilinmektedir. CD, kaset, fotoğraf, video gibi yollarla şahısların özel hayatlarını ihlal ederek elde ettikleri görüntüleri basına vermek tehdidiyle şahıslardan para talebinde bulunmaktadır.

FETÖ/PDY yönelik sürdürülen operasyonlar çerçevesinde etkin pişmanlıktan yararlanmak isteyen terör örgütü mensuplarının; kendilerinden olmadıkları olarak nitelendirdikleri kişilere yönelik, tehdit ve şantaj ile kendi yanlarına çekmek veya onları kullanmak amacıyla kişisel verileri ve özel yaşantılarına ilişkin tüm bilgileri ele geçirdiklerini ifade etmişlerdir. Bu fiili gerçekleştirmek için hiyerarşik olarak emir ve talimatların iletildiği de diğer ifadeleri arasında yer almıştır (TEM, 2021, s.38).

2.1.3. Dış Destek

Terör örgütlerinin yasal ve yasal olmayan kaynaklardan sağladığı gelirlerin yanı sıra uluslararası etkinliğe sahip olmak isteyen birçok devletin rakip olarak gördükleri devletlerdeki terör örgütlerine sağladığı finansal desteğe dış destek denilmektedir. Bu dış destek açık veya gizli şekilde yapılabilmektedir. Geçmişte ve günümüzde tüm terör örgütleri doğrudan veya dolaylı olarak birçok devlet, istihbarat örgütleri ve paravan şirketler tarafından desteklenmiştir ve desteklenmeye devam edilmektedir. Bu destekleme direkt parasal olarak yapılacağı gibi silah ve mühimmat desteği, örgüt üyelerine kamplarda eğitim verilmesi, sınırlardan geçiş imkânlarının sağlanması, sahte pasaport ve sahte kimlik temini, uluslararası platformda siyasi destek, güvenli ulaşım imkânları sağlanması, teknik desteklerin sağlanması, devletlerin kendilerine sığınan terör örgütü üyelerini iade etmemesi, terör örgütlerine istihbarat sağlama, dünya genelinde terörizmle mücadelede sessiz kalması ve ülkelerdeki şiddet eylemlerini beraber gerçekleştirme şeklinde de karşımıza çıkmaktadır (TEM, 2021, s.37).

Ülke içerisinde güvenlik güçlerinin düzenledikleri operasyonlar nedeniyle, terör örgütlerinin yalnızca yurtiçi kaynaklardan beslenme, barınma, eğitim, silah gibi ihtiyaçlarını karşılamaları son derece zordur bu nedenle de dış destek örgütler için oldukça önemlidir (Alkan, 2004, s.37). Terör örgütlerinin kendi çaplarında başarısı büyük ölçüde dış desteğe bağlıdır ve bu desteği olmayan bir örgütün başarı şansı mümkün görünmemektedir (İlhan, 1998, s.5).

Libya ile IRA arasındaki ilişki ve bu ilişkinin boyutları, Libya'dan IRA'ya silah taşıyan 150 ton silah yüklü geminin Fransa tarafından yakalanmasıyla ortaya çıkmıştır (Şenocak, 2006, s.102). PKK terör örgütünün büyük bölümünü yasadışı yollarla elde ettiği bir milyar doları bulan bir fonu yönettiği ve bu büyüklükte bir para akımının devletlerin bilgisi dışında gerçekleşmesinin düşünülemeyeceği ve bu paraların ilgili

lkeler tarafından siyasi ihtiyaçlara göre tahsis edilerek harcandığı belirtilmektedir (Kaynak, 2009). Ülkemizde bulunan DHKP/C, Hizbullah ve PKK/KCK gibi terör örgütlerinin başta sınır hattımızda bulunan devletler olmak üzere yabancı devletlerden önemli derecede fon desteğı aldığı bilinmektedir (Yayla, 2008, s.424). Bu terör örgütlerine ek olarak lkemizde FETÖ/PDY terör rgt de dış devletler tarafından desteklendiğı değerlendirilmektedir.

Dış destekli terör olaylarının gerçekleştikten sonra hem terör örgütüne hem de dış destekte bulunan 3. devletlere uygulanacak olan hükümler konusunda tüm devletlerin uzlaşma sağlaması zorunludur. Bir devletin terör rgt olarak ilan ettiğı grupları diğer devletler özgürlük savaşcısı olarak kabul etmemesi gerekmektedir. Bunun en bariz rneğı AB'nin terör örgütleri listesinde PKK/KCK ve DHKP/C terör örgütlerinin yer alması fakat FETÖ/PDY terör örgütünün listeye dâhil edilmemesidir. Ortak bir terör tanımında devletlerin uzlaşma sağlayarak yeknesaklığın sağlanması terör örgütlerine sağlanan dış desteğın bitme noktasına geleceğinin kanıtıdır. Doğrudan veya dolaylı olarak devlet desteğı olmaksızın yalnız kişilerin veya şirketlerin destekleriyle faaliyetlerini sürdürmeye çalışacak terör örgütlerinin uzun müddet varlıklarını sürdürmesi mümkün görünmemektedir.

2.2. Terör rgtlerinin Finans Transferinde Kullandığı Metotlar

Terör rgtnn paraya olan ihtiyaı bir canlının kana veya suya olan ihtiyaı ile eşdeğer olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Vücudun dirençli bir şekilde ayakta kalması için, yeterince kanı vücudumuzda barındırmamızın yanında bu kanın durmaksızın damarlar yoluyla hücrelere ulaştırılması da gerekmektedir. Terörizmin finansmanı için kaynak sağlamak, fon elde etmek kadar, elde edilen bu fonların veya kaynaklarında terör rgt mensuplarına ulaştırılması da hayati öneme sahiptir. Terör grupları dayanağı önemli olmaksızın elde ettiğı kaynakları ihtiyaç duyulan kişi veya bölgelere kolluk kuvvetleri veya istihbarat birimlerinin dikkatini çekmeden transfer etmek zorundadırlar (Aykın & Sözmen, 2009, s.49).

Terör örgütlerinin fonları temin etme yöntemleri her ne kadar farklılık gösterse de, toplanan bu fonların kullanım yeri ve transfer etme yöntemlerinde deşifre olmamak ve fonların ele geçirilmemesi için kullandıkları yöntemler çoğunlukla birbirine benzerlik göstermektedir (JMLSG, 2005, s.15). Bu sebeple terör örgütlerinin kaynak transfer etme

sürecinde kullanmış oldukları araç ve yöntemlerin ülkeler tarafından bilinmesi terörizmin finansmanı ile mücadelede ülkeleri bir adım öteye taşıyacaktır (Aykın & Sözen, 2009, s.49).

Terör örgütleri geçmişten günümüze uzunca süredir kaynak transferinde resmi bankacılık sektörünü kullanarak istedikleri bölgelere fon transferi sağlamaktaydı. Ancak resmi bankacılık sektörünün terör gruplarının fon transferinde kullanılmasının önlenmesi amacıyla, özellikle 2000'li yıllardan sonra uluslararası düzeyde uygulanması ve tavsiye sunulması amacıyla yasal düzenlemeler ve sıkılaştırılan tedbirler belirlenmiştir, yaşanan bu gelişmelerden sonra terör grupları kaynak transferinde özellikle gayri resmi seçeneklere yönelmişlerdir. Gayri resmi araçların tercih edilme sebepleri arasında özellikle maliyet olarak daha ucuz olması ve resmi prosedürleri konusunda daha az sorgulayıcı ve ayrıca oldukça ketum görünürlüğe sahip olmaları yer almaktadır (Levitt, 2003).

Terör örgütlerinin resmi yollarla gerçekleştirmiş olduğu hareketlerinin yakından takip edilmeye başlanmasıyla birlikte, fon transferi için gayri resmi araçları daha çok tercih etmişlerdir. Fon transferinde elde edilen bilgiler neticesinde terör gruplarının malvarlıklarının dondurulması konusunda acele edilmeksizin parayı takip et ilkesi çerçevesinde hareket edilerek bu sayede terör gruplarının kullandıkları ağın öğrenilmesi ve faaliyetlerin önüne geçilmesi açısından oldukça önemlidir (Levitt, 2003).

Terör örgütleri hem yasal hem de yasa dışı faaliyetlerden elde ettikleri gelirleri ayrıca bu gelire bağlı olarak para hareketlerini gizleme ihtiyacı duymaktadırlar. Terör örgütleri yasal veya yasal olmayan yollarla elde ettikleri kaynakları bölgeler veya kişiler arası güvenli bir şekilde fark ettirmeden nakletmek zorundadırlar. Bu nedenlerden dolayı para hareketlerini yasal ve yasal olmayan yöntemler bularak gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar (Yıldırım, 2013, s.46). Terör örgütleri finans kaynaklarının transferinde; mali sistemin kullanılması, yer altı bankacılığı sistemlerinin kullanılması, nakit kuryelerin kullanılması, yasal ticari işletmelerin kullanılması ve değerli taşlar, madenler ve kripto para kullanılarak yapılan transferler gibi metotları kullanmaktadırlar.

2.2.1. Mali Sistemlerin Kullanılması

Finansal kuruluşlar ve mevzuatla düzenlenmiş diğer finansal servis sağlayıcılar resmi finans sektörünü oluşturmaktadır. Resmi finans sektörü ticari yaşamda gerek ulusal

düzeyde gerekse uluslararası alanda para hareketleri için sık kullanılan önemli bir araçtır (Aykın & Sözmen, 2009, s.52).

Finansal ve bankacılık sisteminde yaşanan gelişmeler sonucu, bu sistemlerin sağladığı kolaylıklar neticesinde terör örgütlerinin elde ettiği kaynakları terör örgütü üyelerine ulaştırılmasını sağlamıştır. Terör fonlarının transferi amacıyla farklı bankalarda çok sayıda hesapların açılması, hareketsiz hesaplarda hesap hareketlerinde bulunulması, aracı kurumlar, kredi birlikleri, döviz şirketleri ve elektronik transfer hizmeti sunan diğer mali kuruluşlar ve bunların uzantıları aracı olarak terör örgütleri tarafından kaynak transferinde kullanıldığı bilinmektedir (Yıldırım, 2013, s.47).

Finansal sistemde yaşanan teknolojik gelişmeler, işlemlerin hızlanma süreçleri, yazılımsal gelişmeler neticesinde ortaya çıkan küresel ağlar, sunmuş olduğu işlemlerin çeşitliliği ve sağladığı kolaylıklar neticesinde terör gruplarının fonlarını hızlı, gizli ve ilgili birimlerce tespit edilmeksizin ulusal ve uluslararası düzeyde dolaşımlarını kolaylaştırmıştır. Finansal sistemde özellikle off-shore şirketleri ile yaşanan birleşmeler suç gelirlerinin aklanması ve tespit edilmesinde yaşanan zorluklar neticesinde terör örgütlerine kaynak transferleri sağlanması ve terör örgütü mensuplarının yakalanmalarının engellenmesi açısından imkân sağlamaktadır (FATF, 2008a, 21-22).

Terör örgütleri fonun gerçek sahibinin gizlenmesi amacıyla; müşteriyi tanıma konusunda yeterli düzenlemelere sahip olmayan, hesap açılışında ve yapılan transferlerde çok az kimlik bilgisi isteyen veya hiç kimlik bilgisi istemeyen bölge veya ülkelerin bankacılık sistemlerini daha yaygın olarak kullandıkları belirlenmiştir (Yıldırım, 2013, s.47-48).

Türkiye’de daha çok nakit gönderme olarak bilinen finansal sistemler, transfer edilmek istenen fonun elektronik araçlar vasıtasıyla farklı finansal kuruluşların kullanımına imkân vermektedir. Bu transfer yönteminin tüm gruplar içinde sağlamış olduğu kolaylık ve yakalanma riskinin azlığı dolayısıyla sıklıkla tercih edilmeye başlanmıştır. Gerçekleştirilen operasyonlar ve yaşanan teknolojik gelişmeler sayesinde terör örgütlerinin uluslararası ağa kayıtlı bulunan para gönderme sistemini kullanarak farklı bölgeler veya kişilere fon transfer ettiği görülmüştür (FATF, 2008a, s.22). Bu risk unsurunu tecrübe ederek çalışmalarda bulunan FATF, Özel Tavsiye VII kararları ile ülkelerin özellikle farklı ülkelere gelen veya farklı ülkelere transfer edilen fonların

göndericileri ve alıcıları ile ilgili bazı kişisel bilgilerin alınması ve bu bilgilerin ciddi bir altyapı oluşturularak saklanması konusunda düzenleme yapılması gerekliliğini ortaya koymuştur.

Yaşanan dijitalleşme çağının gereği olarak bankacılık sektörü de günlük yaşamı kolaylaştıracak pek çok ürünü müşterilere sunmuştur. Sunulan imkânlar; ön ödemeli kartlar, ATM ve kredi kartları, internet bankacılığı ile seyahat çekleri en basit ve kolay erişilebilir olanları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu ürünlerin sıklıkla terör örgütlerince terörizmin finansmanı amacıyla da kullanıldığını bilmek gerekmektedir (Aykın & Sözman, 2009, s.54).

Kredi kartları, ek kartlar, internet bankacılığı ve ATM hizmetleri gayri meşru alanda kullanımı konusunda ciddi zayıflıklar içermektedir (FATF, 2005, s. 10). Karta ait şifreyi bilen herkes bulunan ATM noktalarından kartı kullanabilmektedir üstelik birden fazla ek kart talebinde bulunan müşteriler tek hesap kartını birden fazla kişi tarafından kullanılmakta ve bu konuda yeteri kadar denetim mekanizması geliştirilememektedir. Banka farketmeksizin alınan ATM kartlarına düzenli olarak yapılacak transferler ile örgüt mensuplarına sürekli ve düzenli ödemeler yapılabilmektedir. Asil veya ek kart farketmeksizin kartı elinde bulunduran herkes şifre kullanılarak; para çekme, alışveriş yapma ve para yatırma işlemleri yapılabilecektir. Üstelik bu durum sadece ülke sınırlarında geçerli olmayıp ülke dışında da bu yollarla işlem yapılabilecektir. Kart ile yapılan işlemlerde imza yetkisi aranmayıp şifre sisteminin kullanılması terör örgütleri tarafından bu yöntemle terörizme finansman transferi sağlamasını kolaylaştırmıştır.

İnternet bankacılığı üzerinden de denetimi güç olarak birçok işlemi gerçekleştirme imkânının bulunması, resmi bankacılık sisteminin terörizmin finansmanı amacı ile kullanılmasına imkân veren riskleri bünyesinde barındırmaktadır. İnternet bankacılığında, çoğu kez kullanıcı adı ve şifre bilgilerine sahip olmak, işlemin kim tarafından veya hangi ağ üzerinden yapıldığını bilinmeden ve özellikle banka görevlileri ile yüz yüze yapılabilecek hemen hemen tüm bankacılık işlemleri yapmayı olanaklı hale getirdiğinden dolayı risk taşımaktadır (Aykın & Sözman, 2009, s.54). Hesap hareketleri konusunda bankaların kendi çıkarmalarını ve kazançlarını düşünmesi, açıklama kısmı doldurulmadan para havalelerin yapılması bu konuda yeteri kadar denetim mekanizmasının geliştirilmediğinin kanıtıdır. Paraya ihtiyacı olan kişilere ulaşmada

zorluk çekmeyen terör örgütü üyeleri bu kişileri bulup onlardan para karşılığı hesap açtırmaları ve açılan hesaplar üzerinden ciddi para transferleri yaptıkları görülmüştür. Hesap hareketlerinden ulaşılan kişilerin aslında terör örgütüyle alakasının olmadığı belli miktar para karşılığı kandırıldıkları yapılan sorgularda ortaya çıkarılmıştır.

Bu sistemin terör örgütleri açısından avantajlarının yanında dezavantajları da bulunmaktadır. Mali kurumların yapılan para hareketleri sonucunda kayıtları tutması paranın takibini kolaylaştırmakta ve izlenebilir belge veya kayıtlar oluşturulabilmektedir. Geçmişte yapılan işlemlerin sistem kayıtlarında mevcut olması ve kayıtlar oluşturulabilmesi ileride açılacak soruşturmalarda tanıklık edebilecek kişilerce bilinmesine yol açabilecektir. Terörizmin finansmanının suç olması bu yöntemle elde edilen kaynakların transferinin suç oluşturması anlamı taşıdığından dolayı yakalanma riskini beraberinde getirmektedir.

2.2.2. Yer Altı Bankacılığı Sistemlerinin Kullanılması

Terör grupları yalnızca resmi bankacılık sistemini veya finans sektörünü kullanmamakla birlikte aynı zamanda alternatif havale yöntemlerini de 11 Eylül saldırılarından sonra yoğun biçimde kullanmaya başlamışlardır. Bu sebeple terörizmin finansmanı ile mücadele edebilmek için alternatif havale yöntemlerinin incelemeye alınması ve sıkı denetimler gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Terör grupları tarafından kullanılmaya başlanan alternatif havale yöntemlerinin tespiti ve takibi ile uygulanacak olan adli ve idari tedbirler oldukça önem arz etmektedir. Terör örgütlerinin tüm alternatif sistemlerinin ve yasadışı faaliyetlerin tespit edilmesi her ne kadar mümkün görünmese de bu alanda sistemli olarak istihbari faaliyet yürütülmesi, elde edilen bilgilerin analiz edilmesi ve terörizmin finansmanı ile mücadele eden birimlerin bilgilendirilmesi terörizmin finansmanı ile mücadeleye ciddi katkı sağlayacaktır (Levitt, 2003).

Yer altı bankacılık sistemlerinin değişik adları bulunmaktadır. Bunlar arasında; “Hawala”, “Hundi”, “Karaborsa Döviz Mübadelesi” gibi isimler sayılabilmektedir. Birçok isim almasına karşın genelde “Hawala” kavramı özellikle Güney Asya, Güneybatı Asya ve Orta Doğu’da geniş çapta kullanıldığı bilinmektedir (Thachuk, 2006, s.63). Hawala sistemi resmi olmayan bir sistemdir ve kayıt esasına dayalı olmadığından takip edilmesi oldukça zordur. Fiziksel bir hareket olmadan fon transferini mümkün kılan bu sistem terör örgütleri tarafından sıklıkla kullanılmaktadır.

Hawala sistemi, özellikle denetimlerde ve vergi ödemelerinden kaçınmak suretiyle oluşturulmuş bir metottur. Hawala sistemi bazı devletler tarafından maliyeti düşük, denetimden uzak ve kısmen güvenli bir serbest piyasa aracı olarak hizmet verdiği için uzun yıllar boyunca kullanılmıştır (Thachuk, 2006, s. 63).

Sistemin işleyişini şu şekilde anlatabiliriz: X ülkesinde bulunan kişi Y ülkesinde bulunan alıcıya para göndermek istemektedir. Bu sebeple X ülkesindeki kişi X ülkesinde bulunan havaledar ile iletişime geçer ve Y ülkesinde bulunan alıcıya iletilmesi istediği fon miktarını ve teslim şartlarını havaledara söyler.

X ülkesinde bulunan havaledar ise Y ülkesinde bulunan aynı işi yapan havaledar ile faks, e-posta, telefon veya diğer uygun yollarla iletişime geçer ve yapılacakları iletir.

Y ülkesinde bulunan havaledar da Y ülkesinde bulunan alıcı şahıs ile iletişime geçer. X ülkesindeki tarafından alıcıya iletilen gerekli kodu veya şifreyi teyit eder ve talimata uygun şekilde transfer masraf ücretini düştüktan sonra talimatta belirtilen parayı Y ülkesindeki alıcıya teslim eder. Bu şekilde transfer gerçekleştirilir.

Havaledarlar arasındaki hesap denkliğini sağlamak tamamen kendi aralarındaki ilişkiye bağlı olarak kendileri tarafından anlaşma şartlarına göre belirlenmektedir. Hesap denkliğinde genelde tercih ettikleri yöntemlere; çek gönderme, elektronik transfer, mal ticareti ile ilgili ödemelerin yapılması, değerli taş ve maden ticareti veya kaçakçılığı, kripto paraların devredilmesi ve fiziki para transferi örnek olarak gösterilebilir (MASAK, 2022). Hawala yöntemi uygulayıcıların hesapların denkleştirilmesi veya elde edilen değerlerin transferi amacıyla değer ile tamamen bağımsız sahte faturalama yöntemini kullanarak hesap denkliğine gittikleri rapor edilmiştir (GAO, 2003, s.22).

Hawala sisteminde bilinmesi gereken asıl nokta; bir bölge veya kişiye para gönderilmek istenildiğinde para fiziki olarak ilgili bölgeye transfer edilmemektedir ve resmi bankacılık sistemine de herhangi bir nakit girişi olmayacaktır. İşlem havaledarlar arasındaki tamamen güven esasına dayalı iletişim yoluyla sağlanmakta olup herhangi bir kayıt altına alınmamakta ve ayrıca yazılı bir metne bağlanmamaktadır (Aykın & Sözmen, 2009, s.58).

Resmi bir kayıt olmadan ve kendilerini ifşa etmeden para transferi yapmak isteyen terör örgütleri, işlemini çok daha hızlı ve düşük maliyetli yaptırmak isteyen kişiler ve Pakistan, Afganistan gibi resmi mali kuruluşları veya resmi bankacılık sistemi olmayan,

olsa dahi yetersiz veya eksik olan ülkelerde gayri resmi havale sistemi yaygın olarak kullanılmaktadır.

2.2.3. Nakit Kuryelerin Kullanılması

Nakit kuryeler sistemi genellikle finansal sistemin bulunmadığı veya çok yetersiz olduğu, öncelikli olarak ticari hayatta nakit paraların tercih edildiği Güney Asya ve Orta Doğu ülkelerinde kullanıldığı bilinmektedir (Weiss, 2005). Terör örgütlerinin kaynak transferleri için kullandığı yöntemlerin en önemlisi aracı kurumlar kullanılmadan paranın ve değerli eşyaların fiziki olarak kuryeler aracılığı ile elden taşınarak transfer edilme sistemidir.

Terör örgütleri, para ve değerli eşya dediğimiz değerli taş ve madenlerin fiziki olarak transferinde kuryeler kullanılmaktadır. Bu yöntemde parayı taşıyacak kişi ve kişiler örgüt mensubu olabileceği gibi örgütle hiçbir alakası olmayan kişilerden de seçilebilmektedir. Bu şekilde kişi hem taşıdığı paranın kime ait olduğunu bilmez hem de ulaştırdığı kişi hakkındaki ayrıntılara sahip olmaz (Altunok & Yenal, 2009, s.140). Terör örgütleri yüksek miktarlarda para veya değerli eşyaları kuryeler aracılığıyla bir ülkeden başka bir ülkeye veya coğrafi bölgeye göndermektedirler. Bu yöntemle yapılan fon transferi terör örgütleri için cazip bir fon transfer mekanizmasıdır. Bu mekanizmada çoğunlukla dolar ve altın gibi uluslararası geçerliliği olan değerler kullanılmaktadır. Nakit kuryelerin kullanılarak banka birimleri tarafından şüpheli işlem bildirimi bulunulmasının ve deşifre olunmalarının önüne geçileceğinden dolayı son zamanlarda sıklıkla tercih edilen transfer yöntemi olmuştur. Bu yöntemde terör örgütleri paranın transferinde kontrolü tam olarak ellerinde bulundurmaktadırlar (Uyar, 2006, s.64).

Türkiye’de Hizbullah terör örgütünün 11 Eylül saldırılarından sonra düzenleme yapılan ve sıkılaştırma tedbiri uygulanan finansal kuruluşlarla transfer yöntemlerini kullanmamaya özen gösterdiği, fon hareketlerini örgütün güvendiği kişiler aracılığı ile yani nakit kuryeler üzerinden yürüttükleri bilinmektedir. Bu konuda kişilerin şahsi olarak küçük suiistimallerin bile ağır bir şekilde cezalandırılmaktadır. Yaptırımları ağır uygulanan bu sistemde yolda bulunan bir jeton dahi ciddi öneme sahiptir ve gelir kayıtları arasında yer verilmiştir (Yurtseven, 2006, s. 146).

Kolay transfer aracı olarak düşünülen bu yöntemin de kendi içerisinde avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Paranın fiziki olarak taşınması herhangi bir evrak ile

kayıt altına alınmaması nedeniyle arkasında izlenebilir evrak bırakmaması, paranın izini sürmeyi zorlaştırması bu yöntemin avantajlarından biridir, para hareketlerinin teröristlerin tam denetiminde olması da bu yöntemin avantajları arasındadır. Paranın fiziki olarak transfer edilmesi halinde maliyetlerde oluşan artışlar ve bu şekilde transferin çok sayıda kurye ile donanım ihtiyacı gerektirmesi, ayrıca kuryelerin kendilerine emanet edilen parayı çalarak ortadan kaybolmaları ve son olarak şebeke içerisindeki muhbirlerin olması sonucu kuryelerin yakalatılması bu yöntemin dezavantajlarıdır (Aykın & Sözmen, 2008, s.52).

2.2.4. Yasal Ticari İşletmelerin Kullanılması

Ulusal veya uluslararası ticaret sistemleri bünyesinde faaliyet gösteren grupların terör örgütlerine yasal görünümlü fon sağlanması amacıyla önemli riskleri bünyesinde bulundurmaktadır. Terör örgütlerine sağlanan fonların güvenli bir şekilde ilgili kişi veya bölgelere ulaştırılması amacıyla ticari işletmeler, ticari işletmeler arasında da özellikle ithalat ve ihracat ile ilgilenen sektörleri sıklıkla kullanıldığı bilinmektedir (Aykın & Sözmen, 2009, s.61). Bu yöntemde ithalat ve ihracatı yapılacak malların fiyatının, miktarının ve kalitesinin orantısız şekilde olabileceği gibi tamamen paravan şirketler aracılığı ile gerçekleştirilen kurmaca ticari işlemler şeklinde de cereyan edebilir (FATF, 2008b, s.2). Bu sadece uluslararası ticaret sisteminde değil, ulusal ticari sistemlerde de geçerlidir. Terör örgütleri kendilerine yakın veya kendilerini destekleyen kişilerin sahip olduğu ticari işletmeleri kullanmak suretiyle kendilerine kaynak sağlayabilmektedirler. Bunlarla yetinmeyen terör örgütleri bizzat paravan şirket kurarak ticari faaliyette bulunup kendilerine aracı olmadan gerçekleştirdikleri faaliyetler neticesinde fon sağladığı görülmüştür.

Uluslararası ticaretin gelişmesi avantajların yanında dezavantajları da beraberinde getirmiştir. Bu durumun dezavantajlarının başında uyuşturucu yoluyla elde edilen gelirler gelmektedir, bu yolla elde edilen gelirler terör örgütlerine aktarıldığı bilinmektedir. Afganistan gibi az gelişmiş olan ve uyuşturucu ticaretinin yaygın olduğu yerlerde bu yolla elde edilen gelirler ihracat-ithalat süsü verilerek ticari işlemlerle aklanarak örgüt üyelerine aktarıldığı bilinmektedir. Bu durum uluslararası anlamda “narco-barter” olarak adlandırılmaktadır. Ticari işlem görüntüsü verilerek sağlanan fonlar yalnızca uluslararası değil ulusal düzeyde de bu yöntem sıklıkla kullanılmaktadır. Örnek olarak İrlanda’daki

terörist gruplar nakit olarak faaliyet gösteren işletmeleri satın alma veya kontrol etme yöntemiyle ciddi oranda fon elde ettikleri bilinmektedir (Bedi, 2007, s.1).

Terör örgütleri deşifre olmamış fakat kendilerine mensubiyetleri bulunan kişiler adına şirketleri kurarak yasal faaliyet adı altında elde edilen gelirleri dikkat çekmeyi önleyerek terörizmin finansmanı için transfer edebilmektedirler. Bu şirketlere faaliyet alanı olarak daha çok terör örgütüne lojistik destek sağlayacak alanlar seçilmektedir.

2.2.5. Değerli Taşlar, Madenler ve Kripto Paraların Kullanılması

Terörizmin finansmanında, değerli taş ve madenlerin kullanılması teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmelerin ortaya çıkardığı yeni bir trenddir (Ranjan, 2006, s.8). Bu trende son olarak kripto para piyasası eklenmiştir. Tüm değerli madenler ve mücevherlerin terörizmin finansmanı maksadıyla kullanılması imkânı sağlamaktadır, ancak söz konusu kullanımdan fayda, maliyet ve risk analizi yapılmaktadır. Örnek olarak yüksek tutarda işlemlerin gerçekleştirilmediği durumlarda, daha düşük değerli ürünler tercih edilmektedir çünkü bu ürünler yüksek değerli ürünlere kıyasla daha az risk unsuru bulundurmaktadır (FATF, 2008d, s.23)

Terör örgütleri kaynakların transferinde değerli taşlar, madenler ve kripto paraların sunduğu tüm imkanlardan faydalanarak hem kaynak temin etmekte hem de bu kaynakların transfer sürecini küresel ölçekte sağlamaktadırlar. Aklama ve terörizmin finansmanında en çok kullanılan değerli madenin başında altın gelmektedir. İşlem görmemiş altının dünya üzerindeki fiyatı genellikle standarttır ve günlük olarak fiyatı yayınlanmaktadır. Ayrıca altının nakit değeri bulunduğu için kullanım alanı oldukça yaygın olup uluslararası alanda yapılan ticaretlerde ve ayrıca haveladarlar arası yapılan hesap denkleştirmelerinde de sıklıkla tercih edilmektedir (FATF, 2008d, s.23). Altın aynı zamanda terörizmi finanse etmek amacıyla kullanılan, saklama alanı ve transferi daha kolay olan önemli bir araçtır (GAO, 2003, s.21). Altının eritme yöntemiyle istenilen şekle bürünerek gizlenmesi ve saklanması sağladığı kolaylıklardan dolayı sınır hatlarından dikkat çekmeden kaçak yollarla ülkeye girdirilmesi oldukça kolaydır. Bu kolaylık neticesinde terörizme finansman sağlama konusunda altının önemli ölçüde kullanıldığı belirlenmiştir.

Gelişen teknolojiyle birlikte kriptolu(şifreli) paralar olarak bilinen dijital paraların kullanımının yaygınlaşması, terör örgütlerinin yeni bir para transferleri yöntemine sahip

olması durumunu ortaya çıkarmıştır. En bilinen dijital para birimi olarak kullanılan Bitcoin, para otoritelerinin ve hükümetlerin kontrolünde olmayıp, Bitcoin ağının kontrolünde üretilmektedir ve şahıslar arasında çok rahat bir şekilde transferi gerçekleştirilebilmektedir.

Kriptolu paraların bağımsız bir para birimi olması, kullanıcıların Bitcoin hesaplarının anonim olması nedeniyle sadece bir e-mail adresi ve isimle bir Bitcoin hesabı açabilmesi, Bitcoin hesaplarının Bitcoin ağında herkes tarafından incelenmesi ancak hesaplar şifreli olduğundan kime ait olduklarının bilinmemesi, hesap açımının basit ve ücret ödmeden yapılabilmesi, yapılan para transferlerinde herhangi bir mali kuruluş aracı olmaksızın hızlı şekilde istenildiği zaman işlem yapılabilmesi, henüz bir vergilendirme sisteminin oluşturulamaması ve hangi gerçek kişiler tarafından yapıldığının kaydına ulaşılmaması gibi nedenlerden dolayı terör örgütleri son zamanlarda para transferlerinde sıkça kriptolu paraları kullandıkları anlaşılmıştır.

Kripto para kullanımının tüm dünyada artması ülkeleri, özellikle terörizmi finanse etme çalışmalarını engellemek maksadıyla sert tedbirler almaya yöneltmiştir. Dünyanın en fazla kripto para kullanımı listesinde kendini ikinci sırada bulan Nijerya'nın kara para aklama ve terörizmi engellemek amacıyla kripto para kullanımını yasakladığı bilinmektedir (Habertürk, 2021).

FETÖ terör örgütünün 2016 yılından itibaren kripto para platformunu ciddi derecede istismar ettikleri bilinmektedir. Daha önceleri Foreks, altın ve borsa piyasalarında etkin rol oynayan FETÖ terör örgütünün kripto para piyasasındaki hacminin 50 Milyar Doların üzerinde olduğu değerlendirilmektedir (Bilgen, 2021).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE TERÖRİZMİN FİNANSMANININ ÖNLENMESİ HUSUSUNDA UYGULANABİLECEK MALİ TEDBİRLER VE MODEL ÖNERİSİ

Terörizmin finansmanı ile mücadelede en önemli nokta bu suçla mücadelede uygulanacak yöntemleri belirlemektir. Terörle mücadelede uygulanan yöntemlerle, terörizmin finansmanı ile mücadeledeki yöntemlerin aynı olamayacağı açıktır. Terörle mücadelede en önemli araçlar kuşkusuz hukuki, sosyal, diplomatik, siyasi, ekonomik, askeri ve polisiye tedbirlerdir. Oysa terörizmin finansmanı ile mücadele yöntemleri, klasik terörle mücadele yöntemlerinden oldukça farklıdır (Akın, 2009, s.459). Bütün bu mücadele yöntemleri yanında günümüzde terörizmin önüne geçmek için kolluk, istihbarat, diplomasi ve mali denetim mekanizmaları ile bunların işleyişine yönelik tedbirler kullanılmaktadır. Devletler bu konudaki düzenlemelerini çeşitlendirerek ve zorlayıcı kapasitelerini artırarak istihbarat ile kolluk yapılarını güçlendirerek yeni mali denetim mekanizmalarını hayata geçirmek suretiyle gerçekleştirmektedir (Biersteker vd., 2008, s.1).

Terör örgütlerinin saldırılarına maruz kalan ülkeler, ciddi ve farklı boyutta maliyetlerle karşılaşmaktadırlar. Bu maliyetler sadece finansal boyutta olmamakla birlikte ülkelerdeki sivil hakları, uluslararası ilişkileri ve toplumsal yapıyı olumsuz etkilemektedir (Yücebaş, 2011). Kırk yılı aşkın bir süredir gündemimizi meşgul eden PKK/KCK terör örgütünün ülkemize maliyeti dolaylı ve dolaysız olmak üzere 250-300 Milyar Doları bulduğu tahmin edilmektedir (Ersoy, 2009).

Küreselleşen terör, teknolojik gelişmelerin beraberinde getirdiği özellikle uluslararası finans ve bankacılık, elektronik transfer yöntemlerinin çeşitliliği ve kolaylığı, internet ve iletişim teknolojilerinin sağladığı teknik imkânlardan yararlanarak büyük

hacimli gelirler elde etmektedir. Terörle etkin mücadele edebilmek için öncelikle terörizmin finans kaynaklarının önlenmesi hususunda mücadele etmek gerekmektedir. Ulusal ve uluslararası düzeyde etkili mali kontrollerin hayata geçirilmesi, terör örgütleri ve bunların destekçilerinin engellenmesi için getirilen mali kontrol ve tedbirler terörizmin finansmanının önlenmesinde önemli bir role sahip olup, aynı zamanda pozitif anlamda caydırıcı bir etkiye sahiptir (Biersteker vd., 2008, s.1-2). Terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda uluslararası ve ulusal düzeyde birçok düzenleme ortaya çıkarılmıştır, bunlar:

3.1. Terörizmin Finansmanıya Mücadeleye Yönelik Uluslararası Düzenlemeler ve Ülke Uygulamaları

Terörizm, uluslararası ve ulusal düzeyde insan hakları ile demokrasiye yöneltilmiş en ciddi tehdittir. Değişen ve gelişen ekonomik, teknolojik ve sosyal şartlar aracılığıyla faaliyetlerini çeşitlendiren ve ülke sınırlarını aşip etki alanını artıran terör örgütleriyle mücadelede ulusal düzenlemelerin yanında uluslararası düzenleme ve işbirliğinin de gün geçtikçe artması gerektiği düşünülmektedir (Aykın & Sözmen, 2009, s.71).

11 Eylül terör saldırıları sonrası, terörizmin uluslararası barış ve güvenliğe yöneltilmiş en ciddi tehditlerin biri haline gelmesi sonucu akıllı yaptırımların uygulanması gerektiği ortaya çıkmıştır. Terörizmin finansmanı ile mücadelede yalnızca devletlere yönelik yaptırım uygulanması etkili sonuç vermeyeceğinin anlaşılması üzerine, farklı türden yaptırım uygulamaları kaçınılmaz olmuştur. Artık geleneksel uluslararası uygulamaların yerini, uluslararası örgütlenmeler, uluslararası devletler, uluslararası toplulukların katılımıyla birey ve özgürlük merkezli oluşturulan uluslararası mevzuatta yer almıştır. Bu durumda uluslararası mevzuat bütün süljelere uygulanabilecek kuralları kapsamaktadır (Jennings, 1996).

Terörizmin ulusal bir sorun olmaktan çıkarak tüm dünyayı etkisi altına almaya başlamasıyla birlikte sorunun büyüklüğünün farkına varan uluslararası organizasyonlar çalışmalarına hız vermiştir. İdeolojilerini gerçekleştirmek ve faaliyet alanını yaygınlaştırmak için fon kaynağına ihtiyaç duyan terör yasal görünüm adı altında veya yasadışı faaliyetlerde bulunmak suretiyle önemli miktarlarda gelir elde etmeleri terörle mücadelenin başka bir boyutunu daha gündeme getirmiştir. Terörizmin finansmanının önüne geçilmesi ve terörü kaynağında yok etme ilkeleri doğrultusunda hareket edilmesi

terörle mücadelede ciddi başarıları ortaya çıkaracağı düşüncesiyle “Terörizmin Finansmanı ile Mücadele” alanına yönelen uluslararası organizasyonların bu alanda çalışmalarını artırmaları gerektiğini ortaya koymuşlardır (Aykın & Sözmen, 2009, s.71-72). Terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik uluslararası düzenleme yapan kurum ve kuruluşlar ile bunların oluşturdukları düzenlemeler aşağıda anlatılmıştır.

3.1.1. Birleşmiş Milletler

Uluslararası güven ve barışın idamesi ile dostluk ve işbirliği ilişkilerinin geliştirilmesi amacı gözetilen Birleşmiş Milletler 1945 yılında kurulmuş ve son yıllarda kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadeleye yönelik ciddi çalışmalar yürütmüşlerdir. Bunlar:

3.1.1.1. Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme

Soğuk savaş yöntemlerinin arttığı son yıllarda terörizmle mücadelede uluslararası ciddi sorunların ortaya çıkacağına farkına varılmasının ardından BM bünyesinde faaliyet gösteren birimler tarafından terörizmle mücadele kapsamında çeşitli protokol ve sözleşmeler hazırlanmış daha sonra ülkelerin imzasına sunulmuştur. Terörle mücadele konusunda hazırlanan protokol ve sözleşmelerin etki göstermemesi üzerine terörün saç ayağını oluşturan terörizmin finans kaynaklarına rotasını çeviren BM’in ciddi çalışmaları sonucu Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme hazırlanmıştır.

Fransa tarafından yapılan ilk girişimler neticesinde G-8 ülkeleri tarafından da kabul görülen sözleşme hazırlanmaya başlanılmıştır (Clifton, 2000, s.22). Fransa’nın 1998 yılının son çeyreğinde hazırladığı bir metin ile BM’e öneride bulunulmuş ve bu tarihten itibaren görüşmelere başlanılmıştır. Sözleşme metnini değerlendirilmesi amacıyla oluşturulan geçici komite tarafından değerlendirilen sözleşme metni, 9 Aralık 1999 tarihinde Genel Kurul tarafından kabul edilmiştir (UN, 1999). Türkiye Sözleşmeyi 27.09.2001 tarihinde imzalamış olup, sözleşmenin onaylanması 10.01.2002 tarihli ve 4738 sayılı Kanunla uygun bulunmuş ve 01.03.2002 tarihli ve 2002/23801 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmıştır.

Sözleşme, imzalayan ülkeler için 3 temel yükümlülüğü zorunlu kılmaktadır. Birinci yükümlülük ülkelerin iç hukuklarında terörizmin finansmanı suçunu düzenlemek üzere ivedi şekilde çalışmalar başlatmaktır. Sözleşmenin ortaya çıkmasıyla terörizmin finansmanı tanımı uluslararası anlamda genel kabul görmeye başlamıştır. Terörizmin

finansmanının ayrı bir suç olarak düzenlenmesi ve terörizmin finansmanı amacıyla elde edilen gelirlere el konulması veya bunların müsadere edilmesi hükmünü getirmiştir.

İkinci yükümlülük olarak ülkeler arası işbirliğinin geliştirilmesi ve karşılıklı adli yardımlaşmanın artırılmasıdır. Ülkeler kendi iç hukuklarını oluştururken sözleşme gereği terörizmin finansları konusunda diğer ülkelerle işbirliği içerisinde olmaya özen gösterecekler ve suçluların iadeleri konusunda birbirlerine iç hukuklarında kolaylıklar sağlamaları gerektiği belirtilmiştir.

Üçüncü yükümlülük ise terörizmin finansmanına ilişkin delillerin tespit ve elde edilmesi ile mali istihbarat birimleri başta olmak üzere diğer ilgili birimlerin de rolü ve derecelerinin belirlenmesine ilişkin temel yükümlülükler oluşturulmasına yöneliktir. Sözleşmeye taraf ülkelerin terörizmin finans kaynaklarına yönelik önleyici tedbirler almaları bu tedbirlerin uygulanması amacıyla ülke içerisinde mali kurul veya kuruluşların kurulup çalışmalarını sürdürmelerinin sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

3.1.1.2. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) Kararları

Birleşmiş Milletler'in terörizmin finansmanının önlenmesi kapsamındaki çalışmaları birçok alana yayılmıştır. Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Sözleşme'nin yayınlanmasının sonrasında uluslararası barış ve güvenlik konularında BMGK'nın önemli kararlar yayımlaması BM'nin terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla ciddi derecede çalıştığının göstergesidir (Aykın & Sözmen, 2009, s.83). BMGK, terör olaylarını uluslararası barış ve güvenliğe yönelik bir şiddet olarak tanımlamaktadır. Bu tanım kapsamında BMGK'ya BM şartının VII. Bölümünde yer alan ortak tedbirleri veya yaptırımları düzenleme yetkisi tanınmıştır. Bu yüzden BMGK tarafından alınan bu türde kararlar bağlayıcı niteliktedir.

Terörizmin finansmanı ile alakalı BMGK Kararlarından başlıcaları sıralanmıştır:

- Uluslararası terörizmin ortadan kaldırılmasını hedefleyen tedbirler başlıklı beyannamesine ilişkin 1994 yılında alınan 49/60 sayılı karar.
- Ülkelerin terörizmin finansmanının önüne geçmek adına gerekli tedbirleri alması ve bu amaçla terör eylemlerine maddi kaynak oluşturulacağı düşünülen kaynakların önlenmesi konulu 17.12.1996 tarih ve 51/210 sayılı karar.
- Taliban terör örgütünün kaynak ve fonlarının dondurulmasına ilişkin 1999

yılında alınan 1267 sayılı karar.

- Usame Bin Laden ve El- Kaide terör örgütüne ait kaynaklarının dondurulmasına ilişkin 2000 yılında alınan 1333 sayılı karar.
- 1267 ve 1333 sayılı alınan kararlar ile öngörülen tedbirlerin ivedilikle uygulanmasının denetlenmesine ilişkin mekanizmanın oluşturulduğu 2001 yılında alınan 1363 sayılı karar.
- Terör olaylarının uluslararası barış ve güvenliğe yönelik tehditleri ile bu tehditlerin önlenmesi amacıyla komite kurulmasını içeren 2001 yılında alınan 1373 sayılı karar.
- Ülkelere 1373 sayılı kararı tam olarak uygulamaları konusunda tavsiyede bulunmak amacıyla 2001 yılında alınan 1377 sayılı karar.
- 1267 ve 1333 sayılı alınan kararlarda öngörülen dondurma tedbirlerinin birleştirildiği 2002 yılında alınan 1390 sayılı karar.
- 1267, 1333 ve 1390 sayılı BMGK kararlarında öngörülen tedbirlerin uygulanmaya devam edilmesi ayrıca Usame Bin Laden, El- Kaide terör örgütü ve Taliban örgütü mensupları ile dirsek temasında olan kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlar için uygulanacak tedbirlerin belirlenme amacıyla 2004 yılında alınan 1526 sayılı karar.
- 1267, 1333 ve 1390 sayılı BMGK kararlarında öngörülen tedbirlerin uygulanmaya devam edilmesi ve Usame Bin Laden, El- Kaide terör örgütü ve Taliban örgütü mensupları ile onlarla bağlantılı olan kişi, grup, teşebbüs ve kuruluşlar için uygulanacak tedbirlerin belirlenmesine ilişkin 2005 yılında alınan 1617 sayılı karar.
- Kişi, kurum ve kuruluşlara yönelik yaptırımlar listesinin oluşturulması, bu listeden çıkarılması veya insani muafiyetlerin sağlanması konusunda adil ve açık prosedürler oluşturulmasına ilişkin 2006 yılında alınan 1730 sayılı karar,
- Kişi, kurum ve kuruluşlara yönelik yaptırımlar listesinin oluşturulması, bu listeden çıkarılması ve insani muafiyetlerin sağlanması konusunda adil ve açık prosedürler oluşturulmasına ilişkin 2006 yılında alınan 1735 sayılı karar.

- Terörizmin finansmanının suçunun ülkelerin kendi iç hukuklarında daha ağır cezayı gerektiren bir suç türü olarak düzenlenmesi, terörist ve terör örgütü üyelerine ait tüm kaynak ve mal varlıklarının gecikmeye mahal verilmeksizin dondurulması konulu 2011 yılında alınan 1373 (2001) sayılı karar.
- El-Kaide ve DEAŞ terör örgütleri ile bu örgütlerle ilişkili kişi, kuruluş ve organizasyonlar hakkında malvarlığı dondurma, seyahat yasağı ve silah ambargosu gibi yaptırımların uygulanması konulu, 2011 tarihli ve 1989 sayılı karar.
- El-Kaide ve DEAŞ terör örgütleri ile bu örgütlerle ilişkili kişi, kuruluş ve organizasyonlar hakkında malvarlığı dondurma, seyahat yasağı ve silah ambargosu gibi yaptırımların uygulanması konulu, 2015 tarihli ve 2253 sayılı karar.

3.1.2. Mali Eylem Görev Gücü (FATF)

G-7'ye üye ülkelerin Devlet veya Hükümet Başkanları tarafından 1989 yılında toplanılan Paris Zirvesinde; özellikle uyuşturucunun tüm aşamalarından elde edilen gelirlerin aklanmasıyla mücadele edebilmek amacıyla hızlı ve etkili adımların atılması konusunda mutabık kalınmış bu mutabıkın bir an önce gerçekleştirilmesi amacıyla da FATF ortaya çıkmıştır (FATF, 2007c, s.1). Paris Zirvesine; Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, İngiltere ve Avrupa Toplulukları dışında Avusturya, Avusturalya, Belçika, Lüksemburg, Hollanda, İspanya, İsveç ve İsviçre de katılmaya davet edilmiştir. Güncel olarak FATF'ın üye sayısı 39'dur. Türkiye'nin oluşuma üyelik tarihi 24.09.1991'dir. FATF üye ülke sayılarını artırmak yerine, diğer ülkelerin birleşerek FATF tarzında yeni oluşumlar ortaya çıkmasını istemektedir bu yüzden katılmak isteyen yeni ülkelere sert ve ağır kriterler koymaktadır.

1990 yılında aklamayla sürdürülebilir mücadele amacıyla 40 Tavsiye (Forty Recommendations) karar ortaya çıkarılmıştır. 1990 yılında hazırlanan 40 Tavsiye karar 1996 ve 2003 yıllarında artan terör olayları ve aklama konusunda ortaya çıkan yeni gelişmeler yüzünden revize edilmiştir. 11 Eylül saldırılarından sonra FATF'ın görev alanını genişleterek terörizmin finansmanının eklenmesi amacıyla birçok Avrupa Birliğine üye ülke çağrıda bulunmuştur. Bu gelişmeler sonrasında FATF tarafından 29-30 Ekim 2001 tarihinde Washington D.C.'de olağanüstü toplantı yapılmış ve FATF'ın

kara para aklama ile mücadele görevine terörizmin finansmanının önlenmesi de eklenmiştir. Yapılan toplantı sonrasında alınan kararı yasal zemine oturtmak ve kararlar ortaya koymak amacıyla terörizmin finansmanının önlenmesine yönelik 8 Özel Tavsiye Karar ortaya çıkarılmıştır. Bu kararlara ek karar olarak 22.10.2004 tarihli FATF Genel Kurul toplantısında alınan karar neticesinde nakit paranın fiziki olarak taşınmasını kontrol altına almaya yönelik olan Özel Tavsiye IX ilave edilmiştir. Bu gelişmelerden sonra FATF tarafından yayımlanan tavsiyeler artık “40 artı 9 Tavsiye” olarak adlandırılmaktadır (Aykın & Sözman, 2009, s.105).

3.1.2.1. Tavsiye Kararları

Terörizmin finansmanının önlenmesi açısından yapılan düzenlemeler arasında en ciddi, kazuistik ve önemli düzenleme FATF’ın getirmiş olduğu 9 Özel Tavsiyedir. Mali sistemler tarafsız ve bağımsız faaliyette bulunması amacıyla üye ülkelerin bu tavsiye kararlara uyumu büyük önem taşımaktadır. Terörizmin finansmanını önlemek amacıyla ortaya konulan kararlardan 5 tanesi BM Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme ve BMGK Kararlarında bulunan noktalara değinilmek amacıyla hazırlanmıştır. Diğer 4 Özel Tavsiye ise terörizmin finansmanı ile mücadele kapsamında göz önünde bulundurulması ve gerekli tedbirlerin alınmasının önemli olduğu düşünülen tamamıyla yeni alanlara ilişkindir.

FATF’ın terörizmin finansmanı ile mücadele amacıyla ortaya koyduğu 9 Özel Tavsiyesi aşağıdadır:

- Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan belgelerinin onaylanması ve derhal yürürlüğe konulması.
- Terörün finansmanında kullanılan malvarlıklarının dondurulması veya müsaderesi.
- Terörizmin, Terörist Eylemlerin ve Terör Örgütlerinin Finanse edilmesinin ülke mevzuatlarında suç haline getirilmesi.
- Terörizmle ilgili şüpheli işlemlerin bildirimi.
- Elektronik transferlere yönelik önlemler.
- Uluslararası işbirliği geliştirilmesi ve korunması.

- Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara yönelik önlemler.
- Alternatif Havale yöntemlerine yönelik önlemler.
- Kuryeler aracılığıyla para nakline yönelik önlemlerdir.

3.1.3. Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu (IMF)

Dünya Bankası ve IMF'in ana hedefleri her ne kadar farklılık gösterse de küresel sorun haline gelen kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele yöntemleri benzerlik göstermektedir. Dünya Bankasının temel amacı yoksullukla mücadele etmek iken, IMF'in ise makroekonomik çerçevede mali istikrarın sağlanmasıdır.

Kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele 2000 yılından sonra uluslararası toplum tarafından öncelikli hale getirilmiştir. Bunun amaçları arasında uluslararası finansal sistemin bütünlüğü korumak ve istikrarı sağlamak, terör örgütlerinin kullanabileceği kaynakları engellemek ve suç faaliyetlerinden elde edecekleri gelirleri kazançları zorlaştırmak yer almaktadır (IMF, 2022). IMF'in ve Dünya Bankasının evrenselliği, gözetim işlevleri ve finans konusundaki uzmanlıkları kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadelede oldukça gereklidir.

Dünya Bankası ve IMF terörizmin finansmanı ile etkin mücadele edebilmek için devletlerarası iletişimin önemine vurgu yapmışlardır. Devletlerarası iletişim artırılması sonucu terörizmin finansman kaynaklarının önüne geçileceği değerlendirilmektedir. Tüm bunlara ek olarak, uluslararası düzeyde bir değerlendirme metodolojisi oluşturularak özellikle terörizmin finansmanı ile mücadele konusunda yoğun eğitim faaliyetleri düzenlenmesi konusuna ağırlık verilmesi ve ayrıca kurumsal kapasitenin artırılmasına yönelik çalışmalar da yapılması gerektiğini ortaya koymuşlardır (Schott, 2006, s.5-6).

Bir ülkenin terörizmin finansmanı ile mücadele edebilmesi için öncelikli olarak idarecilerin bu konuda bilgilendirilmesi ve kurumsal kapasitenin artırılması oldukça önemlidir. Ülkeler kendi içlerinde bu durumu sağladıktan sonra uluslararası alanda da iletişimlerin artırılması ve ülkeler tarafından gerçekleştirilecek karşılıklı görüşmeler neticesinde bir doküman serisi ortaya çıkarılması amacıyla Dünya Bankası ve IMF girişimlerini sıklaştırmışlardır. Oluşturulan dokümanlarda para hareketleri konusunda karşılaşılan sorunlar, çözüm önerileri, başarı hikâyeleri ve ülkelerin birbirinden ihtiyaç

duydukları yardım türleri belirlenmiş ve bu çerçevede eksikleri önüne geçmek amacıyla çalışmalara hız verilmiştir (Schott, 2006, s.3-4).

11 Eylül 2001'deki trajik olayların çabaları yoğunlaştırması ve kapsamını terörün finansmanı (CFT) ile mücadeleyi de içerecek şekilde genişletmesi IMF'in sorumluluk altına girmesini sağlamıştır. IMF özellikle kara para aklama ve terörizmin finansmanının üye ekonomileri üzerindeki olası sonuçlarından endişe duymaktadır. Bunlar, finansal sistemlerin ve finansal kurumların sağlamlığı ve istikrarına yönelik riskleri, uluslararası sermaye akışlarının artan hareketliliği ve doğrudan yabancı yatırım üzerindeki baskılayıcı etkiyi içermektedir. Sorun aslında küreseldir; kara para aklayıcılar ve terörist finansörler, ulusal kara para aklama(AML)/terörizmin finansmanı(CFT) sistemleri arasındaki boşlukları ve farklılıkları istismar eder ve fonlarını zayıf veya etkisiz yasal ve kurumsal çerçevelere sahip yargı bölgelerine veya yargı bölgelerine aktarır böylelikle finansal dengeyi ve saydamlığı ortadan kaldıracaktır (IMF,2022).

2009 yılında IMF, üye ülkelerinde AML/CFT kapasite gelişimini finanse etmek için donör destekli bir güven fonu başlatmıştır. 2018'de IMF Yönetim Kurulu, politikanın beş yıllık inceleme döngüsünün bir parçası olarak, çalışmalarını gözden geçirmiş uluslararası diyalogların ve yardımlaşmaların artması çağrısında bulunmuştur.

3.1.4. Avrupa Birliği (AB)

Avrupa Birliği de terörizmin finans kaynaklarının önüne geçebilmek için son yıllarda çalışmalarını artırmıştır. Avrupa Birliği'nce kabul edilen Üçüncü Direktif (2005/60 sayılı Finansal Sistemin Kara para Aklama ve Terörizmin Finansmanı Amacıyla Kullanılmasının Önlenmesine Dair Direktif) FATF tarafından çıkarılan 40 Tavsiyeyi birleştirerek, mali sektörler, noterler, muhasebeciler, emlakçılar ve kumarhanelerdeki işlemlerin denetimini kuvvetlendirmiştir. Gayri resmi fon taşımacılığını engellemek amacıyla birlik tarafından alınan kararla 10.000 Euro veya daha yüksek tutarda ülkeler arası para taşıyan kişilere Birlik sınırlarından girerken ya da bu sınırlardan çıkarken bildirim yükümlülüğü getirilmiş olup, yükümlülüğü yerine getirmeyen kişilere verilecek cezaların belirlenmesi ise her üye devletin kendi iç hukukunda yapacağı yasal düzenlemelere bırakılmıştır.

Üçüncü Direktifin ortaya koyduğu en önemli yenilik olarak, direktifte belirtilen bütün önleyici tedbirlerin terörizmin finansmanını da kapsayacak şekilde genişletilmesi

olarak ifade etmek mümkündür. “Müşterini Tanı İlkesi (CDD)”ne yönelik gerçekleştirilen düzenlemelere göre; isimsiz ve kimliksiz hesap açılması yasaklanmış ve ayrıca yüz yüze olmayan işlemler ile muhabir bankacılık işlemleri konusunda detaylı açıklamalar yer almıştır. Şüpheli işlem bildirimi konusunda yükümlülere, yaptığı işe uygun olmayan büyük çaplı veya parçalı gerçekleştirilen işlemlerin terörizmin finansmanı ihmali doğuracağı ve dikkatli olunması gerektiği vurgulanmıştır. Direktifte son olarak uluslararası diyalogların geliştirilmesinin zorunluluğu ve gerekliliğinden bahsedilmiş olup ayrıca üye ülkelerin Mali İstihbarat Birimleri (FIU) arasında bilgi alışverişinde bulunulması gerektiği bildirilmiştir (Aykın & Sözman, 2009, s.105).

Söz konusu düzenlemeler dışında internet ortamında para toplama, dijital ortamda her geçen gün değişen havale yöntemlerini gerçekleştirme ve ayrıca elektronik yöntemlerle para transferlerinin terörizmin finansmanında kullanımının önüne geçilmesi düzenlemeler de yapılmaktadır. Bu kapsamda AB ile ABD arasında 28 Haziran 2010 tarihinde imzalanan Terörist Finansmanının İzlenmesi Programı (Terrorist Finance Tracking Programm-TFTP) Anlaşması ile sağlanan bilginin korunması da temin edilmek suretiyle, terör ve terörizmin finansman kaynağını çökertmeye yönelik yapılacak araştırma ve soruşturmalarda ABD’nin, AB bünyesinde tutulan mali gönderim bilgilerini amacına uygun verilmesine izin verilmiştir (Tangör & Sayın, 2012, s.112).

3.1.5. Avrupa Konseyi (AK)

Varşova’da hazırlanarak imzalanan ve 2006 yılında yürürlüğe giren Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi, El Konulması ve Terörizmin Finansmanına İlişkin AK Sözleşmesi, terörizmin finansmanı alanında önleyici tedbirler alınması ve gerçekleştirilecek olan eylemlerin etnik, dini, politik ve siyasi mantık çerçevesine sığdırılmasının önüne geçilmesi amacıyla yayımlanmıştır. Ülkemiz sözleşmeyi 2007 yılında imzalamış ve sözleşme 29.01.2016 tarihinde 6665 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmasıyla yürürlüğe girmiştir.

Sözleşme tüm devletler için öncelikli olarak ulusal düzeyde tedbirler alınmasını ardından uluslararası diyalogların geliştirilmesi ve mali istihbarat birimlerinin aralarında yardımlaşma metodu geliştirmelerini savunmuştur. Ayrıca ulusal düzeyde terörizmin finansmanı ile mücadele edebilmek için yasal mevzuatların güncellenmesini, terörizmin finansmanında kullanılan kaynakların araştırılarak ele geçirilen kaynakların

dondurulması, müsaderesi veya el konulması amacıyla uluslararası işbirliğinin gerçekleştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Sözleşme'nin IX'ncu maddesinde aklama suçları ele alınmıştır. Sözleşme hem kara para aklama hem de terörizmin finansmanı ile mücadele tedbirlerini bir bütün halinde ihtiva eden tek uluslararası belge olma özelliği taşımaktadır. AK sözleşmesi gereğince sözleşmeye taraf ülkelerin terörizmin finansmanının önlenmesi için ulusal düzenlemeler ve denetim sistemi kurmaları, özellikle de FATF tavsiyelerini göz önünde bulundurarak uluslararası standartları gerçekleştirmeleri gerekmektedir.

3.1.6. Wolfsberg Grubu

Küresel güce sahip 12 banka bir araya gelerek oluşturduğu birliğe Wolfsberg Grubu adını vermişlerdir. Grubun amacı özellikle finans sektöründe müşterilerin tanınması sonucu terörizmin finansmanı ile mücadeleye yönelik standartlar ve ürünler ortaya çıkarmaktadır. Kuzey Doğu İsviçre'nin Wolfsberg Şato'sunda 2000 yılında bir araya gelen grup, Özel Bankalar için Wolfsberg Aklama ile Mücadele Prensipleri yayımlanmıştır. Ocak 2002 tarihinde Wolfsberg Grubu Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Açıklamasını yayımlamıştır. Bu belgede ülkelerin terörle savaşlarını engellemek amacıyla bankacılık sektöründen terör gruplarının yararlanmasının engellenmesi ve soruşturma ile incelemelere ve elde bulunan verilerin ilgili birimlere ileterek destek verilmesi konusu açıklanmıştır. Finansal sektöre yönelik daha katı müşteri tanı prensiplerinin uygulanması ve daha sıkı denetim sağlanması hususlarına yer verilen belgede son olarak özel sektörle diğer paydaşlar ve kamu sektörünün bilgi alışverişi ve işbirliğinin sağlanması çağrısında bulunulmuştur (Aykın & Sözmen, 2009, s.123).

3.1.7. Egmont Grubu

Egmont Grubu; Brüksel'de Egmont Sarayı'nda 09.06.1995 tarihinde 24 ülke ve 8 uluslararası örgüt tarafından kurulmuştur. Hali hazırda 164 Mali İstihbarat Biriminin (FIU) birleşmesinden oluşan bir organizasyondur. Türkiye gruba 1998 yılında üye olmuştur. Ülkemiz adına Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) mali istihbarat birimi görevini yürütmektedir. Grubun amacı; mali suçlar ve terörizmin finansmanı ile mücadele konusunda dünya çapındaki FIU'lar arasında işbirliği sağlamak, uluslararası bilgi değişimi önündeki engelleri kaldırmaktır.

Terör örgütlerinin fon ve kaynak transferinin önlenmesine yönelik uygulanacak en ciddi uygulama şüpheli işlem bildirimleridir. Bu bildirimi etkin ve şeffaf bir biçimde uygulamanın yolu ciddi bir veri alt yapısına sahip olmak, verileri analiz etmek ve analiz sonuçlarını hızlıca ilgili birime aktaracak bağımsız bir birimin varlığına bağlıdır. Bu sebeple Egmont Grubunun üzerinde durduğu en önemli nokta Mali İstihbarat Birimi tanımını yapmak olmuştur. Bu tanıma göre FIU; kara para aklama ve terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla, yükümlüler tarafından kendilerine gönderilen şüpheli işlemleri ivedi bir şekilde değerlendirmek ve bu alanda yapılan analiz sonuçlarını ilgili birimlerle paylaşan ve gerekli önlemleri alan ulusal mali istihbarat birimi olarak tanımlanabilir (Aykın & Sözmen, 2009, s.120-121).

Bu tanım kapsamında Egmont Grubu; mali istihbarat bilgileri değişiminin sistemalize edilmesi ve yaygınlaştırılması, FIU'ların personel kapasitelerinin ve uzmanlıklarının geliştirilmesi, FIU'lar arasındaki iletişimin teknoloji yoluyla geliştirilmesi konularında çalışmaktadır. FIU'lar arasındaki bilgi ve belge alışverişini daha hızlı ve sistematik hale getirmek için Egmont Grubu'nun çalışmalarında iki önemli gelişme sağlanmıştır. Bunlar: "Egmont Güvenlik Ağı (ESW)" ve "Mutabakat Muhtıraları (MOU)"dır. ESW: FIU'lar arası bilgi değişimi dâhil, doğrudan ve hızlı bir iletişimi sağlayan bir bilgisayar ağı sistemidir. Egmont Grubu ESW projesini 1997 yılında faaliyete geçirmiştir. ESW kamuya açık olmayıp sadece ağa dâhil olan FIU'lar tarafından kullanılmaktadır. ESW'nin asıl amacı FIU'lara finans kuruluşları tarafından gönderilen mali bilgilerin su istimal edilme tehlikesine karşı korunmuş ortak bir havuzda toplayarak, kişisel verilerin gizliliği ilkesini ihmal etmeden paylaşmaktır (Aykın & Sözmen, 2009, s.121-122). Ülkemizde MASAK 2001 yılında ESW'ye dâhil olmuştur.

3.1.8. Terörizmin Finansmanı ile Mücadelede Ülke Uygulamaları

Terör ve terörizmle ilgili düzenlemelerin bazı ülkelerin ceza kanunlarında bazı ülkelerde ise ülkemizde olduğu gibi spesifik bir kanun ile düzenlendiği görülmüştür. Türkiye, İngiltere ve Kanada'da terör veya terörizmin ilkelerini düzenleyen özel bir kanun bulunmaktadır. Buna karşı Almanya, İtalya ve Fransa mevzuatında terör veya terörizm diğer suç türleriyle birlikte birkaç madde olarak ceza kanunlarında hüküm altına alınmıştır.

Fransa mevzuatında ceza kanunları içinde yer alan terörizmin tanımı ve kapsamı incelendiğinde, genel geçer bir tanımlama yapılmadığı ve suçların katalog olarak sıralandığı bu suç tiplerine neden olanlar hakkında terörizm eylemi ile ilgili yaptırımların uygulanabileceği hüküm altına alınmıştır (Turinay, 2016). Terör veya terörizme ceza kanunlarında yer veren bir diğer ülke Almanya'ya baktığımızda; maddelerde yer alan suç tiplerini işlemek amacıyla örgüt kurmak, örgüte üye olmak veya örgüte finansman sağlamanın bir örgüt faaliyetleri kapsamında işlendiğinin kabul edileceği yer almaktadır. Kısaca terör veya terörizm üzerine anlaşılabilir bir tanımlama yapılmamıştır. İngiltere'nin terörizme yönelik uyguladığı özel kanuna bakacak olursak terörizm; halkı korkutma, hükümeti devirme, halka karşı sindirme ve şiddet hareketinde bulunmak, ticari hayata aykırı finansman sağlama şeklinde çok kapsamlı ve geniş olarak belirlenmiştir. İspanya'nın terörizmle mücadele mevzuatına baktığımızda ise, 1995 yılında ele alınan ve ceza kanunları içerisinde yer alan on ayrı maddeyle düzenlenmiştir.

Terör veya terörizmle mücadelede özellikle ABD, Almanya, Fransa, İspanya ve Türkiye ağırlıklı olarak kolluk kuvvetleri yani polisiye ve askeriye tedbirleri öncelikli olarak uyguladıkları görülmüştür. Polisiye ve askeriye alanda uygulanan tedbirlerin terörle mücadelede her ne kadar önemli olsa da sadece önleyici ve geçiştirici tedbirler olduğunu söyleyebiliriz. Terörizmle mücadeleyi tüm boyutları ile ele alın ve bu alanda uygulamalarını sıkılaştıran İngiltere ciddi başarılar elde etmiştir. Terörü veya terörizmi kökünden kazımak istiyorsak terör örgütlerini ayakta tutan ve yaşamları için olmazsa olmaz durumunda bulunan ekonomik alana yani finansman kaynakları ve bunların transfer sürecine yönelik önlemlere ağırlık verilmelidir. Finansal destek bulamayan terör örgütlerinin ayakta kalması mümkün olmayacaktır.

Terörizmin finansman kaynaklarının önlenmesiyle alakalı düzenlemelere baktığımızda Almanya, Fransa, İngiltere, İspanya ve Türkiye'nin FATF üyesi ülkeler olduğu ve FATF tarafından yayımlanan tavsiye niteliğindeki kararları kendi mevzuatlarına sindirerek uygulamaya çalıştıkları görülmektedir. Bu anlamda özellikle diğer ülkelerle yardımlaşma, birbirinden karşılıklılık esasına göre malvarlıkları dondurma kararının alınmasını isteme ve şüpheli işlem bildirimleri konusunda yükümlüleri aydınlatma gibi tavsiye kararlara uyum sağlamaya özen göstermektedirler. Bunlara ek olarak ülkemizde ve İngiltere'de terörizmin finansmanında önemli husus olan finansal

takip ve bu takipte ele geçirilen kaynaklara müsadere tedbirini yasal hale getirilmiştir (Klausen, 2009).

Tüm bu ülkeler aynı zamanda BM üyesi ülkelerdir. Bu sebepten ötürü BMGK'nın terörizmin finansmanı ile alakalı çıkarmış olduğu kararları son yıllarda artan terör saldırılarıyla tecrübe eden ülkeler bu kararları kendi mevzuatlarına yansıtmak amacıyla güncelleme gereği hissetmişlerdir. Her terör saldırısının arkasında finansal anlamda kesinlikle bir iz bırakacağı düşüncesiyle özellikle mali istihbarat birimleri oluşturulmuş ve terörle mücadelede öncelikli olarak terörizmin finans kaynakları ve transfer yöntemiyle mücadele edilmesi gerektiği ortaya konulmuştur.

Fransa mali istihbarat birimi olan TRACFIN 1990 yılında Ekonomi, Maliye ve Sanayi Bakanlığına bağlı olarak kurulmuştur. TRACFIN idari birim olarak karapara aklama ve terörizmin finansmanı alanındaki şüpheli işlemleri kabul edip, analiz etmektedir. İnceleme sonunda ciddi şüphe tespit edilirse söz konusu raporlar o yerin Cumhuriyet savcısına sevk edilmektedir (Maraşlı, 2009, s.75). TRACFIN personelleri genellikle mali birimlerden oluşmaktadır. Bunlar: maliyeciler, hazine uzmanları, gümrük çalışanları, vergi müfettişleri olarak sıralanabilir.

TRACFIN, karapara aklama ve terörizmin finansmanı suçları faillerinin sorumlu bir polis veya adli hizmet kurumu olarak faaliyet göstermemektedir. TRACFIN, görevlerini yerine getirmek için geniş özerkliğe ve bağımsızlığa sahip olan finansal istihbaratın işlenmesi için idari bir hizmet olarak faaliyet göstermektedir (Economie, 2020).

İngiltere'de terörizmin finansmanı ile mücadelede polise bağlı birim olan Ulusal Kriminal İstihbarat Birimi (NCIS) 1992 yılında kurulmuştur. Birim polis, gümrük yetkilileri ve maliye uzmanlarından oluşmaktadır. NCIS'in bünyesinde yer alan Ekonomik Suç Birimi (UKFIU) mali istihbarat birimi olarak görev yapmaktadır. UKFIU şüpheli işlemleri alarak analiz edilmesi ve ortaya çıkan raporların soruşturma yürütmek için kolluğa sevk etmek, eğitim ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek, düzenleyici makamlarla, ticari birliklerle ve yabancı birimlerle koordineli çalışmak gibi görevleri bulunmaktadır (Maraşlı, 2009, s. 76-77).

İngiltere'de işlemin ertelenmesi veya soruşturma öncesinde elkoyma gibi bir işlem uygulanmamaktadır. Buna karşın, işlemin aklama veya terörizm finansmanı için

yapıldığından şüphe eden yükümlü, UKFIU’ a başvurarak “himaye” (defence) talepli ŞİB yapabilmektedir. Himaye aslında işlem erteleme sinin İngiltere’deki muadilidir (FATF, 2018).

ABD’de mali istihbarat birimi olarak Fincen Hazine Bakanlığı bünyesinde 1990 yılında kurulmuştur. Fincen personellerinin yarıdan fazlası analistlerden oluşurken kalan kısımlarını ajanlar ve idari personeller oluşturmaktadır (Kaçar, 1999, s.129). Kurumun asıl görevi terörizmin finansmanı ve karapara aklama suçlarının tespit ve önlenmesi amacıyla soruşturmaları koordine etmek ve desteklemektir (Değirmenci, 2007, s.366).

Fincen analistleri sayısız kamu birimlerini desteklemek amacıyla çeşitli veri tabanları kullanmakta ve yıllık ortalama olarak 6700’den fazla istihbarat elde etmektedirler. ‘Gateway Projesi’ yoluyla her eyaletin kovuşturma ve soruşturma makamları Fincen’in veri tabanına eşzamanlı olarak ulaşabilmekte ve gerekli raporları elde edebilmektedirler (Değirmenci, 2007, s.367). Son olarak ABD Banka Gizliliği Yasası gereği yükümlülük altında bulunan kurumların Fincen’e bildirmesi gereken 5 adet rapor bulunmaktadır. Bunlar; nakit ve parasal araçlar raporu, yabancı banka hesap formu, IRS Form 8300, şüpheli işlem bildirimi ve nakit işlem bildirim formudur (Maraşlı, 2009, s.80). Fincen’in sahip olduğu bu veriler sayesinde terörizmin finansmanı ile mücadelede ABD ciddi aşama kaydetmiştir. Verileri kolay ve hızlı ulaşılması sonucu zamanında mali tedbirler uygulayarak terörizme finans sağlanmasının ciddi derecede önüne geçilmiştir.

Son olarak soruşturma öncesinde müsadereye konu eşya/fon hakkında elkoyma veya tasarrufu kısıtlama konusunda federal mahkemeler yetkilidir. Ayrıca Fincen ile işbirliği halindeki diğer kolluk kuvvetleri, kendilerine tanınan elkoyma veya tasarrufu kısıtlama yetkilerini kullanabileceklerdir.

Terörizmin finansman kaynaklarının belirlenmesi konusunda ulusal düzenlemelere giden ülkeler sadece mali istihbarat birimi oluşturmamış bunlarla işbirliği içerisinde çalışması amacıyla destekleyici kuruluşlara da yer verilmiştir. Almanya’da Mali İstihbarat Birimi(FIU) yanında, Federal Finansal Denetim Otoritesi (BAFIN) oluşturulmuştur. Fransa’da Mali İstihbarat Birimi (TRACFIN) yanında, Finansal Sektör Denetim Kuruluşu (ACP) ve Fransa Sermaye Piyasası Düzenleme Kurumu (AMF)’ye

terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda görevler verilmiştir. İngiltere’de Mali İstihbarat Birimi (UKFIU) yanında, Finansal İşler Yürütme Otoritesi (FCA)’ya yetkiler verilmiştir. İspanya’da ise Mali İstihbarat Birimi (SEPBLAC) terörizmin finansmanı ile mücadele alanında varlığını sürdürmektedir (Moneyval, 2016). Ülkemizde ise Mali İstihbarat Birimi (MASAK)’ın bu konuda yalnız kaldığı düşünülmektedir. MASAK’a destek olunması amacıyla Sermaye Piyasası Kurulu ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu’na yetkiler verilmesi ve işbirliğini artırıcı çalışmalar yapılması gerektiğini değerlendirilmektedir.

Teknolojik alanda yaşanan gelişmeler neticesinde dijital ve kripto para kavramları ortaya çıkmıştır. Adı ilk olarak 2008 yılında duyulan kripto paralar tamamen sanal bir şekilde, herhangi bir merkezi otoriteye bağlı kalmaksızın, tarafların birbirine para ile ölçülebilen değerleri transfer etmelerine imkan sağlamaktadır (Özdemir, 2021).

ABD Adalet Bakanlığı tarafından 2020 yılında yapılan açıklamada terörizmin finansmanında kullanıldığı tespit edilen 155 Bitcoin hesabının ele geçirildiğini ve bu amaca hizmet etmek amacıyla yapılan yardım kampanyalarını da deşifre ederek önüne geçtiklerini duyurmuşlardır (Turan & Demircan, 2021). ABD tarafından son zamanlarda popülerliğini üst seviyede tutan kripto para dünyasına gerçekleştirilen operasyonlar tüm ülkeler için örnek teşkil etmelidir. Özellikle ülkemizde de FETÖ ve PKK/KCK terör örgütü tarafından terörizmi finanse etme amacıyla kripto hesaplardan ciddi derece fon transferi yapıldığı bilinmektedir. Bunun önüne geçmek için MASAK’ın ciddi tedbirler alması ve bu konuda mevzuatlarda bulunan açıkların önüne geçilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Küresel ölçekte yaşanan teknolojik gelişmeler bankacılık sektöründe de dijitalleşmeyi vazgeçilmez kılmıştır. Ayrıca dijitalleşme ve bilgi teknolojileri alanında yaşanan gelişmeler uluslararası iş birliğinin pozitif anlamda artması sonucunu doğurmuştur. Dijitalleşme her ne kadar pozitif katkılar sağlasa da verinin güvenliği ve saklanması hususunda soru işaretlerini de beraberinde getirmiştir. 3 Mayıs 1973 tarihinde birkaç bankanın kendi aralarında veri mesajlaşmasını sağlayan, şirket işlevli kuruluş olan SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications) yani Türkçe olarak “Dünya Bankalar Arası Finansal Telekomünikasyon Derneği”, Belçika’da kurulmuştur. SWIFT günümüzde uluslararası düzeyde para transferinin merkezi

olmuştur. 2021 yılında 11.000'den fazla kullanıcının günlük 50 milyona yakın işlemin başarıyla uygulanmasını sağlayan SWIFT ağı, hacimsel anlamda çok büyük bir veri akışını yönetmektedir (SWIFT, 2021b).

2006 yılında The New York Times gazetesi tarafından ortaya atılan iddiaya göre SWIFT ağından ABD, 11 Eylül saldırılarını aydınlatmak ve terörizmin finansmanı hususunda bir iz bulabilmek amacıyla Belçikalı şirketten mahkeme celpleri aracılığıyla veri talebinde bulunmuştur. ABD Hazine Bakanlığının SWIFT şirketinden talepleri doğrultusunda 11 Eylül saldırılarıyla alakalı verilerini yetkililere teslim edildiği ortaya çıkmıştır. ABD tarafından yapılan açıklamalarda da sadece 11 Eylül terör saldırısıyla alakalı verileri aldığı hatta bunu da yaparken bağımsız bir denetim firmasının da süreci takip ederek denetim altında yapıldığı bildirilmiştir. Bu durumdan sonra AB ve ABD'nin taraf olduğu, Terörizmin Finansmanı Takip Programı (Terrorist Finance Tracking Programme-TFTP), terörizmin finansmanı ile ilgili verilerin, talep eden tüm kesimlere teslim edilmesini yasal bir statüde ve gizli olmadan yapılması imkânını sağlamıştır (Gür, 2009).

SWIFT sistemini finansal bir mesajlaşma ağı olarak tanımlamak gerekir. Kurumlar arası bir postacı gibi mesajlaşma sistemi sağlayan SWIFT uluslararası para transferlerinin veri akışını sağlamaktadır. Fonlar veya herhangi bir para SWIFT'e uğramadan, sadece doğrudan bankalar arasında işlem görmektedir. SWIFT bu durumları mesajlaşma aracılığıyla taraflara bildirmektedir. Sistem bankalar arası talimat, teyit ve rapor işlemleri yaparken, doğrudan ilişkisi olmayan bankalara ise muhabir banka sağlamaktadır (Yıldırım, 2021). SWIFT ağının bir uzantısı da ABD bulunmaktadır. 11 Eylül saldırılarından sonra tecrübe edilen ve ABD tarafından ciddi veriler elde edilmesi sayesinde El-Kaide Terör örgütünün finansman kaynaklarına önemli darbe vurulmuştur. SWIFT ağına sahip tüm ülkelerde SWIFT ağının uzantısı olan birim açılmasının veriye erişme ve terörizmin finansman kaynaklarını önleme hususunda ciddi katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

3.2. Terörizmin Finansmanı ile Mücadeleye Yönelik Ulusal Düzenlemeler

Terörizmin finansmanını önlemeye, var olan finans kaynak ve yöntemlerinin tespiti ile bu alana fayda sağlayacak şekilde gerçekleştirilen fiillerin suç haline getirilmesine ve tüm bu alandaki yaptırımların caydırıcı nitelikte olmasına dair yapılan

yasal düzenlemeler terörizmin finansmanı ile mücadelenin en önemli basamaklarından birini oluşturmaktadır. Uluslararası alanda bu konunun son yıllarda ciddi şekilde ele alınması ve ülkelere tavsiyelerde bulunulması sonucu ulusal düzenlemelerin de artan oranda ele alınması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Ülkemizde 29.06.2006 tarih ve 5532 sayılı Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un kabulüne kadar bağımsız bir terörizmin finansmanı suçu bulunmamaktaydı. Ancak terörizmin finansmanının bağımsız bir suç olarak düzenlenmeden önce de hukukumuzda cezalandırılabilir bir fiil olduğunu belirtmek gerekir. Terörle Mücadele Kanunu'nun örgüt kurma suçuna ilişkin hükümleri, örgüt üyelerine yardıma ilişkin hükümleri ile Türk Ceza Kanunu'nun suça iştirake ilişkin genel hükümleri terörizmin finansmanı suçu içinde uygulanmakta, böylece fiilin cezai yaptırıma bağlanmasına imkân vermekteydi. Bu cezai yaptırımın yetersiz kalması ile birlikte FATF'ın ülkemiz üzerinde kurduğu baskılar sonucu 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 4. maddesinde uluslararası hukuktaki kullanımına uygun şekilde "Terörizmin Finansmanı Suçu" başlığı altında bağımsız bir suç tipi olarak yeniden düzenlenmiş ve 16.02.2013 tarihinde iç hukukumuzda girmiştir.

Terörizmin finansmanı ile mücadeleye yönelik ulusal düzenlemeler; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, 7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun, 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun ve bu kanunların uygulanmasına yönelik çıkarılan Yönetmelikler olarak sıralanabilir.

3.2.1. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu

Terörizmin finansmanı suçu ayrı bir suç olarak düzenlenmeden önce finansman ve yardım niteliğindeki eylemler 2005 yılında yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun silahlı örgüte ilişkin genel hükümleri uyarınca cezalandırılmaktaydı.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 314. maddesinde devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suç işlemek amacıyla silahlı örgüt kuran, yöneten ve üye olanın cezalandırılacağı hükme bağlanmış ve suç işlemek için örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümlerin, bu suç açısından da uygulanacağı belirtilmiştir. Örgüt kurma suçuna ilişkin genel düzenleme mahiyeti taşıyan Türk Ceza Kanunu'nun

220. maddesinin yedinci fıkrasında ise, “*örgüt içerisindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek isteyerek yardım eden kişinin*” örgüt üyesi olarak cezalandırılacağı belirtilmiştir. Terörizmin finansmanı konusunda spesifik bir kanunun bulunmaması dolayısıyla terör örgütü üyeleri ve terörizme finansman sağlayan kişilerin nasıl yargılanacağı ve kanuni dayacağının belirlenmesi 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda yer almıştır.

3.2.2. 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu

12.04.1991 tarihinde kabul edilerek 20843 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu terörle mücadele alanında hukuki anlamda atılmış en ciddi adımlardan birisidir. Terörizmin finansmanı alanı 29.06.2006 tarihinde kabul edilen ve 18.07.2006 tarihinde yayımlanan 5532 sayılı kanun ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nda düzenleme gerçekleştirilerek ‘Terörün Finansmanı’ kenar başlığı ile 8. madde düzenlenmiştir.

Kanun ilk yürürlüğe girdiğinde terörün finansmanı konusunda bilgiler ve düzenlemeler içermemekteydi fakat FATF’ın ülkeleri ciddi şekilde uyarması sonucu 2006 yılında yapılan değişiklikler neticesinde 3713 sayılı Kanununun 8. maddesinde “Terörün Finansmanı” başlığı eklenmiş olup teröre finansman sağlayanlar hususunda uygulanacak tedbir ve cezai yaptırımlar hüküm altına alınmıştır. Ayrıca “Nitelikli Hal” kenar başlıklı 8/A maddesinde de kamu görevi gücünü kullanarak teröre finansman sağlaması suçunu işleyenler hakkında cezanın yarı oranda artırılacağı, “Tüzel Kişilerin Sorumluluğu” kenar başlıklı 8/B maddesinde ise suçların tüzel kişi faaliyetleri kapsamında işlenmesinde TCK 60. maddesine göre güvenlik tedbirlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. 3713 sayılı kanuna eklenen bu hükümler ile terörizmin suçu biraz daha ayrıntılı olarak düzenlenmeye çalışılmıştır. 2013 yılında 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun’un çıkartılmasıyla ilgili maddeler mülga edilmiştir (3713 Sayılı Kanun, 1991).

3.2.3. 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ile Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik

11.10.2006 tarihinde çıkarılan 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ile TCK’da yer alan suçtan kaynaklı gelirlerin aklanması

suçuna konu teşkil eden eylemler hakkında detaylı düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca daha sonra 09.01.2008 tarihinde Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik çıkartılmıştır. Bu yönetmeliğin çıkarılmasındaki amaç öncelikli olarak 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un uygulanmasında yaşanan eksikleri ortadan kaldırmak ve ayrıca terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlülükler, yükümlülükler uyumun denetimi, yükümlüler, gümrük idaresine açıklama yapılması ve diğer tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. 5549 sayılı Kanun ile Türkiye'nin mali istihbarat birimi olan MASAK'ın görev ve yetki alanına aklama ile mücadelenin yanı sıra terörizmin finansmanı ile mücadele de eklenecek şekilde genişletilmiştir.

Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi ilişkin kanun taslakları ile yönetmelik taslaklarını değerlendirmek, ilgili birimler arasında koordinasyon sağlamak amacıyla "Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu" oluşturulmuştur. Yine bu çerçevede 28.09.2011 tarihli Koordinasyon Kurulu Toplantısında; uluslararası mücadele konusunda işbirliğinin geliştirilmesi, terörün finans kaynaklarına ilişkin kaynakların belirlenmesi, suçun delillendirilmesi sürecinde etkinliğin sağlanması, kurumlar arası adli, idari ve istihbari bilgi paylaşımının sağlanması, terörün finansmanı ile mücadeleye ilişkin uygulama etkinliğinin değerlendirilmesi ve takibine yönelik çalışmalarda bulunulması, önleyici tedbirlerin alınması ve farkındalık oluşturulması amacıyla "Terörün Finansmanı ile Mücadele Eylem Planı" 2279 sayılı olur ile 23.03.2012 tarihinde uygulamaya geçmiştir.

6704 sayılı Torba Kanun ile 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'a 19. maddesinden sonra gelmek üzere eklenen madde ile MASAK'a yükümlüler tarafından yapılmaya teşebbüs edilen veya hâlihazırda devam eden işlemlerin aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe bulunması durumunda mahkeme kararına gerek olmaksızın Hazine ve Maliye Bakanı'nın izni ile 7 iş günü süre ile işlemi askıya alma yetkisi verilmiştir. Bu çerçevede 29.07.2016 tarihinde Suç Gelirlerinin Aklanması ve Terörün Finansmanının Önlenmesi Kapsamında İşlemlerin Ertelenmesine Dair Yönetmelik yürürlüğe girmiştir. Böylelikle MASAK, şüphe duyduğu işlemleri askıya alma, işlemleri analiz etmek ve gerekli gördüğü analiz sonuçları ilgili birimlere gönderme yükümlülüğüne kavuşmuştur.

MASAK’a yüklenen görevleri yerine getirmek amacıyla belirlenen politikalar çerçevesinde kanun ile yönetmelik taslakları hazırlamak ve düzenlemeler yapma görevi ve yetkisi tanınmıştır. Bu doğrultuda MASAK tarafından düzenlenen “Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği” 07.11.2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Tebliğ özet olarak, terörün finansmanı ile ilgili şüpheli eylemlerin tespitinde yükümlülerin bildirimine dair usul ve esasları içermektedir. MASAK tarafından bugüne kadar 19 adet Genel Tebliğ yayımlanmıştır. Tebliğler genelde şüpheli işlem bildirimleri, malvarlığı dondurulması kararları ve müşteri tanınması ilkesi konularında çıkarılmıştır.

3.2.4. 7262 Sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun

31.12.2020 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 7262 Sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun’un amacı; BMGK’nın kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesine ilişkin kararlarının uygulanmasına yönelik usul ve esasları düzenlemektir. FATF ve BMGK’nın insanlık için acımasız ve daha ölümcül hale gelen kitle imha silahlarının yaygınlaşmasıyla beraber bunların terör örgütleri tarafından kullanılabileceği düşüncesiyle çalışmalarda bulunmuşlardır. Uluslararası gerçekleştirilen bu çalışmalara ulusal düzeyde de uyum sağlanması amacıyla ilgili kanun yürürlüğe alınmış ve güncellenmiştir.

Bu çerçevede, BMGK’nın kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik almış olduğu 1718(2006) ve 2231(2015) sayılı kararları ile müteakip çıkacak olan kararlar kapsamında, listelerde ilan edilenlerin yararına fon sağlanmasının önüne geçilmesi ve ayrıca listelerde ilan edilenlere yardım amaçlı fon sağlanması yasaklanmaktadır. BMGK kararları kapsamında listelerde ilan edilen kuruluş ve organizasyonların Türkiye’de ticari faaliyette bulunmaları, bu faaliyetlerin gerçek veya tüzel kişiler aracılığıyla yürütülmesi, temsilcilik açmaları, bankalarla iş ortaklığı kurulması ve sermaye ortaklığına gidilmesi de yasaklanmaktadır (7262 Sayılı Kanun, 2020).

Terör örgütleri tarafından kullanılan kitle imha silahları tüm dünya açısından ciddi sorunlar ortaya çıkarmaktadır, kitle imha silahlarının engellemesi için öncelikle buna finansman sağlayan kaynakların, kişilerin, kuruluşların ve organizasyonların belirlenmesi

ve bunun önüne geçilmesi için çalışmalar sürdürülmesi gerekmektedir. Bu yüzden BMGK kararlarına istinaden ülkemizde de 2020 yılında çıkarılan 7262 sayılı kanun ile kitle imha silahlarının finansmanının önüne geçilmek için yasal düzenlemeler oluşturulmuştur. Dolayısıyla terörizmin finansmanının önlenmesi açısından da ciddi derece önem taşıyan bu yasal düzenleme neticesinde terör örgütlerinin kitle imha silahlarının finansmanının önüne geçilmeye çalışılmaktadır.

3.2.5. 6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun ve Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

Uluslararası anlaşmalara uyum sağlanması ve terörizmin finansman kaynaklarının engellenmesi ve etkin mücadele edilmesi amacıyla 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun 07.02.2013 tarihinde TBMM’de kabul edilmiş ve 16.02.2013 tarih ve 28651 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Yıldırım, 2013, s.73). 6415 sayılı kanunun asıl olarak terörizmin suçunu ve terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla malvarlığının dondurulmasına ilişkin usul ve esasları belirlediğini söyleyebiliriz. 6415 sayılı kanunla esas itibariyle iki alanda düzenleme yapılmıştır. Birincisi 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 8. maddesinde yer alan “*terörün finansmanı* ” yeniden tanımlanmış ve ayrıca kapsamı genişletilerek uluslararası çalışmalara uyumlu hale getirilmiştir. İkinci olarak, idari tedbir olarak adlandırılabilen “*malvarlığının dondurulması tedbiri*” ile bu tedbirin uygulanmasının usul ve esasları düzenlenmiştir.

Kanunun akabinde 31.05.2013 tarihinde yayımlanan Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun’un uygulanmasına yönelik olarak terör ve terörizmin finansmanı ile mücadele edilmesi kapsamında, malvarlığının dondurulması kararlarının alınması, uygulanması, kaldırılması, dondurulan malvarlığının yönetimi ve denetimine ilişkin usul ile esasları düzenlenmiştir.

Malvarlığının dondurulması tedbirinin geçici ve acil karar almayı gerektirdiği dikkate alındığında, terörist kaynak ve fonların elden çıkarılmasına fırsat vermeden idari bir mekanizma kurulması zarureti bulunmaktadır. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de sürecin hızlı yürütülmesini sağlayacak idari bir mekanizma

oluşturulmuştur (Yıldırım, 2013, s.75). Ayrıca ilgili kanun, 14.04.2016 tarihli 6704 Sayılı Torba Kanun ve 31.12.2020 tarihli 31351 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 6415 sayılı Kanun'un 4. maddesinin 8. fıkrasında yapılan düzenlemeler ile son halini almıştır.

3.3. Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hususunda Uygulanabilecek Mali Tedbirler

Terörizmin finansmanı ile mücadele; terörizmin finans kaynaklarının çökertilmesi, terör örgütlerinin fon transferlerinin tespit edilmesi ve önlenmesi ile tespit edilen kaynakların dondurulması, müsadere edilmesi veya el konulması süreçlerini içermektedir. Terörizmin finansmanı ile mücadelede öncelikli olarak hukuksal alt yapının oluşturulması veya geliştirilmesi gerekmektedir. İkincil olarak terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda uygulanacak reel mali tedbirlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu reel mali tedbirleri şöyle sıralayabiliriz: Malvarlığı Dondurma Tedbiri, Elkoyma Tedbiri, Müsadere Tedbiri, Kayyım Tayini Tedbiri ve Finans Transferine Yönelik Tedbirler.

3.3.1. Malvarlığı Dondurma Tedbiri

Varlıkların yok edilmesine, bitirilmesine, kaçırılmasına, dövizle çevrilmesine, mekân değişikliği yapılmasına, transfer edilmesine ve varlıkların üzerindeki tasarruf yetkisinin ortadan kaldırılması veya kısıtlandırılması işlemine Malvarlığı Dondurma denilmektedir.

Terör suçlarında malvarlığı dondurulması kavramı mevzuatımıza ilk olarak 16.02.2013 tarih ve 28561 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun ile girmiştir. Malvarlığının dondurulmasının tanımı aynı kanunun 2. maddesinde yapılmıştır.

Malvarlığının dondurulması tedbiri, özellikle terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla terör gruplarına ve terörizmi finanse etme konusunda istihbari nitelikteki bilgilere ve bu amaca yönelik gerçekleştirilen eylemlere dayanılarak gerçek veya tüzel kişilere ait olan malvarlıklarının dondurulması yönünde önleyici bir tedbir olarak alınan idari nitelikte bir karardır ve ceza muhakemesi safahatından önceki aşamada gerçekleşmesi söz konusudur (Yıldırım, 2013, s.123).

Malvarlığının dondurulması acil ve geçici bir karar olmasından dolayı terörist fonların veya malvarlıklarının elden çıkarılmasına fırsat vermeden acilen idari bir karar

alınarak uygulanması oldukça önemlidir. ABD, Fransa, Almanya, İngiltere, İspanya, Rusya, Kanada gibi gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de sürecin hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla kurulan Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'na (MASAK) ciddi sorumluluklar düşmektedir.

6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 5. maddesinde BMGK tarafından malvarlığı dondurulması kararı verilenler ve ayrıca çıkarılacak liste ile yayımlanacak kişi, kurum ve kuruluşlara ait malvarlığının dondurulması kararlarının ülkemizde Cumhurbaşkanı tarafından alınacağı ve Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla Birleşmiş Milletler Genel Konseyine bildirileceği hususu düzenlenmiştir.

Mevzuatımızda 6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 6. maddesi yabancı devletlerce malvarlığının dondurulmasına yönelik yapılan talepleri içermektedir: “BM’ye üye ülkeler tarafından haklarında malvarlığı dondurma kararı alınanlar hakkında ülkemizde talepte bulunulması halinde, ilgili birim tarafından bir komisyon kurulacağı ve değerlendirme komisyonundan geçen listeyi Cumhurbaşkanı’nın karara bağlayacağı anlatılmıştır. Komisyon tarafından gerçekleştirilen değerlendirmede ülkeler arası karşılıklılık ilkesinin göz önünde bulundurulacağı ve ayrıca kararın dikkate alınabilmesi için başvuruda bulunan ülkenin gerekçelerini göndermesi istenilmektedir. Ülkeler taleplerini MASAK’a veya MASAK’a iletilmek üzere Adalet veya Dışişleri Bakanlığına yapılabileceği belirtilmiştir. İlgili talepler hakkında Cumhurbaşkanı’nın verdiği kararlar Dışişleri Bakanlığı tarafından talepte bulunan ülkelere bildirildiği ve ayrıca malvarlığı dondurulma kararı verildikten sonra ilgili devlet tarafından 1 yıl içerisinde soruşturmaya başlanılmadığı takdirde verilen malvarlığı dondurulması kararının kaldırılabilceği hüküm altına alınmıştır.” Yabancı devletler terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda finans kaynaklarını tespit ettiği gerçek veya tüzel kişilerin malvarlıklarının dondurulması hususunda yukarıdaki kanun hükümleri çerçevesinde ülkemizde talepten bulunabilmektedir.

6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 7. maddesi yabancı devletlere yapılacak malvarlığının dondurulması talepleri ile Türkiye’de bulunan malvarlığı hakkında yapılacak işlemleri içermektedir. “Cumhurbaşkanı tarafından alınan kararla, ülkemizden diğer devletlere yapılacak olan malvarlığının dondurulması talepleri

Dışışleri Bakanlığı tarafından gerekçeleriyle birlikte ilgili devletlere sunulur. Mahkemeler tarafından terör örgütü olarak ilan edilen kişi, kuruluş ve organizasyonlara ait malvarlıklarının dondurulması kararı veya malvarlığı dondurmaya ait sebeplerin ortadan kalkması neticesinde malvarlığının dondurulmasının kaldırılması kararları kurulan komisyon tarafından Hazine ve Maliye Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığına önerilir ve bu iki Bakanlık tarafından ortak karar verilir. Yine kurulan komisyon malvarlığı dondurulması kararlarının Resmi Gazete’de yayımlanmasının ardından 6’şar aylık dönemlerle karara konu olan gerekçelerin devam edip etmediği hususunu değerlendirerek önerisini ilgili bakanlıklara sunmakla görevlidir.” şeklinde düzenlenmiştir.

Malvarlığı dondurulması kararı verilebilmesi için değerlendirme komisyonu oluşturulması gerekmektedir. Bu değerlendirme komisyonu: MASAK Başkanının Başkanlığında, görüş ve bilgilerine ihtiyaç duyulan kurum ve kuruluşlardan temsilcilerin katılımıyla toplanılır. Toplantıya katılanların en az beşinin oyu ile karar verilebilmektedir.

Malvarlığının dondurulması veya kaldırılması konusunda yapılacak mali araştırma MASAK tarafından yerine getirilmektedir. Bu görevin ifa edilmesi amacıyla kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden talep edilen veri ve bilgiler istenilen usul, şekil ve sürede gecikmeksizin MASAK’a iletilmelidir.

MASAK maliye uzmanları veya uzman yardımcıları tarafından sürdürülen mali araştırma; MASAK’ın erişim sağlayabileceği veri tabanları ayrıca diğer kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden elde edilen bilgi ve belgeler de değerlendirilerek ilgili kişilerin malvarlığına yönelik yürütülen çalışmaları kapsamaktadır. Bu araştırma sonucunda komisyona sunulacak araştırma raporu; MASAK tarafından elde edilen veri, bilgi, belge ve değerlendirmeler ile mali araştırmaları dikkate alınarak, malvarlıklarının tespiti ile terörizmin finansmanı suçunu işlendiğine dair geçerli sebeplerin ortaya çıkarılmasına yönelik değerlendirmeleri kapsayacaktır (Yıldırım, 2013, s.143).

MASAK araştırma raporunun tamamlaması maksadıyla Adalet, İçişleri ve Dışışleri Bakanlıklarının ayrıca Millî İstihbarat Teşkilâtı ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerine de başvurulduktan sonra araştırma sonuçları Değerlendirme Komisyonuna sunulacaktır.

Malvarlığının dondurulmasına ilişkin olarak yapılacak araştırma da diğer araştırma ve soruşturma işlemleri gibi gizlilik esaslarına uygun olarak yerine

getirilmelidir. 6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 11. maddesinde: Malvarlığının dondurulması veya dondurmanın kaldırılmasına ilişkin alınan kararların Resmî Gazete’de yayımlama suretiyle ilgili kişi veya kuruluşlara duyurulacağı, bunun için ekstra bir tebliğ hususunun uygulanmayacağı alınan malvarlığı dondurulması veya dondurmanın kaldırılması kararlarında kararın muhatabının kim olduğu, gerekçelerinin neler olduğu ve neyi kapsadığı, sürelerini ne kadar olduğu ve ayrıca alınan karara karşı başvurulabilecek kanun yolları ile başvuru süreleri yer almaktadır.

6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Malvarlığının Dondurulması Kararlarının İcrası başlıklı 12. maddesi: “Haklarında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş olanlar, tüm malvarlığı değerlerini ve bunlara ilişkin sunmakla yükümlü olduğu belgeleri, alacak ve borç tutarlarıyla bunlara ilişki bilgileri gecikmeye mahal verilmeksizin en geç 30 gün içerisinde MASAK’a bildirmekle yükümlüdürler. Yükümlülerin malvarlıklarında yaşanacak herhangi bir artış veya azalış durumlarını derhal bildirmeleri ve özellikle yaşanan artışlarında malvarlığı dondurma hükmüne tabi olacağı anlatılmıştır. Malvarlığının dondurulmasının kaldırılmasına ilişkin alınan kararlar, MASAK tarafından dondurma kararını yerine getiren kişi, kurum veya kuruluşlara bildirilir ve Resmî Gazete’de yayımlanır.” hükümlerini içermektedir.

6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Dondurulan Malvarlığının Yönetimi başlıklı 13. maddesi: Dondurulmasına karar verilen malvarlıklarının yönetimi, ilgili gerçek veya tüzel kişiye ait olduğu hükmüne haizdir.

Malvarlığı dondurulan kişiler malvarlıkları ile ilgili hiçbir tasarrufta bulunamayacakları belirtilmiştir. Haklarında malvarlığı dondurulması kararı alınan kişiler bakmakla yükümlü olduğu kişilerin asgari düzeyde geçimlerini sağlamak veya ticari işletmeler ve diğer tüzel kişilerin faaliyetlerine devam edebilmelerini temin etmek üzere;

- Taşınmaz ve taşınırlar mallar üzerinde 3. Kişiler lehine veya aleyhine ayni veya şahsi hak tesisi,
- Finansman hesapları üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,
- Her türlü hak ve alacaklar üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,
- Kıymetli evrak veya eşya üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,

- Şirket ortaklık payları üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,
- Kiralık kasa mevduatları üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,
- Ticari işletme veya diğer tüzel kişilerin mal ve hizmet alım satımı ile bakım, işletim, onarım giderleri, defter ve belgelerinde kayıtlı borçlar, kira, kredi, kayyım hizmeti, sigorta primi, avukatlık ücreti, ücret ve maaş gibi zorunlu ödemelerin gerçekleştirilmesi gibi işlemler MASAK'ın izniyle yapılabilmektedir.

Malvarlıkları dondurulanlar ilgili malvarlıklarından dolayı yapılacak olan her türlü zorunlu ödemeleri izin alınmaksızın gerçekleştirilebilir. Bu konuda net karar verilmemekle birlikte bu zorunlu ödemeleri de MASAK gerek gördüğü takdirde izne tabi tutabilecektir. Malvarlığı dondurulan kişilere veya kişiler tarafından gerçekleştirilecek zorunlu ödemeler MASAK tarafından Türkiye’de açtırılan bir hesaba veya malvarlığı dondurulanlara ait MASAK tarafından belirlenen bir banka hesabından yaptırılmasını zorunlu kılar buradaki amaç tasarruf yetkisinin denetlenmesine olanak sağlamaktır.

Malvarlığı dondurulması kararı verilenlere karşı denetleme yetkisi MASAK’a verilmiştir. Bu yetki hükümlerince MASAK malvarlığı dondurulması kararına uygun harekette bulunup bulunulmadığı, malvarlığı yönetimlerinin kanun hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği hususlarını denetleyebilecektir. Ayrıca MASAK gerek görmesi halinde ilgili defter, belge ve kayıtlar üzerinde araştırma ve incelemelerde bulunmak üzere kanuni hükümlere göre görevlendirilecek olan denetim elemanları veya MASAK’ta istihdam edilen maliye uzman kadrosundaki personeller tarafından gerçekleştirilecektir (Yıldırım, 2013, s.165).

6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Ceza Hükümleri başlıklı 15. maddesi: “Malvarlığı dondurma kararı alınan kişilere gereğini yapmadığı durumlarda 6 aydan 2 yıla kadar hapis veya adli para cezası verileceği, haklarında malvarlığı dondurması kararı verilen kişilere üçüncü kişiler tarafından fon sağlayan ve finansal destek veren kişilere 1 yıldan 3 yıla kadar hapis veya adli para cezası, bu iki maddeyi yapan kişilerin bir tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenmiş bulunması hâlinde ayrıca bu tüzel kişiye on bin Türk lirasından iki milyon Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.” hükümlerini içermektedir.

Malvarlıklarının dondurulması daha öncede belirtildiği üzere mali alanda yer alan istihbari bilgi veya bunu destekleyen bilgi, belge ve verilere dayanılarak idari anlamda alınan bir karardır. Malvarlığı dondurulması tedbiri, elkoyma tedbirinin aksine ceza muhakemesine konu olmadan önceki aşamada alınan idari ve önleyici nitelikte bir karardır. Malvarlığı dondurulması kararı, suç aşaması gerçekleştirilmeden, suç işlenmeden hazırlık aşamasında olunmasının yeterli görülmesiyle verilebilir. Malvarlığı dondurulması kararı bütün malvarlığı kapsayacak şekilde de verilebilir sadece suç işlemeye konu olan spesifik bir malvarlığı hakkında da verilebilecektir (Özgenç, 2013, s.208).

BMGK kararlarında listelenen kişileri ait malvarlıkları dondurulması talepleri neticesinde ülkemizde: 2017-2021 yılları arasında 33 gerçek kişi ve 14 tüzel kişi/kuruluş/organizasyonun malvarlıkları dondurulması kararı alınmıştır. Yabancı Devletlerin talebi kapsamında 2017-2021 yılları arasında 5 talep neticesinde 50 gerçek kişinin ve 18 tüzel kişi/kuruluş/organizasyonun malvarlıkları dondurulması kararı alınmıştır. 7262 sayılı Kanunda ortaya konulan değişiklik ile birlikte 6415 sayılı Kanuna yurtiçi malvarlığı dondurma mekanizması getirilmiştir. Söz konusu yurtiçi malvarlığı dondurma mekanizması kapsamında 2021 yılında 1155 gerçek kişi ve 16 tüzel kişi/kuruluş/organizasyonun malvarlıkları dondurulması kararı alınmıştır (MASAK, 2021, s. 28-30).

3.3.2. Elkoyma Tedbiri

Elkoyma, suçun veya tehlikelerin önlenmesine yönelik suçun delili olabileceği düşünülen eşyanın yok edilmesini önlemek amacıyla, kişinin rızası olmaksızın bir eşya üzerinde tasarruf yetkisinin kaldırılması olarak tanımlanabilmektedir (CMK, m.13). Mevzuatımızda elkoyma, varlığın geçici olmak suretiyle hâkimiyetinin devlet tarafından sağlanması tedbiri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan elkoyma tedbiri bir nevi koruma tedbiri olduğunu söylemek mümkündür. Eşya üzerindeki bu geçici hâkimiyet eğer sürekli hale gelirse yani devlet mülkiyetine geçirilirse oluşan tedbirin adı müsadere olacaktır.

Elkoyma kararı; soruşturma aşamasında sulh ceza hâkimi, kovuşturma aşamasında ise davanın açıldığı mahkeme tarafından verilir. Soruşturma aşamasında gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde cumhuriyet savcısının, cumhuriyet savcısına

ulaşılamadığı hallerde ise kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri, elkoyma işlemini gerçekleştirebilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işleminde 24 saat içinde görevli hâkimin onayına sunulmalıdır, Hâkim ise kararını elkoymanın gerçekleşmiş olduğu vakitten itibaren 48 saat içinde açıklamalı aksi hâlde elkoyma tedbiri kendiliğinden ortadan kalkacaktır (CMK, m.127).

Terörizme finansman sağlamak amacıyla bir suçun işlendiğine veya işlenen suçtan gelir elde edildiğine dair herhangi bir somut delil ile şüphenin bulunması halinde sanık veya şüphelinin: Taşınmazına, her türlü ulaşım araçlarına, tüm finansal hesaplarına, her türlü hak ve alacaklarına, kıymetli evrakına, ortaklık paylarına ve diğer her türlü malvarlığı değerlerine elkonulabilir.

Somut olarak belirlenen bu taşınmaz, hak, alacak ve diğer malvarlığı değerlerinin şüpheli veya sanıktan başka bir kişinin zilyetliğinde bulunması halinde dahi elkoyma işlemi yapılabilir.

Elkoymaya konu olan değerler 3. Kişinin zilyesinde olsa dahi elkoyma işlemi yapıla bilinmektedir. Bu şekilde elkoyma tedbiri uygulanabilmesi için, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Hazine Müsteşarlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan suçtan elde edilen değere ilişkin rapor alınmalıdır. Bu rapor en geç 3 ay içinde hazırlanır. Özel sebepler zorunlu kıldığında bu süre talep üzerine 2 ay daha uzatılabilir (CMK, m.128).

Kişilerin varlıklarına ilişkin elkoyma kararları ilgili yerlere şerh veya bildirim yapma suretiyle icra edilmelidir. Örneğin taşınmazlara elkonulması tapu kütüğüne şerh edilerek, her türlü ulaşım araçlarına elkoyma bu araçların kayıtlı bulunduğu sicile şerh verilerek, finansman hesaplarına elkonulması, teknik iletişim araçlarıyla ilgili banka veya malî kuruma derhâl bildirilerek, şirketteki ortaklık paylarına elkonulması, ilgili şirket yönetimine ve şirketin kayıtlı bulunduğu ticaret sicili müdürlüğüne teknik iletişim araçlarıyla derhâl bildirilerek, hak ve alacaklara elkoyma kararı ise ilgili gerçek veya tüzel kişiye teknik iletişim araçlarıyla derhâl bildirilerek icra olunur. Alınan tüm kararlar, ilgili gerçek, tüzel kişilere veya şirket yöneticilerine ayrıca tebliğ edilmelidir (CMK, m.128).

Organize suçlar ve terör suçları birçok yönden maddi çıkar amacı taşımakta veya birçok terör örgütünün elde etmiş oldukları finansal büyüklük giderek toplumlar için daha

tehlikeli hale gelmektedir. Bu örgütlerin çökertilmesi de mali kaynaklarına müdahale edilmeden mümkün olmamaktadır. Ceza Muhakemesi Kanunu maddi ve maddi varlığa sahip olmayan fakat ekonomik değeri olan değerleri de elkoymaya tabi hale getirmiştir (Özbek, 2006, s.367). Bu konu terör suçları açısından oldukça önemlidir. Terör örgütlerinin finans kaynaklarına müdahale etmeden terör örgütleriyle mücadele etmek etkin bir sonuç doğurmayacaktır. Bu amaçla terör örgütlerinin finans kaynaklarına elkonulması terörle mücadele alanında bize sınıf atlatacaktır.

3.3.3. Müsadere Tedbiri

Müsadere, işlenen bir suçun karşılığı ya da suçtan elde edilen gelirlerin olması durumlarında kişinin malvarlığının tamamını veya bir kısmı üzerindeki mülkiyetinin sonlandırılarak, bu mülkiyetin kamusal faaliyet gösteren bir teşekküle devredilmesi anlamına gelmektedir (Dönmezler & Erman, 2019, s.709). FATF'ın 9 Özel Tavsiye Kararı arasında yer alan terörist varlıkların müsadere tedbiri; alınan tavsiye niteliğindeki kararda ülkeler tarafından terörizmin finansmanında kullanıldığı tespit edilen malvarlığına elkonulması ve bunların müsaderesi için önlem alınması gerektiğini kapsamaktadır. Müsadere tedbiri, bir güvenlik tedbiri olarak düzenlenmiştir bu yüzden müsadere kararı alına bilinmesi için bir suçun kasten işlenmesi zorunlu olmakta fakat bu suçtan dolayı bir kimsenin cezaya mahkûm edilmesi gereği aranmamaktadır. Terörizmin finansmanı açısından değerlendirdiğimizde bu suçun kasten işlenebilen bir suç olması nedeniyle mali tedbir olarak müsadere tedbirinin uygulanabilmesi mümkün olacaktır. Müsadere tedbiri: Eşya Müsaderesi ve Kazanç Müsaderesi olarak ikiye ayrılmaktadır.

Eşya müsaderesi, TCK 54. maddesinin birinci fıkrasında, iyi niyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşulu ile kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsaderesine hükmolunacağı şeklinde ifade edilmiştir. Bu tanımdan yola çıkarak bir eşyanın müsadere edilebilmesi için eşya ile gerçekleştirilen fiilin arasında bir bağlantı olması veya fiilin icrasına başlanılmış olunması gerekir. Bu yüzden terörizmin finansmanı suçundan sağlanan veya toplanan eşyalar hakkında bu hükümler uygulanabilecektir (Yıldırım, 2013, s.112-113).

Terörizmin finansmanı suçunda suçun hazırlık aşamasında olması, eşya hakkında verilecek müsadere kararı için yeterli olacaktır. Terörizmin finansmanı suçunda eşya müsaderesinin konusu suçun işlenmesine tahsis edilen veya toplanan para veya değeri

para ile temsil edilebilen her türlü mal, eşya müsaderesinin konusu olabilecektir. O halde öncelikle terörizmin finansmanı suçundan eşya müsaderesi mümkün olabilmesi için terörizmin finansmanı amacına tahsis edilmiş olan bir eşya mevcut olmalıdır. Eşyadan kasıt, maddi varlığa sahip üzerinde hâkimiyet kurulabilen nesnelerdir (Yıldırım, 2013, s.114-115).

Kazanç müsaderesi TCK 55. maddesinde, suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsaderesine karar verilmesi imkânı getirmiştir. Bu hüküm uyarınca terörizmin finansmanı suçundan da sağlanan veya toplanan kaynaklar hakkında kazanç müsaderesine ilişkin hükümlerin uygulanmasına imkân sağlamıştır. Bu durum 3713 sayılı Kanunda değişiklik yapan 5532 sayılı Kanunun 7. maddesinde hüküm altına alınmış olup terörizmin finansmanı suçunu oluşturan malvarlığı değeri hakkında kazanç müsaderesi hükümlerinin uygulanabileceği kanun maddesinin yorumlanarak çıkarılacağından dolayı maddede ayrıca müsadere düzenlemesine yer verilmediği anlaşılmıştır (Aykın & Gümüşay, 2008, s.368).

Kazanç müsaderesinde müsaderesinin konusu suçla ilgili olan “ekonomik kazanç veya maddi menfaatler”dir. Mevzuatımızda yapılan değişiklikler neticesinde kazanç müsaderesi kapsamlı bir biçimde düzenlenmiş ve suç işlemek amacıyla elde edilen ekonomik kazançların müsaderesi olanaklı hale getirilmiştir. Böylece kazanç müsaderesi, başta terörizmin finansmanı, kara para aklama, uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti, dolandırıcılık, kaçakçılık gibi ekonomik çıkar elde etme amacıyla işlenen veya bu suçların terör örgütü faaliyetleri çerçevesinde işlenmesi durumunda bu suçlara karşı etkin bir caydırıcılık sağlanması düşünülmüştür (Yıldırım, 2013, s.114-115).

Mevzuatımızda 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında işlenen suçlardan dolayı hükmedilen eşya veya kazanç müsaderesi kararı sonrası elde edilen gelir hakkında 09.02.2017 tarihinde yayımlanan 687 sayılı KHK ile, Müsadere Edilen Şirket, Ortaklık Payları ve Varlıklar Kısımına; “3713 ve 6415 sayılı Kanunun ikinci bölümü kapsamına giren suçlardan dolayı müsadere edilmesine karar verilen şirket, ortaklık payı veya varlıklar üzerindeki kayyımlik yetkisinin TMSF tarafından satış ve tasfiye edilmek suretiyle yerine getirileceği ve elde edilen gelirlerin

Hazine'ye irat kaydedileceği" ibaresi eklenmiştir. Malvarlığı dondurma tedbiri kadar gerekli olan bir diğer tedbiri müsadere tedbiri olarak söyleyebiliriz, terörizmin finans kaynakları tespit edildikten sonra gerekli bilgilerin ve istihbari faaliyetlerin kıymetlendirilerek müsadere edilmesi hem terör örgütlerine darbe vuracak hem de hazineye kaydedilerek ülkemizde kaynak artışı sağlayacaktır.

3.3.4. Kayyım Tayini Tedbiri

Şirket yönetimi için kayyım tayini mevzuatımıza 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile girmiştir. Suçun şirket faaliyeti kapsamında işlendiği konusunda kuvvetli sebeplerin olması durumunda soruşturma veya kovuşturma süreçlerinde yetkili hâkim veya mahkeme tarafından şirket işlerinin daha işlevsel, şeffaf ve ticari hayata uygun yürütülmesi amacıyla kayyım atanabilmektedir. Kayyım tayini kararında, kayyımın onay mercii olduğu veya yönetsel yetki ve idare yetkinin tamamıyla kayyım tarafından yerine getirileceği yer almalıdır. Kayyım tayinine ilişkin karar, ticaret sicili gazetesinde ve diğer uygun vasıtalarla ilan edilmek suretiyle duyurulur (CMK, m.133).

Ceza Muhakemesi Kanunu 133. maddesinde yer alan şirket yönetimi için kayyım tayinindeki amaç, şirket faaliyetlerinin içeriden denetleyerek bilgi edinmektir. Kayyım tarafından yürütülen işlerin şirketin olan akışını aksatmayacağı için ticari hayatın gereklerine daha uygun olduğu söylenebilir (Özbek, 2006, s.396). Bu tedbir sayesinde, soruşturma ve kovuşturma sürecinde, şirket faal bir halde tutulabilecek ve eğer beraat kararı verilirse şirket zarara uğramamış olacak ve ayrıca şirket çalışanları da mağdur edilmemiş olacaktır. Bu tedbir istisnai bir tedbir olduğundan dolayı her suç için uygulanamayacaktır.

Örgüte sempaticanlık duyan dernekler ve vakıflar tarafından terör örgütlerine ciddi finans yardımı yapılmaktadır. Yine aynı şekilde örgüt sempaticanı şirket yöneticilerinin bulunması şirketler üzerinden yasal görünömlü olarak terör örgütlerine finansman sağladıkları görölmektedir. Bu şirketlerin, vakıfların ve derneklerin belirlenerek kayyım atanması terör örgütlerinin finans kaynaklarına vurulacak büyük bir darbe olacaktır. Şirketlere atanan kayyımların ciddi bir denetim mekanizması oluşturması terör örgütlerine yasal görünüm adı altında aktarılan finans kaynaklarının sonlandırılması sağlamıştır. Ülkemizde özellikle 2016 yılında yaşanan hain darbe girişimi sonrası

FETÖ/PDY terör örgütüne müzahir şahısların şirketlerine kayyım tayin edilmesi ve hala bu şirketlerin kayyım ile yönetilmesi en canlı örnektir.

Ülkemizde 2015 yılında Doğu ve Güneydoğu bölgelerimizde yaşanan Çukur/Barikat olayları sonucu o bölgelerde bulunan bazı belediyelerin PKK/KCK terör örgütüne yardım ve yataklık yaptığıının belirlenmesi ve 2016 yılındaki hain darbe girişimi sonrası FETÖ/PDY terör örgütüne müzahir ciddi sayıda şirketlerin destek vermesi sonucu kayyım tayini güncelliğini korumaktadır. Kayyım tayini sadece şirketlere uygulanmayıp belediyelere, derneklere ve vakıflara da uygulanabileceği konusunda düzenleme yapılması gerekmektedir. Kayyım tayini tedbirinden sonra hem terör örgütlerine ciddi darbe vurulacak hem de ulusal ekonomide canlılığı, rekabet ortamını ve şeffaflığı artıracığı değerlendirilmektedir. Kayyım tayini sağlanan belediyeler, şirketler, vakıflar ve dernekler üzerinde görevlendirilen kişilerin görevini layıkıyla yapması, hesap verilebilirliği gözetmesi ve ayrıca denetim görevini ifa etmesi oldukça önemlidir.

3.3.5. Finans Transferine Yönelik Tedbirler

Terör örgütleri, hem yasal faaliyetlerden hem de yasa dışı faaliyetlerden elde ettikleri gelirlerini ve bunlara ilişkin kaynak hareketlerini gizleme ihtiyacı duymakta ve ayrıca terör örgütleri elde ettikleri kaynakları maskeleyen yöntemi kullanarak bir yerden başka bir yere güvenli bir şekilde fark ettirmeden transfer etmek zorundadırlar. Bu nedenle de finans transferleri meşru veya gayri meşru yollarla gerçekleştirilmektedir. Bu finans transferlerinin önüne geçmek terörizmin finans kaynaklarını ciddi derecede azaltacak ve terör örgütlerini köşeye sıkıştıracaktır. Bu yüzden terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda finans transferine yönelik tedbirler oluşturmak gerekmektedir. Bu tedbirler: Şüpheli İşlem Bildirim Tedbiri, Gümrük İdaresinin Etkin Kullanımı ve Bankacılık Sektörüne Yönelik Tedbirlerdir.

3.3.5.1. Şüpheli İşlem Bildirim Tedbiri

5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un Şüpheli İşlem Bildirimi başlıklı 4. maddesinde tanımlanan şüpheli işlem: "Müşteriler tarafından yükümlüler nezdinde veya aracılığında işlem yapılacak malvarlığının, yasa dışı amaçlarla kullanılacağına veya yasa dışı amaçlarla elde edildiğine dair en ufak bir şüphe veya belgenin bulunması hali" olarak tanımlanmıştır.

Şüpheli işlemin yukarıdaki tanımlanmasından yola çıkarak işleme konu malvarlığı değerlerinin yasa dışı yollardan elde edilmesinin yanı sıra yasa dışı amaçlarla da kullanılmasını kapsadığı görülmektedir. Yasa dışı amaçlarla kullanılmasını kapsamada esas olarak terörizmin finansmanının önlenmesi hususu amaçlanmaktadır. Fonların terör örgütleri, terör eylemleri veya terör örgütü sempatizanları tarafından kullanıldığına dair en ufak bir şüphe bile şüpheli işlem bildirimine konu olacaktır.

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 27. ve 28. maddelerine göre; yükümlüler şüpheli işleme konu olabilecek herhangi bir işlem veya müşteri profili ile karşılaştıklarında zaman kaybetmeksizin değerlendirme ve analiz yaptıktan sonra Şüpheli İşlem Bildirim Formu (ŞİB) doldurarak MASAK’a göndermelidirler. Yapılacak olan işlemde herhangi bir parasal sınır göz önünde bulundurulmamalıdır. Şüpheli işlemin birden çok olması durumunda tek bir form üzerinde diğer işlem tiplerinin de kodları doldurularak gönderilmelidir. Şüpheli işlemler şüphenin oluştuğu tarihten itibaren en geç 10 gün içinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise derhal MASAK’a bildirilmelidir. Şüpheli işlem bildirimi yapıldıktan sonra herhangi bir nedenle elde edilen yeni bilgilerin bulunması durumunda vakit kaybetmeksizin yeni bir ŞİB formu doldurularak MASAK’a gönderilmelidir.

ŞİB formu düzenleme yükümlüleri, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin 4. maddesinde tek tek adlarıyla anlatılmıştır. Yönetmeliğe göre finansal sektörü oluşturan tüm paydaşların bu durumla yükümlü olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’un Yükümlülerin Korunması başlıklı 10. maddesinde; “5549 sayılı kanun ve ilgili yönetmelik gereğince yükümlülüklerini yerine getiren gerçek ve tüzel kişilerin hiçbir şekilde hukuki ve cezai bakımdan sorumlu tutulamayacağı, yükümlülüğünü yerine getiren yükümlüler için her anlamda tam koruma sağlanacağını, her ne sebeple olursa şüpheli işlem bildiriminde bulunanlara dair, mahkeme dışında, üçüncü kişi, kurum ve kuruluşlara karşı kimlik bilgilerinin saklı tutulacağı, herhangi bir bilgi verilemeyeceği ve tüm güvenlik tedbirlerinin mahkeme tarafından alınacağı” hükme bağlanmıştır.

MASAK 13 Sıra Numaralı Genel Tebliği'nin 6. maddesinde; “MASAK, şüpheli işlemle alakalı usul ve esasları belirlemek amacıyla belirli periyotlarla şüpheli işlem bildirim rehberini yayımlayabileceğini ayrıca maddenin devamında yayımlanan rehberlerin MASAK resmi internet sitesinde veya EMIS.ONLINE aracılığı ile duyurulacağı” hükmü yer almaktadır. MASAK tarafından konularına göre yapılan Şüpheli İşlem Bildirim Sayıları her yıl faaliyet raporlarda yayımlanmaktadır. Aşağıdaki tabloda son 5 yıl içerisinde MASAK’a terör ve terörizmin finansmanı ile alakalı yapılan şüpheli işlem bildirim sayıları sunulmuştur.

Tablo 3.1: Şüpheli İşlem Bildirim Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	2017	2018	2019	2020	2021
Terör ve Terörizmin Finansmanı	38.046	27.139	14.862	1.987	2.758

Kaynak: MASAK Faaliyet Raporu 2021.

3.3.5.1.1. Terörizmin Finansmanının Tespitine Yönelik Şüpheli İşlem Tipleri

MASAK tarafından terörizmin finansmanının engellemesi ve yükümlülere yol göstermek ve ayrıca yardımcı olmak amacıyla şüphe duyulmasını gerektiren ve daha önce tecrübe edilen konular maddeler halinde şüpheli işlem tipleri başlığı altında çıkarılan rehberde anlatılmaktadır. Burada dikkat edilecek husus yükümlülerin MASAK tarafından rehberde yer verilen şüpheli işlem tipleri ile kendilerini sınırlandırmamaları konusu oldukça önemlidir. Her yeni bir durum kendinden sonrasının tecrübesi olacağı hususuna dikkat edilmelidir.

3.3.5.1.1.1. Müşteri Profiline İlişkin Şüpheli Tipler

Müşteriler yükümlülere başvuru yaparken bazı şüphe teşkil edecek durumlarda bulunmaktadır. Bunlar: İbrazi veya tevdi gereken evrakların yetersiz bilgiler içermesi, yazdıkları bilgiler ile evraktaki bilgilerin çelişkili olması, işlemini hızlıca yaptırmak ve çok soru sorulmasını engellemek amacıyla hediyeler teklif edilmesi, müşterilerin klasikleşen müşteri davranış modelleri dışına çıkarak yapmacık davranması, müşterinin işiyle mali durumu arasında makul bir orantının bulunmaması, müşterinin riskli veya terör örgütüne yakınlığı ile bilinen kişi ve kuruluşlar ile ticari ilişkilerinin bulunması, müşterinin sabit adreslerinin olmaması veya adres bilgilerinin sürekli değişmesi,

müşterinin yükümlüye bakmadan sağa sola bakınarak konuşması ve güven vermemesi gibi müşteri profiline ilişkin şüpheli tipler MASAK tarafından kolaylık sağlanması adına belirli periyotlarla yayımlanmaktadır.

3.3.5.1.1.2. Gerçekleştirilen İşlemlere İlişkin Şüpheli Tipler

İşlem gerçekleştirmek için gelen müşteriler yaptığı işlemlerden dolayı bazı durumlarda yükümlünün dikkatini çekmektedir. Bu durumlar: Uzun süre işlem yapılmayan hesaplara belirli aralıklarla para yatırılması veya daha önce bakiyesi olmayan bir hesaba yüklü miktarda nakit para gönderilmesi ve yatırılan nakdin kısa sürede geri çekilmesi veya başka hesaplara havale edilmesi, aynı hesapta birden fazla kişilerin imza yetkisinin bulunması, ticari faaliyet gösteren kişi veya kuruluşların olağan ticari hayatta sık yapılmayan işlemleri sürekli olarak tekrarlanarak yapılması, normalde toplu yapılması daha kolay ve uygun olacak işlemlerin tespit ve bildirimlerden kaçınmak suretiyle, gerekçesiz bir şekilde bölünerek yapılması, müşterinin yaptığı işlemin kaynağı sorulduğunda açıklama yapmaktan kaçınması, müşterinin sahip olduğu mal varlığına ilişkin yeterli bilgiye sahip olmaması, görünürde birbirinden bağımsız olan müşterilerin dikkat çekici düzeyde; aynı adres, telefon ve benzeri iletişim bilgilerini vermesi, aynı kişiler ile alım satım ilişkisi içerisinde olması veya aynı kişilere kefalet/vekâlet ilişkisi içerisinde olması olarak sıralanabilir.

3.3.5.1.1.3. Terör Örgütleri ile Bağlantısından Şüphelenilen Kişiler veya Riskli Ülkelerle Gerçekleştirilen İşlemlere İlişkin Şüpheli Tipler

Yükümlülerin işlem yapan müşterilerden şüphelenmelerini gerektirecek bir diğer durum terör örgütü ile bağlantısından şüphelenilen ve ayrıca riskli ülkelerle gerçekleştirilen transfer işlemleridir. Bu durumlar: Terör örgütü ile bağı olduğu bilinen kişiler üzerine hesap açılması veya şüphe duyulan hesaba elektronik fon transferi gerçekleştirilmesi, riskli ülke olarak adlandırılan ülkelerdeki hesaplara açıklama yapılmaksızın ve orantısız tutarda para transfer edilmesi veya bu paraların hesaptan çekilmesi, müşterinin açık iş bağlantısı olmayan ülkelere, fon transferi yapılması veya kaçakçılığın ve terörizmin yoğun olduğu yerlere yüklü miktarda para transfer edilmesi, riskli ülkelere yapılan transferin sonucu mevduatların kısa sürede üçüncü kişilere aktarılması, riskli ülkelere çok sayıda hesap açılması ve parça parça fonların toplanması,

riskli ülkelere yapılan fon transferinde herhangi bir ticari bağlantı olmamasına rağmen ticari nitelikte finansal işlemlerin kullanılması olarak sıralanabilir.

3.3.5.1.1.4. Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara İlişkin Şüpheli Tipler

Bazı durumlarda müşteriler kar amacı gütmeyen kuruluşlar aracılığıyla elde edilen kazançlar üzerinden işlem yapmak isteyebilecektir. Kar amacı gütmeyen kuruluşlara ilişkin şüphe teşkil edecek işlemler şunlardır: Kâr amacı gütmeyen kuruluşların kuruluş amaçları ve yapılan işlemler arasında ciddi uyumsuzluklar olması, kuruluşun banka hesabı ile ilgili mali işlemlerin sık kullanılması ayrıca bakiyelerinde ortaya çıkan ani azalışlar ve artışların bulunması, işletme hesabındaki bakiyelerin çok uzun süre herhangi bir işlem yapılmadan bekletilmesi, kuruluş yöneticilerinin çoğunlukla yabancı uyruklu olması, kuruluşun sadece yurt dışından ciddi anlamda bağış alması veya bir kısım bağış kaynağının yurtdışı olması, özellikle yabancı yöneticilerin ülkeleriyle yapılan büyük tutarlı işlemlerin varlığı ve paranın transfer edildiği yerin de riskli ülke olması.

3.3.5.1.1.5. Elektronik Transferlere İlişkin Şüpheli Tipler

Yükümlülerin belirli aralıklarla müşterilerin hesaplarını kontrol etmesi ve özellikle elektronik transferlerini incelemeleri gerekmektedir. Böylece terörizmin finansman kaynakları transferinin önüne geçilmesi sağlanacaktır. Elektronik transfere ilişkin şüphe teşkil edecek işlemler şunlardır: Elektronik transferlerin düşük tutarlar halinde sık sık yapılması, müşteriyle hiçbir ticari bağlantısı olmayan kişi veya ülkelerle işlemler gerçekleştirilmesi, dijital ortamda transferi gerçekleştiren veya transfer gerçekleştirilen kişiler hakkında kimlik bilgilerinin verilmemesi veya verilmesinde isteksiz davranılması.

Yukarıda belirtilen tüm işlem tiplerinin varlığında şüpheli işlem bildirim formu düzenlenmesi gerekmektedir. Böylece terör örgütlerinin finans transferlerinde önüne geçilebilecektir. Şüpheli işlem tipleri her ne kadar MASAK tarafından yayımlanıyor olsa da yükümlüler kendilerini yayımlanan şüpheli işlem tipleri ile sınırlandırmaması ve şüphe teşkil edecek şekilde bir şüphe duyduğu anda ŞİB formu doldurularak MASAK'a bilgi vermeleri gerekmektedir. Şüpheli İşlem Bildirim Formu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3.2: Şüpheli İşlem Bildirim Formu

İŞLEM BİLDİRİM FORMU			
A- FORMU DÜZENLEYEN YÜKÜMLÜ BİLGİLERİ			
Ad/Unvan :		TC Kimlik No :	
Vergi Kimlik No :			
B- BİLDİRİME İLİŞKİN BİLGİLER			
Referans No			
Yeni ve/veya Ek	☐ Yeni ☐ Ek	Ek ise Önceki Bildirim Referans No:	
Bildirim Aciliyet Durumu	☐ Normal ☐ İvedi ☐ Çok İvedi ☐ İşlemin Ertelenmesi Talepli		
Bildirim Kategorisi	☐ Suç gelirlerinin aklanması ☐ Terörün Finansmanı		
C- ŞÜPHELİ İŞLEM İLE İLGİLİ GERÇEK KİŞİ BİLGİLERİ			
İşlem İle Olan Bağlantısı	☐ İşlemi Yapan ☐ Adına İşlem Yapılan ☐ Dolaylı Olarak İlgili		
Kimliği sahte mi?	☐ Evet ☐ Hayır		
Cinsiyeti	☐ Erkek ☐ Kadın ☐ Bilinmiyor		
Adı		Soyadı	
T.C. Kimlik No		Vergi Kimlik No	
Anne Adı		Baba Adı	
Doğum Tarihi		Doğum Yeri	
Uyruğu		Kimlik Belge No	
Adresi			
Telefon			

Numaraları	
Elektronik Posta Adresi	
İş ve Meslek	
Ek Bilgi	

D- ŞÜPHELİ İŞLEM İLE İLGİLİ TÜZEL KİŞİLER İLE TÜZEL KİŞİLİĞİ OLMAYAN TEŞEKKÜLLERE DAİR BİLGİLER

İşlem İle Olan Bağlantısı	☐ Adına İşlem Yapılıyor ☐ Dolaylı Olarak İlgili		
Kimliğe esas belge sahte mi?	☐ Evet ☐ Hayır		
Kuruluş Nevi	☐ Sermaye Şirketi ☐ Şahıs Şirketi ☐ Dernek/Vakıf ☐ Diğer		
Unvanı			
İşletme Adı			
Vergi Kimlik Numarası		Sicil Numarası	
Bulunduğu Ülke		Bulunduğu İl/İlçe	
Adresi			

E- ŞÜPHELİ İŞLEM BİLGİLERİ (Her bir şüpheli işlem için bu alanı tekrarlayınız)

İşlem Durumu	☐ Gerçekleştirilmiş ☐ Teşebbüs Aşamasında		
İşlem Tarihi	☐ Tek işlem : / / ☐ Çoklu İşlem : / / - / /		
Para Birimi			
İşlem Tutarı		İşlem Tutarı (TP)	
İşlem Türü			

İşlemin Yapıldığı Yer (Ülke/İl/İlçe)	
İşlem Açıklaması	

F- HESAP BİLGİLERİ (Her bir hesap için bu alanı tekrarlayınız)

Hesabın Bulunduğu Kuruluş	
Hesabın Bulunduğu Şube	
Hesap No	
IBAN	

G- SUÇA İLİŞKİN ŞÜPHE KATEGORİLERİ

--

H- AÇIKLAMA

--

Bildirimi Yapanın
Adı-Soyadı
İmzası

Kaynak: MASAK Faaliyet Raporu 2021.

3.3.5.2. Gümrük İdaresinin Etkin Kullanımı

5549 sayılı Kanunun “Gümrük İdaresine Yapılacak Açıklama” başlıklı 16. maddesi: Türk parası, döviz veya bunlarla ödeme imkânı tanıyan belgeleri yurt dışına çıkaran veya yurda getiren yolcuların, gümrük idaresindeki yetkililerin talebi üzerine bunlarla ilgili olarak tam ve doğru açıklama yapmakla mükellef oldukları mevzuatımızda anlatılmıştır. Maddenin devamında yetkililerce talep edilen konularda yalan yanlış açıklama yapan, hiç açıklama yapmayan veya özellikle değerlerin tutarı konusunda gerçeğe ve mantığa aykırı açıklama yapan yolcuya beraberindeki değerlerin gümrük

idare tarafından muhafaza altına alınacağı ve ayrıca taşıdıkları değer ile açıkladıkları değer arasındaki farkın onda biri kadar idari para cezası kesileceği, bu durumun da şüpheli sayılarak MASAK'a ivedi olarak bildirileceği hüküm altına alınmıştır.

Son zamanlarda FATF ve BM çalışmaları sonucunda finansal sektör kullanılarak yapılan kaynak transferlerinin riskli hale gelmesi terör örgütlerini yeni yollar arama çabasına itmiştir. Terör örgütleri de organize suç örgütleri tarafından tecrübe edilen havaledarlar ve nakit kuryeler yoluyla kaynak transferi alanına yönelmişlerdir. Kuryeler vasıtasıyla para naklinin önlenmesi konusu gümrük birimlerimize ciddi sorumluluk getirmiştir.

Nakit kuryelerin belirlenmesinde ve bunların önüne geçilmesinde ayrıca kaçakçılık yapılan kaynakların ele geçirilmesinde gümrük çalışanlarına büyük görev düşmektedir. Gümrük çalışanlarının terörizmin finansmanı konusunda bilgilendirilmesi ve daha önce tecrübe edilen olaylardan örneklemeler yapılarak gümrük çalışanlarının terörizmin finansmanının önlenmesi açısından daha dikkatli ve titiz davranmaları konularında eğitilmeleri oldukça önemlidir.

3.3.5.3. Bankacılık Sektörüne Yönelik Tedbirler

Terörizmin finansmanı ile etkin mücadele edebilmek için öncelikli olarak hukuksal alt yapının oluşturulmasını gerektirmektedir. BM ve FATF'ın önerileri doğrultusunda oluşturulan hukuksal alt yapı; terörizmin finansmanı fiilinin suç haline getirilmesi, terör amaçlı fonlara el konulması ve müsaderesine ilişkin yasal düzenlemelerin varlığını zorunlu kılar. Fakat bu yapı tek başına yeterli olmamakla birlikte bu yapının önleyici tedbirlerle desteklenmesi gerekmektedir (Aykın & Sözmen, 2009, s.189).

Önleyici tedbirler denince akla ilk olarak kaynakların transferi için terörist grupların kullanmış olduğu bankacılık sektörü gelmektedir. Bankacılık sektöründe terörizmin finansmanı ile mücadele için getirilen önleyici tedbirler şöyle sıralanabilir: Kayıtların saklanması ve ibrazı, müşterinin tanınması, çalışanların eğitimi, bildirim sistemi oluşturulması, yükümlülükler uyumunun denetimi ve yükümlülükler aykırılıklara yaptırım uygulanması şeklindedir.

Önleyici tedbir, kavramsal çıkarımla da anlaşılacağı üzere suçlu veya şüphelilere caydırıcılık sağlanarak suç işlemlerini zorlaştırmak veya suçluları suç işlemlerinden

vazgeçirmek anlamına gelmektedir. Terörizmin finans kaynaklarının transferine uygulanacak önleyici tedbirle, terörist fonların dijital ekonomik sistemdeki hareket alanlarını kısıtlamak, engellemek veya bu durumu güçleştirerek maliyeti yüksek bir durum hali getirmek, oluşturulan veri altyapısı ile terör gruplarını deşifre etmek ve ayrıca tespit edilen fonlara müsadere hükümlerini uygulamak amaçlanmaktadır.

Önleyici tedbirlerin istenilen düzeyde caydırıcılığı sağlaması için alınan tedbirlerin çarkın dişlileri gibi sıralı ve düzenli işlemesine bağlıdır. Bankacılık sektörü tarafından tüm paydaşların katılımıyla genel ve uygulanabilir bir müşteri kabul politikası oluşturulmalıdır. Müşteri kabul politikası sayesinde sektör müşterilerini tanıyacak, müşterilerin işlemlerini takip edecek böylelikle müşterilerinin risk analizlerini ortaya çıkaracaktır. Müşteriler tarafından gerçekleştirilen işlem kayıtları ve müşteri belgeleri belirlenen sürece saklanacak ve bununla ilgili bir veri havuzu oluşturulacak böylece talep edildiğinde yetkili otoritelere zaman kaybetmeksizin sunulacaktır.

Yükümlüler terörizme finansman sağlanmasının önüne geçmek ve ŞİB formu düzenleme konularında eğitilecek şüpheli işlem sezdikleri anda ülkenin mali istihbarat birimi olan MASAK'a vakit geçirmeksizin durumu bildirecektir. İlgili birimler tarafından denetleme mekanizması işlevsellik kazanacak belirli periyotlarla bankacılık sektörü yükümlüleri denetlenip tespit edilen ihlaller cezalandırılacaktır. MASAK'da alacağı şüpheli işlem bildirimi ve diğer bilgileri ivedilikle analiz edecek, ulaştığı analiz sonuçlarını, başta kolluk kuvvetleri olmak üzere, ilgili diğer kamu otoriteleri ile paylaşacak ve işlemi askıya alma, malvarlığını dondurma, elkoyma gibi işlemler bildirilerek gecikmeye mahal verilmeden uygulanacaktır (Aykın, 2008c, s. 6-7).

Bankacılık sektörü çalışanları MASAK tarafından yayımlanan Şüpheli İşlem Bildirim Rehberinde yer alan hususların en az biriyle veya ilgili rehberle bağlı kalmaksızın kendileri tarafından herhangi şüphe duyulduğu durumlarda öncelikle MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde bulunmalı daha sonra kolluk kuvvetleri başta olmak üzere konuyla ilgili birimlere konu hakkında bilgi verilerek gerekli önlemlerin alınmasını talep etmelidirler.

Terörizmin finansmanı ile mücadelede bir diğer önemli husus fon hareketlerinin takibidir. Tüm etkili finansal soruşturmaların merkezi “parayı takip et” ilkesidir, bu durum terörizmin finansmanı ile ilgili araştırma, inceleme ve soruşturmalarda da

geçerlidir. Çünkü her terörizmin finansmanı suçu da diğer klasik mali suçlarda olduğu gibi geride ufacıkta olsa finansal izler bırakmaktadır. Bu izler, teröristlerin finansal kaynakları ve ağlarının ortaya çıkarılması, terör örgütlerinin finans hareketlerinin takibinin yapılmasını ve eylem için hazır tutulan uykudaki terör hücre yapılanmalarının tespit edilmesi açısından büyük imkânlar sunacaktır (Aykın & Sözmen, 2009, s.191).

Terörle mücadelede finansal parmak izleri ciddi derecede önemlidir. Örnek olarak Londra'daki metro terör eyleminde, eylemi gerçekleştirenler 3 gün içerisinde tespit edilmiş ve yakalanmıştır. Tespit edilmelerde en büyük pay sahibinin finansal sektör olduğu açıklanmıştır. Çünkü finansal parmak izleri teröristlerin kimliklerinin tespitinde anahtar rol oynamıştır (Walker, 2006). Örnekten de anlaşılacağı üzere finansal sektörlerin müşterilerini tanıması, onlarla ilgili kişisel kayıtları saklaması, yaptıkları işlemlerle ilgili veri sistemi oluşturulması terör gruplarının yakalanmasında ciddi katkı sağlayacaktır (Aykın & Sözmen, 2009, s.191). Londra'daki metro saldırısından tecrübe edilmesiyle terörizmin finansmanı ile mücadele açısından bankacılık sektörünün ne derece stratejik bir noktada olduğu gözler önündedir.

3.4. Mali İstihbarat Birimleri

Terörizmin finansmanı ve karapara aklama suçlarıyla mücadelede finansal verilere ulaşmak, bu verilerin analiz çalışmalarını yürütmek ve sonuçlandırmak ve ayrıca bu sonuçların kolluk veya savcılık birimlerine ulaştırılması oldukça önem arz etmektedir. Bu sebeplere dayanarak ülkeler finansal nitelikte bilgilerin toplanıp raporlanacağı, şüpheli işlemlerin bildirileceği, tüm bu bildirim ve raporlamaların değerlendirilerek analiz işlemin uygulanacağı ulusal bir merkezi birim oluşturmak için çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Tüm bu çalışmalar sonucu ülkeler kendi mali istihbarat birimlerini oluşturmaya 1990'lı yılların başında başlamışlardır. Ülkelerin de birbirini örnek alması sonucu mali istihbarat birimlerinin sayısı hızla artmıştır.

Mali istihbarat biriminin tanımlaması ilk kez Egmont Grubu tarafından 1996 yılında Roma'da düzenlenen genel kurulda yapılmıştır. 1996 yılında yapılan tanımlamada yalnızca karapara aklama ile mücadele ele alınmıştı fakat 2004 yılında terörizmin finansmanı da eklenerek tanımlama son halini almıştır. Mali istihbarat birimi: Terörizmin finansmanı ve karapara aklama ile mücadele amacıyla, ulusal mevzuatın gereği olarak kendisine bildirilmesi zorunlu finansal bilgileri almak, bunları analiz etmek ve

sonuçlarını yetkili otoritelere iletmekle görevli ulusal nitelikte merkezi bir birimdir (Egmont Group, 2004).

3.4.1. Mali İstihbarat Birim Tipleri

Mali istihbarat birimlerinin, ülkelerin yapıları ve ihtiyaçlarına göre farklı tipleri bulunmaktadır. Mali istihbarat birimleri: İdari tip mali istihbarat birimi, polis tipi mali istihbarat birimi, adli veya savcılık tipi mali istihbarat birimi ve karma tip mali istihbarat birimi olmak üzere 4'e ayrılmaktadır.

3.4.1.1.İdari Tip Mali İstihbarat Birimi

İdari tip mali istihbarat birimleri(FIU), adli otoritelerin ve kanun uygulayıcıların dışındaki bir yapının parçası olarak örgütlenmiş veya idarenin gözetimi altında çalışmalarını sürdüren yapılardır. İdari tip mali istihbarat birimleri daha çok maliye bakanlığı, merkez bankası ya da bağımsız finansal kuruluşlarının altında örgütlenmektedirler. Egmont grubuna üye ülkelerin çoğu idari tip mali istihbarat birim modelini tercih etmektedirler. İdari tip FIU'ya sahip ülkeler arasında; ABD, Hollanda, Belçika, Fransa, Güney Kore, İspanya, Rusya, Ukrayna, Fransa, Polonya ve Türkiye gibi ülkeler yer almaktadır (Aykın, 2017).

İdari tip mali istihbarat birimleri finansal sektör ile kolluk ve adli makamlar arasında tampon görevi gördüğünden ülkeler tarafından daha çok tercih edilir olmuştur. İdari tip mali istihbarat birimlerine gelen raporların ve şüpheli işlem bildirimlerinin; toparlanması, analiz edilmesi ve sonuçların ilgili birimlere iletilmesi görevi verilmiştir yani soruşturma ve kovuşturma yetkisi verilmemiştir (Gleason & Gottselig, 2004, s.12). İdari tip mali istihbarat birimi şeklinde örgütlenmenin avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır.

Avantajları:

- Soruşturma veya kovuşturma görevi ifa etmediği için finansal sektörün güvenini sağlar, bilgi alışverişini daha kolay sağlar ve mali alanda daha çok uzman personele sahiptir.
- Tampon görevi gördüğü için rapor vermekle yükümlü kurumlarla daha iyi iletişim içindedirler.
- Yükümlüler aktarılan bilgilerin idari tip mali istihbarat biriminin de

analizinden geçeceğini bildiği için raporları ve bilgileri vermekte daha isteklidirler.

Dezavantajları:

- Soruşturma ve kovuşturma yetkisi bulunmadığından dolayı mali bilgileri paylaşımına bağlı olarak tedbirler almakta gecikmeler yaşanmaktadır. Örneğin müsadere veya elkoyma tedbirinin gecikmesi, şüpheli bir işlemin dondurulması veya bir şüphelinin yakalanması gecikmesi.
- İdari tip mali istihbarat birimlerinin kolluk ve adli otoritelerin sahip olduğu veriyi elde etme yetkileri bulunmamaktadır.
- İdari tip mali istihbarat birimleri bağımsız bir birim olarak faaliyette bulunmamaktadır daha çok siyasi otoritesinin müdahalesi ve yönlendirmesiyle iş ve işlemlerini yürütmektedirler (Akyay, 2008, s.288).

3.4.1.2. Polis Tipi Mali İstihbarat Birimi

Polis tipi mali istihbarat birimleri, polis teşkilatı altında örgütlenmiş olup bu nedenle de uygun kolluk yetkisine sahip olmak için ayrı bir yasal düzenlemeye gerek olmaksızın kolay bir şekilde oluşturulabilir. Bu tipte raporlar ve şüpheli işlemler ilgili polis birimine iletilir ilgili polis birimi de iletilen bilgileri alır ve ivedi olarak analizine başlamaktadır. Analizi yapılan bildirimler suç unsuru taşıyorsa gecikmeye mahal verilmeksizin soruşturma başlatılmaktadır. Polis tipi mali istihbarat birimine sahip ülkeler arasında; İsveç, Macaristan, Almanya, Avusturya, İzlanda, Slovakya ve İrlanda gibi ülkeler bulunmaktadır (Aykın, 2017).

Mali istihbarat birimleri için bu modelin seçilmesinin nedenleri arasında veriye kolay erişim ve verinin korunmasının yanında, kolluk kuvvetlerinin bilgilerin toplanması ve analizi konusunda uzmanlaşmaları ve gecikmeksizin soruşturmaya başlanması gelmektedir. Polis tipi mali istihbarat birimi olarak faaliyet göstermenin de avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır.

Avantajları:

- Verilere ulaşma ve paylaşımlarına imkan veren bilgi işlem altyapısının kolluk kuvvetinde mevcut olması nedeniyle bilgilerin edinimi ve değişimi daha hızlı ve kolay olacaktır.

- Edinilen bilgi ve bildirimlere kolluk birimlerinin erişimlerinin çok daha kolay olması sebebiyle mali istihbaratın daha hızlı ve geniş olarak kullanılmasını mümkün kılar.
- Kara para aklama ve terörizmin finansmanı açısından çok hızlı bir reaksiyon sağlar, şüphelinin kaçmasını engeller ve ayrıca malvarlığı dondurma, müsadere ve elkoyma tedbirlerinin uygulanmasını hızlandırır.
- Uluslararası alanda faaliyet gösteren İnterpol gibi birimler sayesinde uluslararası bilgi paylaşımları daha kolay tesis edilir.

Dezavantajları:

- Finansal kuruluşlar tarafından gönderilecek şüpheli işlemler konusunda soruşturma aşamasının hızlı olacağı düşüncesiyle yükümlüler şüpheli işlemi bildirmede çekingen ve isteksiz davranabilir. Bunun için güven tesis edilmesi zaman alabilecektir.
- Polislerin finansal soruşturma ve analiz alanında maliye uzmanlarına göre uzmanlaşmamış olması önemli bir sorun olarak görülmektedir.
- Önleme tedbirinden ziyade soruşturma odaklı hareket edilmesi de polis tipi mali istihbarat birimlerinin dezavantajları arasındadır (Akyay, 2008, s.290).

3.4.1.3. Adli veya Savcılık Tipi Mali İstihbarat Birimi

Adli veya savcılık tipi mali istihbarat birimi devletin adli kanadı altında veya mahkeme ile savcılığın altında örgütlenerek kurulan modeldir (Gleason & Gottselig, 2004, s.16). Bu modelde şüpheli işlem bildirimleri genellikle direkt olarak savcılık ofisi tarafından alınır ve şüphe teyidinden sonra güçlü deliller varsa soruşturma açılabilir olan savcılığa iletilmektedir. Bu modelde terörizmin finansmanı ve aklama konusundaki soruşturmalar için genellikle özel bir polis birimi görevlendirilerek iş ve işlemler yürütülmektedir. Yani çoğunlukla kolluk ile savcılık birlikte iş ve işlemleri yürütmektedir. Uygulanması yaygın olmayan adli veya savcılık tipi mali istihbarat birimi modelini Güney Kıbrıs ve Lüksemburg ülkelerinin kullandığı görülmektedir (Aykın, 2017).

Mali istihbarat birimleri için bu modelin seçilmesinin nedenleri arasında veriye kolay erişim ve verinin korunmasının yanında, kolluk kuvvetlerinin bilgilerin toplanması

ve analizi konusunda uzmanlaşmaları ve gecikmeksizin soruşturmaya başlanması gelmektedir. Polis tipi mali istihbarat birimi olarak faaliyet göstermenin de avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır.

Avantajları:

- Bu modelde; müsadere, hesap dondurma, elkoyma, sorgulama ve tutuklama gibi yargısal yetkiler vakit geçirmeksizin uygulama imkanı sağlamaktadır.
- Yargı sisteminin bağımsız olması nedeniyle siyasi müdahaleden uzak ve ciddi bir güven unsurunu ortaya çıkarmaktadır.

Dezavantajları:

- Önleme tedbirinden ziyade soruşturma ve kovuşturma odaklı hareket edilmesi.
- Kovuşturucu birimlerin mali uzmanlığa sahip olmaması ve bu konuda yeterli eğitimi almamış olmaları sorun teşkil edebilecektir.
- Uluslararası idari tip mali istihbarat birimleriyle bilgi alışverişi konusunda yaşayabilecek sorunlar.
- Yükümlüler bildirimde bulunmakta ürkek ve çekingen davranabilecektir çünkü verilen tüm bilgilerin yalnızca kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile alakalı soruşturma konusu olmayacağını düşünebileceklerdir.
- Kollukla beraber çalışması gerektiği düşünüldüğünde savcı-kolluk ilişkisinde yaşanması muhtemel sorunların bu alana da yansımaları olabileceği bu modelin dezavantajları arasındadır (Akyay, 2008, s.291).

3.4.1.4. Karma Tip Mali İstihbarat Birimi

Karma tip mali istihbarat birimleri genellikle idari ve polis tipi mali istihbarat birimlerinin avantajlı yönleri alınarak bir araya getirilmiş şeklidir. Bu modelde çalışanlar daha önce maliye veya gümrük uzmanları ile polis teşkilatında çalışmış bilgi birikime sahip kişilerin, kendi birimlerinde sahip olduğu yetkileri mali istihbarat birimi çatısı altında da kullanmaları şeklinde olmaktadır (Aykın, 2017). Terör örgütüne finans transferi yapmak isteyen kişi hakkında yapılan şüpheli işlem bildirimi neticesinde maliye ve vergi inceleme personelleri kendi konuları üzerine araştırma yaparken polis de bahse

konu kişisel verilere daha kolay erişeceği için ikisinin birleşimi sonucu süreç daha hızlı ve etkin yürütülecektir.

Karma tip mali istihbarat birimleri için; idari tip mali istihbarat biriminin avantajlarından olan bilgi alışverişini daha kolay sağlamak ve mali alanda daha çok uzman personele sahip olmak ayrıca polis tipi mali istihbarat biriminin veriye kolay erişim ve verinin korunmasının yanında soruşturma sürecinin hızlı yönetilmesi bu modelin seçilmesinin nedenleri arasında yer almaktadır.

Türkiye’de mali istihbarat birimi görevi idari tip olarak görev yapan Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) tarafından yürütülmektedir.

3.4.2. Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK)

Dünyada birçok ülkede suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanıya mücadele etmek için mali istihbarat birimleri kurulmuştur. Ülkemizde de bu mücadele Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde görev yapan Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) Başkanlığı 13.11.1996 tarihinde yürürlüğe giren 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun ile kurulmuş olup 17.02.1997 tarihinde faaliyetlere başlamıştır. Dünyada yaşanan finansal gelişmeler sonucu ihtiyaç duyulan yeni yasal düzenlemeler neticesinde görev alanına terörizmin finansmanıya mücadele görevi de eklenerek 18.10.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ile yeniden düzenlenmiştir. MASAK’ın görev ve yetkileri hâlihazırda 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 231. maddesinde düzenlenmiştir (MASAK, 2021, s.5-6).

MASAK’ın görev ve yetkileri genel olarak:

- Terörizmin finansmanının, suç gelirlerinin aklanmasının ve ekonomik güvenliğe yönelik risklerin ortaya çıkarılması ve önlenmesi kapsamında gelişmeleri yakından takip etmek, önlemler almak, analiz, araştırma ve inceleme yapmak.
- Terörizmin finansmanının ve suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi

hususunda veri toplamak, şüpheli işlem bildirimlerini almak, analiz etmek ve bunları kaydetmek, istihbarat üretmek, gerekli görüldüğünde üretilen istihbarat ve analiz sonuçları hakkında ilgili birimleri bilgilendirmek.

- Faaliyet alanıyla ilgili mevzuat çalışmaları yapmak.
- Terörizmin finansmanı ve aklama suçlarına ilişkin olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından intikal ettirilen konuları analiz etmek ve incelemek, yapılan çalışmalar sonucunda aklama ve terörizmin finansmanı suçunun işlendiği konusunda yapılan tespit halinde, Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunmak.
- Analiz, araştırma ve inceleme sürecinde gerekli hallerde kolluk ve diğer birimlerden kendi görev alanlarında inceleme ve araştırma yapılması talebinde bulunmak ve ayrıca suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla istihbarat ve kolluk birimleri ile işbirliği yapmak ve bilgi alışverişinde bulunmak.
- Her türlü bilgi ve belgeyi ilgilinden istemek ayrıca bilgi ve ihtisasına ihtiyaç duyulması halinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların MASAK bünyesinde geçici olarak görevlendirilmelerini talep etmek.
- Görev alanına giren konularda uluslararası ilişkileri yürütmek, diğer ülkelerin mali istihbarat birimleriyle işbirliği yapmak ve uluslararası anlaşma niteliğinde olmayan mutabakat muhtırası imzalamak.

MASAK'ın görev ve yetkilerini belirleyen 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 231. maddesi incelendiğinde MASAK'ın asıl görevlerinin; analiz ve değerlendirme yapmak (mali istihbarat üretmek), mevzuat çalışması yapmak, veri toplama, dış ilişkiler ve idari yaptırımlar olarak sıralanabilir. Tüm bunlara ek olarak suçtan elde edilen değer tespiti yapılması, malvarlıklarının idari düzeyde dondurulması, mali işlemlerin idari düzeyde askıya alınması, ulusal çapta ekonomik güvenliğimize tehdit unsuru taşıyan mali işlemlerin araştırılması gibi görevler de MASAK'ın görev ve yetkileri arasına dâhil edilmiştir. Adli ve kolluk yetkisi bulunmayan MASAK'ın adli ve kolluk makamlarla işbirliği içerisinde idari nitelikte faaliyetler yürüttüğü bilinmektedir.

1 Başkan, 3 Başkan Yardımcısı, 11 Daire Başkanı olmak üzere, MASAK'ın 2021 yılında 281 personel ile faaliyetlerini sürdürdüğü bilinmektedir. MASAK'a yapılan bildirimlerin türlerine göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3.3: Alınan Bildirimlerin Türlerine Göre Dağılımı (2017-2021)

ALINAN BİLDİRİMLER	2017	2018	2019	2020	2021
Şüpheli İşlem Bildirimleri	176.411	222.743	203.786	237.531	504.995
Adli/Kolluk Talepleri	26.977	22.939	22.128	12.675	9.765
Diğer İhbarlar	232	255	308	391	867
TOPLAM	203.620	245.937	226.222	250.597	515.627

Kaynak: MASAK Faaliyet Raporu 2021.

MASAK'ın idari tedbir faaliyetleri kapsamında: 2021 yılı içerisinde BMGK kararları kapsamında malvarlığı dondurulması talep edilen 4 gerçek ve 1 tüzel kişinin malvarlığı dondurulmuş, 3 gerçek ve 1 tüzel kişinin de malvarlığı dondurulması kararı kaldırılmıştır. 2021 yılı içerisinde 3 yabancı devletin talebi neticesinde 40 gerçek ve 8 tüzel kişiye malvarlığı dondurulması kararı uygulanmıştır. Yükümlü mali kuruluşlar tarafından 2021 yılı içinde toplam 7.218 adet işlem erteleme talebi MASAK'a gönderilmiştir. Gönderilen talepler üzerinde yapılan değerlendirmeler neticesinde erteleme taleplerinden 4.663'ü hakkında Hazine ve Maliye Bakanı tarafından işlem erteleme kararı alınmıştır (MASAK, 2021, s.16-17).

Yükümlülük ihlal değerlendirmeleri, MASAK'ta görevli Hazine ve Maliye uzmanlarınca yapılmaktadır. 2021 yılında 51 yükümlünün yükümlülük ihlal değerlendirmesi yapılmıştır, bu kapsamda 11 yükümlünün yükümlülük ihlal incelemesi tamamlanmıştır. Yükümlülük ihlal değerlendirmeleri ve incelemeleri sonucunda yükümlülük ihlalleri ile karşılaşılması halinde yükümlülük ihlalinin türüne göre adli ceza veya idari para cezası uygulanmaktadır.

İdari para cezaları; müşterinin tanınması, devamlı bilgi verme, şüpheli işlem bildirimi ve elektronik tebligat yükümlülüklerinden herhangi birini ihlal eden yükümlülere karşı uygulanmaktadır. Adli para cezaları; bilgi ve belge verme, muhafaza

ve ibraz ile şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dâhil hiç kimseye açıklamama yükümlülüklerinden herhangi birini ihlal eden kişilere uygulanmaktadır.

3.4.3. Türkiye için Model Önerisi: Karma Tip MASAK

Ülkeler ihtiyaç duydukları mali istihbarat birimlerini kendilerine uygun olarak belirlemekte; idari tip, polis tipi, adli veya savcılık tipi ve karma tip olarak 4'e ayrılan bu modellerden birini tercih etmektedirler. Her ülke için standart tek bir mali istihbarat birimi modeli bulunmamaktadır. Ülkeler de seçtikleri modelleri kendi ülke yapılarına uydurarak faaliyetlerini sürdürmeye çalışmaktadır. Örneğin idari tip modeli seçen bazı ülkelerde mali istihbarat birimi maliye bakanlığı altında kurulmuşken bazı ülkelerde merkez bankası altında örgütlenmiştir.

Terörizmle etkin mücadele etmek için öncelikli olarak hukuki altyapının oluşturulması, büyük veri bankasının kurulması, alanında uzman personellerin istihdam edilmesi ve son olarak mali istihbarat birimi olarak faaliyet gösteren kuruma ciddi yetkilerin ve imkânların sağlanması gerekmektedir.

Mali istihbarat birimlerinin kuruluş ve örgütlenmesi sırasında en önemli olgunun bağımsızlık olduğunu savunan birçok ülke ve araştırmacı bulunmaktadır. Fakat kolluk kuvvetleri incelendiğinde istihbarat faaliyetleri içişleri bakanlıkları altında faaliyet göstermektedir dolayısıyla siyasi otoritelerden etkilenme riski olduğunu söyleyebiliriz. Bu açıdan değerlendirdiğimizde mali istihbarat birimi oluşturulurken bağımsızlığının en önemli etken olarak düşünülmesi çok da yeterli olmayacaktır. Bağımsız bir mali istihbarat biriminden önce verilere daha kolay erişim sağlayabilen mali istihbarat birimi oluşturulmak suretiyle terörizmle mücadelede daha etkili ve kesin çözümler elde edeceği değerlendirilmektedir.

Dünya genelinde bağımsız idari otoriteler incelendiğinde bu kurumların tüzel kişiliğe haiz, mali ve idari açıdan özerk, siyasi baskıdan uzak olarak faaliyetlerini sürdürdüğü görülmektedir. Ne var ki idari otorite olan bu kurumlar verilere erişme, işlemleri hızlandırma ve hızlı karar almada aynı başarıyı sağlayamamaktadır. Terörizmin finansmanı ile mücadele için birinci öncelik verilere erişme, hızlı karar alma, hızlı analiz yapmak ve koordineli çalışmak olmalıdır. Bu yüzden kanaatimce bağımsızlığa zarar

vermeden kurumlar arası koordinasyonu artıracak bir organizasyon yapısı kurulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Dünya genelinde birçok ülke ve ülkemizde mali istihbarat model tipi olarak idari tip mali istihbarat birimi tercih edilmiştir. İdari tip mali istihbarat birimi modelinin: Kanun uygulayıcı tedbirleri almakta gecikmeler yaşanması örneğin şüphelinin yakalanması, şüpheli işlem bildirimi sonucu malvarlığını dondurma, elkoyma veya müsadere tedbirlerinin uygulanmasında geç kalınması delil elde etme ve verilere ulaşmada yetersiz ve pasif kalınması son olarak altyapı ve kurumlar arası iletişim konusunda yetersiz kalması gibi birçok dezavantajlı yönleri bulunmaktadır. Türkiye açısından da terörizmin finansmanı ile mücadelede asıl önemli olan alanlar idari tipin ortaya çıkardığı bu dezavantajlardır. Bu dezavantajların giderilmesi terörizmin finansmanı ile mücadelede ciddi katkı sağlayacaktır.

Ülkemizde mali istihbarat birimi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde idari tip olarak örgütlenen Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) görev yapmaktadır. Ülkemizde mali istihbarat birimi olarak görev yapan MASAK'ın karma tip yani idari ve polis tipi mali istihbarat birimlerinin karışım modeli olarak örgütlenmesi terörizmin finansmanı ile ve karapara aklamayla mücadele açısından daha doğru olacaktır. Hem idari tip modelin avantajlarından yararlanılacak hem de idari tip modelin dezavantajlarının avantaj olarak yürütüldüğü polis tipi modelin harmanlanmasıyla oluşturulacak karma tip modelde MASAK'ın daha aktif ve olumlu çalışmalar yürüteceği değerlendirilmektedir.

Karma tip modelin tercih edilmesindeki nedenler:

- Finansal sektörle iletişimi daha iyi kurarak güven sağlaması, bilgi alışverişini daha kolay sağlaması, mali ve polisiye alanda daha çok uzman personele sahip olması.
- Yükümlülerin, aktardıkları bilgilerin alanında uzman kişilerin analizinden geçeceğini bildiği için raporları ve bilgileri vermekte daha istekli davranmaları.
- Verilere ulaşma ve paylaşımlarına imkân veren bilgi işlem altyapısının kolluk kuvvetinde mevcut olması nedeniyle bilgilerin edinimi ve değişiminin daha hızlı ve kolay olması.

- Edinilen bilgi ve bildirimlere kolluk birimlerinin erişimlerinin çok daha kolay olması sebebiyle mali istihbaratın daha hızlı ve geniş olarak kullanılmasını mümkün kılması.
- Karapara aklama ve terörizmin finansmanı açısından çok hızlı bir reaksiyon sağlar, şüphelinin kaçmasını engeller ve ayrıca malvarlığı dondurma, müsadere ve elkoyma tedbirlerinin uygulanmasını hızlandırması.
- Uluslararası alanda faaliyet gösteren İnterpol gibi birimler sayesinde uluslararası alanda bilgi paylaşımları daha kolay tesis edilebilmektedir.

Yukarıda sayılan nedenler terörizmin finansmanı ve karapara aklamayla mücadelede MASAK'ın karma tip mali istihbarat birimi olarak örgütlenmesinin ülkemize ciddi katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Yeni tip MASAK'ın eski tip MASAK'a göre verilere ulaşma konusunda daha yetkin ve güçlü, mali tedbirleri uygulamada daha hızlı, uluslararası ve ulusal koordinasyon konusunda daha etkin, soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde aktif rol üstlenen, yükümlülerin denetimi konusunda caydırıcılığı üst seviyede olan, siyasi baskında uzak, şeffaf, etkin, verimli ve yönetim anlayışına sahip olarak İçişleri Bakanlığının ilgili kuruluşu olarak teşkilatlanması gerçekleştirilecektir.

Terörizmin finansmanı ve karapara aklama ile etkin mücadele etmek için kurumlar arası koordinasyonun üst seviyede tutulması gerekmektedir. Bu amaçla İçişleri Bakanlığı ilgili kuruluşu olarak karma tip olarak faaliyet yürüten MASAK'a ciddi görevler düşmektedir. Koordinasyonu ve bilgi alışverişini sağlamak amacıyla İçişleri Bakanı başkanlığında, Hazine ve Maliye Bakanı, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanı, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanı, Merkez Bankası Başkanı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı, Gelir İdaresi Başkanı, Finansal Piyasalar ve Kambiyo Genel Müdürü, Vergi Denetim Kurulu Başkanı, Emniyet Genel Müdürü, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü, Dışişleri Bakanlığı Araştırma ve Güvenlik İşleri Genel Müdürü, Ticaret Bakanlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürü katılımıyla Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu oluşturulmalıdır. Kurul ayda bir defa toplanmalıdır. MASAK'ın daha aktif faaliyet yürütmesi ve mali suçlarla mücadele açısından kurumlar arası koordinasyonun sağlanması amacıyla kararlar alınmalı ayrıca mali suçlarla mücadeledeki hukuki altyapıyı

geliştirmek amacıyla çalışmalar yürütülmelidir. Her toplantıda uygulanan veya uygulanacak mali tedbirlerin durumu gözden geçirilerek raporlanmalıdır. Koordinasyon Kurulunun sekreteryâ işlemleri MASAK tarafından yürütülmelidir.

Terörizmin finansmanı ile mücadelede ülkemizde mali tedbir olarak malvarlığı dondurma ve 2015 yılından sonra da kayyım tayini tedbirinin kullanıldığı görülmektedir. MASAK'ın yetkilerinin kısıtlı olması ve idari tip mali istihbarat birimi olarak faaliyet göstermesi, elkoyma tedbirini, müsadere tedbirini, şüpheli işlem bildirim tedbirini ve bankacılık sektörüne yönelik tedbirlerin aktif olarak kullanılmasını kısıtlandığı değerlendirilmektedir. Verileri elde etme ve karar almada hız ve pratiklik gerektiren bu tedbirlerin de aktif olarak kullanılmasının sağlanması karma tip mali istihbarat birimi modeline geçişle sağlanacağı değerlendirilmektedir.

Ülkemizde Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde örgütlenen idari tip MASAK, yeni model olarak karma tip olarak örgütlenmesi yapıldıktan sonra İçişleri Bakanlığı bünyesinde yapılması gerekmektedir. İçişleri Bakanlığının ilgili kuruluşu Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) olarak teşkilatlanma çalışmaları yapılmalı ve hukuki olarak yapılması tamamlanmalıdır. İdari tip ve polis tipi mali istihbarat biriminin karışımı olacak bu modelde personel seçimleri konusunda titiz davranılmalıdır. Maliye ağırlıklı müfettiş, uzman, denetçiler ve idari personellerin bulunması yanında polis teşkilatından da personel istihdamı sağlanması gerekmektedir. Ülkemizde Terörle Mücadele Daire Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Terörizmin Finansmanı ile Mücadele Şube Müdürlüğü ile Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Mali Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü'nün personelleri ve altyapısıyla birlikte MASAK Başkanlığı bünyesinde faaliyet göstermesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Terörizmin finansmanı ile mücadelede MASAK'ın en büyük eksiklerinden olan veriye çabuk erişme sorununu ortadan kaldırmak amacıyla, İçişleri Bakanlığı bünyesinde Veri Yönetimi Daire Başkanlığı'nın kurulması ve alanında uzman personel ile donanım ve yazılım sistemlerinin kurulması ülkemiz açısından önem arz etmektedir. Kişisel verileri ihlal etmeden özellikle terörizmin finansmanının önlenmesi ve karapara aklamayla mücadele amacıyla ilgili birimlerin elinde bulunan tüm veri ve belgelerin Veri Yönetimi Daire Başkanlığı'na aktarılması gerekmektedir. Terörizmin finansman

kaynaklarının önlenmesi amacıyla çalışmalarını yürüten MASAK'a bu verilere erişim sağlama yetkisi verilmelidir. Böylece polis tipi modelin verilere hızlı erişme sonucu mali istihbaratın daha hızlı ve geniş kapsamlı kullanılması sonucunu ortaya çıkaracaktır.

Karma tip MASAK'ın temel fonksiyonu yükümlüler tarafından yapılan bildirimler sonucu verileri toplamak, toplanan verileri polisler ve maliye uzmanları ile analiz ederek analiz sürecinde veya analiz sonrasında uygulanabilecek en uygun mali tedbiri seçerek uygulamak, daha sonra bu bilgileri uluslararası ve ulusal birimlerle paylaşmaktır.

Karma tip MASAK'ın, araştırma ve inceleme fonksiyonunu kullanılarak istihbari anlamda bilginin kıymetlendirilmesi sonucu uygun mali tedbirleri uygulamak ve sonrasında şüpheli kişi, kurum veya kuruluşlara yaptırım uygulama yetkisi bulunmalıdır, bu durum yargılama yetkisi olarak algılanmamalı polis tarafından uygulanacak önleme tedbiri olarak düşünülmelidir. Polis gücüne sahip olacak yeni modelde soruşturmalara zaman kaybetmeden başlanması şüpheli işlemde bulunan ve kaçma riski taşıyan kişilerin polisler tarafından tutuklanması ve kaynakların yok edilmeden dondurma, elkoyma veya müsadere tedbirlerinin zaman kaybetmeksizin uygulanması terörizmin finansmanı ile mücadelede yeni modelin sağlayacağı katkılar arasındadır.

Karma tip MASAK modelinin oluşturulması uygulanabilecek mali tedbirlerin uygulama alanı ve süresinde de önemli katkılar sağlayacaktır. Malvarlığı dondurma tedbirlerinin polisiye tedbirlerle harmanlanmasıyla süreç daha da hızlanacaktır. Elkoyma tedbirinin uygulanması soruşturma aşamasında sulh ceza hâkimi, kovuşturma aşamasında ise davanın açıldığı mahkeme tarafından verilir. Soruşturma aşamasında gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşamadığı hallerde ise kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri, elkoyma işlemini gerçekleştirebilir hükmü haizdir. Bu hükme göre sürecin hızlı ve etkin yürütülmesi amacıyla kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri elkoyma tedbiri uygulayabilecektir. Elkoyma tedbirinden sonra mahkeme aşamasında da deliller sunulduktan sonra elkoyma müsadere tedbirine çevrilebilecek, müsadere gerçekleştirilen taşınır veya taşınmazlar terörle mücadele eden birimlere aktarılabilir.

Kayım tayini tedbiri düşünüldüğünde özellikle polis teşkilatının verileri sayesinde teröre finansman sağladığı düşünülen belediyelerin başkanları hakkında araştırma ve soruşturma işlemi ivedi olarak başlatılarak İçişleri Bakanı tarafından geçici olarak görevden uzaklaştırılacaktır. Görevden uzaklaştırılan belediye başkanlarının yerine mahkemeler tarafından kayıyım tayini gerçekleştirilecektir.

Şüpheli işlem bildirim tedbiri, gümrük idaresinin etkin kullanımı ve bankacılık sektörüne yönelik tedbirlerde de MASAK'ın eğitimler, rehberler, tanıtımlar ve ödüllendirme çalışmalarında daha etkin rol oynaması, bankacılık alanında maliye uzmanlarının bilgilerinin gerçekleştirilen eğitimlerde yükümlülere tecrübe aktarımında bulunmaları ayrıca polis teşkilatı mensuplarının da gümrük idaresinin etkin kullanımı amacıyla gümrük çalışanlarına yönelik tecrübe ve bilgi aktarımında bulunmaları terörizmin finansmanıya mücadelede gözle görülür katkılar sağlayacaktır.

İçişleri Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösterecek olan MASAK'ın Hazine ve Maliye Bakanlığı ile bağlarını koparmaması orada çalışan maliye alanında yetkin kişilerle ve görev konusunda koordine isteyen birimlerle ortak çalışma grupları oluşturulması da sistem çarkının işlemesi açısından oldukça önemlidir.

Bu model uygulanması kararı alındıktan sonra faaliyetlerini eksiksiz sürdürebilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Yapılacak olan yasal düzenlemelerin görev tanımının net ve kesin ifadelerle yer verilmesi ve uygulanabilirlik özelliği taşıması oldukça önemlidir (Maraşlı, 2009, s.100).

Karma tip MASAK'ın uluslararası ve ulusal iletişimi ile bilgi aktarımı da oldukça önemli husustur. Polis teşkilatı bünyesinde bulunan uluslararası ilişkileri ve iletişimi üst seviyede olan İnterpol Daire Başkanlığı ile dirsek temasında bulunmak ve birbirini beslemek oldukça önemlidir. Özellikle mali istihbarat birimleri ile koordinasyonu ve bilgi alışverişi sağlayan Egmont Grubu ile olan ilişkilerin daha sıkı tutulması ve geliştirilmesi gerekmektedir. Terörizmin finansmanıya mücadele açısından uluslararası yapılacak olan çalışma ve anlaşmalara taraf olunması ve bu doğrultuda mevzuat eksiğimizi gidermek açısından çalışmalar yürütülmesi de oldukça önem arz etmektedir.

Yeni oluşturulacak modelde MASAK'a yasalar tarafından denetleme yetkisinin verilmesi de oldukça önemlidir. Şüpheli işlem bildiriminde bulunmakta çekinen veya zaman kaybeden yükümlülere karşı denetim yetkisinin ve karşılığında idari

yaptırımlarının ilgili mevzuatta yer alması gerekmektedir. Böylece yükümlülerin yaptıkları iş ve işlemlerde daha duyarlı davranmalarını sağlayacak, terörizmin finansmanı ve karapara aklamayla mücadelede bize ciddi katkı sağlayacaktır.

Tüm ülkelerin mali istihbarat birimlerinin yapıları incelendiğinde tüm ihtiyaçlara cevap veren ideal bir yapı bulunmamaktadır. Ülkemiz açısından da değerlendirdiğimizde tüm sorunları çözecek, tüm ihtiyaç ve beklentilere cevap verecek bir model bulmak imkansızdır. Burada asıl önemli olan ülkemizin siyasi ve idari yapısına en uygun, fonksiyonları en aktif şekilde kullanılabilecek, terörizmin finansmanı ve karapara aklamayla mücadelede çalışmalar yürüten birimlerin daha etkin ve hızlı verileri elde etmesi sağlamak ve son olarak elde edilen veriler sayesinde en hızlı şekilde uygun mali tedbiri belirleyerek uygulayan bir yapı oluşturmaktır.

Tüm bu açıklamalardan yola çıkılarak; ülkemiz açısından siyasi, idari ve adli yapımız göz önünde bulundurularak MASAK'ın idari tip ve polis tipi modelini içinde barındıran karma tip mali istihbarat birimi olarak faaliyet göstermesinin daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

SONUÇ

Terörü ve terörizmi tanımlamak için dünyadaki birçok araştırmacı tanımlamalar yapmaya çalışmış fakat ortak tanımlama üzerinde mutabık kalınamamıştır. Siyasi rejimlerin ülkeden ülkeye değişiklik göstermesi, ülkelerin coğrafi konumlarının ve politikalarının farklı olması en önemlisi de bir ülkenin terör örgütü olarak ilan ettiği grubu diğer devletlerin özgürlük savaşçısı olarak ilan etmesi genel geçer bir terör tanımının ortaya konulmasını engellemiştir. Günümüzde yaklaşık olarak 120 adet değişik terör ve terörizm tanımlaması bulunmaktadır. Kendi literatürümüze baktığımızda da hem terör hem de terörizm kavramlarının birbiri yerine gelecek şekilde kullanıldığı görülmektedir.

Terörizme karşı etkin yürütülecek olan mücadelenin en önemlisi terörü kaynağından yok etmektir. Terör örgütlerinin finans kaynaklarının tespit ve takip edilmesi ve ayrıca transfer süreçlerinin de takip edilerek bu alanda tedbirler oluşturmak gerekmektedir. Terör örgütlerinin ihtiyaç duydukları finans kaynakları; yasal görünümlü finans kaynakları, yasadışı faaliyetlerden elde edilen finans kaynakları ve dış destek olmak üzere 3'e ayırmak mümkündür.

Terör örgütleri elde ettikleri kaynakları ilgili yer ve kişilere ulaştırmak için transfer yöntemlerine ihtiyaç duymaktadırlar. Terör örgütleri finans kaynaklarının transferinde; mali sistemin kullanılması, yasal ticari işletmelerin kullanılması, nakit kuryelerin kullanılması, yer altı bankacılığı sistemlerinin kullanılması ve değerli taşlar, madenler ve kripto para kullanılarak yapılan transferler gibi metodları kullanmaktadırlar.

Terörizm ile mücadele etmenin yolu öncelikle terör örgütlerini yakından tanımak, ideolojilerini ve finans kaynaklarını bilmekten geçmektedir. Terör örgütlerini iyi derecede öğrenmek bir sonraki hamlelerini tahmin etme ve önlem alma konusunda ciddi kolaylık sağlayacaktır. Terörizmin kökünü kurutmak amacıyla mücadele ediyorsak öncelikli hedeflerimiz terörizmin finansman kaynaklarını belirlemek ve bunların önüne

geçme amacıyla hareket etmek ve ayrıca terör örgütlerinin elde etmiş olduğu fonları ihtiyaç duydukları yerlere transfer sürecini tıkamak olmalıdır. Bunları eksiksiz olarak yapabilmenin yolu da hukuksal alt yapının geliştirilmesi ve uygulanabilir mali tedbirler oluşturmaktan geçmektedir. Bu nedenle, terörizmin finansmanı ile ilgili olarak daha fazla akademik çalışmanın ortaya çıkarılması, mevzuatımızda yeksanlığın ve caydırıcılığın sağlanması, kamu güvenliğinden sorumlu ulusal ve uluslararası kurumlar tarafından terörle mücadelede özellikle terörizmin finansman boyutunu da kapsayacak şekilde etkin, verimli ve uygulanabilir bir stratejinin belirlenmesi gerekliliği hâsıl olmuştur.

Ülkemizde terörizmin finansmanının önlenmesi amacıyla son yıllarda ciddi çalışmalar ortaya konulmuştur. Fakat ne yazık ki bu çalışmaların yetersiz olduğu FATF tarafından yayınlanan raporlarda malumdur. Mevzuatımızda terörizmin finansmanı suçu ve tedbirlerinin farklı kanunlarda dağınık şekilde bulunması, caydırıcılığının zayıf olması, kanunlarda eksiklerin olduğu için sürekli yönetmelik ve yönergelerle desteklenerek uygulanmaya çalışılması bu konunun ciddi derecede tüm sacayakları ile ele alınarak mevzuatta açık bırakmayacak ve yeksanlığı sağlayacak şekilde hukuksal altyapının oluşturulması ve ayrıca MASAK'ın daha aktif kullanılması amacıyla çalışmalar yürütülmesi gerekmektedir.

Hukuksal altyapı oluşturulduktan sonra terörizmin finansmanının önlenmesinde uygulanabilecek mali tedbirlerin de ilgili mevzuatta bulunması hususu oldukça önemlidir. Terörizmin finans kaynaklarına ve bu kaynakların transfer süreçlerine bakılarak oluşturulabilecek mali tedbirleri: Malvarlığı Dondurma Tedbiri, Elkoyma Tedbiri, Müsadere Tedbiri, Kayyım Tayini Tedbiri ve Finans Transferine Yönelik Tedbirler olarak sıralayabiliriz.

Uygulanabilecek mali tedbirlerin başında malvarlığı dondurma tedbiri gelmektedir. Malvarlığının dondurulması acil ve geçici bir karar olmasından dolayı terörist fonların veya malvarlıklarının elden çıkarılmasına fırsat vermeden acilen idari bir karar alınarak uygulanması oldukça önemlidir. Ülkemizde sürecin hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla kurulan MASAK'a ciddi sorumluluklar düşmektedir.

Malvarlıklarının dondurulması tedbiri BM'nin ve FATF'ın terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda üzerinde durdukları en önemli tedbirdir. Malvarlığı dondurma konusunda ülkelerden birbiriyle yardımlaşması ve birbirlerinden talepte

bulunması gerekliliği belirtilmiştir. FATF’ın ülkemizi gri listesi alması ve mevzuatımızda yenilikler yapılması tavsiyesinde bulunması üzerine yapılan çalışmalarda 2020 yılında hukuki altyapısı tamamlanıp 2021 yılında ilk kez uygulanan yurtiçindeki kişilerin malvarlıklarının dondurulması kararı oldukça önemlidir. Söz konusu yurtiçi malvarlığı dondurma uygulaması kapsamında 2021 yılında 1155 gerçek kişi ve 16 tüzel kişi/kuruluş/organizasyonun malvarlıkları dondurulması kararı alınmıştır. Alınmasında ve uygulanılmasında geç kalınan yurtiçi malvarlığı dondurma tedbiri terörizmin finans kaynaklarının önlenmesi hususunda ülkemize ciddi katkı sağlayacağı ayrıca ülkemizde 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun ile mevzuatımıza giren malvarlığı dondurulması tedbirinin etkin ve şeffaf bir şekilde uygulanması durumunda terörizmin finans kaynaklarını ciddi derecede engelleyeceği değerlendirilmektedir.

Ceza Muhakemesi Kanunu maddi ve maddi varlığa sahip olmayan fakat ekonomik değeri olan değerleri de elkoymaya tabi hale getirmiştir. Bu konu terör suçları açısından oldukça önemlidir. Terör örgütlerinin finans kaynaklarına müdahale etmeden terör örgütleriyle mücadele etmek etkin bir sonuç doğurmayacaktır. Terörle mücadelenin etkin ve verimli sürmesi amacıyla ayrıca terör suçlarının diğer suç türlerinden ayrılarak daha spesifik mücadele gerektirmesi nedeniyle Terörle Mücadele Kanunu ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun çıkarılmıştır. Terör konusunda özgün kanunların olmasına rağmen elkoyma tedbirinin hala Ceza Muhakemesi Kanunu’nda yer alması ve terör ile terörizmin finans kaynakları konusunda ayrıntılara yer verilmemesi ciddi eksikliktir. Bu eksikliğin önüne geçmek ve uygulanabilecek mali tedbirler oluşturmak adına Malvarlığının Dondurulması gibi ayrı bir başlık halinde Elkoyma Tedbirinin de Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunu’nda yer alması, tedbirin ayrıntılı ele alınması ve MASAK’a elkoyma yetkisi verilmesinin terörizmin finansmanı ile etkin mücadele konusunda olumlu etki yaratacağı değerlendirilmektedir.

FATF’ın 9 Özel Tavsiye Kararı arasında yer alan terör örgütü varlıklarının müsadere tedbiri; alınan tavsiye niteliğindeki kararda ülkeler tarafından terörizmin finansmanında kullanıldığı tespit edilen malvarlığına elkonulması ve bunların müsadere için önlem alınması gerektiğini kapsamaktadır. Müsadere tedbiri, güvenlik tedbiri olarak düzenlenmiştir bu yüzden müsadere kararı alına bilinmesi için bir suçun kasten işlenmesi

zorunlu olmakta fakat bu suçtan dolayı bir kimsenin cezaya mahkûm edilmesi gereği aranmamaktadır.

Müşadere tedbiri terörizmin finansmanı ile mücadele açısından oldukça önemlidir bu yüzden FATF bu konuda tavsiye karar ortaya koymuştur. FATF tarafından, 2019 yılında kabul edilen değerlendirme raporunda; ülkemizin son yıllarda terörizmin finansmanı ile alakalı hukuki anlamda yaptığı çalışmalarla ciddi aşama kaydettiğini ve ülkelerle iş birliği ilişkilerini artırdığı noktalarına değinilmiş, fakat bu çalışmaların yetersiz olduğu vurgusu yapılmıştır. Özellikle varlıkların dondurulması alanına daha çok ağırlık verilmesi, yaptırımların caydırıcılığı ve etkililiği arttırması gerektiği ayrıca terörizmin finansmanı davaları incelenirken fonların toplanması, el konulması, müşaderesi ve daha sonra kullanıma sunulmasını genişletmek yerine daha çok terör örgütlerinin elindeki varlıkların belirlenmesine yönelik çaba sarf ettiği ifade edilmiştir.

FATF tarafından eleştiri yapılan konularda eksikliklerimizi gidermek ayrıca müşadere tedbiri uygulanarak ele geçirilen fon ve varlıkların ülkemiz ekonomisine kazandırmak oldukça önemlidir. Terör örgütlerine finansman sağlamak amacıyla terör örgütü mensuplarının taşıdıkları fon ile taşınmazlara müşadere tedbiri uygulanarak ele geçirilen fonların ve taşınmazların terör örgütleriyle mücadele eden birimlere aktarılması hem etkin mücadeleyi artıracak hem de terör örgütleriyle mücadele alanında hazinede ortaya çıkan yükü azaltacağı değerlendirilmektedir. Örnek olarak örgüte finansman sağlamak amacıyla araçta taşınan altın ve paralara müşadere tedbirinin uygulanması ve ayrıca taşıma sırasında kullanılan araca da müşadere tedbirinin uygulanması sonucu, ruhsat ve plaka değiştirme işlemi yapılarak aracın terörle mücadele eden birimlere tahsis edilmesi devlet hazinemizde oluşan yükü bir nebze de olsa azaltacağı değerlendirilmektedir.

Şirket yönetimi için kayyım tayini mevzuatımıza 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile girmiştir. Şirket yönetimi için kayyım tayinindeki amaç, şirket faaliyetlerinin içeriden denetlenerek bilgi edinmektir. 2015 yılında PKK/KCK terör örgütünün başlattığı Çukur/Barikat olayları ve 2016 yılında FETÖ/PDY terör örgütünün giriştiği hain darbe kalkışması sonucu terörizmin finansmanının önlenmesi hususu ön plana çıkmıştır. Bu iki olaya müdahale etmek anlamıyla ortaya konulan ve ciddi başarılar elde edilen tedbir türü: Kayyım Tayini Tedbiri olmuştur. 2015 yılına kadar mevzuatımızda sadece şirket

yönetimi için kayyım tayinine izin vermektedir, 2015 yılında ortaya çıkan terör olaylarından sonra ilgili mevzuatlara eklemeler yapılarak öncelikle teröre finansman sağladığı tespit edilen belediyelere, daha sonra yine terör örgütlerinin ciddi finansman kaynağını oluşturan dernek ve vakıflara kayyım tayin edilmesi tedbirinin aktif kullanımı sağlanmıştır. Belediyelere, dernek ve vakıflara da kayyım tayin edilme neticesinde CMK da yer alan şirket yönetimi için kayyım tayini adının geçersizliğini ortaya çıkarmaktadır.

2015 yılından sonra 94 belediyeye PKK/KCK terör örgütüne finansman sağladığı gerekçesiyle yapılan kayyım tayini neticesinde ilgili bölgelerdeki halkın refah seviyesinin arttığı ve fiziki olarak daha güzel yaşam alanlarına kavuştukları görülmüştür. 2016 yılından sonra FETÖ/PDY terör örgütüne finansman sağladığı tespit edilen şirketlere de kayyım atanması yapılmasıyla birlikte, ticari hayat canlı tutulmuş, personel istihdamı sağlanmış ve şirketlerin cirolarında ortaya çıkan artışlar TMSF tarafından açıklanmıştır. Şirketlerin kayyımlar vasıtasıyla daha şeffaf, etkin ve hesap verilebilir seviyede yönettikleri ortaya konulmuştur. Dernek ve vakıflara atanan kayyımlar sayesinde de dernek ve vakıfların terör örgütlerine finansman sağlamasının önüne geçilmiş ve kuruluş amaçlarının dışına çıkmadan faaliyette bulunmaları sağlandığı görülmüştür.

Kayyım tayini konusunda güncel mevzuatımızdaki karışıklığı gidermek amacıyla dağıtık ve sığ kalan kayyım tayinine; belediyeleri, şirketleri, sendikaları, vakıfları ve ayrıca dernekleri kapsayacak şekilde 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'da "Kayyım Tayini" başlıklı yeni bir maddenin eklenmesi ve ilgili kanunda yer alan "Malvarlığı Dondurma" tedbiri gibi kazuistik olarak açıklanmasının mevzuatımızdaki kafa karışıklığını önleyeceği sonucuna varılmıştır. Kayyım tayini tedbirinden sonra hem terör örgütleri ve finansman kaynaklarına ciddi darbe vurulacak hem de ulusal ekonomide canlılığı, rekabet ortamını ve şeffaflığı artıracak değerlendirilmektedir.

Müşteriler tarafından yükümlüler nezdinde veya aracılığında işlem yapılacak malvarlığının, yasa dışı amaçlarla kullanılacağına veya yasa dışı amaçlarla elde edildiğine dair bir belge veya ufak bir şüphe bulunması hali şüpheli işlem bildirimini konusunu oluşturacaktır. Şüpheli işlem bildiriminde bulunacaklara yardımcı olmak ve ayrıca ortak bir tutum ve işbirliği oluşturmak amacıyla MASAK tarafından şüpheli işlem tiplerinin

yer aldığı rehber yayımlanmaktadır. Burada önemli olan husus, yükümlülerin rehberde yer alan şüpheli işlem tipleriyle kendilerini sınırlandırmamaları gerektiridir.

Şüpheli işlem bildirimi yapmakla mükellef olan yükümlülere konunun ne kadar önemli olduklarını kavrayabilmeleri ve sistemi daha etkin kullanabilmeleri amacıyla MASAK tarafından eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Şüpheli işlem bildirimi üzerine yapılacak olan eğitimler sayesinde MASAK'a yapılacak bildirimlerde ortaya çıkacak artışlar gözle görülür seviyede olacaktır. Ayrıca yükümlülere ödüllendirme işlemi tesis edilmesi yükümlülerin moral motivasyonunu artıracak değerlendirilmektedir. Terör Suçlarının Ortaya Çıkarılmasına veya Delillerin Ele Geçirilmesine ya da Suç Faillerinin Yakalanmasına Yardımcı Olanlara Verilecek Ödül Hakkında Yönetmelik 2019 yılında yürürlüğe girmiştir. İlgili yönetmeliğin kapsamına baktığımızda yalnızca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsadığı görülmektedir. Oysaki 2013 yılında yürürlüğe giren 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun da ilgili yönetmeliğin kapsamına alınması ödüllendirme konusunda hem yasal dayanak oluşturacak hem de yükümlülerin daha özverili ve istekli çalışmalarını sağlayacaktır. Böylece özellikle şüpheli işlem bildirimi alanında ve örgüte finansman sağlayan kişilerin yakalanmasında kolaylık sağlanacağı değerlendirilmektedir.

Terörizmin finansmanı konusunda şüpheli işlem bildirimlerini ve yükümlülerin denetimini denetim elemanları tarafından etkin, verimli, şeffaf ve sıklıkla yapılacağını ilgili kanunlara eklenmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca herhangi bir şüpheli işlemle karşılaşan veya şüphe sezen yükümlüler, şüpheli işleme konu olayı ivedi olarak ŞİB formunu doldurarak mali istihbarat birimi olan MASAK'a iletmelidir. MASAK'a iletilen şüpheli işlemler hakkında transfer süreci gerçekleştirilmeyip bahse konu işlem askıya alınmalı ve askıda değerlendirme süreci bitene kadar bekletilmelidir. Bu süreçte MASAK birimlerinin bilgileri ivedilikle analiz ederek analiz sonuçlarını ilgili kamu otoriteleri ile paylaşacak ve malvarlığını dondurma, elkoyma, müsadere veya kayyım tayini gibi işlemler gecikmeye mahal verilmeden uygulanacaktır.

Resmi bankacılık sistemlerinde yaşanan gelişmeler neticesinde transfer yöntemi arayışına giren terör örgütleri, son zamanlarda kuryeler vasıtasıyla para transfer yönetimini kullanmaya başlamışlardır. Nakit kuryelerin belirlenmesinde ve bunların önüne geçilmesinde ayrıca kaçakçılık yapılan kaynakların ele geçirilmesinde gümrük

alışanlarına büyük görev düşmektedir. Gümrük alışanlarının terörizmin finansmanı konusunda bilgilendirilmesi ve daha önce tecrübe edilen çalışmalardan rneklemeleler yapılarak gümrük çalışanlarının terörizmin finansmanı konusunda daha dikkatli ve titiz davranmaları konularında eğitilmeleri oldukça önemlidir. Yakalanan nakit kuryelerin cezalarında ciddi artışlar ortaya konularak caydırıcılık sağlanması, bu cezaların ya da ödüllendirmelerin dayanaklarında yeksenaklığı sağlamak amacıyla ilgili kanun maddelerindeki dağınıklığın giderilerek terörizmle mücadele konusunda oluşturulan 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının nlenmesi Hakkında Kanun’da yer verilmesinin gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

Terörizmin finansmanı ile mücadelede bir diğer önemli husus fon hareketlerinin takibidir. Terörizmin finansmanı ile ilgili yapılan araştırma, inceleme ve soruşturmalarda etkili sonuç elde etmenin yolu “parayı takip et” ilkesi olmuştur. Çünkü her terörizmin finansmanı suçu da diğer klasik mali suçlarda olduğu gibi geride ufacıkta olsa finansal izler bırakmaktadır. Bu izler, teröristlerin finansal kaynakları ve ağlarının ortaya çıkarılması, terör örgütlerinin finans hareketlerinin takibinin yapılmasını ve eylem için hazır tutulan uykudaki terör hücre yapılanmalarının tespit edilerek çökertilmesi bakımından ülkelere ciddi katkı sağlayacaktır.

Parayı takip et ilkesinden hareketle terörist grupların finansman transferi konusunda kullandıkları bir diğer yöntem bankacılık sektörüdür. Bankacılık sektöründe terörizmin finansmanı ile mücadele için getirilen önleyici tedbirler şöyle sıralanabilir: Bildirim sisteminin geliştirilmesi, müşterinin tanınması, çalışanların eğitimi, kayıtların saklanması ve ibrazı, ykmllklere uyumun denetimi ve ykmllklere aykırılıklara yaptırım uygulanması şeklinde-dir.

Bankacılık sektörü tarafından tüm paydaşların katılımıyla genel ve uygulanabilir bir müşteri kabul politikasının oluşturulması terörizmin finansmanının önlenmesi hususunda oldukça önemlidir. Müşteri kabul politikası sayesinde sektör müşterilerini tanıyacak, müşterilerin işlemlerini takip edecek böylelikle müşterilerinin risk analizlerini ortaya çıkaracaktır. Müşteriler tarafından gerçekleştirilen işlem kayıtları ve müşteri belgeleri belirlenen sürece saklanacak ve bununla ilgili bir veri havuzu oluşturulacak böylece talep edildiğinde yetkili otoritelere zaman kaybetmeksizin sunulacaktır. Bu

sayede yapılacak olan inceleme, araştırma ve soruşturma safhaları hızlandırılacak ve terörizme finansman sağlanmasının önüne geçilecektir.

Finansal sistemdeki tüm paydaşların ilgili birimler tarafından denetlenme durumu mevzuata eklenmelidir. Böylece denetim mekanizması işlevsellik kazanacak belirli periyotlarla özellikle bankacılık sektörü yükümlüleri ve diğer finansal sistemde yer alan yükümlüler MASAK tarafından denetlenip tespit edilen ihlaller cezalandırılacaktır. Böylelikle yükümlülerin terörizmin finansmanının önlenmesiyle alakalı daha özverili ve titiz çalışmalarının sağlanacağı düşünülmektedir.

Teknolojik gelişmeler sayesinde küresel ölçekte dijitalleşme dönemine girilmiştir. Dijitalleşmenin ortaya çıkardığı imkânları ve sistemlerinin terörizmin finansmanının önlenmesi kapsamında kullanılması terör örgütlerinin kökünü kazımamız konusunda bize ciddi katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Her terör olayı arkasında ekonomik ve fiziksel izler bırakmaktadır, bu izlere ulaşabilmek için ülkelerin veri kapasitesini artırmaları gerekmektedir. Finansal sisteme uygulanacak büyük veri havuzu sayesinde takip ve kontrol mekanizması işlevsellik kazanacaktır. SWIFT ağı küresel ölçekte bu duruma en güzel örnektir. SWIFT ağını bir çatı olarak düşünülüp ülkelerde yaşanan teknolojik gelişmeler sayesinde ulusal düzeyde bir veri ağının oluşturulması terörizmle mücadelede ülkelere sınıf atlatacağı ve veriye erişim sorununu ortadan kaldıracacağı değerlendirilmektedir.

Ülkeler ihtiyaç duydukları mali istihbarat birimlerini kendilerine uygun olarak belirledikleri; idari tip, polis tipi, adli veya savcılık tipi ve karma tip olarak 4'e ayrılan bu modellerden birini tercih etmektedirler.

Ülkemizde mali istihbarat birimi olarak faaliyet gösteren MASAK'ın görev alanına baktığımızda idari anlamda faaliyet gösterdiğini görmekteyiz. Ülkemizde olduğu gibi ABD, Fransa, Rusya, İspanya, Ukrayna, Hırvatistan gibi birçok ülkelerin mali istihbarat birimleri de idari anlamda faaliyet göstermektedir. İdari alanda faaliyet gösteren MASAK'ın kolluk ve adli birimlerimiz arasında tampon görevi görmekte olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. MASAK kendilerine gelen şüpheli işlemleri analiz ederek kesin kanıtlar ortaya çıkarıldıktan sonra ilgili kolluk veya adli birimlere başvuruda bulunmaktadır. MASAK'ın idari anlamda faaliyet göstermesi neticesinde sorumluluk almamak ve sıkıntı yaşamamak için en ufak şüpheli konular ilgili birimlere

aktarılmamakta yalnızca kesin ve emin oldukları konuları ilgili birime aktardıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca MASAK'ın şüpheli durumlarda malvarlığını dondurma, elkoyma, müsadere, şüphelilerin tutuklanması gibi konularda yetkisinin olmaması gecikmelere yol açacağı ve terörizmle mücadelede etkililiği engelleyeceği değerlendirilmektedir.

Terörizmin finansmanı ile ciddi anlamda mücadele etmek istiyorsak mali istihbarat birimine daha çok yetki vermek ve daha aktif kullanmak gerekmektedir. Bu sebeple mali istihbarat birimizin verilere hızlı ve kolayca erişebilmesi amacıyla veri bankasının kurulması, alanında uzman personellerin istihdam edilmesi, yapılan mali analizler sonucu zaman kaybetmeksizin soruşturma işlemine başlanması ve uygun olan mali tedbirlerin ivedi olarak uygulanması gerekmektedir.

Terörizmin finansmanı ile mücadelede etkililiği ve verimliliği artırmak amacıyla MASAK'a yalnızca idari anlamda değil Almanya, İsveç, Macaristan ve İzlanda ülkelerinde olduğu gibi kolluk veya adli birimlerimizde olan yetkilerin verilmesi gerekmektedir. Ülkemiz açısından siyasi, idari ve adli yapımız göz önünde bulundurulduğunda MASAK'ın idari tip ve polis tipi modelini içinde barındıran karma tip mali istihbarat birimi olarak faaliyet göstermesinin daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Karma tip MASAK'ın İçişleri Bakanlığı ilgili kuruluşu olarak teşkilatlanması, mali alanda uzman personeller ve kolluk kuvveti personelleri ile istihdam oranlarının artırılması, kolluk kuvvetinin verilere ulaşma hızı ve imkânından faydalanılması, elde edilen verilerin maliye uzmanları tarafından analiz edildikten sonra yine kolluk kuvvetinin soruşturma ve mali tedbir uygulama yetkisinden faydalanılarak kaçma şüphesi olan örgüt üyesi şahısların ve kaynakların ele geçirilmesinde ciddi katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Böylece malvarlığı dondurma, elkoyma, müsadere, kayyım tayini ve şüphelilerin tutuklanması konusunda yaşanan gecikmelerin önüne geçilecek ayrıca fonların terör örgütlerine aktarılması engellenecektir.

Karma tip MASAK modeline geçildikten sonra polis teşkilatının sahip olduğu imkânlar dâhilinde, tüm ŞİB formu doldurma yükümlülüğü bulunan kurumların bilgisayarlarına yüklenilecek olan bir program neticesinde işlem yapmaya gelen şüpheli kişinin terör örgütüne üye, destekçi veya sempazitan olduğu konusunda bir uyarı

işaretinin bulunması sonucu yükümlünün dikkati çekilecek ve böylece MASAK'ta görevli kolluk kuvvetlerine gerekli bildirimlerde bulunularak şüpheli şahsın yakalanması veya terörizme finansman aktarımının önüne geçilecektir.

Avrupa ülkelerinde mali istihbarat birimlerine yardımcı olunması ve işbirliği sağlanması amacıyla kurulan finansal kuruluşlar bulunmaktadır. Ülkemizde de karma tip MASAK'a yardımcı olması amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na yetkiler verilmesi ve ortak çalışma gruplarının oluşturulması terörizmin finansmanının önlenmesinde ülkemize ciddi katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Ulusal düzeyde koordinasyonu artırmak amacıyla ayda bir defa İçişleri Bakanı başkanlığında Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu toplanmalıdır. Toplantıda MASAK'ın daha aktif faaliyet yürütmesi amacıyla kararlar alınmalı uygulanan veya uygulanacak mali tedbirler toplantıda ele alınarak ortaya konulan kararlar raporlanmalıdır. Toplantıya katılan kurumlar arası diyalogun ve bilgi alışverişinin geliştirilmesi terörizmin finansmanı ve karapara aklamayla mücadelede ülkemize ciddi katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akagündüz, O. (2009). Terörden Kurtuluş Savaşı. İstanbul: Talent Yayınları.
- Akın, E. (2009). Anayasa Mahkemesi-Yargıtay Kararları ve Uluslararası Hukuk Metinler Çerçevesinde Terör ve Terörün Finansmanı Suçları. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Akyay, İ. (2008). Mali İstihbarat Birimi Kurulması, Fonksiyonları, Tipleri ve Karşılaştırmaları. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Alexsander, Y. (1979). Çağdaş Terörizm, Stratejik Boyutlar. *Uluslararası NATO Seminer Tebliği*. İstanbul.
- Alkan, N. (2004). Terörün Örgütlerinin Finans Kaynakları. *Polis Dergisi*, 40, ss.47-55.
- Alkan, N. (2008). Söz Bitmeden Terörle Mücadelede Önemli Stratejileri. Ankara: Usak Yayınları.
- Altunok, T. & Yenal, S. (2009). Terörizmin Finansmanında Finans Kaynaklarının Aktarımı ve Kullanımı. Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi. Ankara: Barış Platin Yayınevi.
- Altunok, T. & Yenal, S. (2009). Terörizmin Yasal Olmayan Finans Kaynakları. Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi, Ankara: Barış Platin Yayınevi.
- Anadolu Ajansı. (2015). Emekli Albaya Saldırının Failleri Yakalandı. [https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/emekli-albaya-saldirinin-failleri-yakalandi/35662.\(22.10.2022\)](https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/emekli-albaya-saldirinin-failleri-yakalandi/35662.(22.10.2022)).
- Anadolu Ajansı. (2019). Terör Örgütü PKK/KCK ‘Kürt Kızılayı’ Adlı Sahte Oluşumla Finans Sağlamaya Çalışıyor. [https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/teror-orgutu-pkk-kck-kurt-kizilayi-adli-sahte-olusumla-finans-saglamaya-calisiyor/1674264.\(20.09.2022\)](https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/teror-orgutu-pkk-kck-kurt-kizilayi-adli-sahte-olusumla-finans-saglamaya-calisiyor/1674264.(20.09.2022))
- Anadolu Ajansı. (2022). İçişleri Bakanı Soylu: Türkiye’de 100’e Yakın Terörist Kaldı. [https://www.aa.com.tr/tr/gundem/icisleri-bakani-soylu-turkiyede-100eyakin-terorist-kaldi-/2657367.\(04.09.2022\)](https://www.aa.com.tr/tr/gundem/icisleri-bakani-soylu-turkiyede-100eyakin-terorist-kaldi-/2657367.(04.09.2022))
- Aşkın, H. (2020). Terör ve Algı Yönetimi. İzmir: B Yayınevi.
- Aykın, H. & Gümüşay, K. (2008). Terörle Mücadelede Yeni Boyut: Terörün Finansmanı ile Mücadele, Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aykın, H. & Sözmen, K. (2008). Terörün Finansmanı ile Mücadele. *Mali Suçları Araştırma Kurulu Yayını*. Ankara.
- Aykın, H. (2008a). Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelede Şüpheli İşlem Bildirim Sistemi. *Bankacılar Dergisi*, 65, ss. 37-65.
- Aykın, H. (2008c). Aklama ile Mücadele Sisteminde Önleyici Tedbirler, Aklama ve Terörün Finansmanı. ss. 3-54. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Aykın, H. (2009). Mali İstihbarat Birimi Nedir? Fonksiyonları Nelerdir?, E-Yaklaşım Dergisi Sayı:193.
- Aykın, H. (2010). Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadelenin Küresel Boyutu. *MASAK*, 2010/406.
- Aykın, H. (2017). Mali İstihbarat Birimi Modelleri: Dünya ve Türkiye. Vergi Dosyası. <https://vergidosyasi.com/2017/03/03/mali-istihbarat-birimi-modelleri-dunya-ve-turkiye/>. (13.02.2023).

- BaFin. (2020). Interpretation and Application Guidance in relation to the German Money Laundering Act, [https://www.bafin.de/SharedDocs/Downloads/EN/Auslegungsgesentscheidung. \(26.02.2023\).](https://www.bafin.de/SharedDocs/Downloads/EN/Auslegungsgesentscheidung. (26.02.2023).)
- Baumann, & Edler, C. (1973). The Diplomatic Kidnappings: A Revolutionary Tactic of Urban Terrorism.
- BBC. (2015). [https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-60109515. \(01.07.2022\).](https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-60109515. (01.07.2022).)
- BBC. (2018). [https://www.bbc.com/turkce/articles/cn0g2mxp1y5o. \(30.06.2022\).](https://www.bbc.com/turkce/articles/cn0g2mxp1y5o. (30.06.2022).)
- BBC. (2018). [https://www.bbc.com/turkce/haberler/2013/07/130710_pkk_karayilan_bayik. \(05.07.2022\).](https://www.bbc.com/turkce/haberler/2013/07/130710_pkk_karayilan_bayik. (05.07.2022).)
- Bedi, R. (2007). Terrorist Financing, International Centre for Political Violence and Terrorism Research Strategic Counter Terrorism. *Terrorist Financing Response Series*.
- Belgenet. (2022). [https://archive.md/20050209032529/http://belgenet.com/dava/dava21.html \(14.08.2022\).](https://archive.md/20050209032529/http://belgenet.com/dava/dava21.html (14.08.2022).)
- Bergen, P. (2002). Holy War, Inc.: Inside the Secret World of Osama Bin Laden.
- Biersteker, T. J. & Eckert, S. E. (2008). Countering The Financing of Terrorism. New York: Routledge.
- Bilgen, Y. (2021). FETÖ'nün 50 Milyar Dolar Kripto Parası Var. [https://m.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/788581.aspx. \(06.01.2023\).](https://m.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/788581.aspx. (06.01.2023).)
- Bozdemir, M. (1982). Terör(mü) ve Terörizm(mi) SBF Basın ve Yayın Yüksekokulu Yıllığı, VI. Ankara.
- Bozkurt, E. & Kanat, S. (2007). Uluslararası Toplumun Paradoksu: Terörizm, İnsan Hakları, Güvenlik ve 11 Eylül Sonrası Meydana Gelen Değişiklikler. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- CATA. (2006). Tax Evasion and Avoidance: "Strategies and Initiatives for Tax Administrators". Commonwealth Association of Tax Administrators. p.128.
- CE. (2005). Organised Crime Situation Report 2005 Focus on the Threat of Economic Crime, Strasbourg, Council of Europe.
- Cengiz, M. & Akyay, İ. (2001). Terörün Para Kaynağı Olarak Organize Suç. Terörizm Paradoksu ve Türkiye. Ankara: Karınca Yayınları.
- Cengiz, M. (2015). Türkiye'de Organize Suç Gerçeği ve Terörün Finansmanı. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Clarke, P. C. (2015). Terrorism. Inc.: The financing of terrorism. Insurgency and irregular warfare. California: Abc-Clio, LLC.
- Clifton. & Johnson. (2000). Inductory Note to the International Convention for the Suppression of Financing of Terrorism. 39, p.268.
- CNN. (2018). Emniyete Saldıran Kişi Açıklandı: Elif Sultan Kalsen. [https://www.cnnturk.com/haber/turkiye/emniyete-saldiriye-duzenleyen-kisi-aciklandi-elif-sultan-kalsen. \(22.19.2022\).](https://www.cnnturk.com/haber/turkiye/emniyete-saldiriye-duzenleyen-kisi-aciklandi-elif-sultan-kalsen. (22.19.2022).)
- CNNTÜRK. (2018). 10 Ekim'de öldürülenler katliamın 3. Yılında Ankara Garı önünde Anıldı. [https://www.cnnturk.com/turkiye/10-ekimde-oldurulenler-katliamin-3-yilinda-ankara-gari-onunde-anildi. \(22.08.2022\).](https://www.cnnturk.com/turkiye/10-ekimde-oldurulenler-katliamin-3-yilinda-ankara-gari-onunde-anildi. (22.08.2022).)
- Counter. (2022). [https://www.counterextremism.com/threat/kurdistan-workers-party-pkk \(15.08.2022\).](https://www.counterextremism.com/threat/kurdistan-workers-party-pkk (15.08.2022).)

- Çağırın, M.E. (2008). Terörizm ve Uluslararası Hukuk. Ankara: Barış Platin Kitap Yayınları.
- Çakmak, H. & Altunok, T. (2008). Terörizmin Finansmanı ve Ekonomisi. Ankara: Barış Platin Kitap.
- Çakmak, H. (2008). Terörizm. Ankara: Platin Yayınları.
- Değirmenci, O. (2007). Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerinin Aklama Suçu (Karapara Aklama Suçu). Ankara: Turhan Kitabevi.
- Dönmezer, S. (1977). Her Yönüyle Tedhiş. Son Havadis Yayınları.
- Economie. (2020). <https://www.economie.gouv.fr/tracfin/missions-tracfin>. (07.02.2023).
- Economie. (2021). <https://www.economie.gouv.fr/tracfin/faq>. (07.02.2023).
- Economie. (2022). <https://www.economie.gouv.fr/tracfin/declarer>. (07.02.2023).
- Egmont Group. (2004). Statement Of Purpose of The Egmont Group of Financial Intelligence Units. Guersy.
- Egmont Group. (2020). <https://www.egmontgroup.org/en/content/about>. (28.02.2023).
- Ercinler, S. (2020). Terörizmin Finansman Kaynakları ve Yöntemleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). MEF Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ergin, A.D. (2019). Terörizmin Finansmanının Önlenmesinde Malvarlıklarının Dondurulması (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ergül, E. (2005). Kara Ekonomi ve Aklama Suçu. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Ergül, E. (2012). Karaparanın Aklanması ve Suçları. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Ersoy, Ö. (2009). Terör ve Finansman. [http://www.sde.org.tr/haberler/311/terör-ve finansman.aspx](http://www.sde.org.tr/haberler/311/teror-ve-f finansman.aspx). (01.01.2023).
- Faraç, M. (2000). Hizbullah'ın Kanlı Yolculuğu. Cumhuriyet Gazetesi. (02.01.2023).
- FATF. (2004). Special Recommendations on Terrorist Financing. Paris, FATF/OECD.
- FATF. (2005). Money Laundering and Terrorist Financing Typologies 2004-2005. Paris, FATF/OECD.
- FATF. (2006). Trade Based Money Laundering: Typologies Report. Paris, FATF/OECD. <https://www.fatf-gafi.org>.
- FATF. (2007). Guidance on the Risk-Based Approach to Combating Money Laundering and Terrorist Financing, High Level Principles and Procedures. Paris, FATF/OECD.
- FATF. (2007a). Third Mutual Evaluation Report on Anti Money Laundering and Combating The Financing Of Terrorism of Turkey. Paris, FATF/OECD.
- FATF. (2007b). Methodology for Assessing Compliance with the FATF 40 Recommendations and the FATF 9 Special Recommendations. Paris, FATF/OECD.
- FATF. (2008a). Terrorist Financing. Paris, FATF/OECD.
- FATF. (2008b). Best Practices Paper on Trade Based Money Laundering. Paris, FATF/OECD.
- FATF. (2008c). Money Laundering & Terrorist Financing Vulnerabilities of Commercial Websites and Internet Payment Systems. Paris, FATF/OECD.

- FATF. (2016). Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures United States. Fourth Round Mutual Evaluation Report, Paris, FATF.
- FATF. (2018). Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures United Kingdom. Fourth Round Mutual Evaluation Report, Paris, FATF.
- FATF. (2019). Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Turkey. Fourth Round Mutual Evaluation Report, Paris, FATF.
- FATF. (2022). Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Germany. Fourth Round Mutual Evaluation Report, Paris, FATF.
- FATF. (2023). <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/detail/France.html> (20.03.2023).
- FATF. (2023). <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/detail/Germany.html>. (20.03.2023).
- FATF. (2023). <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/detail/Iceland.html>. (20.03.2023).
- FATF. (2023). <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/detail/netherlands.html>. (20.03.2023).
- FATF. (2023). <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/detail/Turkey.html>. (20.03.2023).
- FATF. (2023). <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Mutualevaluations/Mer-united-kingdom-2018.html>. (20.03.2023).
- FIU. (2023). <https://www.fiu.ee/en>. (23.03.2023).
- FIU. (2023). <https://www.fiu-nederland.nl/>. (22.03.2023).
- Fincen. (2019). <https://www.fincen.gov/resources/international-programs>. (01.03.2023).
- Fincen. (2020). <https://www.fincen.gov/index.php/resources/fincens-mandate-congress>. (01.03.2023).
- Fincen. (2020). <https://www.fincen.gov/news-room/enforcement-actions>. (01.03.2023).
- GAO. (2003). Terrorist Financing, United States General Accounting Office. GAO pp.04-163.
- Gillespie, J. (2002). Follow the Money: Tracing Terrorist Assets, Seminar on International Finance Harvard Law School.
- Gleason, P. & Gottselig, G. (2004). Financial Intelligence Units: An Overview. International Monetary Fund World Bank, Washington.
- Gödekli, M. (2017). Terörizmin Finansmanı suçu. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Gül, T. (2012). Terör ve Terörizm. İstanbul: Ark Kitapları.
- Gür, İ. (2009). Kişisel Verilerin Korunması Hususunda Ab İle Abd Arasında Çıkan Uyuşmazlıklar Ve Çözüm Yolları.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Gürel, S. (2015). Terör ve Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları. *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(4), ss.1-27.
- Habertürk. (2019). Adana'da Çevik Kuvvet Servisine Bombalı Saldırı Yaralıları Hastanelere Kaldırıldı. <https://www.haberturk.com/adana-haberleri/72102418-adanada-cevik-kuvvet-servisine-bombali-saldiriyaralilar-hastanelere-kaldirildi-cok-sayida>. (28.06.2022)
- Habertürk. (2021). Nijerya'da Kara Para Aklama ve Terör Gerekçesiyle Kripto Para Kullanımı Yasaklandı. <https://www.haberturk.com/nijerya-da-kara-para-aklama-ve-terorgerekce-siyle-kripto-para-kullanimi-yasaklandi-2965757>. (06.01.2023).

- Horgan, J. & Taylor, M. (1999). Playing the “Green Card”-Financing the Provisional IRA:Part1. *Terrorism and Political Violence*, 11(2), pp. 1-38. London.
- Hürriyet. (2010). Taksim’de Canlı Bomba Saldırısı. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/taksim-de-3-canli-bomba-16183205>. (23.10.2022).
- IMF. (2001). Financial System Abuse, Financial Crime and Money Laundering Background Paper, International Monetary Fund. Prepared by the Monetary and Exchange Affairs and Policy Development.
- IMF. (2022). AML/CFT. <https://www.imf.org/external/np/leg/amlcft/eng/aml1.htm#amlcounter>. (02.01.2023).
- İlhan, A. (2006). Küresel Terör ve Türkiye. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- İlhan, S. (1998). Terör Neden Türkiye?. Ankara: NU-DO Yayıncılık.
- Jandarma K. (2020). Türkiye’de Terörizmin Finansmanı. Ankara.
- Jeming, R. (1996). Dependeim’s International Law. London/New York. Vo:1, pp.16-18.
- JMLSG. (2005). Money Laundering/Terrorist Financing Activities. 8 Mart 2005 *Joint Money Laundering Steering Group*.
- Joint Publication. (2010). Antiterrorism. Chairman of The Joint Chiefs of Staff. [https://www.bits.de/NRANEU/others/jp-doctrine/JP3_07.2\(10\).pdf](https://www.bits.de/NRANEU/others/jp-doctrine/JP3_07.2(10).pdf).
- Keleş, R. (1996). Kentleşme Sürecinde Türkiye. İzmit: KOSİAD Yayınları.
- KOM. (2006). Faaliyet Raporu 2005. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı. Ankara.
- Kongar, E. (2009). Küresel Terör ve Türkiye. İstanbul: Remzi Kitapevi A.Ş.
- Laçiner, S. (2006). “Uluslararası İlişkiler ve Terörizm”, USAK Stratejik Gündem, Kasım 2006, <http://www.usakgundem.com/makale.php?id=227>. (22.04.2022).
- Laçiner, S. (2008). NARKOTERÖR: Terörün Geliri de Ölümden. Star Gazetesi, 10/02/2008. <http://www.usakgundem.com/yazarlar.php?type=3&id903>. (28.05.2022).
- Laqueur, W. (2007). A Brief History, Countering the Terrorist Mentality. United States Department of State, Foreign Policy Agenda, C: 12, S: 5.
- Levitt, M. (2003). Combating Terrorist Financing: Where the War on Terror Intersect ‘Road Map’. *The Washington Institute for Near East Policy*.
- Lilley, P. (2006). Dirty Dealing, The Untold Truth About Global Money Laundering. London and Philadelphia, *Kogan Page*.
- Maraşlı, S. (2009). Karapara Aklamayla Mücadelede Mali İstihbarat Birimleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.
- MASAK. (2006). Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi. Mali Suçları Araştırma Kurulu Yayın No.9. Ankara.
- MASAK. (2007). Faaliyet Raporu 2006. Mali Suçları Araştırma Kurulu. Ankara.
- MASAK. (2008). Faaliyet Raporu 2007. Mali Suçları Araştırma Kurulu. Ankara.
- MASAK. (2008). Terörün Finansmanı. 12(2), Ankara.
- MASAK. (2021). Faaliyet Raporu 2000. Mali Suçları Araştırma Kurulu. Ankara.
- MASAK. (2022). Faaliyet Raporu 2021. Mali Suçları Araştırma Kurulu. Ankara.

- Mckenzie, B. (2020) Lexology, Belgium: Implementation of the EU's 5th AntiMoney Laundering Directive (AMLD5).
- Milliyet. (2019). Tunceli'de TIKKO'dan HES'e Bombalı Saldırı Gerçekleştirildi. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/tuncelide-tikkodan-hese-bombalisaldiri1934396>. (19.09.2022).
- MONEYVAL. (2016). Hungary Fifth Round Mutual Evaluation Report on Anti-Money Laundering and Counter-Terrorist Financing Measures, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/MER-Hungary-2016.pdf>.
- Mueller, J. & Stewart, G. M. (2011). Terror, Security and Money Balancing The Risks. Benefits. and Costs of Homeland Security. *Oxford University*. New York.
- National Bank of Belgium. (2020). Reporting of Suspensions: Comments and Recommendations by the NBB, National Bank of Belgium. (24.02.2023).
- NCA. (2022). <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/what-we-do/crimethreats/money-laundering-and-illicit-finance>. (21.03.2023).
- Organisation of the Islamic Conference (OIC). (1999). Convention of the Organisation of the Islamic Conference on Combating International Terrorism. Annex to Resolution No: 59/26-P. <https://www.refworld.org/docid/3de5e6646.html>.
- Ovalı, Ş. (2006). AB'nin Terörizmle Mücadele Politikasındaki Dönüşüm: 11 Eylül ve Madrid Saldırıların Etkileri. *Ankara Avrupa Çalışma Dergisi*, 5(3), ss.77-102.
- Özbek, V.Ö. (2006). Ceza Muhakemesi Kanunu. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Özçer, A. (1998). Çoğul İspanya: Anayasal Sistemi ve Ayrılıkçı Terörle Mücadele Modeli. Ankara: İmge Kitabevi.
- Özdemir, G. (2021). Kripto Paraların Eşya Niteliği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 11(1), ss.289-306.
- Özerkmen, N. (2004). Terör, Terörizm ve Radikal İslamcı Terör. *Ankara Üniversitesi Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 44(2), ss.247-265.
- Özgenç, İ. (2007). Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Özgenç, İ. (2013). Terörle Mücadele Kanunu. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Parliamentary Assembly of the European Union. (1999). European Democracies Facing Up to Terrorism. <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/XrefXML2HTMLen.asp?fileid>. (20.11.2022).
- Polis Akademisi. (2018). Uluslararası Bir Tehdit Olarak FETÖ. Polis Akademisi Yayınları, 67(20), ss.15-40. <https://www.pa.edu.tr/Upload/editor/files/uluslararasi-tehdit-olarak-feto.pdf>.
- Ranjan, R. (2006). Terrorist Financing: Trends and Perspective. *Definition, Dimensions and Categories of Terrorism Course*. Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi. Ankara.
- Robinson, J. (2003). Karapara Aklayıcıları. Çev: Ayşe EMERGEN. İstanbul: Arion Yayınevi.
- Sabah. (2016). İşte FETÖ'nün Teşkilat Şeması. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2016/12/22/iste-fetonun-teskilat-semasi>. (11.08.2022).
- Saul, B. (2005). Definition of terrorism in the UN Security Council: 1985–2004. *Chinese Journal of International Law*, 4(1), ss.141-166.

- Schott, P.A. (2006). Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, Second Edition and Supplement on Special Recommendation IX. Washington, The World Bank/IMF.
- Sinha, G. (2013). AML-CTF: A Forced Marriage Post 9/11 and Its Effect on Financial Institutions. *Journal of Money Laundering Control*, 16(2), pp.142-158.
- Sorel, J. (2003). Some Questions About The Definition of Terrorism and The Fight Against Its Financing. *European Journal of International Law – (EJIL)*, 14(2), pp.365-378.
- Swift. (2021a). A secure, global platform for sharing KYC data. <https://www.swift.com/our-solutions/compliance-and-shared-services/financial-crime-compliance/kyc-registry>:~:text=The KYC Registry is a,data from their correspondent banks. (04.01.2023).
- Swift. (2021b). Monthly FIN traffic evolution. <https://www.swift.com/about-us/swift-fin-traffic-figures>. (04.01.2023).
- Şenocak, H. E. (2006). Avrupa Terör Örgütleri ve Ülke Uygulamaları. Ankara: Platin Yayıncılık.
- T24. (2015). Binali Yıldırım'ın Yeğenine Saldırısı Maoist Komünist Parti Üstlendi. <https://t24.com.tr/haber/binali-yildirim-yegenine-saldiriyi-maoist-komunist-parti-ustlendi>, 28 7671. (03.07.2022).
- Tangör, B. & Sayın, S. (2012). Avrupa Birliği'nin Terörizmle Mücadele Stratejisi: Yeni Bir Bütünleşme Alanı mı?. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 11(1), ss. 85-118.
- TEM. (2021). Terörizmin Finansmanı ile Mücadele. Ankara: TEMAK Yayınları.
- TEM. (2022). Terörle Mücadele Rehberi. Ankara: Temak Yayınları.
- TEMUH. (2001). Hizbullah Terör Örgütü. Ankara: Temuh Yayınları, ss.53.
- Thachuk, K. (2006). Terörizme Destek Veren Kaynaklarla Mücadele. *Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyum*, Genelkurmay Başkanlığı Terörizme Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, Genelkurmay Basımevi, ss. 57-74.
- Tilly, C. (2004). Terror, Terrorism, Terrorist. *Sociological Theory*, 22(1), pp.1-13.
- Topal, A. H. (2004). Uluslararası Hukukta Terörizmin Tanımlanması Sorunu. *E Akademi*, (32), ss.1-13.
- Topkaya, H. & Kocaer, A. (2013). Terörün Finansmanı ile Mücadelede Yeni Dönem. *Uzman Bakış Dergisi*, 1(1), ss.65-77.
- Tuncay, T. ve Akçay, S. (2018). Terörizmin Psikososyal Etkileri ve Sosyal Hizmet Uzmanının Rollerini. *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 29(2), ss.307-334.
- Turan, D. & Demircan, C. (2021). Kripto Paralar ile Terör ve Diğer İlegal Aktivitelerin Finansmanı. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), ss.161-176.
- Turan, D. & Gemici, E. (2020). Terörizmin Finansman Kaynakları ve Karapara Aklamanın Terörizmin Finansmanında ki Rolü. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), ss.257-278.
- Türköz, Ş. (2016). Küresel Terörizm Sorununa Güvenlik Perspektfli Bir Yaklaşım. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), ss.153-162.
- UKFIU. (2019). SARs Regime Good Practice Frequently Asked Questions Defence Against Money Laundering (DAML), v2.0, London. (16.09.2022).

- Ulusoy, Ü.H. (2014). Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Kapsamında Birleşmiş Milletler Akıllı Yaptırımları. Ankara: Turhan Kitabevi.
- UN. (1999). Global Studies on Organized Crime, Vienna: Office for Drug Control and Crime Prevention.
- UN. (1999). International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism.
- Urhal, Ö. & Acar, Ö. (2007). Devlet Güvenliği İstihbarat ve Terörizm. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Uslu, E. (2015). “The Kurdish Hizbullāh in Turkey”. Oxford Islamic Studies Online.
- Uyar, T. (2006). Terörizmin Finansmanı İle Mücadele. *Polis Dergisi*, 50(11).
- Wahl, T. (2018). Max Planck Institute, 5th Anti-Money Laundering Directive, Research Paper, <https://eucrim.eu/news/5th-anti-money-laundering-directive> (22.02.2023)
- Walker, J. (2006). Presentation on the U.K Financial Service Authority. *Conference on Combating Terrorist Financing 9 – 11 November 2005*, Session III, Organization for Security and Cooperation in Europe.
- Wardlaw, G. (1998). Political Terrorism, Theory, Tactics and Counter-Measures. *Cambridge University Pres*, Cambridge.
- Weiss, M. A. (2005). Terrorist Financing: The 9/11 Commission Recommendation. *CRS Report for Congress*, <http://www.fas.org/sgp/crs/terror/index.html>. (01.01.2023)
- Wikipedia. (2022). Atatürk Havalimanı Saldırısı. https://tr.wikipedia.org/wiki/Atat%C3%BCrk_Havaliman%C4%B1_sald%C4%B1r%C4%B1s%C4%B1. (25.12.2022).
- Wikipedia. (2022). Gaziantep Saldırısı. https://tr.wikipedia.org/wiki/Mayıs_2016_Gaziantepsaldırısı. (17.04.2022).
- Wikipedia. (2022). İstanbul Adalet Sarayı Saldırısı https://tr.wikipedia.org/wiki/2015_İstanbul_Adalet_Sarayı_saldırısı. (18.06.2022).
- Wikipedia. (2022). Marksist-Leninist-Komünist Parti. https://tr.wikipedia.org/wiki/Marksist_Leninist_Komünist_Parti. (22.07.2022).
- Wikipedia. (2022). Nihat Erim Saldırısı. https://tr.wikipedia.org/wiki/Nihat_Erim_suikastı. (18.08.2022).
- Wikipedia. (2022). Salih Mirzabeyoğlu. https://tr.wikipedia.org/wiki/Salih_Mirzabeyoğlu. (28.07.2022).
- Wikipedia. (2022). Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi. https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye_Halk_Kurtuluş_Partisi-Cephesi. (18.07.2022).
- Wikipedia. (2022). Türkiye Komünist Partisi/ Marksist-Leninist. https://tr.wikipedia.org/wiki/Türkiye_Komünist_Partisi/Marksist-Leninist. (08.06.2022).
- Wikipedia. (2022). Zeynep Kınacı. https://tr.wikipedia.org/wiki/Zeynep_Kınacı. (08.06.2022).
- Wilkinson, P. (1974). *Politica Terrorism*. London: The Macmillan.
- Yayla, A. S. (2008). Terörizmin Finansmanı ve Organize Suç Örgütleri ile İlişkileri. *Aklama ve Terörün Finansmanı*, Adalet Yayınevi, ss. 417-440.
- Yeniçizgi. (2022). <https://web.archive.org/web/20210509142958/https://yenicizgihaber.com/haber/10-soruda-hdkhdp-nedir-haberi-529.html>. (14.06.2022).

- Yıldırım, U. (2021). Terörizmin Finansmanını Takip Programı Kapsamında Veri Paylaşımı: Swift Ağı Güvenliği ve Kişisel Verilerin Kullanılması, *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, ss157-174.
- Yıldırım, Z. (2013). Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanı Suçu ve Malvarlıklarını Dondurma. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yıldırım, Z. (2013). Türk Hukukunda Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Amacıyla Malvarlığını Dondurma Tedbiri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C-3, ss.1.
- Yurtseven, Ö.A. (2006). Türkiye’de Faaliyet Gösteren Dini bir Terör Örgütü Olarak Hizbullah (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yücebaş, Ö. (2011). Suç Ekonomisi ve Terörün Finansmanı. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Yüksel, M. (2019). Terör Finansmanı ile Mücadele ve Mali Önlemler (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası.
- 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu.
- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu.
- 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu.
- 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun.
- 6415 Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun.
- 7262 Sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun.